

Referandum ve Türk-İslam sentezi ideolojisi

Gürbüz Özaltnlı 05.10.2010

Referandum birçok şeyin yanı sıra dipten gelen bir dalganın da işaretlerini verdi biraz. Bu coğrafyanın ideolojik çimentosu olarak tasarlanan Türk-İslam sentezinde baş gösteren aşınmaya tanık oluyoruz. AKP'nin yürüttüğü dönüştürücü politikalar, tabiatı gereği milliyetçi reflekslerin sınırlarıyla karşılaştıkça bu alanı zorluyor. Komşu ülkelerle işbirliği, Orta Doğu halkları üzerinde ihtiyaç duyulan prestiji inşa etmek, AB'ye katılım, Kürt sorununun barışçı çözümü hedeflerine yürümek, milliyetçi değerler üzerinden kurulacak bir dili terk etmeyi dayatıyor. Dolayısıyla, bu siyasetin taşıyıcıları, bu ülkede geleneksel olarak iş gören hazır değerler havuzundan yararlanma rahatlığına sahip değiller. Etnik aidiyetin yüceltilmesinin söylemdeki dozu düşürülüyor. Yerine, dinsel referanslara göndermeler üzerinden evrenselci, hümanist bir dil öne çıkartılıyor. "Severiz yaratılanı yaratandan ötürü" sesleniş bu yeni dilin argümanı olarak sunuluyor.

Bu değişimin toplumda karşılık bulduğu anlaşılmaktadır. Referandum bu ayrışmanın ilk sınavına sahne oldu. Bu önemli dönemeçte, MHP'nin temsil ettiği ırkçı aidiyet söylemi içinden kurulan "Hayır" kampanyası ile evrenselci-demokratik vurgulu AKP söylemi karşı karşıya geldi ve sonuç MHP için hezimet oldu. Değerler dünyası Türk-İslam sentezi çerçevesinden kurulduğu düşünülen coğrafyada ırkçılığın umulan denetimi kuramadığı ortaya çıktı. Dillerde dolanan o renkli seçim haritaları başka bir şeyi daha gösterdi. O da, ırkçı aidiyetlerin modernler üzerinde etkili iş gördüğüdür. ırkçı ayrımcılık, otoriter laiklerin ideolojik bagajında hiç de alerji yaratmamaktadır. Türk-İslam sentezi muhafazakârlar dünyasında çözülürken, modernler dünyasında Kemalist devletçilik içindeki Türkçü milliyetçilik damarı tırmanmaktadır.

Bu sürecin istikrar kazanması durumunda mevcut siyasi aktörlerin yeni pozisyonlarla karşılaşması kaçınılmaz olacaktır. İlk panikatak beklendiği gibi MHP'den geldi. Bahçeli bütün takımı toplayıp Ani Harabelerinde Cuma'ya koştu. Sümela Manastırı ve Ahtamar Kilisesi'nde yapılan ayinlere verdi veristirdi. Yakından tanıdığımız fetih hamasetiyle İslami sembolizm üzerinden ırkçı ayrımcılığına dair güçlü bir mesaj verdiğine inandığı besbelli. İlginç olanı, bu ırkçı İslamcı gösteriye ilk ses verenlerin bileşimi. Mahalle kavgası kıvamında yürüyen 3. sınıf tv programlarının en aranan figürlerinden birisi hemen ertesi gün, bu gösteriye katılmayan liberallere kızdı. Ani Harabelerinde gözleri liberalleri aramış. Sümela ve Ahtamar'da Hristiyan ayinleri demokrasi ve insan haklarına saygı olarak kabul ediliyormuş da, Ani'deki namaz ideolojik sayılıyormuş. Medyada, en temel kavramlar hakkında bir tek doğru cümle kurabilmek işe alınmak için asgari standart olsaydı eğer, bu gün köşelere kurulmuş gazetecilerden kaç iş bulabilirdi acaba. Yaşadığın ülkede bütün dünyanın bildiği kirli bir sürgünle kırıp attığın toplumların arkasında bıraktıkları değerlere saygı göstermemeyi erdem sayacaksın. Bugün olsa yine yaparım diyeceksin. Buradan ırkçı, fetihçi, ayrımcı bir dil üreteceksin. Bu eylemle, tam tersi anlamlar taşıyan, buyurun gelin biz bu topraklarda var olmuş bütün kültürlerin mirasçısıyız, sizlerin değerlerine saygılıyız diyen evrenselci hümanist tutumu aynı tutacaksın. Buradan da demokratlara çatacaksın. Bunu da fikir diye bir gazete alıp basacak. Düşünmeye ne gerek var ne söylesen müşterisi mevcut dedirten bu bloklaşmanın rantı nerelere kadar düştü.

Bu yazarlar ciddiye alınacak fikir kaliteleri olduğu için değil, bir sosyolojinin düşünsel evreninin ipuçlarını verdikleri için önemli. "İlerici modernlerin" İslamofobileriyle ırkçılık arasındaki sınırların ne kadar kolay aşılabilir olduğunu ele veriyor bize bu söylemler. AKP politikalarının ürettiği ayrışmalar öncelikle MHP'yi zorlayacak gibi gözüküyor. Bu parti, hızla kaybetmekte olduğu muhafazakâr kitlelere, ırkçı kimliğini İslami sembolizm üzerinden seslendirerek çare bulmaya çalıştığı oranda modernlerden uzaklaşma, kentli orta sınıfları CHP'ye terk etme tehdidi ile karşı karşıya. İslami söylemi tamamen AKP'ye bırakması ise muhafazakâr kitleleri

bütünöyle gözden çıkartması anlamına gelecek. Türk-İslam sentezinin toplumsal ihtiyaçlara cevap veremediğı için çözülmeye yüz tutmuş olmasının sonuçlarından birisi bu olacak.

Ancak, biz bu ideolojik yapının ayrışma dağılma sürecine girmesinin en can alıcı sonucunu Kürt sorununda yaşayacağız gibi gözüküyor ve bunun bütün işaretleri belirdi.

Herhangi bir iktidarın Türk kamuoyundan güçlü bir destek almaksızın Kürt sorununu çözebilmek yönünde yol almasının hayal olduğı bellidir. Nitekim, AKP bu açılımı ajandasına aldığı ilk günlerdeki kararlı söylemine rağmen Habur geriliminden sonra politika değişikliğine gitmişti. İç politika aktörlerinden gördüğü çok şiddetli ırkçı devletçi muhalefetin, tabanını ciddi ölçülerde aşındıracağını kimi işaretlerini biraz da aceleci bir panikle okumuş ve dönüş yapmıştı. Geçen sürede bu dönüşün nasıl tahribatlara yol açtığını gördük. Yaşamını yitiren çok sayıda genç, kasaba provokasyonlarıyla tırmandırılmaya çalışılan istikrarsızlık, ve korkulan ırkçı milliyetçiliğin geriletilmesi yerine yükselişi. İşte bu kritik süreçte imdada yetişen olay referandum olmuştur. Referandum kampanyasında AKP Kürt sorununu örten bir dil kullanmamış ondan da öteye devletin İmralı'yla da görüşebileceğini lideri ağzından seslendirerek bu tutumu da bir bakıma toplumun onayına sunmuştur. Ayrımcı milliyetçi söylem ise "Hayır" cephesinde yer almış ve AKP'nin Kürt politikalarının eleştirisi üzerinden bu partiyi vurmayı denemiştir. Bu ideolojik atmosferde gerçekleşen referandumdan 16 puan farkla "Evet" çıkması AKP'nin ihtiyaç duyduğu cesareti temellendirmiştir.

Burada bir nefes alıp, ırkçılara değil ama, kendisine ilerici, solcu niteliklerini yakıştıranlara bir selam göndermemek olmaz. AKP nefretinden başka hiçbir parametresi olmayan bu kesimler, bin bir dereden su getirerek "Hayır" cephesinde yer almışken şimdi politik itibarları hakkında ne düşünmektedirler. O kibirli, steril sesleriyle solcu olduklarını gururla ilan ederken daha köklü değişiklikler istedikleri için, paket bütün olarak oya sunulup kendilerine seçim hakkı tanınmamasını demokratik bulmadıkları için, yargıya el konulması çıkletini yasayı bile okuma zahmetine girmeyip durmadan çiğnedikleri için ve aslında da bunu AKP'ye oy atmak olarak gördükleri için "Evet" diyemeyenlerin bir özür borcu yok mu bu topluma? Bu kadar kısa süre içinde güçler dengesinde son derece olumlu bir dönüşüm yaptığı görünür hale gelen referandumdan sonra durup düşünmeyecekler mi? Politik okumalarını, önceliklerini, parametrelerini gözden geçirmeyecekler mi? Yoksa vicdanları bir yandan Kürt savaşının bitirilmesini söylediğı için gelişmelere içlerinden sevinip bir yandan da ağızlarına geleni söyledikleri "Evet"çilere kızmaya devam mı edecekler? En tehlikelisi ise, gittikleri yolda daha da kemikleşip, özeleştiriyi kendilerine yediremedikleri için gelişen barışçı süreci küçümseyip kayıtsız ya da karşıt tutum almalarıdır. Umarım oralarda da görmeyiz "ilerici-solcu" "Hayır"cıları.

Evet, referandum bitti. Başbakan ilk gece yeni ve kapsamlı anayasa sözünü teyit etti. Şimdi de Kürt barışı yolunda herkesle herkesin gözü önünde görüşülüyor adım adım ilerleniyor. Hakkâri bombacılarından daha güçlü çıktı "Evet" sesi.

Bunlar kimi derin teorisyenlerin ileri sürdüğü gibi "sağ" "sol"u yendiğı için değil, Türk-İslam sentezi güçlendiğı için hiç değil, tam tersine bu sentez çözülmeye yüz tuttuğı, demokratik değerler modern tutuculuğa baskın çıktığı için oluyor.

ozaltinli@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Lunapark fantezisi

Yaşadığımız siyasal taraflaşmanın **yüzeysel algıları** güçlendirici bir etkisi var. Elimizde kalın bir fırça; **“Hayat tarzı”** dediğimiz kültürel kodlarla, **kendi içlerinde taşlaşmış iki parçalı** bir toplum hayali çiziyoruz. Oysa gündelik yaşantımızdan seziyoruz ki, Türkiye bu şematik algımıza sığması imkânsız, geçirgen, değişken çok katmanlı bir toplum. Kentleşmesi ilerlemiş, dünyayla iletişimi çok güçlü, bütün coğrafyasıyla modernleşen bir ülke Türkiye.

Modernler diye nitelemeye alıştığımız kesimin içine doğru baktığımızda çok parçalı, çok kültürlü bir yapı görürüz. Aynı, muhafazakârlar dünyasına baktığımızda gördüğümüz gibi. **Modern- muhafazakâr ayrımının kendisi de, bir yandan bize işin kolayına kaçma rahatlığı verirken öte yandan bu verimsiz şemayı pekiştiren özelliğiyle, çok sorunlu duruyor.** Elbette farklı var oluş hallerini hepimiz gözlüyoruz. Ancak, bu ayrışmaları homojen ve “ötekiyle” etkileşimsiz sosyal yapılar olarak şemalaştırdığımızda iş çatallaşüyor. Gerçeği çarpıtarak yeniden üreten olumsuz bir kurguya dönüşüyor.

Kabul edelim ki bu, özellikle kendisini modern sayanların hastalığı. Hangi güçlerin nasıl bir siyasi stratejiye dayanarak bu algıyı pompaladıklarını biliyoruz. Tarihteki köklerinden de habersiz değiliz. İnsanların siyasi seçimleri ve inanç sembolleri üzerinden hoyratça kışkırtıldı bu kaba tahayyül.

Bu bakış içinden, muhafazakâr değerlerin tümü bir toplumsallığa atfediliyor. Kendisini bu toplumsallıktan ayırtanların da yaşantısında pekala bu değerlerin bir kısmının değişik dozlarda yer aldığı görülmez oluyor. Daha önemlisi, muhafazakâr olarak kodlanan kesimler içinde yer alan yaşantı farklılıkları önemsizleştiriliyor. **Farklı modernleşme süreçleri yok sayılıyor.** Örneğin, bu ülkede içki içen, namaz kılmayan, karısını döven, çalışmasına izin vermeyen, kızının eğitimini önemsemeyen bir adam buharlaşıyor. Öte tarafta, günah saydıklarını yapmaktan kaçınan, düzenli ibadet eden, karısına el kaldırmamış, kızını okutmak için yırtınan bir başkası da kendisine bu şemada yer bulamıyor (mu acaba? Aslında itiraf etmek gerekirse, daha acımasız işliyor yargılar. Birinci adam elde bayrak Cumhuriyet mitinglerine koşmuşsa kolaylıkla modernler içinde “ilerici” bir abimiz olabiliyor. İkincisi ise o mitinglere değil de umreye gitmeyi seçtiği için “gerici” bir muhafazakâr). Ya da; kadın eli sıkmayan, kız çocuğuna miras koklatmayan, karısını eve kapatan, televizyonda Kur’an yayınından başka kanal tanımayan, namazında orucunda bir rençber, bu davranışlardan sadece ibadet ritüellerini paylaşan, yaşamını kentsel mekânlarda farklı bireylerle iç içe geçiren, dil bilen, dünyayı dolaşan AKP destekçisi bir KOBİ’ciyle aynı tarafa yerleştirilebiliyor. Biraz daha ilerleyelim; her ikisi de gündelik ırkçılık içinden Batı’dan nefret eden, bütün işleri Kürtlerin kaptığından yakınan, en büyük bayrağı kim asacak yarışına giren iki kişiden birisi Konya’da namaz, oruç, kurban, kafada takke yaşadığı için denklemin bir tarafına, diğeri İzmir’de elde içki, camiye sadece cenazede giden, ramazan gelince canı sıkılan bir hayat sürdüğü için öteki tarafına yerleşiyor. Çetrefil bir örnek de kadın kimliği üzerinden: Hayatı boyunca annelik ve kocasına karılık rolünü sorgulamamış, kadın hakları denince Atatürk oy hakkını verdi, çarşafı kaldırdı kadını çağdaşlaştırdı diye düşünmüş, elde mendil Dolmabahçe’deki nöbetçi askerin gözyaşını silen hanımefendi modernler dünyasına, başörtülü genç-sivil feminist kadın muhafazakârlar dünyasına yollanıyor.

Örnekler uzadıkça sıkıcı gelebilir. Fakat, **bütün bunlar gerçekse, elimizdeki şema bize toplumun kendisini değil, keyfî bir karikatürünü veriyor demektir.** İnsanların oy tercihi, ibadet, bıyık ve başörtüsü üzerinden çizilmiş bir karikatürle iş göremeyiz. Ancak, siyasi manipülasyon nesnesine dönüşürüz.

Bu toplumun birarada medeni rekabet yöntemleriyle yaşayabilmesi için bu kof algının sorgulanması gerekir.

Çünkü, **karşıtlık duygularını kışkırtan bu önyargılar birbirini tanıma, anlama, dönüştürme yollarını felç ediyor.**

Bu karikatür şemalar, karşılaştığımız sorunları anlamamızı da imkânsızlaştırıyor. Örneke, işte Tophane tartışmaları. Kimileri alıştıkları şemanın konforu içinden kestirip attılar, olayı derhal kodladılar. Muhafazakârlar modernleri tepeliyorlardı. Buradan en kestirme yolu bulup siyaset katına sıçradı düşünceleri. AKP karşıtı siyaset duruşları çok haklı çıkmıştı.

Fakat, öyle değil işte. Bütün Türkiye, olayları o karikatür şema tuzağından okumuyor artık. Bu ülke her şeyi tartışıyor. Biz, o gerçekleri örten ezberlerin dışından gelen özgür, soruşturucu, şüphelenmeyi bilen sesleri duyuyoruz şimdi. Bu olay üzerine ciddi değerlendirmeler kaleme alındı. Kat kat deşildi, sorgulandı. Kentleşme, kültürel kimlikler, sınıf farkları, sivil toplumun kamu yönetiminin sorumlulukları, masaya yatırıldı. Bu tartışma siyasi rant gürültüsü içinde boğulup gitmedi. Yaş kuru ne varsa içen yoksul yerli çocukları siyasal iktidarla apar topar aynı torbanın içinde paketleyip "muhafazakârlar" etiketiyle pazarlamaya çalışanlar çok ham kaldılar doğrusu. Sosyolojiden siyasete elektron hızıyla zıplayan kafa, bu toplumu anlamak isteyenlere, sorunlara ciddi yaklaşımlara hiçbir şey söylemiyor artık.

Şimdi de var mı bilmem. Benim çocukluğumda lunaparklarda üzerinde el ele tutuşmuş gelin ve damat resminin olduğu insan boyu panolar vardı. Kötü bir ressamın elinden çıkma bu panolarda gelin ve damadın kafa kısımları oyulmuştu. Genç çiftler panonun arkasına geçer, bu oyuklara kafayı sokup evlilik fantezilerinin fotoğrafını çektirirlerdi. Gelin de damat da o kadar acemice, inandırıcılıktan uzak çizilmişlerdi ki, insanların bu gülünç panolara gösterdiği ilgiye her seferinde şaşırırmaktan kendimi alıkoyamazdım. Büyüdükçe anladım; **insanların neyi görmek istedikleri, görünenin kendisinden daha önemli.**

Siyasal alandan bize dayatılan bu körleştirici şemanın sonuçlarını tartışmaya devam edeceğim.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

28 Şubatlar ülkesinde haksız rekabet(!)

Gülbüz Özeltinli 19.10.2010

Geçtiğimiz hafta tartışmaya çalıştığım modern- muhafazakâr (daha sert sıfatlar seçildiğinde laik- dinci) ayrımına dayanan şablon, en ağır tahribatını politik süreçleri okuyabilme katında yapıyor.

Bu model öncelikle, çatışmanın ideolojik ekseninde yürüdüğünü varsayıyor. Toplumun siyasi seçimlerinde kültürel ve inanç değerlerinin **belirleyici** olduğunu ima ediyor. Oysa en başta bu varsayım çok tartışmalı. Bu yazı çerçevesinde MHP ve DTP'yi erteleyerek AKP ve CHP'ye karşılaştırmalı olarak bakmaya çalışacağım.

AKP'nin kesintisiz yükselişini onun ideolojik değerler evreniyle açıklamaya çalışanlar yanlış yere abanıyorlar. Elbette AKP, bir Özal ANAP'ı kadar ideolojik referansları silikleşmiş bir hareket değil; dinsel, muhafazakâr referansları güçlü bir tarihten geliyor. Ancak biliyoruz ki bu tarih doğrusal, kırılmasız bir tarih değil. Yakın tarihimizin en ağır politik travmalarından birisi yaşanırken bu damar baş aktördü. 28 Şubat, esas olarak ideolojik sembolizmin miadını doldurma tarihi olarak da okunabilir. Değişen Türkiye'nin yükselen güçleri çocukluk hastalıklarıyla orada hesaplaşmak zorunda kaldılar. Toplumla bağ kurmak sadece katı bir

ideoloji dünyası üzerinden olamıyordu. Bu semboller dilinin toplumsal sınırları vardı ve o sınırlara toslamanın yıkıcı sonuçları oluyordu. Batı'yı İslami referanslar içinden batılaştıracaksınız, Kaddafi'nin çadırına gideceksiniz, tarikat şeflerini, şeyhleri konuta çağıracaksınız, demokrasiyi İslam düşüncesine aykırı ilan edeceksiniz, sonra da bu toplumun rızasını alarak yönetebileceğinizi, istikrarı sağlayabileceğinizi düşüneceksiniz. 28 Şubat'ta post-modern darbe olmasaydı, bu ülke bu kanaldan yürür giderdi diye düşünenler haklı değiller. Türkiye'nin modernleşme düzeyi, çok katmanlı, çok kültürlü dokusu ve dünya içindeki konumu bu gerilimi taşıyamazdı.

Nasıl Erbakan çizgisinin başarısızlığı ideolojik hegemonyayı esas almak üzerine kurulmasıyla ilgiliyse, AKP'nin başarısı da bu alanı geriye itip, politik hegemonyanın önemini kavramasıyla ilgilidir. Başta söz ettiğimiz şema içinden düşünenlerin "takiye" diyerek bir çırpıda üstünden atlayıp geçtikleri dönüşüm budur.

Bu dönüşüm sayesinde AKP, geniş toplumsal katmanlarla, Batı dünyasıyla, demokratik değerlerle temas kurma şansı yakalamıştır. **Reel politika aktörü oldukça reel politikanın dönüştürücülüğüne de maruz kalmıştır.** **Bu, dönüştürürken kendisi de dönüşme sürecidir.** Karşımızda geniş toplum kesimlerinin taleplerini yakalayan ve temsil ilişkisini bu taleplere cevap vermek üzerine kuran bir parti var. Rejimi değiştiren, ekonomiyi büyüten, taşıyıcı dünyaya taşıyan, sağlık, eğitim, ulaştırma, konut, altyapı gibi sektörlerde geliştirilen politikaları hafife almak çok yanlış. Bu başarıda öncelikli olan unsur iman üzerinden yaratılan sempati değil, politik etkinlik. Topluma efendilik taslayan bürokratik oligarşiyle mücadelesini, ekonomik başarılarını, sosyal politikalarını çekip çıkartın AKP'den geriye Saadet Partisi kadar bir kitle kalır mı bilinmez. Yükselen taşra sınıflarının, kendisini merkeze taşıyamayacak bir partiyi, sırf muhafazakârlık ve İslam üzerinden destekleyeceğini zannedenler, işte o şemaların körleştirdiği gözle bakanlardır. Merkezî güç olmak da dinle imanla olan bir şey değil, politikayı doğru kurmakla gerçekleşen büyük bir oyun. AKP bu oyundaki başarısı nedeniyle, geçmişte ANAP'a nasip olmuş, kendisiyle özdeşlik duygusu üretmeyen, pragmatik davranan önemli bir seçmen kitlesine sahip.

Eski "merkez" partilerini yeniden inşa etmek üzere ortaya sürülen "cin" gibi aktörlerin gülünç duruma düşmesi onların toplumca yeterince dindar bulunmamalarından mı kaynaklanıyor? Onlar, dışarıdan gelenlerin merkezi yeniden kurmakta olduklarını fark edemiyorlar. Oluşmakta olan yeni merkeze karşı eski otoriter, ayrımcı rejimi savunmayı merkez siyaseti zannediyorlar.

CHP, bütün bu değişim süreci içinde çok anlaşılır tarihsel nedenlerle bürokratik otoriter rejimi savunma cephesine yerleşti. Bütün politikasını resmî ideolojinin etkisi altında olan "modernleri" **ideolojik söylem** içinden kışkırtmak, korkutmak üzerine kurdu. Oluşacak toplumsal gerilimde, bu sınıfların desteği eklenince, parçası olduğu bürokratik iktidarın yükselen dalgayı püskürtbileceğini umdu. **Toplumla ilişki kurma araçlarını neredeyse tamamen Kemalist ideolojik sloganlarla sınırlandırdı.** "Cumhuriyet'in kazanımları" söylemiyle güçlü bir laiklik vurgusu içinden toplum, gelenin tehlikeli olduğuna ikna edilmeye çalışıldı. Asıl ironik olan, türbanı siyasi simge olarak gören bu söylemin, kendisinin bütünüyle türbanı ideolojik bir sembol olarak fetişleştirmesidir. "Eşi başörtülü olan bir kişi Çankaya'ya çıkamaz"ı hatırlayın. AKP toplumla temsil ilişkisinde bu tür kültürel- ideolojik sembollerini geriye iterken, CHP'nin tersinden giderek toplumsal temsiliyetini bu tür sembollere sonuna kadar abanarak kurmaya çalıştığına tanık olduk. Türban, Anıtkabir, kalpaklı Atatürklü bayraklar, Cumhuriyet bayramları, Onuncu Yıl marşları...

Bütünüyle **ideolojik sembolizm üzerinden yürüyen bu politika** Kemalist tedrisattan geçen kentli orta sınıflar üzerinde etkili de oldu. Ancak çoktan sınırlarına geldi dayandı. **Geride, donmuş, katı bir ideoloji partisiyle, korku ve nefret yüklü kırmızı bir sahil haritası bıraktı.** Ordu ve Yargı'nın siyaseti etkileme enstrümanları da büyük ölçüde tasfiye edilince ortalığı hazin bir çaresizlik kapladı. Buna 28 Şubat'çıların 28 Şubat'ı da diyebiliriz. Pragmatizmin hizmetine hoş geldin ideoloji!

Seneler önce, gazeteciler Erbakan'ı yakaladıkları yerde "dört kadına izin verecek misiniz, genelevleri kaldıracak mısınız, Taksim'e cami ne zaman" diye sorarlardı. Bu soruların muhatabı, bu aralar kendisi 84 yaşında marjinal bir iman kulübüne başkan oldu. Şimdi de gazeteciler Kılıçdaroğlu'ya "29 Ekim resepsiyonuna katılacak mısınız" diye soruyorlar.

Toplumsal muhalefetin 13 sene önce yaşadığı deneyimi, şimdi devlet merkezli siyaset yaşıyor. İlk hamle Baykal operasyonuydu. Oyun şimdi başlıyor. Devletin ideolojik organı olmaktan siyasi parti olmaya adım atıyorlar. Tüban ve Kürt sorunu üzerine ilk manevraların parazitleri duyuldu.

Çatışmayı modernler- muhafazakârlar ya da laikler- dinciler ayrımı üzerinden kültürel- ideolojik kodlarla kabalaştırdığımızda göremediğimiz derin fark işte budur. Biz, toplumun değişim taleplerine cevap veren, ideolojik dokusu seyreltilmiş, esneme yeteneği güçlenmiş, pragmatik karakteri öne çıkan bir "**politik parti**"yle; giderek taşlaşmış, tabanı türdeşleşmiş bir "**ideoloji kulübü**"nın rekabetine tanık oluyoruz. Bir tür haksız rekabet aslında(!). CHP, kendi ayaklarına döktüğü betonla ilk kez karşılaşılıyor. Sonu Sovyetik rejimlerin çöküp giden devlet partilerine benzer mi henüz bilmiyoruz; ama işi gerçekten çok zor.

ozaltinli@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yeniden AKP ve Türk-İslam sentezi üzerine

Gürbüz Özeltinli 26.10.2010

Bir kısım mail, biraz da yüz yüze kapışmalar, başa dönme gereği yarattı. *Taraf'a* yazdığım ilk yazıdan sonra birkaç "sol" kroşe aldım. (Bu "sağlı sollu" işi iyi olmadı galiba). Referandumdan sonra, bir kısım bozkır coğrafyasında Türk-İslam sentezi ideolojisinin aşınmaya yüz tuttuğunu düşündüm. Bunu da AKP'nin dönüştürücülüğü ile ilişkilendirdim. Yetinsem yine iyi. Hızımı alamayıp Anadolu'nun MHP'yi itip daha evrenselci demokratik bir sesleniş seçmesinin Kürt savaşına son verilmesini kolaylaştıracağını ileri sürdüm... Haliyle çok nasırlı alanlar bunlar.

Şu itirazlarla karşılaştım: AKP'nin kendisi Türk-İslam sentezinin temsilcisidir. Türkiye'de bütün "dinciler" milliyetçidir. Bu parti Kürt sorununu çözemez...

Bu köşeli ezberlerin yabancısı değiliz hiçbirimiz. Ama, hiçbir şeyin aynı kalmadığı bir dünyada, bütün yapıların yerinden oynadığı bir ülkede yaşıyoruz. İzin verin biraz tartışalım.

Başlarda, Jakoben ütopyanın "modernlik aşısı"nın taşrada tepki yarattığını biliyoruz. Ama devlet taşra üzerindeki denetim iddiasından hiçbir zaman vazgeçmedi. Özellikle 60'lı yıllarda siyasal ayrışmanın "sağ-sol" eksenine yönelmesi, devletin taşraya bakışının değişmesinde belirleyici oldu. Kuruluş yıllarında modernleşmenin önünde engel görülen İslami muhafazakâr değerler, taşranın devlet yedeğine alınmasının imkânlarına dönüştüler. Yeni koşullarda, "modern" kentlinin sekülerliğini Anadolu rençperine dayatmanın ne anlamı ne de işlevi kalmıştı. Devlet 70'li yılların tehdit değerlendirmesi ışığında kendi taşrasıyla Türk-İslam sentezi zemininde barıştı. 12 Eylül'de bu barışın sivil araçlarını (MC koalisyonu) acıklı biçimde devre dışı bıraktığında, diktatörlüğün taşrayla konuşacağı ideolojik dil çoktan kurulmuştu.

Bu ideoloji, öncelikle soğuk savaş koşullarında denetim dışı bir sol siyasetin taşrada taban bulması önünde barikat oluşturunuyordu. Ayrıca, “geri” taşranın kendi gerçekliği içinde modern uluslaşma projesine eklemelenmesine en elverişli değerler havuzunu temsil ediyordu. **Güçlü bir Türklük aidiyetiyle “devletleştirilmiş” Müslüman kimlik: Bu bileşim, tek tip ulus yaratma iradesi yönünde Alevi ve Kürt kimliğinin asimilasyonu sorununa da cevap veriyordu; bu umuluyordu.**

Bu sentez, böyle doğdu. Çok da iş gördü doğrusu. Biz İslami değerlerin ırkçı, çatışmacı milliyetçilikle biraraya gelince nasıl yıkıcı bir ideolojik evren yarattığına defalarca tanık olduk. Devletin karanlık zekâsı altında o dindar milliyetçiliğin nasıl kan döktüğünü gördük. Bugün sol aidiyet içinden gelenlerin ya da Alevilerin, Sünni dindarlığın izini gördükleri her güce duydukları derin nefret biraz da bu hafızayla ilgilidir. Çok da anlaşılır bir durumdur. (Öte yandan onların, sentezin milliyetçi bacağıyla aralarındaki sınırlar silikleşirken, dindarlıkla karşıtıklarının sert biçimde tırmanması da, Kemalist modernist ideolojiyle akrabalıklarına bağlanıyor haklı olarak).

Kısacası; asimilasyoncu, bütün komşularıyla çatışmalı, otoriter modernist, soğuk savaş devletinin taşra ideolojisi Türklük-İslam sentezi.

Değişen Türkiye’nin, değiştirici güçleri için elverişli bir ideoloji değildir. Bugün bu ülke Kürtleri tanımadan bir adım ileri gidemez; bu bir. Yükselen, zenginleşen, iktidardan pay talep eden taşra burjuvazisi bütün komşu pazarlara, dünyanın en uzak köşelerine açılmak zorundadır ve açılmaktadır; bu iki. İktidarda olabilmek için geniş toplumsal kesimleri kucaklamak, farklı kimliklerin arasındaki gerilimi düşürmek, onların taleplerine açılmak, Alevileri de yeni sistemle barıştırmak, demokratikleşmeyi derinleştirmek ihtiyacındadır; üç. Bir taraftan Arap dünyasıyla öte yandan Batı ile dayanışmacı ilişkilerini güçlendirmesi çok önemlidir; dört. **Bütün bunları, toplumda, Türklüğü alabildiğine yücelten, dış dünyayı düşman belleyen, çatışmacı, ayrımcı bir duygu ve düşünce dünyasını kışkırtarak yapamazsınız.** Elbette, siyasi bir rekabetten ve iktidar oyununun toplumun onayından geçmesinden söz ediyorsak verili toplumun ideolojik tasavvurlarının hesaba katılmaması olamaz. Siyaset-ideoloji ilişkisinin mekanik işleyen bir dinamiği olduğunu düşünemeyiz. Siyaset, hem kendisini oluştururken içinden geldiği ideolojinin etkilerini barındırır hem de kendi ihtiyacına uygun söylem üretirken muhataplarının hazır düşünce kalıplarını gözetir. Geçiş ve değişimler adım adım, çoğu kere sezgilerle, inişli çıkışlı, zikzaklı söylemlerle gerçekleşir.

Öte yandan, **ideolojik yapılar toplumda saf biçimde var olmazlar.** Biz onları market raflarından aldığımız ürünler gibi saf, kompakt ürünler olarak edinmeyiz. İdeolojik evrenimiz, farklı, çoğu kere çelişik değerlerin, düzensiz bulanık bir toplamından oluşur. Orada bilincimizin altı ile üstü dans eder. Biz, kendimizde hangi değer ağır bastığını belli bir konjonktürde maruz kaldığımız etkiye verdiğimiz eylemsel tepkiyle belli ederiz. Yozgatlılar, Erzurumlular, Çorumlular, Çankırlılar istikrarlı milliyetçilikleriyle, evrenselci demokratik bir söylem çeliştiğinde ikincisini seçerken kuşkusuz kendilerini milliyetçi saymaya devam ediyorlar. Onlar bunu yaparken, farkında oldukları net bir alandan yine farkında oldukları başka bir net alana sıçrama olarak yaşamıyorlar. Böyle net alanlardan söz etmiyoruz; ideoloji ve bilinç böyle bir şey değil. Ama ne kadar bulanık karmaşık bir düşünsel evrenden söz ediyor olursak olalım bir tartışmada bir seçim yapıldığını unutmamak gerekir.

Çünkü siyaset aktörleri bizi kendisine davet ederken kullandıkları dili ayrıştırırlar. Siyaset ayrışma ve rekabet üstüne yürür. O nedenle siyasi söylemler zihnimizi karşılıklı çekiştirip dururlar. Bizi o karmaşık evrenimizden ayıklama yapmaya, seçimde bulunmaya zorlarlar. Dolayısıyla, bizim her seçimimiz, bizim üzerimizde, bir söylemin onun karşısına konulan diğer söylemden daha fazla etkili olduğunu gösterir. **Bu öyle bir gerçektir ki, dış dünyada sonuçlar yaratır. Politik güçlerin davranışını etkiler.** (Nitekim, MHP kalelerinden “evet”

çıkmasının, Kürt sorununun çözümü yönünde hükümet üzerinde cesaretlendirici etkisi olduğu açıkça görülmüştür.)

İşte, kısacası ben, **toplumun değişim ihtiyaçlarının, değiştirici gücün siyasi söyleminde yeni ağırlık merkezleri oluşturduğunu** söylemeye çalıştım. Bu ağırlık merkezlerinin geleneksel taşra ideolojisinin bileşimini ayrıştırdığını, zihinleri tercihlere zorladığını düşündüğümü söyledim. Bunu da kuşkusuz olumlu buluyorum. Yıkıcı ırkçılığı besleyerek durmadan yeniden üreten bir İslami söylem yerine, ona mesafe koyan, farklı etnisiteleri tanımaya, insanları sevmeye, Diyarbakır Cezaevi'ndeki insanlık suçlarına duyarlı olmaya, kültürlerin kardeşliğine çağrı çıkartan söylemi tercih ediyorum. Bu dilin İslami muhafazakâr değerler gözetilerek kuruluyor olmasına takılıp kalmıyorum. Buna takılanların sahile sıkışıp kalacaklarını, o coğrafyayı hiçbir biçimde dönüştüremeyeceklerini düşünüyorum.

Bu söylemin, bozkırın ortasında ırkçı söylemi ezip geçmesi bence önemlidir. Gelecekte de böyle olacağının garantisini kimse kimseye veremez. Ama şimdi olan budur ve iyidir. Hepsi bu.

ozaltinli@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kaybetmeyi göze almadan kazanamazsınız

Gürbüz Özaltın 02.11.2010

Devletin katı karanlığından “özgürlükçü sol” bir parti çıkartmaya çalışıyoruz şimdi. Bunu da bir mühendislik dokunuşuyla yapacağız. Her şeyi mühendislik dokunuşlarıyla yapmaya alışmışız zaten.

İlk sınavı fiyaskoya dönüştü. “Türbanı biz çözeriz”le açılıp resepsiyonla kapanan perdeden söz ediyorum.

Her şey “hadi bakalım çözün o zaman”la başladı. Kaç kafadan kaç ses çıktı ben takip edemedim. “Başkanımız iktidar olmak koşuluyla çözmeyi taahhüt etti” diye bir açıklama okudum. Ardından YÖK, dokunulmazlıklar ve seçim barajı ile ilgili bir pakete yerleştirilir gibi oldu türban çözümü. Sonra ilköğretim ve kamuda çalışanlar için böyle bir hakkın söz konusu olamayacağının hükümet partisi tarafından deklare edilmesi koşulu getirildi. Elbette AKP bu taleplere yanaşmadı. Yanaşması da beklenmiyordu herhalde. Çünkü, mesele sorunu çözmek değil AKP'nin “gerçek yüzünü, gizli gündemini” teşhir etmektir. **“Yenilikçi” CHP, son on beş yılın “şeriat tehlikesi” politikasını yeniden pişirip karşımıza getirerek tamamladı bu epizodu.**

Böyle mi olacak yani.

CHP'nin önce yapının en altındaki taştan başlaması gerekiyor. “Hak ve özgürlükler” kavramına bakışını tersine çevirmesi yani...

Kılıçdaroğlu açıkladı: “Biz başörtüsü sorununu eğitim hakkı içinde yorumluyoruz.” Bu argümanı neden ileri sürdüğü açık. İnanç özgürlüğü alanında tanımlasa kamu çalışanlarına karşı çıkacak zemini kalmayacak. Çünkü, inanç özgürlüğü üniversite öğrencisini kapsadığı kadar kamuda çalışanlar da dâhil herkesi kapsar. Bu argümanın inandırıcılığını bir yana bırakalım. Ama “hak” deyince orada bir durmak gerekir. Öyle ya da böyle, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nde tanımlanmış bir hak alanıyla ilişkilendirdiğin bir yasak uygulamasını hangi “özgürlükçü” siyaset anlayışıyla politik pazarlık konusu yapıyorsun? Soru bu kadar çıplak... “Bu temel insan hakkını tanımam **ama...**” Karşılığında ileri sürdüğün politik talepler ne kadar haklı olursa olsun, o **“ama”**

seni demokrat olmaktan çıkartır, hadi despot demeyeyim ama demagog yapar. **YÖK'ün kaldırılması, seçim barajının düşürülmesi, (dokunulmazlıklar çok ayrı bir kategori) talepleri haklı taleplerdir. Bunları savunmak başka şeydir, temel bir hakkın tanınmasının ön koşulu saymak bambaşka bir şey.**

Kamuda ya da ilköğretimde başörtüsü ise ayrı bir tartışma. İnanç özgürlüğü mü yoksa eğitim hakkı mı, ya da aile mi devlet mi, tartışır toplum bunları. AKP senin temsil ettiğin sınıfların **"hak" anlayışının sözcüsü** olmak zorunda mı? Seçmen tabanının çoğunluğu başörtüsünü kendisi için bir yükümlülük olarak telakki eden bir partiye bu açıklamayı yapma çağrısına hangi kurnazlık itiyor seni? Sen başörtüsünü, kamu çalışanı için ya da ilköğretimde **hak olarak tanımlamamakta özgürsün**. Bunun ikna mücadelesini yürüt, ama birileri de onu hak olarak tanımlayacak ve mücadelesini yürütecektir. Önce bunu hazmetmekle başla işe. Senin hak olarak görmediğin bir konuda senin desteğin isteniyor mu? Hayır. Yıllarca bunun bir hak olmadığı üzerine kurduğun otoriter laikçi ideoloji tutmadı, kaybettin. Toplum senden farklı bir meşruiyet tanımı yaptı ve sen de şimdi bunu artık bir hak olarak tanımlıyorsun. İyi de yapıyorsun. Siyasetin dönüştürücülüğü de tam budur işte. Ama, artık üniversitede bu yasağı bir **"hakkın" ihlali** olarak tanıdıktan sonra burada yapacağın tek şey var: Gidip Meclis'te el kaldırmak. Kem küm ettiğin an söylemin çöker. Özgürlükçülük iddianı kimse ciddiye almaz. Üstelik bu yasağın kalkması üzerine **konsensüsü bozan tek parti sensin**. (Hakları önkoşullarla ilişkilendiren "endişeli modern" söylemin harika bir eleştirisi için Alper Görmüş'ün 29 ekim tarihli *Taraf*'ta yer alan köşesini okumayanlara mutlaka öneririm)

Sonuçta bir adım atılıyor, başörtüsü yasağı temel bir hak ile ilişkilendiriliyor. Bu, parti için yeni bir dil. Otoriter laiklik anlayışının ilerisinde. Ama öteki bacak yasakçı geleneğin prangası altında. Gerideki bacak gövdeyi tutuyor. Ortaya tutarsız, eğreti, hazin bir duruş çıkıyor. Biz, iki ay önce "sorunu çözeceğim" diye efelenen partiyi, önce Başsavcı'nın Meclis'e müdahalesine hak veren yerde, şimdi de Çankaya resepsiyonundan kaçarken izliyoruz. Dönüp dolaşıp geldiğimiz yer bu.

Bu bozukluk, mühendislik zekâsıyla düzeltilemez. Bu genlerle hesaplaşmayı bu parti ne kadar süreyle erteleyebilecek göreceğiz.

Kuşkusuz CHP'nin güçlüklerini görmüyor değiliz. Otoriter bürokrasinin halkla ilişkiler organı gibi iş görmüş bir parti olarak, korkutulmuş öfkeli modernlere sıkıştı kaldı. Tabanının haritası belli, ideolojisi belli. Üstelik o kadar ağır bir ideolojik kampanya yürütüldü ki orta sınıflar ılımlı seslenişlere büyük ölçüde kapandı. AKP politikalarına en küçük kredi tanımak bu sınıfların gözünde "hain", "dönek", "gizli irticacı", "yalaka" olmaya yetti. Artık, dinsel sembollerin yanına Atatürk resmi koydu diye sanatçıya saldıran gençlerle, Atatürk rozeti bulamadığı kasabada Bakan'a ağlayarak hesap soran teyzelerle, Ergenekoncuları vatan kahramanı ilan eden üçüncü sayfa yazarlarıyla baş başa kaldı bu parti.

(Daracık bir yerden "endişeli modernlerin" sesini de işitiyoruz. Doğrusu ben o sesin varlığını önemişiyorum ve bunun nedenlerini yazacağım. Ama önce, önümüzdeki hafta kendilerine anlatacak bir hikâyem var.)

Elimde olsa bu değişim projesinin sahiplerinin kulağına eğilip, kendilerine renkler yakıştıran arkalarındaki Türklerin duymayacağı bir sesle "sizi anlıyorum" demek isterdim, "şu arkadaki öfkeli kalabalığı yıllarca kıskırttınız, sonra deniz birden bitti. Şimdi savrulmadan virajı almaya çalışıyorsunuz. Ama farkında mısınız altınızdaki asfalt değil ray. Raydan çıkmadan olmaz bu işler. Küçük politikaların ağır abilerine bakmayın siz.

Biraz daha cesaretli olun. Bedel ödemedenden olmaz. Kaybetmeyi göze almadan kazanamazsınız". Evet, bunu fısıldamak isterdim.

Peki, hangisinin kulağına dersiniz. İşte onu bilmiyorum.

ozaltinli@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

CHP'de değişimin önemi ve sınırları

Gürbüz Özaltın 09.11.2010

Bu hıza yürek dayanmaz. Geçtiğimiz salı, bu sütundan CHP'ye "raydan çıkma" üzerine öneriler yaparken gündemin dışından yazdığımı düşünüyordum. Endişeli modernlere de bir hikâye anlatmaya söz vermiştim. Ertesi gün CHP infilak etti ve sadece bir hafta içinde bu konuda yazılmadık yazı söylenmedik söz kalmadı. Bir hafta sonra (hikâyemi sonraki bir zamana erteleyerek) CHP üzerine yazarken yine gündemin dışında kaldığımı düşünüyorum. Hani, olur da bu kadar olmaz dedirten bir durum. Ama yine de insan bu tartışmaya bir yerden ilişmek istiyor. Akla ilk gelen de referandum oluyor.

Referandum beyin ölümü gerçekleşmiş statükonun fişini çekti. Öyle anlaşılıyor ki, biz zaman içinde artçı dalgalarıyla karşılaştıkça "evet" in tarihsel değerini daha derin anlayacağız. CHP'ye mesaj Başsavcı eliyle ulaştırıldı "elini çabuk tut değişmeden olmaz".

Artık ülkede dönüş olup olmayacağını değil, yeniden kuruluşun sorunlarını tartışacağız besbelli. Öyle bakınca da, direniş stratejisi çöktü çökmesine de, geride onarım bekleyen bir toplum bıraktı.

Nefesini tüketen stratejinin, toplumu germe, düşmanlaştırma ve bürokratik bir dokunuşla AKP'yi siyasetin dışına itme üzerine kurulduğunu biliyoruz. Kampanya temel tema olarak laiklik üzerine yürümekle birlikte hükümeti politik olarak her yönden kuşatmaya yönelmişti. AB ile ilişkiler, Kıbrıs sorununun çözümü, Kürt açılımı, demokratik bir anayasa arayışı... Hepsini üzerinden "**hainler ülkeyi satıyor**" retoriğiyle saldırıldı AKP'ye. **Ulusalçılık** markalı saldırgan milliyetçi ideolojiye sonuna kadar abanıldı. Bu ideolojik taarruz, kentli modernlerin **iktidar kaybı duygusu** üreten kültürel kodlarına eklendi. Bunun sonucu olarak, başka bir siyasi iklimde Kürt açılımına, Batı'ya entegrasyon politikalarına, hatta yeni bir anayasaya pekala ikna edilebilecek bu sınıflar, engelleyici rol aldılar. **Bu strateji, onların "modernlik endişeleriyle" diğer sorunları ayırıştırmasına imkân tanımadı.** Zaten amaç buydu. Oysa, biz yakın tarihte Kürt siyasetçilerinin CHP çatısından parlamentoya girebildiklerini de biliyoruz. Bu, aynı orta sınıflarda bir rahatsızlık yaratmamıştı. Keza, altı-yedi yıl önce AB'ye katılım talebini ölçen yoklamalarda yüzde 70'lere yakın destek eğilimi gözlenirken herhalde kentli orta sınıfların bu orandaki payı hiç de az değildi. AKP karşıtı kampanya bu algı haritasını değiştirdi. Bu stratejinin politik taşıyıcılığını da CHP yürüttü.

Bu durum, üzerine düşünölmeye değer bir soruna işaret ediyor. Ülkenin eğitimli, meslekli bir nüfusunu temsil eden bu sınıfların **değişim süreçlerine direnir olmaktan çıkartılması** önemli. Bunun için, gerilimin yerine sağduyulu bir iklimin oluşturulması gerekiyor. AKP bunu tek başına sağlayamaz. Son derece anlaşılır tarihsel, kültürel ve politik nedenlerle AKP'nin bu sınıflara ulaşabilmesinin görünür sınırları var. **Bu kesimin dönüşebilmesi için deyim yerindeyse bir "iç ses" e ihtiyaç var.**

Bu nedenle CHP’de kopan gürültüyü çok hafife almamak gerekir. Evet doğru; değişim fazla dışarıdan, yapay bir dokunuşla başladı. Ayrıca bu hamle sadece dışarıdan değil, oldukça da derin bir yerlerden geldi galiba. Kılıçdaroğlu’nun daha ilk kurultayda başkan olurken selam gönderdiği adresler ve kimi “yenileşmeci” isimler, gidilecek yöne dair kuşku yaratıyor. **Ancak, bütün yapaylığına rağmen bu hamle partiyi toplumla siyaset yapma yoluna itti. Bu durum, tasarımcılarını çok aşan dinamiklere açılması demektir CHP’nin.** Bugünün reel politik hesapları içinde göze batan tuhaflıklara takılıp kalmamak gerekir. Biz, on dakikada taraf değiştiren yöneticilere de, eskisini aratan genel sekreterlere de, Ergenekon ayinini tartışma programı diye yutturmaya çalışan gazetecilerin yenileşme çılgınlıklarına da fazla şaşırmamalıyız. Bir sürecin çok erken kesitindeyiz. Ne kadro ne de fikir olarak hiçbir ciddi hazırlığı olmayan güdüsel bir yöneliş izliyoruz şimdi. Ancak yeni yönelimlerin hiçbir işareti olmadığını da söyleyemeyiz. Tüban ve Kürt sorunda eski söylemin gözden geçirilmek istendiği anlaşılıyor. **Katı milliyetçi, ayrımcı, otoriter laikçi söylemin bir sorun olarak görüldüğünün ipuçları bunlar.**

İdeolojik söyleme gelince; orada da reel politikanın ağır basıncını hesaba katmak gerekir. **Bu tür yapılarda oluşmuş ideolojik hegemonya farklı bir ideolojik dilin kurulmasına hemen izin vermiyor.** Ayrışma, ideolojiden önce, politik konular, hatta daha dar kişisel iktidar arayışları üzerinden yürüyor. Bu semboller dilini hesaba katmamak öncelikle iç iktidar mücadelesinde açığa düşme riski yaratıyor. CHP kürsülerinden “Kemalizm’i terk ediyoruz” manifestoları beklemek gerçekçi değil. “Yeni yol- eski kalıp” ara durağından geçilecektir. Ayrıca uygun bir zamanlamada “Kemalist ihtiyarların” partiden tasfiyesi de beklenebilir. (Bu arada; H. Bülent Kahraman gibi ben de bu odağın ayrı partileşmesinin sürecin hayrına olacağına inananlardanım.)

Öte yandan CHP’nin yeni **politik rolüne** ilişkin beklentileri de gerçekçi kurmakta yarar var. Bu partinin Türkiye’nin demokratik dönüşümünün **öncülüğünü** üstlenmesi olanaksız gözüküyor. Çünkü, tarihsel olarak **temsil ettiği sınıflar dönüşümün derinleşmesiyle iktidar kaybına uğruyorlar.** En azından algıları böyle. Yücelttikleri kültürel kodların ayrıcalığını yitirmesinin telaşı içindeler. **Eşitlikçi, çoğulcu ortak yaşantı kabulünden çok uzaktalar.** Dolayısıyla, değişimi bir yenilgi duygusuyla karşılıyorlar. Ayrıca bu sadece bir kültürel algı olmakla da sınırlı değil. Kamunun, istihdam dâhil her türlü kaynak dağıtma kanallarının dışına itildiklerini düşünüyorlar. Toplumda yükselme kodlarının kendi değerlerinin dışında oluştuğuna inanıyorlar.

Bu nedenlerle **CHP’nin yenilenmesinin toplumsal motivasyonu, ülkedeki dönüşümü derinleştirme isteğinden kaynaklanmıyor.** Tam tersine, kaybedildiği düşünülen iktidarın, “düşmanın” elinden alınıp “eski altın çağa” dönmek hayalinden besleniyor. **Ama paradoks o ki bunu yapmak için izlenecek yeni yol, bu “düşmanlaştırma” algısını kırarak bir patikadan ilerlemek zorunda.** Yanıp tutuşulan merkezi, yeniden eski yerde kuracak bir ordu ya da yargı kalmadı. Bunun için **“oy”**a ihtiyaç var. Oy için de düşmanlık dilinin ve Kürt sorunu başta, hükümeti bloke eden politikaların terk edilmesi şart. Siyaset yaparken yumuşayacak ve hatta belki de ayrışacaklar. Hayatın cilvesi burada.

Kısacası, değişimin öncülüğü değil, hazmedilmesi rolüdür bu sınıfları bekleyen. CHP’nin yenileşmesi bu sürece katkıda bulunabilirse hepimize yeter de artar bile.

ozaltinli@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Korku

Korku insanı zalim yapar. Ben bu ülke tarihine baktıkça hiçbir şey öğrenmediysem bunu öğrendim.

Korkan bir insanın yaratacağı zulüm, varlığını korku üzerine kurmuş bir devletin ürettiğinin yanında şaka gibi kalır. Modern devlet, insanlığın kendi elleriyle yarattığı en muktedir varlıktır çünkü. **Bu varlığın korkması, zulmün iktidar olmasıdır.** Zulmün, kurallara, soğukkanlı bir akla dönüşmesidir. Milyonlarca insanın onayını alması, doğru olanın o olduğuna inandırılmasıdır. Böylelikle kendini görünmez kılan, doğallaştıran zulüm içimize yerleşir; bizi kendisinin gönüllü kölesine dönüştürür.

İyi yetişmiş kentlileriz biz. Seçkin zevklerimiz, ince duyarlılıklarımız vardır. Kedileri sever, köpeklerle arkadaş oluruz. Çiçeklerin kopartılmaması, çimlere basılmaması gerektiğini öğretiriz çocuklarımıza. Yalandan, istismardan kaçırız, dayanışmayı önemseriz. Mesleğimizin hakkını verelim isteriz. Gazlı deodorant kullanmaktan kaçınmayı, suyu idareli harcamayı bile öğrendik. Dörtçekerden vazgeçemiyoruz ama o da olur yavaş yavaş. Trafikte yol vermeyi biliyoruz. Hiç dinlemesek de caz sever, rakıdan zaman bulursak şarabın iyisini seçeriz. Amerikalıların bir zamanlar siyahlara yaptıkları ırkçılık zaten hiç kabul edilebilir bir şey olmadı bizim için. Osmanlı çok "demokrattı". Cumhuriyet'i Atatürk kurdu. "Çıkar hanım bayrağı 29 Ekim geldi"...

Velhasıl **akıp giden zarif bir hayatımız, edindiğimiz sağlam bir etiğimiz vardır.**

Bu arada başka hayatlar da vardır. Bizden uzaklarda sürüp giderler. Biz evdeki Benjamin'in yapraklarını biraz solgun görüp içimiz sıkılırken, cayır cayır yakılan ormanların diyarıdır oralar.

Ortaokulda okuyan çocuğumuzu evde yalnız bırakmayı sakıncalı buluruz. Tekin bulmayız metropollerini. Uzaklarda bir yerde 12 yaşındaki bir çocuğun babasıyla birlikte evden çıkarken, "terörist olduğu için" 12 mermiyle öldürüldüğünü okuruz gazetelerden. Bir başka gün Ceylan'ın gözü ilişir gözlerimize. Çevirir sayfayı geçeriz.

Kolesterolün zararlarını biliriz, şuursuz beslenenleri uyarmak dostluk gereğidir. İnsan dışkısı yedirilenleri de işitmişizdir. Bölücülüğe karşı mücadele etmek zor iştir elbette. Yabancılar, cahil "Doğuluları" kışkırtmaktadırlar.

Elimizde olsa çocuklarımız bütün dünya dillerini öğrensin isteriz. Bizim için dil öğrenmek dünyaya tırmanmaktır. İki, üç, dört insan olmaktır. **Uzaklarda, dil öğrenmek kendi anadilini bir suç gibi yaşamaktır. Sıfır insan olmaktır. Bir dilden kopartılırken öteki dilin eşiğinde kalakalmaktır.** Bu, aklımızdan geçmez. Hiç anlamadığı bir dilde konuşan öğretmeninin yüzüne çaresizce ezilerek bakan bir çocuğun gözleriyle hiç yüzleşmemişizdir. Bizimle anlaştıkça annesiyle anlaşılamaz olan o çocuğun dünyasını tanımayız. Anasının bildiği tek dilin, tanıştığı bu yeni dünyada beş para etmediğini beş yaşında anlamasının bir insanın içinde açtığı boşluğu bir dakika bile düşünmemişizdir. **"Ne mozaigi ulan" deriz, diyebiliriz. "Tek milletiz" biz. "Türkçe konuş vatandaş"...** Bugün dil, yarın ayrı devlet. Çok korkarız bundan. Onbinlerce genç insan hayatı, binlerce faili meçhul, asit kuyularına atılan cesetler, çeteler, JİTEM, tuhaf karakol baskınları, boşaltılan köyler, 25 yıldır kırıp geçiren savaş, çürümüş bir devlet... Söz konusu olan vatansa hepsi teferruata dönüşür birden.

Bir gün Mahkeme kürsüsünde hâkimizdir, Kürtçe konuşan sanığın mikrofonunu kapatır, tutanağa **"bilinmeyen bir dilde..."** yazar, atarız sanığı salondan.

Ertesi gün "koskoca" Baro başkanınızdır, tutarlar mikrofonu ağzımıza **"Mahkemede Kürtçe konuşmanın yasal dayanağı yoktur"** buyururuz "uzman" bilgisiyle. Orada durmayız. Şuurlu Cumhuriyet aydını olduğunu göstermenin sunulmuş fırsatını kaçırmayız: **"Onlar aslında bölücülük propagandası yapıyorlar. Buna izin verilemez."**

Dersim'de anaları ağlatmakla övünen diplomatımız da vardır, "Biz de dağa çıkarız" diye efelenen siyasetçimiz de. Ahlakının bir yüzüyle köpeğine kıyamayan, öteki yüzüyle Kürt siyasetçilerine nefret yazıları kusan gazeteci

de oluruz, kasaba linçlerinde azgınlaşan silik bir zavallı da.

Sonra bir gün, bir hükümet çıkar bu savaşı bitireceğim der. Vatani bölecek diye haykırırız. **Sevmeyiz o hükümeti. Çünkü ondan da korkarız.** Başımızı örtecek, lokantalar kapanacak, gülsuyu kokulu tarikatlar modern hayatımızı tarumar edecek diye ödümüz kopar. **Biz Türklerin en beyazıyız.** Beyazlaştıkça korkar, korktukça beyazlaşırız... Korkudan bembeyaz oluruz...

David Lynch'in filmleri gibi hayatımız. Her şey, huzurlu, ılık akan steril bir hayatı gösteriyor. Çiçekler, kuş sesleri, koşuşturan neşeli çocuklar, geniş güzel bahçeler, alışverişten dönen mutlu çiftler, parklarda mırıldanan âşıklar... Ta ki kamera çimlerin arasındaki kesik bir insan kulağına takılana kadar... Huzurun ardında kopan kıyametin ilk işaretini gözümüze hınzır bir zekâyla iliştip geri çekilene kadar...

Bizi "beyaz" kılan ne varsa, hepsi hayatımızdaki derin olağanüstülüğü gizliyor aslında. Tekinsiz bir dünyanın üzerine oturtulmuş kof bir dekorun içindeyiz. Deli gibi korkuyoruz. Sahte medeniyetimizin arkasında vahşi bir savaş var. **Ve aslında biz huzurun değil zulmün bir parçasıyız. Bize bu, devlet dersinde öğretili.** O derste vuruldu vicdanımız.

Benden duymuş olmayın ama yine de söyleyeyim. **Orada bir halk yaşıyor; Kürt halkı. Türkiye sadece Türklerin değil, o halkın da aynı zamanda.** Bölünmekten korkmayın; o zaten olacağı kadar oldu. Dersim'de analar boğazlanırken; ormanlar yakılır, bütün bir halkın yüreği cezaevinde kanarken; köyler boşaltılır, insanlara dışkı yedirilirken; "kahramanlarınız" köşe başlarında insanları enselerinden vururken oldu olanlar. Bilmediğiniz dillerde duymadığınız çığlıklar atılırken siz devlet dersindeydiniz.

Şimdi birleşmemekten korkun...

Ve unutmayın, şu ölümlü basit hayatımızda hiçbir şey bir zulmün parçası olmak kadar korkutucu olamaz.

Bu hakikati bir gün fark ettiğinizde, vicdanınız nefesinizi çok kötü keser.

ozaltinli@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

CHP'ye dair sorular

Gülbüz Özaltınlı 23.11.2010

CHP, üzerinde konuşulmayı, sorular sormayı hak ediyor şüphesiz. Ancak, doğru sorular sorup sormadığımızdan kuşkularım var. En yaygın soru CHP'den sol bir parti çıkar mı sorusu. "Bırakalım sol bir partiyi, sosyal demokrat olabilir mi" gibi bir kalıp üzerinden de tartışmaya katılanlar var. Bu soruşturma, CHP'nin içine girdiği dönüşüm çabasında, demokratikleşme sürecinde kayda değer bir rol üstlenip üstlenemeyeceğine ilişkin yürüyor. Soru sahipleri, sol ya da sosyal demokrat olmayı bu anlamda önemsiyorlar. Kemalizm'in bu kimliklere açılmayacağını düşünenler de başka söze gerek duymaksızın üstünü çizip kapatıyorlar defteri.

"Bırakalım sol partiyi sosyal demokrat bile..." diye kurulan kalıbın, inandırıcılığını çoktan tüketmiş bir şemaya dayandığı kanısındayım. **Bu yaklaşım, "sol" kavramına, "sosyal demokrasi"den daha dönüştürücü, bugünün demokratikleşme ihtiyacına daha derin ve kararlı cevaplar getiren bir politik anlam yüklüyor.** Çok açık olmamakla birlikte muhtemelen Marksist kökenli, devrim perspektifli politik gelenek alanı içinde yer

tutanlar kastediliyor. Bu geleneğin son derece marjinal taşıyıcıları var. Bu çevreler (küçük bir kısmı dışında) demokratikleşme mücadelesiyle bir ilgilerinin olmadığını ve olamayacağını yeterince ortaya koydular geçen sürede. Batı tipi "burjuva demokrasilerinin" temel ölçütlerini "Kapitalizmi devrimle aşmanın" araçları olarak gören bu geleneğin demokratikleşme mücadelesi açısından sosyal demokrasiden daha "ileri" olduğu çok tartışma götürür. **Türkiye'deki değişim sürecinde, böyle bir parti arayışının da, CHP'nin bu tür bir kimliğe evrilmesinin de hiçbir toplumsal karşılığı olmadığı kanısındayım.**

Sosyal demokrat bir parti ihtiyacına gelince: Burada da tarihsel özgünlüğümüzü ihmal eden çok Batı merkezli bir tasarım içinden düşünüyoruz sanki. Böyle bir siyasal boşluğun olduğuna bizi fazlasıyla inandıran nedir? Biz, kapitalist sanayileşmenin sınıf çatışmalarına cevap olarak Batı dünyasında ortaya çıkan bu siyasal hareketin bu topraklarda da aynı nitelikler üzerine yapılanması gerektiğini varsayıyoruz. Çekirdeğini işçi sınıfının oluşturduğu, orta sınıflara açılan, sosyal ve siyasal reformlar öneren, sermaye sınıflarıyla pazarlık gücü olan, demokratik, seküler değerlere dayalı bir siyasi hareket... Evet, böyle bir hareket yok bu ülkede. Peki, bu bir boşluk olduğunu gösterir mi? **"Tarih boyunca dolmamış bir boşluk" fikri tuhaf değil mi?**

Bizim tarihimiz Batı tipi bir sanayileşme ve onun temelinde oluşan sınıflar arası ilişkiden gelmiyor. Bizde sınıflar, kapitalist üretim ilişkileri değil, devlet üzerinden oluştu.

Dışlanan sınıflar gelenekçiydi. O nedenle tarih boyunca bu sınıfları merkeze taşımaya çalışan siyasal hareketler muhafazakâr değerlere yaslandı. Nitekim içinden geçtiğimiz demokratik dönüşüm sürecinin de modernler eliyle değil, onların şiddetli direnişine karşı muhafazakâr geleneğin zorlamasıyla gerçekleştiğini görüyoruz. Bu tarihin içinden, "devlet kuran" CHP'den Batı tipi sosyal demokrat bir parti çıkmaz. AKP çıkar; o da bu tarihin özgün renklerinin bir yansıması olarak Batı sosyal demokrasisine benzemez.

Esasen, bu topraklarda Batı merkezli siyasi şablonlara sıkı sıkıya bağlı kalarak kimlik nitelemelerine girişmek verimsizdir; yanıltıcıdır. Özgün, yaratıcı siyasi analizlere ihtiyacımız vardır. Aslında bugün tuhaf bir biçimde unutulmuş ya da gözden kaçıyor olsa da geçmişte bu tür çalışmalar yapılmıştır. Sayın Yücel Yaman'dan duymuştum: İdris Küçükömer sağlığında "Türkiye bugün beni dinlemese de benden öldükten sonra da kurtulamayacak" dermiş. Çok haklıymış bence.

Sonuçta, CHP için, dönüşümü **AKP'den daha ileriye taşıyabilecek** bir parti çıkıp çıkmayacağına ilişkin sorulan sorular, Batı tarihinin ürettiği siyasal şemanın etkisiyle sorulan maksimalist sorulardır. Türkiye'de tarihsel-toplumsal karşılığı yoktur. **CHP sorunu, statü kaybına uğrayan orta sınıflar sorunudur.** Ve iktisadi olmaktan çok **ideolojik-kültürel** niteliktedir. Otoriter modernleşmenin **ayrıcılık kimliğini** temsil eden bu sınıfların ideolojik dünyası dönüşümü reddetmektedir.

Türkiye gerçekliğinin daha basit, pragmatik bir sorusu var: CHP'nin seçim kazanmak için yapmak zorunda olduğu siyaset, bu zihinsel kalıpları sarsabilir mi, yumuşatabilir mi? Ahmet Altan'ın 19 kasımda *Tarafa*ta yayımlanan yazısında çok dikkate değer uyarılar vardı. Ben de kendi bakış açımdan CHP'nin, siyasetin dayatmasıyla farkında olsun ya da olmasın AKP'nin önünü açan **"tabu kırıcı"** bocalamalarının önemsenmesinden yanayım.

CHP'yi her hal ve şartta dışlamayı ve zayıflatmayı esas alan tutumun arkasında, onu statükonun kendini yeniden üretmeye dönük projesi olarak değerlendiren bir bakış var. Bu, ilk bakışta yabana atılacak bir görüş değil. Değişim girişiminin hareket noktasının bu olduğuna dair yeteri kadar işaret var. Ancak, ben bu girişimin tasarımcılarının niyetinden çok, siyasetin paradoksal dinamiğine güvenmekten yanayım. Böyle bakınca, süreç risklerden çok fırsatları işaret ediyor. Bu "fırsatlardan" kastımın, bir "sol" parti çıkartmak değil, **demokratikleşmenin önünü açan "ılımlı iklim"** katkı olduğunun tekrar kalınca altını çizmek isterim. **CHP,**

AKP'yi iktidardan indirecek bir güce ulaşamaz, ama bu güce ulaşmak uğruna dağıtacağı politik rüşvetlerle kendi tabanında dönüşüm politikalarına ilişkin oluşmuş olumsuz algıları sarsabilir.

Bu partinin Baykal döneminde izlediğimiz kararlı statükocu monoblok karakterini koruyamayacağına ilişkin güçlü işaretler var. Toplumdaki değişim taleplerine uyum sağlamayı öneren seslerle, şahin statücüler arasındaki gerilimin nereye doğru ilerleyeceği çok belli değil. Bir ayrışma, hatta kopuş ihtimalini dahi taşıyan bu tartışmanın ülke için yaratabileceği imkânları toptancı bir dille reddetmek için çok erken.

CHP eleştirisinde, demokratların daha nüanslı bir dil geliştirmeleri yararlı olur gibi geliyor.

ozaltinli@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kültürün politize olması ve gettolaşma üzerine

Gürbüz Özaltın 30.11.2010

Geçtiğimiz hafta *Radikal* gazetesinde, yeni oluşan konut sitelerinin, yaşam tarzı üzerinden ayrılmış gettolara dönüşmekte olduğu konu edildi. İleri sürüldüğüne göre, bu siteler, **muhafazakârlık ve laik modernlik** eksenlerinde türdeş toplulukların dışı kapalı yaşam alanlarına dönüşüyor. Üstelik bu ayrışma güçlü bir siyasal buluşmayı da yansıtıyor. **“Evet”çi** ve **“hayır”cı** ayrı yerleşim alanlarıyla karşı karşıyayız.

Kültürel farklılıkların türdeş, kapalı gettolar üretmesi, modern toplumun tanışmadığı bir durum değil. ABD'nin her büyük şehrinde bir Çin Mahallesi bulabiliriz. Paris'in, Londra'nın Müslümanların dışında kimsenin oturmadiğı banliyöleri var ve göçmenler bütün hayat tarzlarını bu metropollere taşımışlar. Çağımızın sosyo-kültürel bir gerçekliği bu.

Bu durum başlıbaşına bir sorun mu? Doğrusu istenilir bir hal değil. Çünkü, **entegrasyonu güçleştiriyor, toplumlar arası önyargıları besliyor**. Ancak, kendi başına sürdürülemez bir krize yol açmıyor. Gerçek risk, bu yapının, toplumsal sistemin farklı katlarından gelen sarsıntılarla birleşmesinde ortaya çıkıyor. Örneğin, refahı tehdit eden iktisadi kriz baş gösterdiğinde, ırkçı ayrımcılığın hızla tırmanmasına imkân veren hazır bir zemin oluşturuyor. O durumda siz, hâkim kültür tarafından hayat tarzınız üzerinden düşmanlaştırılıyor, nefret nesnesine dönüştürülebiliyorsunuz. Asıl vahim tehdit bu. Yani, **kültürün politize** olması Bu aynı zamanda kendi kendisini yeniden üreten bir süreç olarak, gettolaşmayı daha da kışkırtan bir etki yaratıyor.

Batı'da büyük ölçüde **göçmen** varlığı üzerinden oluşan bu kültürel ayrışmayı, bizim, aynı dili konuşan, aynı inançlara bağlı, bu toprakları yüzyıllardır paylaşan bir toplum olarak kendi içimizden üretebilmiş olmamız ilginç değil mi?

Bunu “başardık”. Çünkü, **bizim tarihimiz baştan beri kültürün aşırı politizasyonu içinden yürümüştür**. Politik gücün içinde mi dışında mı kalacağınızda hayat tarzınız tayin edici olmuştur. Devletin tüm ideolojik aygıtları bu kültür kodları içinden **“ilerici-gerici”**, **“makbul-tehdit”** kimlikleri üretmiş ve yaymıştır. İskilipli Atıf Hoca'yı şapkaya kafa tuttu diye asmaktan başlayın, ezanın Türkçeleştirilmesine, başörtülü milletvekilinin İstanbul'un işgali duygusuyla Meclis'ten kovulmasına (bunda da CHP'nin gördüğü en “solcu” lider Ecevit'in başı çekmesine), oradan da cumhurbaşkanını eşinin başörtüsüne göre seçmeye kadar gelin. İrili ufaklı sayısız olayın bu çizginin kesintisiz yürüdüğünü kanıtladığını görürsünüz.

Son on beş senede ise toplumun, dozu iyice kaçmış bir politik kampanyaya maruz kaldığını hepimiz biliyoruz. **Şimdi biz bu derin ve yakın tarihimizin sonuçlarıyla yüzleşiyoruz.** Gettolar zaten vardı. Bütün taşra büyük bir muhafazakâr gettoydı. Şimdi zenginleştiler ve modern hayatımızın yanı başında kendi modernliklerini inşa ediyorlar. Nihayet **görünür** oldular.

Gettolaşmanın politika dışı sosyo-kültürel nedenleri de olduğu reddedilemez. Ancak, başta da söylediğim gibi **politik merkezin bu etkenlere karşı nasıl tutum aldığı çok önemlidir.** Şerif Mardin, ABD'nin kendi ırkçılığıyla nasıl baş ettiğini açıklarken **"Amerikan paradoksu"** olarak isimlendirdiği bir durumdan söz ediyor. Özellikle Güney'e dayanan gözlemlerinde, toplumda ırkçılığın güçlü olmasına rağmen toplumun önderlerinin ırkçılığı reddedebildiğini ve o topluma dönüştürücü etki yapabildiğini anlatıyor. **Toplumsal önderlerin, içinde bulundukları toplumun bir kısım değerleriyle ters düşebilmelerine rağmen konumlarını koruyarak bunu başarabildiklerini söylüyor.** Toplumsal barışta önderliğin önemini vurguluyor. (Kılıçdaroğlu ve ekibi de bir "Türk paradoksu" yaratabilir mi bilemem.)

Öte yandan, muhafazakâr damarın da bu ayrışmayı simetrik olarak ürettiği inancı var birçok modernin kafasında. Hatta, esas sorumluluğu "zenci" mağduriyeti üzerinden kültürü politize eden! muhafazakârlara yükleyenler de var. Miad dolmuş rejim safralarının kasıtlı polemiklerini ciddiye almaya değmez. Ancak buna içtenlikle inananlar haklı bir yerde durmuyorlar. **Kültürü aşırı politize eden bu ayrışmanın temel dinamiğini modernler üretiyorlar.** Modernleri hayat tarzları üzerinden aşağılayıcı, düşmanlaştırıcı bir **politik** dil yok. Bu çatışmadan böyle bir dil de doğabilirdi ama doğmadı. **Modern hayat tarzı dediğiniz şeyi benimsememek ayrı şey, onu düşmanlaştırıp politize etmek çok ayrı bir şey.** *Radikal*'in haberinde, girişinde Türk bayrağı ve Atatürk resmi bulunan tabelada "Atatürkçü, laik, demokratik insanların yaşadığı sitedir" yazan bir mahalleden söz ediliyor. Buradaki "sizi aramıza sokmayız" diyen meydan okuyucu iktidar dilinin gözden kaçması mümkün mü? Benzer bir örnek muhafazakârlardan çıkar mı sizce? Eğer çıkarsa nasıl bir gürültü kopar?

Kültürü, kendisini bu ülkenin gerçek sahibi sayanlar politize etmişlerdir. Bu nedenle, **bizim asıl sorunumuz mahallelerin paylaşılması değil, iktidarın paylaşılmasıdır.**

Ama ben de sırf bu nedenle iyimserim. Çünkü bu ayrımcılığı hayatımıza kodlayan rejim değişiyor. Siyaset demokratize oldukça, belki farklı hayat tarzları yine olacak ve kendi gettolarını yaratacak. Ancak, toplumsal barışın önündeki en büyük engeli kaldırmış olacağız.

Radikal'in yayın politikasına gelince: **Endişeli- demokrat- modern** olarak niteledikleri bir kimlik tanımlamaya çalışıyorlar anladığım kadarıyla. (Bu arada; değişim, yerleşik konumları parçaladıkça yeni kimlik tanımlamalarının "İspanyol ismi" uzunluğuna doğru gittiği gözlerden kaçmıyordur sanırım.) Bu arayışın, çatışmacı, kültürel ırkçı tutumdan kendini ayırıştırma ihtiyacından kaynaklandığı belli. Bence bu iyi bir şey. Ancak, ısrarla **"tarafsızlık"(!)** üzerine kurulan bir dil göze çarpıyor. Örneğin bu getto tartışması üzerine birçok yazı çıkmasına rağmen hiçbirisinde, yukarıda çizmeye çalıştığım çerçeve içinden tek bir eleştirel söze rastlanmıyor. Konu ortaya "tarafsızca" bırakılıyor. **Bu durum, *Radikal*'in "endişeli modern" bir okur kitlesi olduğu varsayılırsa eğer, pekâlâ "şikâyet edilen" tabloyu pekiştiren bir katkıya yol açabilir.** O profilde bir okuyucu, hiçbir eleştiri içermeyen getto sunuşuna bakıp öncelikli olarak **"muhafazakâr gettolardan"** tedirginlik duyabilir ve kendi zihninde ayrımcılığı tekrar üretebilir. Sokak gazetecisi genç arkadaşımıza şunu söylemek istiyorum: Evet, biz sizin melezleşmeyi bütün kalbinizle istediğinize inanabiliriz. **Ama, o endişelendiğiniz tabloya ilişkin, otoriter modernizmin bu topluma bir özür borcu olduğunu söyleme cesaretini de sizden bekleriz.**

"Türk paradoksu"na biraz omuz verin...

Ergenekon tartışması neden bitmez

Gürbüz Özeltinli 07.12.2010

2002 seçimlerinin, eskisinden nitelikçe farklı bir güçler mücadelesinin başlangıcını haber verdiğini ne kadar fark etmiştik bilmiyorum. Bugün geldiğimiz yere bakınca aşılabilir zannedilen askerî vesayet rejiminin temel sütunlarının çöktüğü yeni bir Türkiye görüyoruz.

Buraya çok badireli, belirsizliklerle dolu bir yoldan gelindi ve süreç tamamlanmış değil. Çok katmanlı değişkenleri olan mücadeleye tanık olduk. Ancak, sürecin geleceğini belirleyen en önemli sorun neydi diye sorarsak; benim cevabım, **“Devletin legaliteye hapsedilmesinin başarılmasıdır”** olur. Politik mücadele alanının **terör başta olmak üzere illegal yöntemlerden arındırılması**, değişimin can alıcı sorunuydu. Bu da, Ergenekon enstrümanının devre dışına itilmesi gereğine işaret ediyordu. Zira, öncelikle terör, siyasal alana çok boyutlu etkileri olan bir yöntemdi ve normal siyaset araçlarını işlevsizleştirme potansiyeli güçlüydü. Suikast ve sabotajlar, doğrudan politik hasmın önemli figürlerini imha etmek, destekçileri üzerinde korku ve yılgınlık yaratmak amacıyla kullanılabileceği gibi, toplumsal psikolojiyi manipüle etmeye dönük provokasyonlara da hizmet edebiliyordu. Dokunulmazlıkla donanmış böyle bir yapı, **siyasal alanın** ve **geniş medya desteğinin** imkânları içinde çok etkin bir araca dönüşüyordu. (Hrant Dink, Rahip Santoro, Malatya misyonerler ve Danıştay cinayetlerini, Cumhuriyet Gazetesi’nin bombalanması olaylarını hatırlamak yeterli. Ayrıca, Ergenekon soruşturmalarından bu yana bu tür “gizemli” olayların gerçekleşmediğini de biliyoruz.)

İllegaliteyle hesaplaşmayı göze almadıkça hükümetin askerî vesayeti geriletmesi mümkün gözüküyordu.

Bu gerçeğin farkında olan taraf sadece değişimciler değildi kuşkusuz. Statükonun savunucuları da aynı tecrübeye sahipti. O nedenle Ergenekon operasyonları çok sert bir politik mücadeleye konu oldu.

Üstelik mesele sadece rejimin illegal yöntemlerinin elinden alınarak **siyasal alanın genişlemesiyle** sınırlı değildi. Aynı zamanda siyasal başarının temel koşulunu oluşturan **toplumun meşruiyet algısını da** doğrudan ilgilendiriyordu. Süreç ilerledikçe ortaya çıkan görüntü rejimin vesayet kurumlarının meşruiyetini aşındırırken, değişimin haklılığını ve zorunluluğunu gözler önüne seriyordu. Hükümet, dokunulmaz kılınmış **derin illegalitenin** üstüne giden bir irade gösterdikçe kendi tabanını aşan kesimlerin de onay ve aktif desteğini kazanıyordu. Demokratlar-AKP ittifakını oluşturan bu zemin, aynı zamanda statüko çevresinin entelektüel-etik iflasının da habercisiydi.

Kuşkusuz bugün artık sürecin başka bir yerindeyiz. İktidar yapılarında derin bir güç kayması yaşandı. İnisiyatif parlamentoya geçti. Ordu ve yargı bürokrasisi etkinliğini büyük ölçüde yitirdi. Statükonun ideolojik meşruiyeti çok aşındı. Yeni koşullar ve bu koşullara uyum çabaları söz konusu.

Ancak, ne olursa olsun Ergenekon tartışması geride kalmış değil. Belki gündemin odağında yer almıyor ama ısrarla her zaman kendi varlığını hissettiren bir ses olarak aramızda dolaşıyor. CHP, parlamenter siyasal rekabete mecbur kalmanın baskısı altında. Sırtındaki Ergenekon avukatlığı yükünü taşımaya ne kadar istekli olacağını zaman gösterecek. Medyada da konunun taşıyıcılarında bir daralma var. Fakat her fırsatta Silivri’ye

meşruiyet pompalamaya çalışan bir çevrenin de var olduğu görülüyor. Bütün malzemelerinin yalan ve çarpıtma üzerine kurulduğunu ve toplumsal hafızasızlığa aşırı güvene dayandığını söylemeye bile gerek yok.

Örneğin, Ergenekon davalarındaki kanıtların, **WikiLeaks belgeleri** kadar duyuma, dedikoduya dayalı olduğunu ileri sürdükleri küçük çaplı bir atak deniyorlar şimdilerde. Daha önce, **Hanefi Avcı**'nın kitabı yayımlanır yayımlanmaz Ergenekon davasının cemaat provokasyonu olduğunun kanıtlandığını yazdılar. **Habur krizi** yaşanırken de, hükümetin teröristleri affedip "terörle mücadeleye hayatlarını adanmış kahramanları" Silivri'de tuttuğunu yazmışlardı. Gömülü silahlar, darbe günlükleri, Balyoz, Kafes planları, Jandarma Kriminal'in bile gerçek olduğunu açıkladığı ıslak imzalar, suikast listeleri ve sayısız klasör, kurdukları üç uyduruk cümleyle unutulur, sıradanlaşır zannediyorlar.

İlginç olan neredeyse hep aynı kalemlerin, düğmeye basılmış gibi hep aynı zamanlarda ve hiçbir yaratıcılığı olmayan tıpkıbasım argümanlarla küçük çaplı kampanyalara girişmesi. Bu kampanyaların en zavallı tarafı da, bu çabaların insan haklarına duyarlılık ve hukuka saygıyla açıklanması. Zamanın, sadece kanıtların gücünü değil, kendi ahlaki sicillerini de unutturabileceğini umuyorlar besbelli.

Ne insan hakları ne hukuka saygı...

Bu inatçı propagandadan, Ergenekon'un eski rejimin koyu karanlığını ortaya çıkartarak değişimin değerini kanıtlamış olması nedeniyle vazgeçilemiyor. Ergenekon, eski ile yeninin meşruiyet çatışmasında sembole dönüştü bir bakıma.

Sanıklara sağlanabilecek bir iadeitibarın, değişimin toplumun aldatılması üzerine kurulduğu inancını yaratması bekleniyor. Böylelikle hükümetin itibar kaybına uğrayacağı hesap ediliyor. **İktidar nerede kaybedildiye orada aranıyor.** Bu ne kadar kirli bir iktidar olsa da...

En azından belli bir çevre için bu böyle.

Not: Silahın gücüne sığınarak **Orhan Miroğlu**'na yöneltilen tehdidi bütün vicdanımla lanetliyorum. Başlangıç gerekçeleri ne olursa olsun siyasi şiddetin yozlaşabileceğinin, kullanıcısını kendi karşıtına dönüştürebileceğinin yeni bir işareti olarak bu olayın PKK ve Kürt toplumu için uyarıcı olmasını diliyorum.

ozaltinli@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Basit bir flörtün kısa tarihi

Gülbüz Özaltınlı 14.12.2010

Ne haftaydı ama!

Nerede bir "**anarşik**" görse kemik kırmayı vatan borcu sayan **militan polis** geleneğiyle açıldı perde... (Bana bir manga "iyi eğitilmiş" polis verin üç günde bütün üniversiteleri sokağa dökeyim, dedirten bir performans.)

Ertesi gün, "**gençlerin patolojisi**" üzerine sağlık analizleri döşenen, eylemcinin hamilelik yaşını tarakaya alan, çocuk düşürmenin "**duygu sömürsüne**" karşı bize aşı yapan, partizanlık dozu kaçmış **asabi "demokratların"**

panikatağı geldi...

Biz, göstericilerin 30 yıl öncesinden tanıdığımız seslenişine şaşırıken, aynı naftalinli otorite refleksini gördük Başbakan'da. "Tuzak" diye diye tuzağa boynunu uzatan bir mantık burkulması... Anlamsız bir katılık...

Ardından, **şenlik ile zorbalığı** ayırt edemeyen, AKP nefretini **"ilericilik"** zanneden yumurtacı gençler... Kendileri gibi "düşünmeyen" herkesi susturmaya çalışan saldırgan bir tutum. Tabii, eğer bir "düşünceden" söz edilebilirse.

Herkesin kendi meşrebine göre dersler çıkartacağı bir cümbüş yaşandı. Bunları daha çok konuşuruz. **Ben size, hayatın başka bir katından daha "sıradan" bir öykü uydurdum;** onu anlatayım isterseniz.

Düne kadar memurdu. Belki Halk Ekmek'te sıra bekliyordu. Elde Akbil, o metro senin, bu vapur benim, yollarda geçiyordu ömrü. Evde sessiz bir kadın, bir tencere yemek, devlet okulunda üç çocuk, boğaza kadar taksit; bir aileyi zor yönetiyordu. İlimizden biriydi yani. Şimdi yüz binlerce insanın hakları ondan soruluyor. Boru değil. Artık Avrupa'da "beynelmilel" toplantılara katılıyor. Zamanında dil öğrenemedi ama erkekler dünyasında nasıl tırmanılacağını iyi kapmış işte. Kolay zannetmeyin erkek meyhanelerinde delege pazarlıkları yapmayı. Önce futbol, sonra "karı kız", ardından da memleket meselelerinde laf tokuşturmayı.

Hem ne gördü ki aileden. Analı çocuklu dayak yedikleri bir hacıağanın tedrisinden başladı dünyayı tanımaya. Bileği güçlü olanın borusunun öttüğü, her birinin babasıyla övündüğü çocuk meclislerinde büyüdü.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

CHP, endişeliler ve asıl mesele

Gürbüz Özaltın 21.12.2010

CHP'de yaşanan yenileşme çabalarını nasıl okuyacağız? Bu soru kolaylıkla masadan kalkmayacak gibi gözüküyor.

Öncelikle; bu yenileşme gerçekten **sosyolojik bir farklılaşmada** karşılığı bulunan bir süreç midir? **"Endişeli-demokrat- modern"** kavramsallaştırmasını üreten teze göre "evet", **"ayırımcı modern"** kimlikten kendisini ayırtıran önemli oranda laik bir kentli orta sınıf varlığı söz konusu. Ve CHP'de yaşanan sancılar, bazı nedenlerin yanında bu sosyolojik ayrışmanın da bir yansıması olarak okunabilir. Belki bu kimlik CHP'yi doğrudan organik olarak iteklemiyor. Ama varlığının sezilmesi bile bu partiyi değişime zorluyor. Bunu gözden kaçırmak, sosyolojik bakışı atlamak ve özcü bir ideolojik-politik tutumu seçerek CHP'nin dönüşemez olduğuna inanmak anlamına geliyor bu teze göre.

Elimizde derin araştırmalar yok. Ama, üzerine konuştuğumuz konu köklü bir partinin politik tutumuna yansiyacak kadar geniş etkileri olan bir nüfusun varlığı olduğuna göre, bunun ampirik olarak kanıtlanabilir işaretleri olması beklenir. Bir ideolojik politik tartışma yaşanmış değil. Olgular dünyasına baktığımızda toplumsal öznenin politik aktöre doğru dalga yayan bir dinamiğin tersine, politik aktörün dar elit çekirdeği içinde cereyan eden bir "saray" müdahalesine tanık olduk.

Değişimin medya ayağındaki destekçileri izlendiğinde ise ortada gerçekten demokratik derinliği olan bir söyleme rastlamak sözkonusu değil. Sıradan bir örnek: Geçtiğimiz pazar *Radikal*'in 3. sayfasından Çınar Oskay şöyle sesleniyordu: **"...Bir CHP liderinden dinlediğim en etkili konuşmaydı. Martin Luther King'in 'Bir Rüyam Var' tınıları taşıyordu. ..."** O konuşmayı hepimiz dinledik değil mi?

"Yeni" CHP'ye önerilen şey, kof semboller ("Yoldaş" söylemi, 12 Eylül mağduriyeti, 68'lilik ruhu, vs.) ve popülist bir yoksulluk- işsizlik söylemi üzerinden **"halkçı-solcu"** bir kimlik sunuşu. Keza, AKP'nin otoriterleşmeyi temsil ettiği iddiasına eşlik eden son derece çarpıtılmış, yüzeysel bir "özgürlükçülük" retoriği.

Sonuçta, 30 yıl önce yapılmış askerî darbeye karşı, ancak bugün yargılanan darbecilere sempatiyle bakan şaşkı bir parti görüntüsü.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kürtler ve korkular

Gürbüz Özeltinli 28.12.2010

Kürt siyaseti var olabilmek için bu riskleri yaratmak zorunda mıdır emin değilim.

Önce, anadil özgürlüğü üzerine bir tartışma başlatıldı. Kamu hizmetleri dâhil iki dilli bir uygulamaya geçilmesi çağrısında bulundular. **Bu talep etnik kimliği yok sayılan bir halkın en meşru taleplerindendir.** Devletin inkâr politikalarının yol açtığı 30 yıllık acılı bir isyandan sonra, "bu da nereden çıktı şimdi" diyebilmek için azılı bir Türkçü olmak gerekir. Nitekim, iki dillilik talebi zaten beklenebilir olan "tabii" tepkileri aşan bir tansiyon yaratmadı. Zaten işlemekte olan fiilî bir durumu olağanlaştıran kanalda ilerledi tartışma. Bülent Arınç Meclis'te bildiği tek Kürtçe cümleyi kürsüden söyledi. Cumhurbaşkanı'ndan yumuşak mesajlar geldi. Medyada demokratlar tam gövde destek oldular. "Yeni" CHP de, henüz "Kürt" diyememişti ama "bölünürüz" de diyememişti. Kısacası, "Kürt açılımı" başlıklı 10 kasım tarihli parlamento toplantısıyla başlayan, Habur'la zirve yapan ırkçı kampanyayı, İnegöl ve Dört Yol provokasyonlarını düşününce, insana umut veren bir toplumsal olgunluk görüntüsü vardı. Kuşkusuz, bunun **"diken üzerinde"** bir olgunluk olduğunu sezmek için derin siyasi deneyimlerden geçmiş olmak da gerekmiyordu.

Bana, bu iklimi tersine çevirmek için ne yapmak gerekir diye sorsalar içtenlikle söylemem gerekirse, "bayraklı", "öz savunmalı", "komünlül", bir "özerk yönetim" projesini ortaya atıvermek kadar etkin bir girişim aklıma gelirmiydi bilmiyorum. Bırakın 30 yıllık savaşın Türkler üzerindeki etkisini, geriye çekilmiş rejimin AKP'yi "yumuşakça" boğazlamak için pusudan duyulan nefesini, bir kısım Kürtlerin dahi kendi varlıklarına tehdit işaretleri buldukları bu çıkış **şart mıydı?** Anlaşılmaz olan, özerklik düşüncesinin kendisi değil elbette. Bunun, **zamanlama ve üslup** açısından tartışmayı değil tam tersine tartıştırmamayı sağlayacak bir "özensizlikle" gündeme getirilmesi.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Büyük barolar: Vesayet müzeleri

Gürbüz Özeltinli 04.01.2011

Balyoz davasının duruşmaları başladı. Büyük baroların ideolojik dokusunu bilenler için, İstanbul Barosu'nun başkan dâhil yedi yöneticisi ile Ankara Barosu'nun resmen görevlendirdiği bir yöneticinin duruşmaya gözlemci olarak katılmaları şaşırtıcı olmamıştır. Bunun bir "gözleme" faaliyeti olmaktan çok, sanıklara dönük bir destek mesajı olduğu da meçhul değildir.

Türkiye'de meslek kuruluşlarının "politik ilgilerinin" yüksek olduğunu biliyoruz. Baroların, bu geleneğin zirvesine yerleştiklerini söyleyebiliriz. Bunun nedenleri ve sonuçları üzerine tartışmak gerekir.

Öncelikle, baro dünyasına yabancı olmayanlar, Ankara başta olmak üzere büyük birimlerle tarihsel olarak CHP'nin yakın bir ilişki içinde bulunduğunu bilirler. Bu ilişki kuşkusuz ortak bir ideolojik zemin üzerinde yükselmiş ve o zemini durmadan yeniden üretmiştir. **Ancak burada sözkonusu olan, "ideolojik" olanı paylaşmayı, "bağımsız yapıların kendiliğinden uyumu"nu aşan bir iç içeliktir.** Mesleki alan ile siyasal alanda rol alan kadroların karşılıklı beklentileri çok güçlü etkileşim kanalları üretmiştir. Siyasal alanı kontrol eden güç, elinde tuttuğu "yükselme" araçlarıyla meslek alanının aktörlerine kendini dayatma, o alandaki rol dağılımını belirleme imkânına sahip olmuştur. **Zaman içinde bu tabiiyeti pekiştiren pek çok enstrüman yaratılmış, siyasal yapıyla mesleki yapı arasında neredeyse zımni, gönüllü, manevi bir hiyerarşi oluşmuştur.** Hem CHP merkezinin hem de Barolar Birliği Başkanlığı'nın Ankara'da bulunması ve başkanın Ankara Barosu üyeleri arasından seçilmesi geleneği de Ankara'yı daha özel bir örnek konumuna getirmiştir.

Kılıçdaroğlu dönemine kadar CHP'de tartışmasız bir iktidar gücünü temsil eden **Kemalist çekirdek**te yer alan etkin figürlerin tamamı **Ankara Barosu kökenlidir.** Baro'da başkanlık dâhil etkin deneyimlerden geçerek parti çekirdeğine tırmanmışlardır.

Baroların aşırı politize olmasının diğer nedeni de ülkede yaşanan siyasal değişim sürecinde **hukuksal girişimlerin** öne çıkmasında aranmalıdır. **Siyasal olanla kriminal olanın iç içe geçtiği bir rejimin tasfiyesi, hukuk aktörlerine alan açmıştır.**

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Şiddet ve değişim

Gürbüz Özeltinli 11.01.2011

Televizyonu açıyorum; sıkılmış yumruklar, gergin yüzler, uğultulu bir kalabalık. Bir kutlama mı isyan mı belli değil. **Hizbullahçılar bırakılmış...** Kapıda böyle karşılanıyorlar...

Karşılananlar, arkalarında sayısız işkence, cinayet bırakmış insanlar. Türkiye, "domuz bağı" denen imha tasarımının varlığından, şimdi omuzlarda taşındığını gördüğüm bu insanlar nedeniyle haberdar olmuştu. Dünyanın her yerinde insanlığın kendi türü için ancak tiksinti ve utanç yaratacak bu örnekler, bu coğrafyada "Allah" uğruna kucaklanabiliyordu.

Böyle anlarda insan, biraz geri çekilip düşünme ihtiyacı duyuyor. Öfkeyle yumruğunuzu sıkıp "nedir bu" diyebilirsiniz. Ama, kafanızı geriye yaslayıp, içinizdeki ateşe üfleyip, daha sakın bir "nedir bu" sorusunu da sorabilirsiniz. Bu sizi, çoğunluğun tarafını kaskatı seçtiği, fanatizmin dili teslim aldığı, gündelik körlükten başka ufuklara taşıyabilir.

O zaman şunu görürsünüz: Bu insanları, kimilerinin gözünde akıl almaz acımasızlıkta katiller olmaktan çıkartıp zafer bayraklarıyla kuşatan şey **bu coğrafyanın siyasal kültürüyle yakından ilişkilidir**. Onlar domuz bağlarıyla insan katlederken **siyasal eylem** yapıyorlardı. Yani “**toplumsal iyi!**”nin peşindeydiler. **Aynen, devleti kirli bir cinayet örgütüne çevirenlerin ceset tarlaları oluştururken yaptıkları gibi.**

Böyle bakınca, bu ülkenin dağlarında **ölmeye ve öldürmeye kilitlenmiş binlerce Kürt gencinin** dolaştığını yeniden hatırlarsınız. Onlar da **siyasi eylem** içindedirler. “**Toplumsal iyi**”yi aramaktadırlar **ölümün** kıyısında. Burada iç dünyanıza dönüp dağı taşı kuşatmış bu şiddeti nasıl olağanlaştırmış olduğunuza şaşırırsınız.

Böyle bir soluklanma sizi **tarihe** doğru kışkırtabilir. Hepsini az çok bildiğiniz ortak maceramıza bazen yeniden bakmak işe yarayabilir.

Şu küçücük köşede bir tur atalım.

Bu toprakların kadim topluluklarının nasıl yok edildiğiyle başlayalım. **(Bu kısacık cümle bir milyon civarında insan hayatından bahsetmektedir.)**

Sonra “**Dersim**”e uğrayalım.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Neredeyiz

Gülbüz Özaltın 18.01.2011

Heykel, içki, Muhteşem Süleyman vs...

Son tartışmalar, tarafları ve kalıpları değişmeyen, bıktırıcı bir **kutuplaşmanın** içine sıkıştığımıza bizi inandırabilir.

Bir yanda kendi otoriter laikçi duruşlarının haklılığını düşünen, öte tarafta her eleştiriye statükonun direnişi olarak değerlendiren tutumların yaygınlığı, bize “cephede yeni bir şey yok” dedirtebilir. Acaba öyle mi? Kendini durmadan tekrar eden bir kutuplaşmaya mı teslim oldu Türkiye?

Evet, son on yılımız iktidar sistemiğini değiştiren çok ciddi bir mücadeleye sahne oldu. Ve bu değişim boşlukta değil, seksen yıllık ideolojik evrenimiz içinde ilerledi. **Taraflar varlık yokluk algısı içinden okudu süreci.** Bu sert iklim kendinden bekleneni yarattı ve derin bir kutuplaşma oluştu. **Ara alan kalmamıştı.**

Direnişin **toplumsal öznesini** oluşturan laikler, ideolojik bagajlarına demokrasiyi küçümseyen, otoriter laik, devletçi, ulusalcı değerleri istiflediler. Değişimi üstlenen muhafazakârlar ise toplumsal temsili, iktidarın tek meşru kaynağı sayan bir söylem oluşturdular. Onların cephanesi de demokrasinin temel kavramları oldu. Bizim gibi demokrat laikler de süreci demokratikleşme olarak okudu ve değişimi destekledi. Değişimi sırtlanan politik aktörün ideolojik limitleri değil, gördüğü politik işlev önemliydi bu bakışa göre.

Sonuçta tarafların kutuplaşarak **iktidara** odaklandığı bir fırtınadan geçtik. **Ne laiklerin demokrasiyi hazmedecek halleri vardı, ne de değişimcilerin demokratlık limitlerinin sorgulanması için bir sebep.**

Şimdi baştaki soruya dönelim: Türkiye hâlâ aynı yerde mi?

Son tartışmalar tersini söylüyor gibi. Değişen çok şey var...

Taraflar varoluşsal bir kavgadan geçti ve bu **zirve aşıldı. Referandum** zirvenin aşıldığı nokta oldu. **Statükonun “imha etme” stratejisi çöktü.** Meşru siyaset kulvarına uyarlanmak zorunda kaldı. Bunun her iki taraf için de “rahatlatıcı” bir zemine karşılık geldiğini kabul etmek gerekir.

Normalleşmeyi vaat eden bu rahatlamayı, henüz algılamayan kesimlerin olması bu gerçeği değiştirmez.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Agos'un önü

Gürbüz Özaltın 25.01.2011

Buraya hayatımda beş kez geldim...

Biliyorum, yaşadıkça hiçbir yer canımı bu kadar acıtmayacak, beni bu kadar utandırmayacak, kederlendirmeyecek.

O gün İzmir'deydim. Evde bir başıma körfeze bakıyordum. O an'a kadar varlığını dahi hissetmediğim televizyondaki ses parça parça içime girdi bir rüyadan uyanırcasına uyuşuk bedenimde dolaştı, bütün anlamları silip ağır bir taş gibi karnıma oturdu... **“Hrant Dink öldürüldü”...**

Kimseye bir şey diyemedim. Başka bir ses duyamadım. Hayatımda hiç tanımadığım, hiç karşılaşmadığım bir insan için sessizce ağladım. Çantamı aldım çıktım, o güne kadar bana, uzak bir cadde isminden fazla bir şey anlatmayan bu yere; Agos'un önüne geldim.

Burada, o büyük kalabalığın ortasında bir başıma, utanç, borçluluk ve çaresizliğin insanı nasıl ezdiğini derinden hissettim. Şaşkın, kederli yüzleriyle, hiçbir zaman baş edemeyecekleri vicdan yaralarıyla teker teker oraya akıp gelmiş insanları gördüm. Ne cami kalabalığının kayıtsız sohbetleri ne siyasi törenlerin heyecanlı havası... 70'lerden bu yana ne çok insan kaybettik, yollarda tabutlar taşıdık, “kanı yerde kalmayacak” konuşmaları yaptık, dinledik. Hayır, Hrant bunlardan hiçbirisine benzemiyordu. Örgütlerin arkasına dizilmiş düzenli kalabalıklar, renk renk pankartlar, büyük davaların “olağan” kayıpları ardından siyasi hedeflerine daha da bağlanan inançlı militanlık ruhu; Agos'un önünde bunlar yoktu. Orada tek, tek, tek toplanmış som vicdan vardı. Ölümün gerçek, çıplak acısı vardı. Birbirini tanımayan onbinlerce insanın bu cinayete duyduğu tiksinti ve borçluluğu haykırışı vardı. **“Hepimiz Hrant'ız, hepimiz Ermeni'yiz.”**

Hiçbir siyasi hesabın karışmadığı, soğukkanlı bir bilincin tasarlamadığı bir buluşmaydı **Hrant'ın cenazesi.** Gerçekti, içtendi, güçlüydü.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

CHP: çöküş ve belirsizlik

Gürbüz Özeltinli 01.02.2011

Otoriter Cumhuriyet'in merkezî iktidar kurumları, ordu ve onun ideolojik, hatta organik denetimi altında iş gören yargıydı. Bu kurumların etki kaybı, CHP üzerinde belirgin sonuçlar yarattı. Varlığını mevcut iktidar sistematığı üzerinden kuran CHP, politik bir parti olmaktan çok devletin topluma uzanan "sivil" bir kolu işlevi görüyordu. Dolayısıyla, parlamentoda muhalefette görünse de her zaman iktidarın içinde yer alıyordu. Devletin siyasal alana dayattığı katı sınırlar ve sırf devlet olmasından edindiği ideolojik meşruiyeti var oldukça, CHP'nin sınırlı temsil gücü iktidarı paylaşmasına yetiyordu. **Bugün artık bu meşruiyet zemini çözüldü ve CHP hiç de hazır olmadığı bir muhalefet rolünün içinde buldu kendisini.** Şimdi, CHP kelimenin gerçek anlamıyla bir iktidarsızlık travması yaşıyor. Bu travma, CHP'nin **gerçek bir siyasi parti olmadığını** daha çıplak görmemizi sağladı.

Gözümüzün önünde yeniden bir parti kurulmaya çalışılıyor...

Aslında bu, üzerinde durulması gereken tarihsel bir deneyimdir. Kendine özgü özellikler taşımaktadır.

Yeni bir parti, yükselen toplumsal dinamiklerin, o zamana kadar yeterince olgunlaşmamış toplumsal taleplerin siyasal alana açılma arayışları üzerinde varlık bulur. Bu, ana akımın içinde beslenip büyüyerek artık o çatının taşıyamayacağı kadar farklılaşan bir dinamik olabilir ve kopuşla oluşabilir. Bu ülkenin tarihi de esasen yaygın kanının tersine bu modele dayanmaktadır. Bugünün bütün siyasi partileri ana mecraların içinden birikerek gelmiştir. Önce DP, CHP'den kopmuş, ardından milliyetçi, muhafazakâr hareketler ana gövdeden ayrışarak vücut bulmuşlardır.

Bugün yeniden kurulmaya çalışılan CHP, bu deneyime oturmuyor. **Bir birikim değil, bir çöküşün arayışına karşılık geliyor.** Eskimiş ama yine de marka değeri olan bir KİT'in yağması yaşanıyor sanki.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Pınar Selek ve hakikat

Gürbüz Özeltinli 08.02.2011

Olay Türkiye'de geçiyor...

Üç aktör var...

Birincisi yargı; onun en **yüksek** katı. Ordusunun "bilgilendirme" çağrılarına birbirini eze eze koşan "**tarafsız**" cüppeliler. Silahsız askerler... 28 Şubat'ta ilk varta atlatıldığında, katlı kumaş mendilleriyle alınlarındaki teri silip bir oh çekmişlerdi.

Sonra, olmadı işte, bin yıl sürmedi huzurlu ve halksız Cumhuriyet operasyonu. 2002 seçimleriyle birlikte "işler" yeniden ele alındı. Memleket iki büyük partiye bölündü: Değişim ve statüko... Yüksek Yargı'nın hangi parti içinde yer aldığından kuşkusu olan var mı? Şemdinli'de bomba atan "**iyi çocukların**" askerî mahkemelerin yetkili olduğundan bahisle Yargıtay tarafından kurtarıldığını ve şimdi serbestçe dolaştıklarını hatırlıyoruz değil mi? O olayı soruşturan savcının akıbetini de... Hrant Dink'in, Türkçe bilen herkesi çileden çıkartan mahkûmiyet kararını veren yüce cüppelilerden birisinin "**o karar öyle çıkmak zorundaydı**" açıklaması?..

İlhan Cihaner'i ilk kez başvurulmuş yollarla militanca kurtarma operasyonlarından mı, Baskın Oran'a yapılan ahlaksızca saldırıları tazminat konusu saymazken yine dünya yıkılsa yüz yıl boyunca yargı aklının kıyısından geçmeyecek uygulamayla Haberal'ın tutukluluğuna karar veren yargıçları tazminat ödemeye mahkûm etmesinden mi, ya da 26 gün erkene "alamadığı" onama kararının gecikmesiyle salınan "Hizbullahçılar olayı"ndan mı... Neresinden tutacağız bu yargının da hukuk terazisine vuracağız?

İkinci aktöre nostaljik ismiyle seslenelim: **Derin Devlet...** Suyu çıkmış devlet de diyebiliriz... Hiç durmaksızın, kirli provokasyonlarla, suikastlarla, gömülü silahlarla, isimleri bile tasarlayanların hastalıklı tahayyüllerini dışa vuran tuhaf darbe planlarıyla, **medyada**, her türlü **güvenlik bürokrasisinde** ve kuşkusuz **"sivil" kuruluşlar** ve **siyaset alanındaki** uzun ince kollarıyla; hep varlığını hissettiğimiz o karanlık mağara.

Hani Çiller'in kafasını Apo eliyle almaya çalışanlardan, 1993'te barışa çeyrek kala asker katliamında parmağı olanlardan, general ölümlerinin arkasındaki sırlardan, Mumcu, Kışlalı, Üçok, Aksoy cinayetlerinden, Özal suikastından, Danıştay baskınından, Dink'ten ve saymaya başlayınca ardının bitmeyeceğini anlayıp buraya almadığım sayısız suçtan, kokuları buram buram üstümüze yayılan odaklardan söz ediyorum.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Basit gerçekler

Gülbüz Özeltinli 22.02.2011

Balyoz tutuklamaları ve Oda tv operasyonu...

Art arda gelen bu olayların, Türkiye'nin bir süredir tartıştığı **"endişeli modernler"** ve **CHP'de belirsizlik** konusuna ışık tuttuğunu söyleyebiliriz.

Bu iki olayın bu kesimler üzerinde yarattığı etki, hiç de iyimserleri cesaretlendirici yönde olmadı. Askerî vesayet rejiminin ağırlık merkezi ile hesaplaşmaya dönük her adım, bu kesimlerde derhal statükocu korunma reflekslerini harekete geçiriyor. Yıllarca statükoyu yönetmiş iktidar ağının, bu medya ve CHP üzerinde aşılması zor bir hegemonyaya sahip olduğu anlaşılıyor.

Bir dönemin vesayet ağının asli aktörü olarak iş görmüş medya ve CHP, şimdi tasfiye edilmekte olan bu iktidar ağıyla arasına mesafe koymayı başaramıyor. Bu, sadece ideolojik kapsama alanında durmakla açıklanabilecek bir şey de değil üstelik. Belli ki organik bağılıklar var. Adım adım beraberce örülmüş tarihsel bir pratik var. İşin özü budur...

Türkiye yepyeni bir deneyim yaşıyor. **İllegaliteyi sistematik olarak kullanan geniş ve güçlü bir iktidar ağını tasfiye ediyor.** Medya bu güçlü ve yaygın yapının her dönem temel bileşenleri içinde yer aldı. Siyaset, yargı, üniversiteler bu iktidarın yayılma alanlarıydı. Bu ülkeyi, parlamentoyu ve hükümetleri de gerektiğinde tehdit ederek yönetenler bunu **nasıl başardılar?** Milli siyaset belgeleri dikte eden, trafik sorunundan turizm afişlerine kadar her deliğe burnunu sokan, durmadan tehdit listeleri düzenleyen, yüz binlerce insanı fişleyen, kapsamlı psikolojik harp manipülasyonları tezgâhlayan bu büyük iktidar makinesi **nasıl işlemekteydi?** Veli Küçük, İbrahim Şahin, Doğu Perinçek politbüro; Balbay ve Özkan da medya ayağı öyle mi? İyice görünür olmuş Tolon Paşa'yla Eryugur'u da koy; bir de ölçüyü kaçırmış rektör eskisi ekle kadro tamam.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Biraz tevazu

Gürbüz Özaltın 01.03.2011

Bazı entelektüeller avaz avaz kendi **“iflah olmaz özgür ruhlarını”** bize duyurmak istiyorlar. Onlar, hiç kimseden medet ummayan, sadece yüksek değerler üzerinden açık ve ödünsüz konuşan **ilkeli aydınlar** olduklarını söylüyorlar. Hükümeti eleştirdikleri için kendilerini **“iktidara muhalif”** sayıyorlar.

Kişiyi, kendi gösterdiği adresten çok, kişisel tarihi içinde aramak gerekir.

Bu aktörlerin her birinin kuşkusuz farklı hikâyeleri var.

Bir kısmı, ülkede bütün gücün orduda yoğunlaştığı post-modern darbe süreçlerinde, tam boy bağımlı gazetecilik yaptı. Psikolojik operasyonların yetenekli kalemşoruydu. İnsan harcamak, meslektaşını ezip geçmek, Meclis'i hırpalamak, siyasetçiye itibarsızlaştırmak ve kendisinden ne bekleniyorsa onu iyi yaparak kudrete ilişmek... Bunlar kamuoyu tarafından da çok iyi tanınırlar. Gidecek yeni bir adresleri yoktur. Tükenmeyeceğini zannettikleri kirli bir gücün tadını çıkartırlarken değişime yakalandılar. Şimdi artık **“iflah olmaz bir iyimser”**, **“ilkeli muhalif”** olmaktan başka çareleri yok. Bunları geçelim.

O iktidar oyununun göbeğinden gelmediğini bildiklerimiz var. Eli nispeten temiz kalmış olanlar... Onların hikâyesi bana daha ilginç geliyor. Öncelikle şunu akılda tutmakla başlamak gerekir anlama çabasına: **Bu çevrenin içinde “Merkez’e”, merkez olmaktan çıktıktan sonra gelen kimse yok.** Türkiye'nin son yıllarda olağanüstü bir meşruiyet savaşına sahne olduğunu bilmeyenimiz yok. Çok değil üç buçuk yıl önce Ak Parti iki seçmenden birisinin oyunu aldığı seçimden hemen sonra kapatma davasına maruz kaldı ve o günün kamuoyunda kapatılmayacağına iddiaya girebilecek insan bulunamıyordu. Seçim kazanılmıştı evet; ama ya meşruiyet? O öyle kolay kazanılamıyordu işte. **Merkez olmak bu demektir.** Cumhuriyet'in ordusu, Cumhuriyet'in yargısı, Cumhuriyet'in partisi, Cumhuriyet'in medyası.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Son dalga

Gürbüz Özaltın 08.03.2011

Ergenekon, bu ülke tarihinin beslediği, biriktirdiği, dirençli bir yapı. Yalnızca, çıplak bir şiddet örgütünden bahsetmediğimizi biliyoruz. **O, aynı zamanda toplumda yaşayan ideolojik kodlardan güç bulan, zengin politik yöntemler kullanma esnekliğine sahip bir ilişkiler ağını temsil ediyor.** Zemin kaybı yaşadığı açık, ama tükenmiş olduğunu söylemek herhalde mümkün değil.

Bir süredir mücadelenin Emniyet içinde yaşanan bir çatışmayla iç içe geçtiğinin işaretleri oluştu. Ergenekon tasfiyesini bir boyutuyla, **devletin kendisini temizlemesi** olarak da okursak bunda şaşırarak bir şey olmadığını

görürüz. Bu tasfiye, nasıl bir ayağı ile güçlü bir siyasi irade ve kamuoyu desteği gerektiriyorsa, diğer ayağıyla da etkin çalışan bir güvenlik ve yargı gücü gerektiriyor. Kuşkusuz bu gerçeğin farkında olanların başında da Ergenekon yer alıyor. Polis gücüyle otoriter bir iktidar inşa edilmekte olduğu izleniminin toplumda yaygınlaştırılmasının, sürecin her iki ayağını da aşındıracağı hesap ediliyor. Güvenlik ve yargı itibarsızlaşacak, sürece ilişkin kamuoyunda kuşkular oluşacak, destek azalacak; bu umuluyor.

Belli toplumsal kesimlerde korku ve nefret imgesine dönüştürülmüş olan cemaatsel hareketin Ergenekon tasfiyesinin temel teknik gücünü temsil eden Emniyet içinde etkili olduğu bilgisi, yaygın bir enformasyon olarak dolaşımda. Bu enformasyon; Ergenekon hanesine yazılabilecek başarılı bir dezenformasyon olabileceği gibi, yalın bir gerçeği de temsil ediyor olabilir. Tamam da; bir güvenlik bürokratinin bir cemaate ilişkin tutumunun, yaptığı işin meşruiyetine dair başlı başına bir ölçüt oluşturmayacağı da açıktır.

Ülkedeki demokratik siyasal değişimi destekleyen kamuoyu bunların büyük ölçüde farkında ve bu nedenle bu destek sürecektir. Bunu bir tarafa kaydedelim...

Ancak, demokratikleşme mücadelesinde Ergenekon'un kirli şiddeti kadar, devletin **meşru sayılan** şiddetinin de nasıl işlediğine dikkat etmek gerekir.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Suç ve ideoloji

Gürbüz Özeltinli 15.03.2011

Geçen hafta son dalgayı tartışırken, polis-yargı mekanizmasına egemen olan (sorunlu) geleneksel zihniyetten söz etmiştim. Bu temada biraz daha ilerlemekte yarar var.

Bu zihniyetin öncelikle, ideolojik olan ile kriminal olanı ayırma titizliği yok. Daha doğrusu gelenek, zaten "gerektiğinde" ideolojiyi suç alanı olarak tanımlamaktan kaçınmamış. Milli Siyaset Belgesi'nin tehdit sınıflandırmasında kalan "ideolojik politik pozisyonlar" içinde olmak suçlu kabul edilmek için yeterli olmuş. Dilimizden düşürmediğimiz "otoriter devlet" geleneği tam da bu. Güvenlik ve yargı bürokrasisi de bu yapının pratik taşıyıcıları. Tarihsel miras böyle...

Oysa gidilmeye çalışılan yeni yönde, suç ile fikir alanlarının birbirine karıştırılmasına tahammül yok. Demokratikleşme olarak nitelemeye çalıştığımız bu yeni tecrübenin merkezinde bu iki alanın arasındaki çizgiyi doğru çizmek yatıyor. İdeolojik- politikkültürel olana çok geniş varoluş hakkı; şiddet üreteni tasfiye. Kağıt üzerinde bu kadar kolay ifade edilenin, toplumsal güç mücadelesi pratiğine tercümesi öyle olmuyor tabi.

Bir kere "mücadele" sert bir kavram. Yaşanan şeyin hasımlık içerdiğini anlatıyor. Bu hasımlık durumunun, tarafların karşılıklı varlıklarını tehdit eden derinlikte olduğunu da biliyoruz. Bunun, tarafları ellerinin altındaki en sert araçları kullanmaya teşvik ettiğini düşünmek gerekir. Sert araç denince, zayıf tonlardan güçlü tonlara doğru açılan bir şiddet skalasından söz ediyoruz ister istemez. Devlet buna alışık. Bütün gelenek bunun üzerine oturuyor. Şimdi, bu geleneği üreten yapının çekirdeği diyebileceğimiz bir ilişkiler sistemine müdahale ediliyor. Bu sistem tasfiye ediliyor. Evet bu yine polis-yargı eliyle olacak ama, bildiğimiz alışkanlıklar üzerinden mi yapılacaktır? Bu, yaşamsal bir soru olarak karşımıza çıkıyor.

Bunu böyle yapmanın en geçerli yol olduğuna inananlar mutlaka vardır. Yapılanın gidilmek istenen yerle uyumsuz olduğunu fark etmeyecek olanlar da vardır.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Örgüt üyesi olmak

Gülbüz Özeltinli 22.03.2011

Türk yargı pratiğinin tartışılmayı hak eden uygulamalarının başında, yasa dışı örgüt üyeliği kavramını yorumlayışı geliyor. “**Örgüt üyeliği**” suçlamasının; başlı başına suç oluşturmayan, ancak “**suç örgütü**”nün çıkarlarıyla uyuşan eylemlerin önlenmesi politikasının bir enstrümanı olarak sıklıkla işletilen bir yaptırıma dönüştüğü söylenebilir. “**Taş atan çocuklar**” uygulamasının ve KCK davasının temeli budur. Suçlanan kişilerin içinde yer aldıkları eylemler ya (KCK da olduğu gibi) statülerinin gerektirdiği yasal çalışmalardır ya da (PKK eksenli sokak eylemlerindeki gibi) yaşları ve eylemin niteliği gereği caydırıcı yaptırımların uygulanamayacağı protest gösterilerdir. KCK sanıklarının örgüt üyeliği ile suçlanması durumunu burada tartışmayacağım. Çünkü bu tartışmanın hukuku da belirgin olarak aşan boyutları var ve daha geniş ele alınmayı hak ediyor. Fakat eylemci Kürt çocuklarını sadece eyleme katılma iradelerinden hareketle “**terör örgütü üyesi**” olarak niteleyerek akla ziyan ağır ceza tehditleriyle tutuklamak, yargılamak (TMK’dan da güç bularak) Türk yargı pratiğinin utanç verici yaratıcılığının bir kanıtı olarak önümüzde duruyor.

Son dalgayla başlayan tartışmalar, bu pratiğin Ergenekon soruşturmasında da izlerinin olduğu kuşkusuna dayanmaktadır.

Yazdıkları kitap nedeniyle suçlanamayacak olan gazetecilerin, zorlama yorumlarla “**örgüt üyeliği**” iddiasıyla yıldırma politikalarına maruz kalıp kalmadıkları kamuoyunda sorgulanmaktadır. Bu, gerçekten kolaylıkla geçiştirilecek bir konu değildir. Özellikle, soruşturmanın gizli tutulduğu, suçlananların ve kamuoyunun delillere ulaşma imkanının bulunmadığı, ayrıca tutuklama kararlarıyla zanlıların özgürlüklerinin ağır biçimde kısıtlandığı koşullarda can alıcı önem kazanmaktadır. “**Yargıya güvenelim, onun bir bildiği vardır**” diyebileceğimiz bir mirastan gelmiyoruz.

Örgüt üyeliği durumunun tesbit edilmesinin, ilk bakışta zannedilenden çok daha **ciddi zorlukları** olduğu açıktır. Bu tür örgütlerin merkezinde sıkı işleyen bir hiyerarşi ve işbölümü ile azami disiplin olduğu kabul edilebilirse de, esas iş gördüğü ilişkiler ağının son derece esnek, adı konamayan enformel nitelikte, kaygan özellikler taşıdığını tahmin etmek zor değil.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Başörtülü vekil: Haktan da öte

Gülbüz Özaltın 29.03.2011

Başörtüsü, Türkiye’de kültürel ırkçılığı çırılçıplak ele veren fetiş nesnelerin açık ara birincisidir. Bu sembol; üzerine olanca abanılmışlığıyla, otoriter modernleşmenin ayrımcı ruhuna benzersiz bir ayna tutar.

Annelerimizin başında “**eskimiş**” bir varoluşun “**masum folklorik**” aksesuarı olarak dururken de modernliğin gururla aştığı bir “**cehaleti**” temsil ediyordu. Batı’nın özgür ve güçlü kadınına uzaklardan bakan naif bir kimliği anlatıyordu bize. Ancak, hiçbir zaman şimdi olduğu gibi derin bir nefret nesnesine dönüşmemiştir. Çünkü o artık, kendi tasavvurlarına tapan otoriter laiklerin entelektüelkültürel- politik iktidarlarının ellerinden kayıp gitmekte olduğunu ilan eden bir manifesto. O halde; “**üstün laik kültürün**” ırkçı nefretini elbette hak etmiştir!..

Ancak şu var: Başörtüsü üzerinden ötekileştirilen, değersizleştirilen kimlik, sadece **kültürel-siyasal bir kimlik** değil. O aynı zamanda cinsel bir kimlik. Yani, kızgın laikler bu sembol üzerinden sadece **muhafazakar siyasetle** değil fakat aynı zamanda bir **kadın kimliğiyle** kavgaya tutuşuyorlar. Politik ayrımcılık cinsel ayrımcılıkla üst üste biniyor. Maruz kalan için alabileceği en acımasız biçime bürünüyor. Ve bu, ne kör bir nefrettir ki, modern değerler adına yapılıyor: Kadın erkek eşitliği...

Başörtüsünün kadını erkek karşısında köleleştirdiği, cinsler arası eşitliği bozduğu argümanı, başörtülü kadına dindar erkeğin girebildiği kapılar kapatılıyor. Entelektüel-etik iflasın daha görünür kılınması mümkün mü? Bu mantığın bu günün dünyasında kendisini taşıyabileceği bir yer var mı? Yok, kalmadı ve o tuhaf tarihin sonuna geldik gibi gözüküyor.

Zır laikler, “**zenciler**”le sorunları olmadıkları sürece kendilerini ırkçılıktan uzak zannediyor olabilirler. Belki bu kuşak için çok geç ama yeni yetişenlere sesimiz ulaşacaktır: Bir insanın dinsel, cinsel, etnik var oluşu nedeniyle **haklar** bakımından farklı muameleye tabi tutulmasını savunabilmek utanç verici bir ırkçılıktan başka hiçbir şey değildir ve sizin “**modern Cumhuriyet’in ideolojisiyle donanmış**” ebeveynleriniz ne yazık ki iyi bir miras bırakmadılar.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

ANDımız mı, DNAmız mı?

Gülbüz Özaltın 05.04.2011

Cüppeli askerlerimizin “Türklük hazzını” aşılayanın gereği olarak gördükleri bu malum ant merccek altına alınırsa, sistemin **DNA’sı** gibi sanki.

Anayasa’da yazılı o “ucube” tanımlamaya başvurursak, “**milleti ve ülkesi ile bölünmez bir bütün oluşturan**” **devletin varlık felsefesinin bütün özelliklerini üstünde toplamış bir mikro ritüel, bu ant.** Aslında korkunç bir şey...

“**Devlet**” denilen yapının “**meşrulaştırıcı**” otoritesine biraz mesafe koyabildiğiniz zaman bu uygulamayı nasıl “**normal**” karşıladığınıza şaşırmamanız mümkün değil. Güne, belki de hayatınızın en anlamlı varlığını bir servis aracına teslim ederek başlıyorsunuz. Bunlar minicik bedenleri, önyargısız zihinleriyle geniş bir avluda toplanıyorlar. Baş edilmez bir civıltı, insanı imrendiren bir enerjiyle kaynaşıyorlar. Bu kaynaşma ne ile duruluyor biliyor musunuz? Soruyorum; çünkü, o yaşta çocukları olanlar dahil yakın arkadaş çevremde yaptığım mini

anket, yetişkinlerin bu ritüelin ayrıntıları hakkında bilgisi olmadığını gösterdi bana. Ben de bir ilköğretim okulunun avlusuna bakan bu eve taşınana kadar bilmiyordum doğrusu. Evet; sorunun cevabını vereyim: **“Dikkaat, hazrool”**... Kürsüden çocukların kafasına bu komut savruluyor. Kızlar ve erkekler hep bir arada bu **militer** sesin kudretiyle kendilerine geliyorlar. Ardından aynı ses; hiç kimseyi rahatlatmasına imkân olmayan şiddetiyle bir komut daha veriyor: **“Rahaat”**. Çocuklar ritüelin yörüngesine giriyorlar böylece ve hemen ardından ilk **“hazrol”**dan daha sonuç alıcı bir **“hazrol”** geliyor; minik ve duygulu bir ses bağırmaya başlıyor: **“Tüüür/küüüüm, dooo/ruuuyuuum, vs”**... Çocuk ordusu, ezberi hep bir ağızdan tekrarlıyor. Küçük varlıklar o yüce kutsal Türk varlığına feda ediliyor. Atatürk’ün çizdiği yola sadakat taahhüt ediliyor. Bütün toplum Türk’üm diyebilmenin dayanılmaz hafifliğine davet edilerek bu devlet ayinine son veriliyor. Ve bu, **her gün** yapılıyor. Okullar güne böyle başlıyor.

Neresinden baksanız tutulur tarafı yok bu saçmalığın.

Önce şuradan başlayayım: Kürt, demokrat, liberal, muhafazakâr, sol olup kendi meşrebince bu devletin topluma reva gördüğü yönetme iradesine **muhallif** duranların bu törene itiraz etmeleri çok anlaşılır bir durum.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sakat bırakılmış seçkinler ülkesi

Gülbüz Özaltın 12.04.2011

Kuşaklar boyunca seçkinlerini sakatlamış bir ülkenin çocuklarıyız hepimiz. Dönüp siyaset yapıcılarımızın, medya üreticilerimizin, tarihine bakın; ne göreceksiniz? Kişilikleri budanmış, sınır sezgileri yetkinleşmiş, haddini bilen uyumlular ordusu. Ağır sözler gibi duruyor değil mi? Hiç aşağılama amaçlı değil. Vesayet sisteminin kendisini var etme halinden söz ediyoruz.

Bunu yeniden düşündüren şey **“hayata dönüş”** operasyonu ile ilgili ortaya çıkan belgeler oldu. Kararı MGK almış. Hangimiz şaşırdık bu bilgiye? Koalisyon hükümeti iş başında. Ecevit Başbakan, Hikmet Sami hoca Adalet Bakanı. Bu devlet, tarihte derin kan izi bırakan işlerinden birisini de bu insanlara yaptırttı. MHP’yi geçelim, AB savunuculuğunun bayrağını taşıyan **“liberal”** Mesut Yılmaz olup bitene dönüp bakmadı bile. Ve **medya** bu insanlık suçunu alkışladı; büyük bir yalanla paketleyip devleti yıkadı **“temizledi”**!

Vesayet işte budur. O, soyut bir kavram değildir. Buyurgan generaller, ne yapacağını bilemez bakanlar, içeride başka dışarıda başka konuşan başbakanlardır vesayet. Vesayet; Paris anıları ve şarap tatları üzerinden caka satarken, orduevi ordövrleriyle dalga geçilen devletin taşradan devşirdiği generalinin emriyle atılan gazete manşetleridir. Toplumun en iyi malzemesinin çürüyüp yozlaşmasıdır. Organik elitin tükenişidir.

Devlet her fırsatta, elitlere **“gücün içinde mi yer almak istiyorsun bu çelik çekirdeği iyi tanı, haddini bil”** demiştir. İdam sehpalarıyla, darbelerle, muhtıralarla, **“tavsiye kararlarıyla”**...

Bu ülke, taşradan küçük yaşta devşirilen, Harp Okulu tedrisatlarıyla ayrıcalıklı olduğuna inandırılmış; kışla ve karargâhlara kapalı hayatlarıyla, sivilleri küçümseme yüklü ideolojileriyle; ellerindeki silaha ve arkalarındaki

tarihsel geleneğe yaslanarak ve her şeyin en doğrusunu bildiklerinden en küçük şüphe duymayarak, dilediğinde güç kullanan paşalarca yönetildi... Bu, tüm dünyanın bildiği bir sırdır.

Türk siyasetçisi ve güç bağımlısı her türden eliti, **dolaylı iktidar oyuncusu** olmayı hazin tecrübelerle öğrenmiştir.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ergenekon, CHP ve geleceğimiz

Gürbüz Özeltinli 19.04.2011

CHP'nin siyaset yapmak zorunda kalması iyidir. Ergenekon'un silah bırakmak zorunda kalması daha da iyidir.

Peki, bu iki iyi durumun birleşmesi hakkında ne düşüneceğiz?

Ergenekon'un CHP'nin kaderi üzerinde bariz bir rol oynuyor olmasını nasıl karşılamalıyız? Bunun normalleşmeye giden yolda katlanılabilir (hatta tıkanmayı açan) bir durak olduğunu, öncelikli bir çatışma konusu olamayacağını mı düşüneceğiz? Yoksa, tabanının otoriter ulusalcı ideolojisinin CHP'ye dayattığı kaçınılmaz bir durum olduğunu kabul edip CHP'yi denklem dışında mı göreceğiz? Bu **katlanılabilirlik** ya da **kaçınılmazlık** tezleri ne derece geçerli?

Bu sorulara köşeli cevaplar vermek kolay gözüküyor. Olsa olsa ucu açık fikirler ileri sürülebilir. "Kaçınılmazlık" tezini sonraya bırakarak, "katlanılabilirlik" üzerinden tartışmaya çalışacağım.

Ergenekon'un silah bırakmak zorunda kalmasını önemseyen, ama CHP üzerindeki hegemonik gölgesi üzerinde fazla durmayan yaklaşımda insanı "dürten" bir aşırılık var gibi. Zekâsına da ironisine de bayıldığım, heyecanlarını ise çok sevmekle birlikte bazen riskli bulduğum Yıldırım'ın politik okumasında bu coşku vardı (14 nisan perşembe "Ergenekon silah bıraktı"). Sisli puslu ilerleyen süreçlerin geri dönülmez kırılma anlarını fark etme duygusunun kışkırtıcı çekiciliğini çok iyi anlıyorum. Öngörülerini doğru da olabilir. Baştan dediğim gibi ucu açık, kurcalayan tartışmalar bunlar.

Devlet siyasetinin en karanlık katlarından geldiği inancını taşıdığım bu kadronun CHP gibi ana akım bir damarın üzerindeki etkinliğinin hafife alınamayacağını düşünüyorum. Baykal gibi bir aktörü kesip atan, yeni genel başkanın atanmasında kullandığı "örgüt içi tanrıyı" yine bir dokunuşla devrenin dışına iten bir etkinlikten söz ediyoruz. Şimdi de aday listeleri karşımızda. Kan kaybettiği, kuytulardan kovulduğu ne kadar gerçekse, yeni dönemde ana akımı yönetme iddiası da o kadar gerçek.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ergenekon CHP ve geleceğimiz (2)

Gürbüz Özeltinli 26.04.2011

Ergenekon'un CHP üzerindeki etkisinin önemini tartıştığım geçen haftaki yazıyı kapatırken bu hafta CHP tabanının ideolojik yapısının Ergenekon izini kaçınılmaz kılıp kılmadığını ele alacağımı duyurmuştum. Cuma günü Alper Görmüş konuyla ilgili bir yazı kaleme aldı. İzleyenler bilir ki Ergenekon-CHP-orta sınıflar ilişkisi üzerine en çok kafa yoran entelektüellerden birisidir Görmüş. Yazılarından çok yararlandığım yazarların başında geliyor. Ergenekon tehdidini ciddiye almakta da ortaklaşıyoruz

Ancak, bu tehlikeyi analiz ederken kimi farklı vurgulara sahip olduğumuz da anlaşılıyor.

Bazı demokrat aydınlar, Baykal operasyonunu takip eden tartışmalarda CHP'nin değişmezliği tezi etrafında kümelandiler. Değişik argümanlar ileri sürüldü. Ancak bunlar arasında en dikkat çekici ve bu yazının da konusu olan görüş, CHP'nin **toplumsal tabanının** partinin dönüşümüne imkân tanımayacağı görüşüdür. Alper Görmüş bu tezin etkili bir savunucusu olmuştur.

Doğrusu bu tez kolayca yabana atılamaz. Rejim aktörlerinin direnirken izlediği sert stratejilerin ve statü kaybının ürettiği travmanın orta sınıflar üzerinde yarattığı düşmanca algıların derinliğine işaret ederken önemli bir gerçeği yakalıyor. Bu durumun, CHP'nin toplumsal tabanını genişletmeye yönelik politik manevra yeteneğini kısıtladığını hatırlatıyor. Fakat bu tezin zayıf tarafları bence güçlü taraflarından daha fazla.

Politik önderlik ile toplumsal algı/tepki arasındaki ilişkide liderliğin dönüştürücü gücünü küçümsüyor. Oysa liderliği teslim aldığı varsaydığı "taban zihniyetini" de bizzat liderlik yarattı. Bir zihniyet "yaratıldıktan" sonra kendi başına bir etkene dönüşür; doğrudur. Ancak bunun aşırı abartılarak, kendisini yaratan etkenleri artık bütünüyle belirleyeceğini (belirleyen-belirlenen ilişkisini tamamen ters yüz edeceğini) ileri sürmek bizi yanıltır.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Vesayet, CHP ve seçimler

Gürbüz Özeltinli 03.05.2011

Statüko güçlerinin, sistematik işleyen bir bütünlüğe hiçbir zaman sahip olmadığı anlaşılıyor. Çok taraflı iradelerin kesiştiği, zaman zaman da çatıştığı bir cephe hareketi söz konusu. Merkezinde duran ordunun bile hizipler barındırdığı görülüyor. Örneğin, 28 Şubat sürecinde örtülü etkinliği savunanlarla, açık ve dönüşsüz darbeyi savunanların hizipleştiği bilgisine bugün artık sahibiz. "Post-modernciler" kontrolü elde tutmuşlar.

Türkiye'nin özerkliğini aşırı abartan, şahin, darbeci bir damarla; daha sağduyulu, dünyayı kollayan, gücünün sınırları konusunda temkinli bir damar, vesayet cephesinde birarada yer almışlar. Soğuk savaş dengeleri içinde kurumsal bir klişeye dönüşen **"Türkiye'nin jeopolitik önemi"** efsanesinden güç bulan şahin tutumun çöküş süreci, sanırım 1 Mart tezkeresi ve takip eden savaş günlerinde başladı. Biz; e-muhtıra, 367 kararı, Temmuz seçimleri, kapatma davası gibi olgular peş peşe akıp giderken iki temel gücün kutuplaştığı bir politik çatışma resmi görüyorduk. Şimdi, bu çatışmanın göz alıcılığının gizlediği ve gidişi belirlemede daha az önemli olmayan dip akıntılarının olduğunu fark edebiliyoruz. Bugün, dağılmış bir toplumsal sistem ve sayısız insanın canına mal olan bir terör ülkesinde yaşamıyorsak eğer, bunda şahin damarın vesayet cephesinde kontrol altına alınabilmesinin de önemli bir etkisi olduğunu kabul etmek gerekir. Rejimin çözülme sürecini sadece, AKP'de ifadesini bulan toplumsal muhalefet ve kararlı siyasi irade ile açıklayamayız. Bunlar kendi başına; değişim mücadelesinde, bütün olmuş darbeleri unutturan, belki de haritalar değiştiren ağırlıkta bedeller ödenmesine engel olamayabilirdi. Şahinler, dünyayı yanlış okudular. Mart tezkeresinde ayaklarını boşluğa attılar. Boylarını

aşan meydan okumalara soyundular ve sonuçta vesayet cephesinde bu eğilim gözden düştü. Sonradan anlıyoruz ki; biz dönemin genelnkurmay başkanını 27 Nisan muhtırasından sorumlu tutup haklı olarak hesap sorulmasını isterken, kendisine daha da şiddetli kızan darbeciler varmış.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Derin oyuna karşı eşit sorumluluk

Gürbüz Özaltınlı 10.05.2011

Referandumdan hemen önce İnegöl’de, Hatay Dört Yol’da üzerimizde dolaşan **“derin hayalet”**, seçimlere doğru Dersim’de, Kastamonu’da boy gösterdi. Biz bir kere daha gördük ki, Kürt sorunu bu coğrafyanın en derin zaafı, değişimin en tehlikeli tuzağıdır. Ortadoğu’da Türkiye’nin nerede duracağını da bu sorunu çözme yeteneği tayin edecektir. Kürt sorunu ülkesel değil, bölge ve onun üzerinden de küresel bir sorundur. Biz sıkılan kurşunları görüyoruz. Tetiklerin hangi zincirler içinden düşürüldüğünü anlayabilmek çok kolay değil. Sorunun gerçek cüssesini tam kavrayamasak da seziyoruz, ürküyoruz...

Bu sorun, ömrü tükenmiş izolasyonist-otoriter bürokratik devletin tasfiyesinde etkili olan iki temel gücü karşı karşıya getiriyor. Bu derin çatlak, rejime, altına sığınabileceği bir direniş saçağı yaratıyor. Statünün derin merkezinin değişim aktörlerine “ahlaksız teklifler” imkânı sağlayarak, yeni döneme kendisini taşıyabilmesi için fırsat sunuyor. Kürt dünyasından gelen **“bu sorun AKP ile değil devletle çözülür”** sesini hatırlayalım. Öte tarafta, hükümetin MGK üzerinden şahlandırdığı **tek tekçi meydan okuma** dili de çok taze. AKP ve Kürt siyasi hareketinin birbirlerine karşı mücadelelerinde “devlet”e göz kırpan bu tutumlarını taktik söylemler olarak değerlendirebiliriz. Ancak, sorunun çözümünde yol alabilmek için can alıcı öneme sahip, **aktörler arası güven** konusunda yıkıcı etkileri olduğu da çok açık.

Sorun sadece **karşı tarafa** güven ile de sınırlı değil. Tarafların aynı zamanda **“kendilerine güveninde”** de haklı kaygıları var. AKP de, Kürt siyasi hareketi de yeteri kadar güçlü bir toplumsal temsili kanıtlamadan çözümün gerektirdiği manevralarda zorlanacaklarını biliyorlar. Çünkü 30 yıllık ağır savaş, karşılıklı nefretlerin biriktiği keskin biçimde bölünmüş kamuoyları yarattı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

AKP analizleri

Gürbüz Özaltınlı 17.05.2011

Son on yılda Türkiye’nin tarihine damga vuracak bir dönemden geçerken, politik pozisyonlarını AKP karşıtlığı olarak kuranların başvurdukları analiz çerçeveleri seçimlere yaklaşırken yeniden aktüelleşti. Gerçi, **“‘bunlar’ dünyanın en iyi işlerini de yapsalar varlıklarından nefret ediyorum”** diyebilen “samimi muhaliflere” gündelik hayatta daha çok rastlanır oldu. Fakat bu itiraf hali elbette hakim tutum değil. Egemen dil, **“akıllı, derin”** analizler üzerinden **“AKP tehlikesini”** çözümlemek.

“Tehlike analizlerinin” çeşitli versiyonları var.

Bunlardan daha “sol” renkli olanı, AKP’nin demokrasi, eşitlik, özgürlük, toplumsal refah gibi temel konularda **dönüştürücü bir işlevi temsil edemeyeceğini** ileri sürer. Bu tez; statükoyu sahiplenene ve AKP’nin bu statükoyu dinsel-otoriter yönde yıkacağı öngörüsüne dayanan Kemalist tezdendir, “**statükoya muhalif**” ve **AKP’nin dönüştürücü gücünü reddeden** söylemiyle ayrılır. Bu bakışın ağırlık noktasını, “**Cumhuriyet kazanımlarının**” “**şariatçılar**” tarafından tasfiyesi değil, **otoriter devletin kendisini AKP eliyle restore ederek sürdürmesi tehdidi oluşturur**. Bu analiz çerçevesi, arkaik Kemalist alılaşmanın farkında ve uzağında olan laik kentli endişelerle uyuşur. Asıl işlevini bu sosyolojinin politik paralizasyonuna hizmet ederek gösterir.

Bu açıklama modelinin iki temel bacağı vardır. Birincisi, sınıf referansıdır: Siyasal iktidarların toplumda keskin bölünmüş sınıfları temsil ettiği kabulüne dayanmaktadır. İktidarlar ya halk sınıflarını temsil ederler ya da mülkiyet sahibi burjuva sınıflarını. Burjuva sınıfları arasındaki siyasi iktidar kavgaları halk sınıfları için önemli bir dönüşüm vaat etmezler. Bazı imkanlar sağlayabilirler ama bu hiçbir zaman halk sınıflarının (ne olduğu belirsiz) “bağımsız siyaseti”ni bırakıp o kavgada taraf olmasını gerektirmez.

Bu “**geniş**” çerçeveden Türkiye’ye geçiş yapılır. Türkiye’de devlet; bütün bürokratik özerk iktidar gücüne rağmen “**son tahlilde**” (sihirli kelimeler) burjuvazinin iktidarını temsil eder.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

AKP analizleri (2)

Gülbüz Özeltinli 24.05.2011

Marx, sınıfların üretim ilişkileri içinde kurulduğunu öngörür. Verili bir üretim sisteminde, üretim araçlarına sahip olanlar ile bunlara sahip olmayanlar **nesnel olarak** ayrışırlar. Bu sınıflaşma, egemenlik ilişkilerini belirler. Devlet, ideoloji, ve hatta (daha dolaylı ve geriden gelerek) kültür ve din, üretim araçlarına sahip olan sınıfın, bunlardan yoksun sınıflar üzerindeki egemenliğinin araçlarıdır. Yani **egemenlik ilişkileri**; devlet, ideoloji, kültür tarafından **belirlenmezler**. Üretim araçları karşısındaki farklılaşma tarafından belirlenirler ve diğer kurumlar (devlet, ideoloji, hukuk, din, kültür) bu egemenliğin bir **sonucu** ve **yeniden üreticisi** olarak iş görürler.

Modernleşme tarihimizi bu pencereden bakarak kavramamızın imkânsız olduğu fikrindeyim. Kuşkusuz Türkiye’de sınıflaşma olmadığını söyleyemeyiz. Ancak, bu sınıflaşmanın Batı’da görülen ve Marksçı kurama temel oluşturan türden, kapitalist üretim süreci sonucu oluştuğunu ileri sürebilmek mümkün gözüküyor. Burjuva sınıflar üretimden gelen egemenliklerinin bir türevi olarak devlet, ideoloji vs. sosyal yapıları belirlemiş değiller. Tersine; bizzat **devlet ve ideoloji**, egemenliğin üretildiği ve tanımlandığı “**gücün kurucu katları**” olmuşlar.

Statüyü tanımlayan “devlet ve ideoloji” gerçeği o kadar baskındır ki, tüm kapitalist gelişme dönemi boyunca oluşan sınıflaşmanın sonuçları ancak **ikincil etkenler olarak devlet eksenli sınıflaşmaya eklenilebilmişlerdir**.

Modern devlet; **bir**: Geri bir tarım ekonomisi ortamında **ekonominin kontrolü ve büyütülmesine** abanarak; **iki**: etnisite, dil, inanç, giyim kuşam ve **tüm bir yaşam tarzını kodlayarak**, topluma biçim vermeye

yönelmiştir. **Anadolu’da bu hamlenin karşılığı yoktur.** Anadolu, geleneksel kültür kodları ve ilkel tarım faaliyetleriyle bu projenin öznesi olamazdı. Dışarıda kaldı.

Osmanlı’nın Batı’yla temas kurmuş Selanik, Manastır (Rumeli) nüfusunun parlak bürokratları, kafalarındaki son projeye, tutunabilecekleri son coğrafyada iktidara el koymuşlardı. Buradan bakılınca, Türkiye modernleşmesini; sınırlarından sürüldüğü Batı’ya karşı Anadolu’ya sığınan göçmen direnişi (ya da travması) olarak da okuyabilirsiniz. Yunanistan’da kalan topraklardan yoğun göç alan İzmir’in, bugün aşırı ulusalcı ve otoriter modernist tutumunu anlamak için (gâvur İzmir!) belki de bu tarihsel perspektife ihtiyacımız vardır.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

AKP analizleri (3)

Gürbüz Özeltinli 31.05.2011

Marksist solculuk nasıl **“sınıf tahlillerine”** aşırı güveniyorsa, Kemalist moderncilik de **“ideoloji tahlillerine”** çok güveniyor. Politik aktörlerin toplumsal kesimlerle kurdukları ilişkilerde ideolojilerin belirleyici olduğunu öngörüyor. Bu **“aracı ideolojileri”** iyi anlarsak, aktörlerin iktidarda nasıl davranacaklarını da çözümleyebileceğimiz düşünülüyor.

İdeoloji-politika ilişkisinde ideolojiye hiç hak etmediği bir öncelik tanıyan bu bakış fazla idealist. Günümüz kitle partilerinde ideolojilerin melez ve eklektik yapılar olarak geriye itildiğini, değerlerin pragmatik esneklik içinde duruma göre başvurulana, eğilip bükülen malzemelere dönüştüğünü gözden geçiriyor.

Bu bakışa göre, bugün toplumda önemsenmesi gereken iki temel ideolojik konum vardır: Bir; laik/ seküler olan. İki; İslami olan. Laiklik, modern yaşantının ürünüdür. **“Öz”**ü itibarıyla çoğulcu, yeniliklere açık, demokratik ve hoşgörülüdür. İslami ideoloji, gelenekçi muhafazakâr yaşantıya dayanır. **“Öz”**ü itibarıyla otoriter ve dayatıcıdır. İdeolojilerle **“belirlenen”** politik aktörler de dayandıkları ideolojiye göre otoriter ya da özgürlükçü olacaklardır. AKP İslami ideolojiye dayandığı için demokrat olması beklenemez. Gücünün yettiği koşullarda **“ideolojisi gereği zorunlu olarak”** otoriterleşecektir. Önerme kabaca budur.

Bu önerme; insanların varlık felsefesinin sorularına ilişkin verdikleri cevaplar ve gündelik yaşam kültürleriyle, siyasal tutumları arasında, kestirmeden ve son derece geçersiz bir bağ kuruyor. **“Tanrıyı öldürüp”** aklın ve bilimin krallığına sığınan **modern** insanın **siyaseten özgürlükçü** olacağı, çoktan eskimiş bir masaldır. Aydınlanmayı tahtından indiren iki büyük savaş, seküler değerlerin doruklarda olduğu Avrupa’nın eseridir. Nazizm insanlığın gördüğü en seküler siyasal hareketlerden birisidir. Avrupa, faşizmi seçerken tanrıyı çoktan kovmuştu. Aynen, 12 Eylül generallerinin, yüz binlerce insanın hayatını karartırken; insanlık suçunun zirvesi olarak Diyarbakır Cezaevi’ni bu toplumun kalbine saplarken, ne kendilerinin ne de destekçilerinin tanrıyı akıllarına getirdikleri gibi...

Laiklik, erken kentlilik, “Batıcı modernlik”, hiç kimseye kendiliğinden, demokratik değerler paketini bonus vermiyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Sevgilim nerede ben neredeyim

Gülbüz Özeltinli 07.06.2011

KOS / 70'li yıllar; kentli gençler için sadece çatışmalı yaşanan siyasetten ibaret değildi kuşkusuz. Muhallebi/limonatalı steril pastaneler, ya da üniversite çevresindeki birkaç tanesini saymazsak kadınların içine sızamadığı maskülen okey/king kahveleri bu yeni gençliği kesmiyordu. Ağır misyonlu politik kimlikle barışık daha **“renkli”** buluşmalara ihtiyaç vardı. İşte, **“fıçı bira”** gerçeği o koşullarda imdada yetişti. **“Şeytan'ın Mağarası”** Ankara, Sakarya'da ismiyle müsemma kışkırtıcılıkla bizi içine çekerken, asık suratlı hayatımıza örtük, kabul edilebilir bir erotizm ve çakırkeyif bir heyecan katıyor, buna Ferdi Özbeğen'nin piyanosu **“eşlik ediyordu”**. Böylelikle militer tempolu marşlar ve bağlamalı devrimci âşıkların türkülerinden oluşan müzik repertuarımıza yeni sesler ekliyorduk. Büyük davaların romantizmine, küçük hayatlarımızın gizli, **“utanılacak”** romantizmi ilişiyordu yeni mırıltılarla.

Gözümde canlanır koskoca mazi/ Sevgilim nerede ben neredeyim...

O yıllarda hayatımızı işgal eden Efes Pilsen; Tolga Örnek'in *Kaybedenler Kulübü*'nde yeniden keşfettiği bu şarkı için, Ferdi Özbeğen ve Gülden Karaböcek'e en azından birer altın büst borçludur. Henüz gözümüzde canlandırabilecek kadar bir mazi biriktirememiş gençliğimizle, belki de o gün orada bulmak istediğimiz sevgililerimize sesleniyorduk bu şarkıları mırıldanırken. Kuruş hesabı yapar, gecenin kapanışında artık tek bir tane almaya yetecek paramızla sipariş ettiğimiz biramızı ortaklaşa içer, yarım kalmışlık duygusuyla evimizin yurdumuzun yolunu tutardık.

Ben, kimi parlak solcuları o sıcak yıllardan sonra tanıdım. Uzamış öğrencilik yılları sona erip avukat çevreleriyle ilişkim sıkılaştığında, Sıkıyönetim Mahkemeleri'nde görülen davaları izlemeye başlamıştım. Gördüğüm avukatlar içinde özellikle bir tanesi, argümanlarının arkasındaki zekâsı, söze olan hâkimiyeti, kürsünün iktidarını tanımaz duruşu ve dinleyenler üzerindeki kendinden emin etkisiyle gerçekten ayrılmıştı gözümde.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Birinci Cumhuriyet çökerken

Gülbüz Özeltinli 14.06.2011

SAMOS / Her seçim gibi bu seçimin de ardından dünyanın sözü edilecek. **“Seçmen dedi ki”** üzerine kazılar, kurcalamalar, kucak dolusu istatistikler, kimsenin göremediğini inceden yakalamalar okuyacağız. Bunlar kuşkusuz değerlidir, okuruz...

Benim ise bu gece ince kıvrımlar üzerinden ilerleyen, akıl izan dolu analizlere hiç hevesim yok.

Şunu söylemek istiyorum kocaman bir sesle: **Birinci Cumhuriyet çöktü.** Bu gece rakamların size verdiği ses onun çöküş sesidir. Ne Ergenekon'un "**ince manevraları**", ne oportünizmin kitabını yazmış eski tüfek, ne de çırpınan müstafi amiral gemisi kaptanları... **Bu halk; kansız, darbesiz, şiddetsiz, bu çürümüş rejimi çöpe attı.**

İzmirli hayranlarına imza dağıtmaktan yorulan üçüncü sayfa küfürbazlarıyla, bu konjonktürde şu Mustafa Kemal'in askerlerinden para kazanmamak enayilik olmaz mı diye düşünen "sözcü" girişimcileriyle, adını şimdiden unuttuğumuz "Çöl"lü, "Coşkun"lu "yazarlarıyla" kapanan bir sayfadır bu seçimler. Sabih Kanadoğlu, Vural Savaş falan... Tarih ne hızlı ilerliyor.

Anayasa değişir mi, nasıl değişir?..

Kürt barışı nasıl sağlanacak?..

Başkanlığa mı gidiyoruz?..

CHP çatlar mı, Baykal hortlar mı?..

Bahçeli'nin sonu gözüktü mü?..

Hepsi önemli sorular evet... Ama en azından bu gece benim umurumda değil.

Biz neden bahsediyoruz? Dokuz sene önce titrek adımlarla parlamentoda çoğunluğu yakaladığında devletin tepesine ineceğine neredeyse emin olduğumuz bir hareketin girdiği her seçimde sıçraya sıçraya oylarını arttırdığını gördük. Yıkılmaz, dokunulmaz zannettiğimiz derin güçlerin, silahla ülkeyi yöneten büyük iktidarın çöktüğünü izliyoruz.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yemin

Gürbüz Özeltinli 21.06.2011

TEOS / Yemin, ant, vs. ritüelleri, modern öncesi insanlık durumundan bugünlere taşıyan nedir? Kilisenin, şövalyelerin, senyörlerin, sarayların egemenlik dünyası dağılırken neden bu ritüelleri de beraberinde gömemedi insanlık? Toplumsal düzenin sürdürülebilirliğini güvence altına alan akla dayalı modern hukuk devletinin bu romantik kurumlardan medet umması, bir şeylerin "yolunda" gitmediğinin mi işareti acaba? Aydınlanma, insanlığı "**metafizik karanlık**"tan aklın ışığına çıkartırken görmediği bir şey mi vardı? Biz, **akıl ve bilimle** kurmakta olduğumuz bu yeni uygarlıkta **vicdan, duygu, inanç** gibi "**tekinsiz!**" dayanaklara artık ihtiyacımızın kalmadığını ilan etmekte çok mu acele ettik?

Türümüzün ürettiği modern kurumların, tüm zenginliklerine karşın, yine de varlığımızın derinliğini kuşatamadığı anlaşılıyor. Günümüzün modern hukuku, özel-kamusal bütün ilişki alanlarını düzenlerken ve caydırıcı yaptırımlara bağlarken, akli aşan bir desteğe el uzatıyor. **İnanç ve vicdan, insanların özel dünyalarından kamusal hayata davet ediliyor.** Yasalar, mahkemeler, çeşit çeşit tazminatlar, cezaevleri varlar ama, bir de vicdan, onur, tanrı yardımı çağırılıyor.

Aydınlanma; bütün kendine güvenine rağmen, uygar dünyanın büyük kısmında, gelenekle uzlaştı.

İnsanın sadece kuru bir akıldan ibaret olmadığını kavradı. Mükemmel topluma yalnızca akıl ve bilimle ulaşamayacağını gördü. Duygu, inanç, vicdan hepsi insana dairdi.

Amerikalıların ulusal yemininde hâlâ tanrıdan yardım istenilir. **Gelenek, modern olana eklenmiş kendi rengini katmıştır. Kaynak yeri belli değildir. Dayatma değil uyuşma vardır. Modern Batı, gelenekle olan ilişkisinin krizini biz daha o yollara çıkmadan çözmüştü.**

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bir hâkim ve bir kadın

Gürbüz Özeltinli 28.06.2011

SAKIZ (CHIOS) / YSK olayı ve diğer yargı kararları malum.

Siz eğer;

Çöken rejimin **“normal”** çırpınmalarının bile can yakma gücü bulunduğu,

Yargı denen keyfilik anıtının kendisini buna adadığı,

Mevzuat denen o abusluklar topluluğunda normalleşmeye karşı sayısız mayınlar, tuzaklar olduğu, şapkadan çıkabilecek tavşanların sonsuzca bulunduğu,

Muhafazakâr dünyanın **“önce kendine Müslümanlığa”** aşırı yatkın olduğu; mazbatanın üstüne balıklama atlayıp, istemem derken yan cebini uzatabildiği, demokratik sesin hep gecikmeli geldiği,

Kürt muhalefetin; her zaman, ilk tepkisinin kırma, dökme, ayaklanma, tırmandırma üzerine olduğu...

Mevcut bilgilerini, bunca tecrübeye rağmen ciddiye almayıp, iklimin küçük üflemelerle birdenbire değişebileceğini unutursanız,

Benim gibi, bir hafta önceden kalkıp önümüzdeki hafta şunu bunu yazacağım diye söz verirsiniz...

Kendimce düşündüm... Bugün yazmaya söz verdiğim yazıyı daha önce de yazacağımı bildirip yazmadığım için, bugün yazmayı düşündüğüm yazıyı sonraya erteleyip geçtiğimiz hafta verdiğim sözü yerine getirmeye karar verdim. (Zor söylenen tekerlememeler gibi oldu. Bu vesileyle uzun cümlelerimden taciz olanlardan genel bir özür diliyorum.)

(Hikâye yaşanmıştır. Kişiler, yer ve zaman gerçektir.)

Yer Ankara Adliyesi. **Emrah Serbes**, polisiye romanlarından birisinde kahramanını bu binaya ilişkin konuşturur. Adam döner arkadaşına **“Abi,”** der, **“Kafka bu binayı görseydi adamlar çoktan hakikisini yapmışlar deyip yazmaktan vazgeçerdi o romanı”**. İşte o “hakiki” binadayım.

Mahkeme salonunda kendi duruşmamın sırasının gelmesini bekliyorum. Kahvaltısını yapmış, tıraşını olmuş, Madigan'ını sürmüş, kravatlı hâkim kürsüde alışıldık boşanma davalarından birisinin duruşmasını yönetiyor. Bir tarafta erkek, yanında avukatıyla ayakta duruyor. O, davacı. Karşı kürsüde davalı kadın. Yalnız gelmiş. Ya avukat tutmaya gücü yok, ya da kendine çok güveniyor. Her iki taraf da kent sokaklarında hep gördüğümüz kendi halinde, giyimi kuşamı **"beyazlar"** sınıfından insanlar. Davacı adam diş hekimi. Jilet gibi çekmiş lacileri. Eşi "ev hanımı". O da makyajı biraz abartmış gibi. Saçlar sarı tabii.

Mübaşir, son hecelerini uzata uzata koridoru tırmalayan sesiyle bir kadın ismini bağırdı. Kadın bildik bir telaşla girdi salona, mübaşirin kaş göz emirleriyle gösterdiği yerde durdu.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Çankaya

Gülbüz Özeltinli 05.07.2011

FOÇA / Hayat, yeni olanla eskiyi karşılaştırmamız için bu aralar bize çok cömert davranıyor.

Konumuz Çankaya olsun...

Tarik Akan'ın **"ilerici darbe"**siyle ezilen Bayar dönemi ve Özal'ın yeniden açmaya yeltendiği (belki de onun yaşamına mal olan) cesur parantez aradan çıkartılırsa, o **"tepe"** her zaman devlete ait olmuştur. Ortada siyasi partiler, serbest seçimlere dayalı parlamento gibi temsili kurumların esamisinin okunmadığı **"Tek Adam"**lı, **"Milli Şef"**li demirden yıllardan da bahsediyor değilim. 27 Mayıs ahlaksızlığıyla gasp edilip Cemal Aga eliyle orduya tahsis edilmesini de anlayabiliriz. Eski ile yeniyi karşılaştıralım derken o yılları ihmal etmeye hiçbir itirazım yok.

Çankaya'nın karşılaştırmaya esas dününü; Özal'ın açtığı yoldan ikbalini **"taçlandırın"** **"dokuzuncu"** ve onu takip eden, bugün artık sadece Gölbaşı'nda bulunan evi nedeniyle bölge emlakçilerinin kötü villaları pazarlama amaçlı ilanlarında ismi hatırlanan A.Necdet Sezer'le sınırlandırabiliriz.

Tarih en kötü oyunlarından birisini **"dokuzuncu"**ya oynadı. O, bütün siyasi tecrübesini ikili iktidar rejimi gerçeğinden devşirmişti. Kendisinin içinde yer alıp ikbalini inşa ettiği siyasi alanın devlet iktidarı içindeki sınırlarını ezbere algılayan, anavatanı Türkiye olan özel tür bir "homopoliticus" olduğunu düşünmemiz için çok neden var. Her ne kadar o sınırlara olan aşırı hassasiyeti onun bilmem kaç kere siyasetten kovulmasına engel olamamışsa da, çok değerli şapkasını yerleştirdiği kellesini kollayarak bir o kadar da geri gelmesini sağlamıştı.

Son dönüşü çok kötü zamana rastladı. Hayatını üzerine kurduğu dikiş tutmaz oportünizmiyle kireçleşmiş dünyası, değişeni yakalamasını imkânsız kılıyordu. İliklerine işlemiş devlet korkusuna her zamanki gibi yine teslim oldu. Belli ki o da 28 Şubat'ın bin yıl yaşayacağına çok inandı. İkili iktidar düzeninin kendi ömründen daha önce tükeneceğini görememiş olması hakikaten hazindir. Paşaların astığı başbakanın siyasi mirasını taşımaya çalışan bu bir zamanların "Çoban Sülü"sü, ardında paşaların post-modern kılıcı olma sicili bırakarak kapattı bu uzun macerayı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Hayat, ölüm ve liderler

Gürbüz Özeltinli 19.07.2011

ALONISOS / Oyun oldukça açık. “**Kürt Savaş Lobisi**” çok güçlü bir hamle yaptı. Ortalığın birden karardığını görüyoruz. Bu savaşın nasıl derin kökleri olduğunu, nasıl lokal/ bölgesel iktidar yapıları ürettiğini hepimiz biliyoruz. Barış sürecini sabote edecek güçlü bir enerjinin varlığı meçhul değildi. Bunun silik soluk işaretleri bir süredir alınıyordu. Sonunda Silvan’dan bu pis ses geldi.

Çok acılı, çok umutsuz, ürkütücü yazılar okuyoruz. O yazıların yazarlarına hak veriyorum. Kürt siyasetinin radikal bir paradigma değişikliğine zorlandığını tesbit edenler ne yazık ki yanılmıyorlar sanıyorum. Bu durum gerçekten büyük acıların habercisidir. Türkler ve Kürtler için.

Bu savaşçı yönelimin sahipleri Öcalan’ı açıkça karşılarına almış ve gözden çıkartmış görünüyorlar. Bu paradigma değişikliğinin aynı zamanda Kürt siyasi hareketinde derin bir kırılmayı davet ettiği (ya da açığa çıkardığı) anlaşılıyor. İnsan kanyla oynanan bu rezil oyunu bozmanın imkânı da belki burada gizlenmiştir. Öcalan, bütün yalpalamalarına, belirsiz önermelerine karşın ana doğrultusunu barış üzerine kurmuş görünüyordu. Son açıklamaları, barış isteyen herkeste büyük iyimserlik yaratmıştı. Zaten sanırım Silvan sürecini tetikleyen de Öcalan’ın o açıklamaları oldu. Lobi, ölüm kalım hamlesi yaptı ve Öcalan’a sen geri çekil dedi.

Ancak, Öcalan Kürt toplumunda kolay aşılamayacak bir idol.

Evet, bu hamlenin bir ucu onu hedef alıyor. Öteki ucu daha da hassas bir yarayı tırmalıyor: Türk ırkçılığı. Böylelikle Kürt sorununda müzakereci, uzlaşmacı politikaları öne çıkartmanın siyasi zeminini sabote ediyor, Başbakan’ı açığa düşürüyor.

Ancak, 10 yıldır yürütülen değişim politikalarına girdiği her seçimde artarak destek bulan Erdoğan da Türk ve Kürt toplumunda olağanüstü bir prestije sahip.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

—

Gürbüz Özeltinli 26.07.2011

Yazarımızın yazısı elimize ulaşmadığından gazetede yayımlanmamıştır.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Pijamalı medya

Gürbüz Özeltinli 02.08.2011

(**ÖN NOT:** Ben bu yazıyı geçen hafta yazmıştım. Cuma günü paşalar istifa ettiler. Sivil siyaset, sorunu yaklaşık üç buçuk saatte çözdü. Komutan başına bir saatten kısa bir zamanda yani. Ortada yazımı değiştirecek ciddi bir neden görmediğim için aynen gönderiyorum.)

Berbat bir medyamız var.

Norveçli bir psikopatın katliamıyla birlikte **“çok satanlar”** kaleme sarıldılar: **“Norveç’in 11 Eylül’ü”...**

Ertesi gün boşa bastıklarını anladılar. Ortada ne İslam vardı ne de bir örgüt.

Korkunç bir pişkinlikle Avrupa’nın ırkçılığı üzerine **“derin”** analizlere daldılar. Bizim **“merkez medya”** ailesinin ucuz kalemşorlarıyla **“pijamalılıkta”** hiç kimse yarışamaz.

Şu başlığa bakar mısınız: **“O caninin Sarkozy ve Merkel’den ne farkı var.”**

Yukarıdaki başlığın sahibini hepimiz; elde bayrak Kardak kayalıklarında saldırgan milliyetçi şova koşmasından; askerlerin tecavüzüne uğradıklarını öne süren kadınların iddialarını dillendiren avukat Eren Keskin’i cinsel tacizle tehdit edişinden; derslere alınmamalarını protesto eden başörtülü öğrencilere **“fahişe, aşağılık şerefsizler, satanistler”** diye saldırışından; orduyu eleştiren bir kadın yazarımıza o ordunun kendisinin bacak arasını koruduğunu söyleme cüreti gösterebilen **“ahlak”**ından tanıyoruz. Bu adam şimdi almış eline kalemi Avrupa ırkçılığını eleştiriyor.

Cümlelerini dikkatinize taşıyorum: “Breivik’in katliamı aslında Avrupa’da bir süreden beri yükselen ‘aşırı milliyetçi ve ırkçı’ dalganın nereye kadar vardığının göstergesi.” Bu düşünce neredeyse her renkten yazar, yorumcu tarafından dile getirildi. Bir özgünlüğü yok. Zaten bu ırkçı kalemşorları, okunmaya değer yazarlardan ayıran da bu sözler değil. Takip eden “analizleri”. Asıl yazı şimdi başlıyor: “... (katliam) 1000 yıllık bir **‘genetik hissiyatın’** hâlâ var olduğunun göstergesi ve Avrupa’ya son 50 yılda atfedilen değerlerin tümünün aslında bir **‘üst cila’** olduğunun kanıtı...900 yıl önce Haçlı Seferleri hangi dip duyguyla düzenlenmişse, aynı duygunun üzerine atılan onca kat boya ve cilaya rağmen hâlâ durduğunu ve Avrupalıların **‘rahatlarının tehlikede olduğunu’** hissettikleri anda tekrar ortaya çıkabileceğini gösteriyor... Sadece... faşist ve aşırı milliyetçi liderlerden söz ettiğimi zannetmeyin. Breivik’in özünde Merkel veya Sarkozy’den çok da farkı yok... sadece onlardan daha “cesur” ve belki de “daha dürüst”.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bariş ve aydınlar

Gürbüz Özeltinli 09.08.2011

Bariş, onu gerçekten isteyenlerce elde edilebilir. Siyasetin temel sorusu burada da işleyecek: Kimin bariştan çıkarı var?

Bariştan çıkarı olanlar, böyle bir öncelikle ilgilenmeyenleri ya da savaştan yarar umanları geriletebilecekler mi?

Benim ilk soruya verdiğim cevap değişmedi. AKP ve Öcalan’ın çıkarları barişi sağlamakta yatıyor. Bu önerme, bariş politikalarının her iki aktör için de zarar riskleri barındırdığını reddetmez. Barişe karşı işleyen güçlü dinamikler ve bu dinamiklerden yararlanan politik güçler var. Böyle bir süreci yönetmenin, benim amatör konumumdan görülemeyecek, sayısız güçlükleri olduğu kuşkusuzdur. Ancak her şeye rağmen, her iki tarafın

en güçlü siyaset yapıcılarının ontolojik çıkarlarının savaşı sona erdirmekte yattığını söylerken büyük bir hataya düşmüyorsak eğer, umutsuz olmamız gerekir.

Bu akıl yürütme beni, barışı gerçekten isteyen, samimi önceliği bu olan her insanın; bu aktörleri güçsüzleştirmeyi, itibarsızlaştırmayı, barışın önünde temel engel olarak göstermeyi esas alan üsluptan uzak durması gerektiği düşüncesine götürüyor.

Kalemi her eline aldığı Kürt örgütlerini cephe olarak karşısına alan; Kürt siyasetindeki kırılmaları, iç güçlükleri, bile bile gözardı eden, hükümete toz kondurmayan yaklaşımları partizanca buluyorum. Bu tutumun murad edildiği gibi hükümetin yararına işlediğinden de ciddi kuşkularım var. Çünkü bu tutum, hükümeti destekleyen geniş toplumsal kesimlerin gözünde Kürtlerin **“uzlaşmayı hak etmeyen ve buna niyeti olmayan”** taraf olarak zaten zayıf olan meşruiyetini iyice aşındırmakta. Oysa, bugün hükümetin en çok ihtiyaç duyduğu şeylerden birisi, muhatabının Türk kamuoyu tarafından da meşru sayılmasıdır.

Ayrıca, hükümetin kendisi ile aynı dilden konuşan medyadan, aydınlardan cesaretlendirici uyarılar alması önemlidir. Silahlar patlar patlamaz, hükümete dönük her türlü eleştiriye askıya almak onun ihtiyaç duyduğu uyarılardan da vazgeçmek anlamına geliyor bence.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Alafranga tuvaletten Silivri'ye çıkan yol

Gürbüz Özaltın 16.08.2011

Demiray Oral'ın **“seneye mayo giyememekten”** korkan plaj komşusu saplantılı laik teyzesi, hâlâ sanıldığından daha geniş bir nüfus oluşturuyor bu ülkede.

“Hayat tarzı” dediğimiz kültürel kimliğin, siyasal çatışmanın **temel motivasyonu** olduğuna hep inandım. Cumhuriyet tedrisatından geçmiş kentli, meslekli **“modern”** sosyoloji, yakın dönem siyasetini kronik olarak **“kültür”** merceğinden okudu. Değişimin, alışılan rejimi kökten sarsacağını doğru sezdi. Fakat bu kökten kırılmanın **“hayat tarzı”** dışında hiçbir boyutuyla ilgilenmedi. Ülkeyi değiştirmeye yönelik güçlerin **“hayat tarzı”**, bu laik kimliğin algı dünyasına **“korku ve nefret”** kodlarıyla yüklenmişti.

Ne “ulusal çıkarlar”, ne demokratik değerler, ve hatta ne de toplumda yükselme zenginleşme kanallarının el değiştiriyor oluşu... Hayır, bunların hiçbirisi laik kentlileri asla **“hayat tarzlarından”** nefret ettikleri insanların iktidara tırmanmakta olmaları kadar ilgilendirmede, etkilemedi. Statü; direniş gücünü, bu eksilmeyen nefrete borçlu olduğu kadar hiçbir şeye borçlu değildir. Tam burada, nefrete hak ettiği vurguyu yapan Alper Görmüş'e selam göndermek isterim. Gerçekten, değişime direnen laik kesimleri analizinde **“korku”** duygusunu kenara iterek **“nefret”**in egemen olduğunu ileri sürerken Görmüş, zihin açıcı bir noktayı yakalıyordu. Korku yatıştırılabilir. Önünde sonunda **“fobi”**ler de terapiye tabidir. Yakınlaşarak, dokunarak, temkinle bekleyerek fobinizin nesnesi ile başka türlü bir ilişkiye girebilirsiniz. Bu söylediklerim **“nefret”** için çok daha güç. Hayat da bunu doğruluyor zaten. **On yıldır “korkulan” hiçbir ciddi gelişme olmadı “hayat tarzına” ilişkin.** Ama bu laik sınıfların AKP düşmanlıklarından hiçbir şey eksilmedi. Tersine, yenilgilerin travmasıyla kızgınlık ve nefretin daha da derinleştiği söylenebilir.

Bugün bu kesimlerin “ulusal çıkarlar”, “demokratik değerler” açısından sürüklendikleri içler acısı konumun sorumlusu da bu iflah olmaz nefretleridir.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

—

Gülbüz Özeltinli 23.08.2011

Yazarımız seyahatte olduğundan bugünkü yazısı gazetede yayımlanmamıştır.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İdeolojik hegemonyanın çöküşü ve kimlik kaybı

Gülbüz Özeltinli 30.08.2011

Son yazıda, laik otoriter kesimlerin “**hayat tarzı**” üzerinden ürettikleri “siyasal” nefreti ve sonuçlarını tartışmaya çalışmıştım.

Bu nefretin, devletin ideolojik etkinliğiyle kuşkusuz doğrudan bir bağı var. Cumhuriyet, kendi kurucu otoritesini ve öngördüğü modelin meşruiyetini inşa ederken kültürü aşırı politize etti. Bağımsız, medeni bir ulus olmak, kalkınmak gibi doğrudan siyasi konular, kültürel kodlarla iç içe geçirildi. **Siyasal projeler “hayat tarzlarımızla” özdeşleştirildi.** Muhafazakârlık ya da aşırı dindarlık; ilerlemenin, kalkınmanın, medeni bir ulus kimliği oluşturmanın önünde aşılması gerekli barajlar olarak tanımlandı. Bu bakış devletin hegemonik ağırlığıyla topluma taşındı. Kurumsal eğitimin temelini oluşturdu.

Devlet hegemonyasının, resmî eğitim kurumlarını çok aşan etkileri olduğu açık. Bu hegemonya, medyanın ürettiği “**sivil**” ideolojiyi de doğrudan belirledi. Sorun bununla da sınırlı kalmadı; demokratik çeşitlilik sağlayabilecek bir düşünsel yaşantı devlet zoruyla engellendiği için, resmî ideoloji **meşru düşüncenin** rakipsiz temsilcisi oldu. **Böylelikle toplum kendisine sunulan ideolojinin, tarih bilgisinin, medeniyet projesinin olabilecek tek doğru olduğuna inandırıldı.**

Denebilir ki, otoriter devletin ideolojik egemenlik fonksiyonu, en yaşamsal fonksiyonudur. Asayiş sağlama, sosyal dayanışma, hukuk güvencesi, kalkınma ve benzeri diğer tüm kurumsal fonksiyonlar ideolojik egemenlik fonksiyonundan sonra gelir.

Ancak elbette bu egemenliğin de bir sınırı vardır ve bu maksimal olarak, modernleşme süreçlerine katılabilen sosyolojinin kendisidir. Bu süreçlerin dışında kalan ilişkiler dünyasına nüfuz edemez ve onlar için “en azından” uzak bir yabancıdır. Sonuçta bir “**içerdekiler**” vardır, bir de “**dışarıdakiler**”.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bahar Ortadoğu'da kanatır

Gülbüz Özaltın 06.09.2011

BDP Meclis'e dönmüyor. Bu karar doğrusu şaşırtmadı.

Katı politik pozisyonlar içinden bağırınlardan değilseniz eğer, seçimlerden hemen sonra hızla sertleşen Kürt siyasetine anlam vermeniz çok zor. Hatip Dicle olayı, KCK tutuklusu milletvekillerinin Meclis'e gelememiş olması argümanları, izlenen **"yeni"** Kürt politikasını açıklamak için çok zayıf kalıyor. Kuşkusuz, Dicle'ye ve diğer KCK tutuklusu milletvekillerine yönelik uygulamanın kabul edilir tarafı yoktur. Özerklik talepleri de her yönüyle tartışılmalıdır.

Evet, ama bu haklı taleplerin arkasına toplumsal destek alabilmek için mi siyaset üretiliyor şimdi? Yapılan açıkça barış masasını imha etmektir. PKK (en azından belli ki etkili olabilen bir odak) savaşa karar vermiştir.

Karayılan dâhil kim ne derse desin bu, Öcalan'ın iradesiyle olmamıştır. Öcalan'ın **"Kürt tarihinin en büyük anlaşmasını yapıyoruz. 15 Temmuz tarihinin bir anlamı kalmamıştır"** açıklamasının hemen ertesinde Kürt tarihinin en ciddi asker katliamlarından birisinin gerçekleşmesi her şeyi yeterince anlatıyor. Kürt liderler akılsız olmadığı gibi, biz de gördüğümüzü anlayabilecek durumdayız.

Asker kaçırmayla başlayan bu yeni savaş tırmanışı her gün kanlı olaylar eklenerek bugüne geldi. PKK'nın bariz politika değişikliğini görmezden gelerek, **"Silvan'dan önce her şey sülman mıydı; zaten devlet şiddeti barışı bozuyordu"** gibi savunmaları kanımca ciddiye almak mümkün değil.

Hükümetin yaptıklarını biliyoruz. Oyalayıcı, kararsız tutumlarını izliyoruz. Ancak açık söylemek gerekir: Bu hükümet savaşı sona erdirmek istiyor. Bu gün tartıştığımız savaş kararını o vermedi.

Savaşa PKK karar verdi. Bu kadar net...

Neden böyle oldu?

Bu soru çok tartışıldı. Sorunu Ortadoğu'daki değişim merceğinden okuyan tezler sanırım daha inandırıcı. Türkiye, Kürt barışına doğru ilerlerken komşularıyla geliştirdiği iyi ilişkilerden yararlandı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

—

Gülbüz Özaltın 13.09.2011

Yazarımız seyahatte olduğundan bugünkü yazısı gazetede yayımlanmamıştır.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Üç dava ve değişim

Gülbüz Özaltın 20.09.2011

SANTORINI / “Ben?.. Ama, ben her şeyi devletim için yapmıştım.”

Yeşilçam’ın bilge, yaşlı, kırık sesi olsaydı bende; şimdi, “**Evladım senin devletin bir katildi**” demek isterdim omzuna elimi koyup.

Bu ses; mesleğini ciddiye alan, kendisini hukuka karşı sorumlu hisseden bir ceza heyetinden geldi geçen hafta...

Mehmet Ağar suç işlemek için örgüt kurmaktan altı yıl ceza aldı.

“**İyi halden**” cezası bir yıl indirildi ve beş yıl üzerinden hüküm kuruldu.

Aslında Mehmet Ağar’ın “**iyi hali**” yeni bir durum değil. Mehmet Ağar, Susurluk patlar patlamaz kısa bir bocalama döneminden sonra gidişe direnmeyi bıraktı. Gerçi, ondan daha üstte duranlar kendisinden geri çekilmesini istediklerinde, bugünleri herhalde hayalinden bile geçirmiyordu. Elindeki kudreti, hemşerilerinin oylarını cebe indirip basit bir dokunulmazlıkla takasa sokarken tekrar kapısının çalınacağı günleri bekliyordu büyük ihtimalle. Acınası bir “merkez sağ” denemesinden sonra iyice köşeye atıldı...

Bence işte önemli olan da tam bu. Yani, Mehmet Ağar’ın Türkiye’nin bütün iktidar haritasını değiştiren son on yılda, bir aktör olmamasına rağmen hesap vermekten kaçamayacağının güçlü belirtisi olarak bu mahkûmiyet kararının çıkmış olması.

Ağar’ın mahkûmiyetini, kim “**siyasi hasımların tasfiyesi**” olarak okuyabilir. Ağar, zaten tasfiye olmuş bir oyuncuydu. Şimdi oynadığı rolün hesabını veriyor. Hukuk, siyasetten bağımsızlaşıyor.

Hepimiz böyle bir kararın bu ülkenin mahkemelerinden, bundan on yıl önce çıkmasının hayal olduğunu biliyoruz. Politikanın, ideolojinin, hukuku ezdiği yılların o yıllar olduğunu da... Mehmet Ağar kararı yeni bir ülke kurulmakta olduğunun sayısız işaretlerinden birisidir.

Bunun için başka bir kanıtım daha var: **Deniz Feneri soruşturma sürecinde** yaşanmakta olanlar...

Bu dava da, Türkiye’nin geldiği bu yeni kavşakta, hukukun siyaseten manipüle edilmesinin ne kadar güçleştiğini gösteriyor kanımca.

[**Yazının devamını okumak için tıklayın.**](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

—

Gülbüz Özaltın 27.09.2011

Yazarımız seyahatte olduğundan yazılarına bir süre ara vermiştir.

[**Yazının devamını okumak için tıklayın.**](#)

'Tehlikeli işleri stille yapmak sanattır'

Gülbüz Özeltinli 11.10.2011

Çok sevdiğim çocukluk arkadaşım gazeteci Yaşar Sökmensüer'le iyi anlaşıyoruz biz. Kırk yıla yayılmış ilişkimizde birbirimize benzeyerek büyüdüğümüzüzdendir belki de. Yaşar iki konu açıldığında hemen heyecanlanır: Bukowski ve stil... Tabi aşk da var ama konumuz bu değil.

Bir gün ona dünyanın en derin sırrını açıklar havada **"Hayat stildir bence"** demiştim. Ortaya bu kadar **"kalın"** konulan bir ilkenin insanda nasıl güçlü bir itiraz kaşıntısı yarattığını bilmiyorum değilim. Amaçların önemi, bizi birbirimize yaklaştıran ya da çatıştıran rolü üzerine peş peşe bir dolu düşünce üşüşürer zihnimize. **"Amaçlar ve stil birarada önemli"** gibi, işin kolayına kaçan **"renksiz heyecansız"** cevaplara yelteniriz. Ya da **"amaç"** ve **"stil"** zaten zihinsel kavramlardır, hayat bunları bizim zihnimiz gibi ayırmaz, stil dediğimiz şey amaçları da içeren daha geniş bir bütünlüktür filan gibi **"inceltmelerle"** sözün **"sivriliğini"** yontmaya çalışırız.

Yaşar bunların hiçbirini yapmadı. Gözleri parladı. **"Elbette öyledir"** dedi. Sonra hiç unutmayacağım Bukowski sözlerini aktardı. **"Stil her şeydir. Stil her şeye cevaptır. Aptalca bir şeyi stille yapmak tehlikelidir. Ama tehlikeli bir şeyi stilden yoksun yapmaktansa, aptalca bir şeyi stille yapmayı tercih ederim. Tehlikeli bir şeyi stille yapmak... İşte ben ona sanat diyorum."**

Benim bu sözleri unutmamam; sözlerin gücüyle ne kadar ilgili ise, konu ne zaman açılırsa Yaşar'ın bu sözleri hep aynı heyecanla aktarmasıyla da o kadar ilgili sanırım...

Evet, bence hayat stildir. Ama, benim stil dediğim Bukowski'nin yücelttiği ve istisnalaştırdığı gibi bir şey değil. **Hepimizde olan**, bizi **biricikleştiren**, birbirimizden ayıran sayısız ayrıntının biraraya gelerek oluşturduğu canlı, karmaşık bir bileşim.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Havadan sudan

Gülbüz Özeltinli 01.11.2011

Benim anneannem uzun yaşadı. Anne tarafım hayata sıkı tutunanlardandır zaten. Eş dost arasında, özellikle annemin yaş günlerinde (yaş günü kutlamaları bizim ailede atlanmaz) anlatıp gülüştüğümüz bir olay vardı. Abim kırklı yaşlarında, duraktan kalkmak üzere olan belediye otobüsüne koşup yetişiyor; binerken şoföre **"Bir saniye durun annem de geliyor"** diyor. O yıllarda yetmişini aşmış olan annem, tık nefes otobüsün merdivenlerinden tırmanırken arkasına dönüp sesleniyor: **"Hadi anne biraz çabuk ol."** Şoförün anneme **"Hanım senin de mi annen var"** sorusunu, abartılı şaşkınlık mimikleriyle taklit eder gülerdik. Kadıncağız da, yetmişli yaşlarını hatırlatan bu olayı ağzını eliyle kapatıp gizli bir gülücükle geçirirken, **"En güzel yaşlarmış meğerse yetmişler"** derdi. Annemin **"en güzel"** yaşları, bulunduğu yaşa göre geriye doğru onar yıllık dilimler olarak değişti durdu. En son, 80'lerde durdu "en güzel" yaşlar. Annemi 93 yaşında kaybettik. Geçen sene 24 ocakta.

İstanbul'da çok sevdiğim bir arkadaşımın tıksırincaya kadar içip, bet seslerimizle şarkılar söyleyerek mahalleyi ayağa diktiğimiz; karşılıklı komikliklerimizle sokaklar dolusu kahkahalar saçtığımız bir gecenin sabahında, Ankara'dan geldi ölüm haberi. "Al" dedi bana hayat, "al da gör bakalım kaç yüzüm varmış benim". Hakikaten lök gibi oturdu içime; en en içime...

Hâlâ telefon numarasını silemedim telefonumdan. Hâlâ, evde börek, mücver falan yaparken neyi ne kadar koyacaktık diye sorabileceğimi küçücük bir an düşünüp sonra kendime geliyorum. "**Kendine gelmek**" ne demekse...

Anneannem diyordum.

Ben ve çocukluk arkadaşlarım –Hamit, Cos (Sedat İnce), Yaşar (Sökmensüer), Şakir (Bucak, bildiğiniz Siverekli Bucak'lardan), Murat, Fethi (Fethullah)– anneanneme "**Manitu**" lakabını uygun bulmuştuk. Bu, elbette anneanneme bir tanrısallık yakıştırdığımızdan değil; yerlilerin kutsallarına, somurtkanlık, nobranlık yakıştıracak kadar ayrımcılığın Amerikan versiyonuyla da malul olduğumuz için öyle olmuştu. Hiçbirimiz Manitu'yu (anneannemi) sevmezdik o sıralar. Sanırım o da bizi sevmezdi. Bu arada, yukarıda saydığım çocukluk arkadaşlarımın hepsinin erkek cinsinden olduğu dikkatinizden kaçmışsa gözünüze sokmak isterim. Aramıza lise yıllarına kadar başka bir cins sızmadı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yeni politika ve tehlikeli argümanlar

Gürbüz Özeltinli 08.11.2011

Kürt sorununda tarafların, karşılıklı olarak bir paradigma değişikliğine gittiğinde görüş birliği var herhalde. Buna "**burun sürtme**" paradigması mı diyeceğiz bilmiyorum. Bildiğim bir şey varsa, çok kanlı, acılı ve otoriter bir iklimin oluştuğu. Yeni paradigmayla birlikte yeni bir gündem ve argümanlar oluşuyor. Bu argümanlar bir algı evreni yaratıyor; kamuoyu oluşturuyor ve bu etki geleceğe taşıyor. O nedenle politikalar kadar, o politikalara ilişkin alınan tavırların, mantiki, felsefi gerekçeleri de çok önemli.

Taha Akyol bu ülkenin kanımca en ciddiye alınmayı hak eden aydınlarının içinde yer alır. 4 kasım günü *Hürriyet*'te KCK soruşturmalarına ilişkin yazdığı makaleyi okudum. Düşüncelerimi bu yazı üstünden açıklamayı seçmemin nedeni, Sayın Akyol'u önemsemem kadar, söz konusu makalenin konuya ilişkin bir tavır alışı tüm argümanlarını barındırıyor olmasının sağladığı kolaylık.

Akyol, yazısında KCK soruşturmalarını desteklediğini açıkça belirtiyor. (Kuşkusuz kendisinden beklendiği gibi, Ersanlı ve Zarakoğlu'nun tutuklanmasına karşı oluşmuş oybirliğine katıldığı şerhini koyarak.)

Akyol, KCK soruşturmalarına ilişkin tutumunu benim özetlememle şöyle gerekçelendiriyor: Bir; KCK örgütlenmesi demokratik değildir. İki; (birincisinin de bir gerekçesi olarak) hukukun ve kamuoyunun denetimine açık bir yapı değildir. Üç: Totaliter bir yapıdır. Dört; ayaklanma ve öz savunmaya dayalı gerilla savaşının kitle içinde örgütlenmesini yapmaktadır.

Sayın Akyol ayrıca, haklı olarak MİT- PKK görüşmelerinin PKK ve KCK'yı **yasal** kuruluşlar haline getirmeyeceğini söylüyor.

KCK'nın totaliter, yasadışı, ayrılıkçı yanı güçlü, milliyetçi ideolojiye dayanan bir örgütlenme olduğuna benim hiçbir itirazım olamaz. PKK tarafından oluşturulmuş ve yönetiliyor olduğu da bilinen bir olgu zaten.

Benim tezim; bunların hiçbirisinin **meşruiyetin** ölçüsü olamayacağı. Demokratik bir siyasal rejimde, totaliter ideolojik-siyasi yapılar varolabilirler.

Ayrılıkçı fikirler yasal bir engelle karşılaşmadan siyaset sahasında kendilerine yer açabilirler.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kürt sorunu teorisi

Gürbüz Özeltinli 15.11.2011

Başlığın tumturaklı olduğuna bakmayın. Birazdan okuyacağınız "teori", küçük, mütevazı bir masanın gevezelikleridir. Belki o masaya da dışarıdan, birimizin cebinde gelmiştir. Bizim bir masamız var Ankara'da. Sokak-akademi sentezi bir şey. Sokaktan gelen Ömer'i (soyadının bilinmesini istemez) dinlerken akademiye; Mithat'ı (Sancar) dinlerken sokağı iştir gibi olursunuz. Ters çalışır bizde sesler. Ters, ama çok çalışır. Mithat'ı da Ömer'i de susturamazsınız. Eh haksızlık etmeyeyim, bir o kadar dil de bende var. Söz aslanın ağzında yani. Bir de Yaşar'ımız var masada. Onu tanıyorsunuz zaten önceki yazılardan. Sökmensüer. O, siyasal "kuramlara" pek bulaşmaz. Aşk, şiir ve stil uzmanıdır. Sıkılınca öldürsen durmaz çeker gider. Son eleman kendisini "şair, eski mebus!, spor yazarı ve avukat" olarak tanıtmaya bayılır. Onu da kuşkusuz tanırırsınız. Akif Kurtuluş. Beni *Taraf*'ta yazmaya ikna edip kendisi toz olan arkadaşım. Şimdi roman yazıyormuş, "teorilerimize" bulaşmıyor bu aralar. Ankara'ya geldiğinde Fuat (Keyman) hocamızı da ağırırız. O daha seçkin bir ekol tabii. Sayınca fark ettim, fena da masa değil yani, hava atmaya değer. Ama sanmayın şahane anlaşıyoruz. Katiyen. Mesela seçimlerde Mithat gitti BDP blokuna oy kullandı. Ben tereddütsüz vermedim onlara.

Bu asık suratlı konuya bu kadar light bir girişi yadırgamışsınızdır. Olabilir. Ben de yadırgadım ama, kalem öyle yürüdü işte. Bir de; bu masayı tanıtmam hem size hem de masa elemanlarına haksızlık olacaktı. Telif diye de bir şey var.

Teorimiz şöyle başlıyor: Türkiye Kürtleri üçe ayrılırlar. Bir: Cumhuriyet'in başarıyla asimile ettiği ve bunu başardığı için de iştahının kabardığı grup. Bunlar, Kürt kimliği üzerine iddiası olmayan, ezici çoğunluğu batıda yaşayan, göç sürecinde önce entegre, ardından asimile olmuş Kürtlerden oluşur. Aralarında Türk faşistlerine dahi rastlanır. Hani devletin talim terbiyesinden geçmiş "düz" vatandaşların dönüp dönüp **"bu Kürtler ne istiyorlar, bu ülkede her yere gelebiliyorlar"** dedikleri Kürtler bunlardır.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Devlet, PKK ve hakkaniyet üzerine

Gürbüz Özeltinli 22.11.2011

Önce, PKK eleştirisinin **“adil olmak”**la bağdaşmadığı tezine karşı düşüncelerimi söylemek isterim. Bu argüman, çatışan güçlerin eşit olmadığını, PKK’nın kendi tezlerini ve durumunu anlatabilmesinin önünde sert yasal barikatlar bulunduğunu ileri sürerek eleştirinin devlete yöneltilmesi gerektiğini savunuyor. **“Haklar simetrisi”**, bu bakışın hegemon ölçütü.

Siyasetin son derece somut ve karmaşık olan dünyasına, **“haklar”** ve **“eşitlik”** gibi oldukça muğlâk, soyut bir **“ilkesel”** kattan yaklaşmanın, daha ahlaki ve adil olmayı **garanti** altına alabileceğini hiç sanmıyorum. PKK’nın müzakere ve ateşkes sürecinin bir momentinde radikal bir dönüşle şiddeti tırmandırmasını, sivilleri de öldürmesini eleştirebilmek için nasıl bir eşitliğin oluşmasını bekleyeceğiz? Örneğin; PKK, yasal bir partiye dönüşmedikçe, Öcalan cezaevinde yattıkça, dağ kadroları legal siyasette yer almadıkça; ayrılıkçılık dâhil tüm siyasi düşüncelerin açıkça savunulabildiği bir demokrasi ülkeye gelmedikçe terör kullanıyor olduğu için eleştirilemeyecek mi? Ya da; anadilde eğitim sağlanmadıkça, seçim barajı düşürülmedikçe, uzatmayayım Kürtlerin tarih boyunca gasp edilmiş hakları tanınmadıkça PKK insan öldürebilecek, kendi gençleri de ölecek ve biz bunu eleştirirsek adaletten, hakkaniyetten sapmış mı olacağız? Topluma dönüp “evet katliamlar oluyor; PKK baskınlar yapıyor, halı sahada kadın vuruyor, hamileleri, her şeyden habersiz yolculuk eden genç kızları, sigara molasına çıkmış garibanları havaya uçuruyor, ama bu şiddetin dün de bugün de sorumlusu devlettir; haklar tanınana, PKK ile devlet arasında eşitlik kurulana kadar da ben devleti sorumlu tutarım” mı diyeceğiz? Yanlış mı anlıyorum, bilmiyorum.

Güncel siyasi süreçlerden, tarafların savaş koşullarında oluşmuş yozlaşmışlığından, bin bir kirli hesap kokusunun yayıldığı Ortadoğu karanlığından bağlarını kopartmış bu kadar **keyfi bir “eşitlik”** ilkesinin, **“adil bir eleştiri arayışı”**na ne kadar hizmet ettiği bence savunucuları tarafından da sorgulanmalı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Dönüşüm

Gülbüz Özaltınlı 29.11.2011

Bu korkunç açık nasıl kapatılacak? Türkiye’nin **“en eğitilmiş”, “Batılı kalıplar”** içinde yaşayan, **“dünyaya en açık”,** meslekli, tüketim standartları yüksek, **“şehirli laik orta sınıflar”** kalıbı içinde tanımlanan sosyolojisinin bulunduğu yer ile çağımız arasındaki yüz yıllık uçurum nasıl aşılacak?

“Bu Kürtler daha ne istiyorlar” sorusunu samimiyetle soranlardan, **“Tunceli bugün ülkenin en görgülü, en eğitilmiş insanların yaşadığı bölgedir. Sürgünlerde iyi eğitim görmüş kızlar var. O bölgede kalsalardı o aileleri kuramayacaklardı. Sonuçlara bakmak lazım”** diyenlerden söz ediyorum.

Ama aynı zamanda; diyelim çevre kirlenmesine, diyelim hayvan haklarına, diyelim yoksul kimsesiz çocuklara en duyarlı olanlardan; günlük yaşantıda diğerinin haklarına saygı göstermeyi, sıraya girmeyi, kırmızı ışıkta durmayı, bağıra çağıra konuşmamayı, zayıflara yardım etmeyi, kadına şiddeti lanetlemeyi aramızda ilk öğrenenlerden; On Emir’e en yakın duranlardan da bahsetmiş oluyorum. Sıradan ırkçılıkla çevreciliğin, militarizmle şehirli görgülülüğün, faşizmin kıyı çizgileriyle iyi ahlakın iç içe girdiği tuhaf bir sentez bu...

Kocaman gövdesiyle, bugünün dünyasını yakalamaya çalışan ülkenin önünde tıkaç gibi duruyor. Geleceğe dair büyük, coşkulu planları olan bir çiftin, üzerine türlü hayaller kurup dünyaya getirdiği, büyüme çağı geldiğinde

özürlü olduğu anlaşılan biricik yavruları gibi. Hayalleri karartan bir yük. Atsan atılmaz, satsan satılmaz...

Hepimiz hakikaten bir an durup şu soruyu sorsak diyorum: Çok değil bundan on yıl önce, Türkiye'nin Dersim'le yüzleşmesinin önündeki engelin, laik kentliler mi, yoksa (milliyetçi) Sünni- taşra ağırlıklı Müslümanlar mı olacağı sorusuna ne cevap verirdik? Alevi Kürtleri katleden bir tarihle "milliyetçi" Sünni gelenek damarı hesaplaşıyor. Alevilere, Kürtlere, laik "çağdaş", "demokrat", çevreci, kentli, şucu bucu sosyolojiye de **"samimi değiller, kin ve nefret ekliyorlar, kem küm"** demek düşüyor... Gel de şaşırma!

Bu süreç, sayısız tezahürleriyle bu ülkede on yıldır tartışılıyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Şiddet ve meşruiyet

Gülbüz Özeltinli 06.12.2011

PKK, belirgin bir Kürt sosyolojisini temsil gücüne sahip bir örgüt. İnkâr ve asimilasyon politikalarına tepki olarak doğdu ve Kürt milli kimliğinin inşasında etkin rol oynadı. **Varlığını hukukun onaylamıyor oluşu onun zayıf tarafıdır ama kendiliğinden meşruiyetine son vermez.**

Bu gün KCK tutuklamaları karşısında güçlü bir eleştiri yükselmiyor oluşunun temel nedeni, bu yapının hukuk dışı olması değildir. PKK açısından daha derin, çok daha öldürücü bir meşruiyet krizi baş göstermiştir. Mesele **"illegale"**de değil, **terör politikasıdır**. PKK'nın "iş göreceğine" inandığı terör politikası, bütün ahlaki zeminini yitirmiş olduğu için Kürtlerin haklarının savunuculuğunu yapanların da gözünde örgütün meşruiyetinin ileri derecede aşınmasına yol açmıştır.

Öte tarafta devlet de bir şiddet örgütüdür. Onun, **"eşitlik, adalet, özgürlük"** gibi yüksek değerleri içerdiği varsayılan **"hukuk"** aracılığıyla saygınlaştırılmış olması, şiddet aygıtı olduğu gerçeğini değiştirmez. Devleti tüm diğer şiddet yapılarından ayıran hukuk içiliğin sağladığı meşruiyet, aynı zamanda onun zayıf tarafıdır da. Çünkü ortada o kadar karşı konulamaz bir şiddet tekeli vardır ki, o ancak içine yerleşeceği adil, özgürlükçü kurallara bağlı olarak toplumu korumak amaçlı kullanılabilir. Aksi takdirde toplumun kendisini güvende hissetmesi olanaksızdır. Bu endişe devlet şiddetinin meşruiyetini ortadan kaldırır, tepki üretir.

Şu denklemi kurabiliriz: Devlet dışı siyasi yapılar için meşruiyetin tükendiği yer esas olarak hukuk dışı olmak değil, şiddet kullanımı iken; devlet için meşruiyetin tükendiği yer şiddet kullanımı değil, bunun hukuk dışı olmasıdır.

Hukuk dışı devlet şiddetinin **"sağlayacağı hiçbir fayda"** ,yarattığı zararlarla yarışamaz.

O nedenle, geçtiğimiz hafta Alper Görmüş'ün medyada gönüllü dezenformasyon sorununa dikkat çektiği yazısında ele aldığı örnek olay çok önemliydi. *Zaman* ve *Hürriyet* gazeteleri, KCK operasyonunda gözaltına alınan bir avukatın fotoğrafını yayımlamışlar ve PKK kamplarında silah eğitimi yaptığını yazmışlardı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Babalar ve oğullar

Gürbüz Özeltinli 13.12.2011

Hrant'ı aramızdan alan tarihten tam 39 yıl önce, yine 19 ocakta, günde iki paket "Yenice" sigarası içen Kasımpaşalı Deli Feridun, akciğer kanserinden ölmüştü. Tarihsiz ve yalnız bir insandı Kasımpaşalı Feridun. İki çocuk ve Sofya muhaciri kadından oluşan ailesinin üstüne titrer, hayatına başka insan sokmazdı. Ziraat Bankası'nda **"şef"**ti. O yıllarda Ankara'da herkes Ziraat Bankası'nda çalışırdı. Memur, amir, şef, veznedar, müdür ve hatta umum müdür yardımcısı falandı bütün Ankaralılar.

"Deli" lakabı, öfkesine bir göndermeydi. Haksız bulduğu davranışlara gösterdiği tepkide orantı olmazdı. Neyi haksız bulacağını kestirebilmek ise çok zordu. Belki o hafta sonu oynanan altılının beşinci ayağında yatması, belki çocuğunun topunu yandaki bahçeye kaçırması üzerine şikâyet gelmesi, belki de üst katta yaşayan komşunun takunya sesleri... Feridun'u neyi delirteceğini kimseler bilemezdi. Ama delirdiği zaman ortalıkta gözükmek gerektiğini herkes iyi bilirdi.

Çocuklarını **"ecnebilerle"** yarışacak kadar iyi okullarda okutmak gerektiğine inanırdı. **"Avrupa görmüş adam"**lara hayrandı. Kirayı ödemez, ama Maarif Koleji'nin taksitlerini tıkr tıkr yatırırdı. Ailesini toplayıp her yıl **"sayfiye"**ye tatile giderdi. Amasra, Akçakoca, Erdek, Ayvalık... Akranları daha deniz görmemişken, çocukları bu kasabalarla tanıştılar; dört yaşında yüzmeyi öğrendiler.

Bir tek gün oruç tutmadı. Bir rekât namaz kılmadı. Dua ettiği duyulmadı. Ama, tanrı hakkında hiç inkâr cümlesi de çıkmadı ağzından ömrü boyunca. Kimsenin inancına karışmadı. Din ve aile işlerini birbirinden ayırırdı.

Sağlam Galatasaraylıydı.

Çetin Altan'ın tiryakisiydi.

Beni ve ağabeyimi yetim, annemi dul bırakıp bu dünyayı terk ettiğinde, ardında, 58 yıllık sıkıntılı bir hayat, annemin çalışarak on yılda ödeyebileceği yüklü bir borç ve bir Galatasaray rozeti kalmıştı. Bir de, çok sonraları aklıma düşen sisli bir kimlik...

1968'den 58'i çıkartıp 1910'u bulmayı akıl edene kadar birçok tuhaf soruyla didiştim.

Kimdi bu Kasımpaşalı Deli Feridun? Neden hiçbir akrabası yoktu.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ütopya ve vicdan

Gürbüz Özeltinli 20.12.2011

Ütopya... Büyülü bir ses var bu kelimede. Çağırıcı, kıskırtıcı... Küçük hayatımızın kirlerini temizlemeyi, kahramanca bir varoluşu vaat ediyor.

Ütopya ile romantizm arasında bir ilişki var. "Seviyeli" mi bilmiyorum, ama var bir ilişki.

Romantizmin, insan ontolojisinin derin katlarından beslenen; ona, hayata katlanma gücü veren kökleri olduğuna inanıyorum. Aklın emirlerini aşağılayan; **“küçük çıkarların”** etrafında örülen gündelik hayatı **“yaşamak”** saymayan; bir sevgiliye, bir arkadaş çağrısına, güneşin batışında bir tek iyi şiiire bütün hayatını yakmaya hazır olan bir ruh, bize ne çok şey anlatır. Hepimiz **“biraz”** böyle olmak isteriz. Biraz da öyleyizdir zaten...

Fakat romantizm elbette bu değildir. Bir felsefe olarak ele alındığında, bizim gündelik duyarlılık güzellemlerimizi çok aşan bir derinliğe sahiptir. Aklın yanına değil tam karşısına duyguyu diken, insan yüceliğinin duygusal var oluştan geçtiğini savunurken aklın kurduğunu duyguyla yıkmayı erdemleştiren bir ruhu vardır romantizmin. **“Aydınlanmış”** Avrupa’nın, en geç **“uluslaşan”**, dağınık, ezik Alman toplumunda vücut göstermiş olması dikkate değerdir.

Tek tek insanların hayatında şık bir stil duygusu yaratan romantik jestler, bir felsefeye dönüşüp toplumları kuşattığında ve siyasetle buluştuğunda bir felakete dönüşebilir. Orada; sevgiliye, şiiire hayatını silip atan **“zararsız şövalyenin”** yerini; bayrağa, millete, sınıfa, davaya adanmış; sadece kendi hayatını değil, karşısına dikilen her hayatı yakıp atmayı yücelten **“çoşkulu”** bir **“kutsallar toplumu”** alır. Romantizmle Faşizm ve her türlü totalitarizm kardeştir. 1930’ların Almanya’sı, 1917 sonrası Rusya, Çin devrimi ve sonrası; romantizmin, bu toplumlarda bütün düşünsel-siyasal iklime egemen olduğu dönemlerdir.

Bu yıkıcı romantik siyasetlere hep bir **“ütopya”** eşlik etmiştir. Ulaşılmaz hayal edilen **“yüksek”** bir amaç... Ari ırkın, dünyada hak ettiği egemenliği ele geçirmesi. Eşitsizliğin, sömürünün olmadığı sınıfsız bir toplumun kuruluşu.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Müzik ve insan

Gülbüz Özeltinli 27.12.2011

Ankara’nın Çankaya’sında, kısacık, **“unutulmuş”** bir sokağa gizlenmiş büyümlü bir yerdeyim. Bozkırın bu kuytusuna itinaayla yerleştirilmiş bir Akdeniz simülasyonunda, ruhum müziğe karışmış, uzaklara uçuyorum. Hasır sandalyeler, beyaz örtüler, çatal bıçak sesleri arasında harika bir kadın sesi dolaşılıyor. Ses, dokunduğu her insanı içine çekiyor; kanayan ruhları, sıkıcı hayatları kendi mucizesine çağırıyor. Bu sesin iyileştiremeyeceği bir yara olamaz. Kapının hemen dışında bozkır başlıyor olabilir. Bu şehrin kasvetli, asık suratlı renksizliği boğazınıza yapışabilir. Ama şu kısacık gece içinde, sığındığınız bu Akdeniz sesleri, her şeye değer.

Çok sevdiğim bir arkadaşımın sözüydü: **“Bu küçücük yere, kocaman bir coğrafyayı müziğe, mezeye paketleyip sığdırmışlar.”**

İşte oradayım. Her zamanki masada oturuyorum. Şık şık kadınlar, her girdikleri kapıda krallar gibi karşılanmayı doğal ayrıcalıkları sayan şehirli erkekler, tıklım tıklım doldurmuşlar masaları. Kaçamak bakışlar, küçük flörtler, abartılı sarılmalarla yaşanan arkadaş buluşmaları. Ancak müstehcenliğin kışkırtabileceği denetimsiz kahkahalar. Bizler; orta sınıfın saygıdeğer ahalisi buluştuk yine bu gece burada.

Bu **“küçücük”** yerde; **Edith Piaf**, **Mercedes Sosa**, Buena Vista Social Club, **Haris Aleksiou**, **Sezen Aksu**, bir doktorun sihirli sesi içinden sana sırayla uğrarlar. Sen bu dokunuşlarla; yeryüzünün nasıl coşkulu, hüznölü, umutlu, acılı hayatlarla yüklü olduğunu bir kere daha derinden hissedersin.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

-

Gülbüz Özeltinli 03.01.2012

Yazarımız yıllık izninin bir bölümünü kullandığından yazılarına iki hafta ara vermiştir.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sessiz çığlık

Gülbüz Özeltinli 17.01.2012

Cumartesi günü, bizim gazetenin dördüncü sayfasında **“küçük”** bir haber çıktı: **“Ayrımcı soru iptal edildi”...**

Haber bize, ilköğretim öğrencilerine yönelik düzenlenen seviye belirleme sınavında Ermenilere ilişkin ayrımcı bir soru bulunduğunu ve bunun krize yol açtığını anlatıyordu. Haberden; Ermeni olmayan bir sınav gözetmeninin durumu fark ettiğini ve sınavda gözetmenlik yapmayı reddettiğini öğreniyorduk. Bu tepki üzerine yöneticiler sınavı durduruyor, soruyu iptal ederek sınavı yeniden yapıyordu.

Size de olur mu bilmem; bazen **“küçük”** bir bilgi, **“büyük”** duygular yaratır. Ben, o insanı tanımak isterdim. Ayrımcı soruyu yakalayan; sıkıntısını akşam arkadaş sohbetlerine ertelemeyen, “bu ülke ne yazık ki böyle” diye düşünüp işini sürdürmeyen; kimseye bir şey sormadan, kararlı, net bir karşı koyuş gösteren o insanın varlığı bilgisinin yarattığı duyguyu hiçbir şeye değişmem. Hepimiz kendi yaşantılarımızdan biliyoruz ki bu az buz bir şey değildir. Ayrımcılığa **“karşı”** olmak yetmez; kendini **“büyük davalar”** için yaratılmış zannetmekle de ilişkisi yok bunun... Burada hakikaten sağlam bir kumaş var. Bize oturduğumuz yerden, o gösterişsiz sesiyle **“insanlığa güvenin”** diyen; elimizden tutup, yalnız olmadığımızı hatırlatan hakiki bir umut.

Doğrusu siyasetçi-aydın karşılaştırmaları üzerinden siyaset aktörlerinin küçümsenmesi; siyaset sektörüne karşı kibirli, yukarıdan bir dil kurulması beni çok rahatsız eder. Bu ülkenin özel tarihi bize, siyaset sektörünün üzerine titrememiz gerektiğini anlatır. Toplumun onayını asla ciddiye almayan, rütbeler üzerinden işleyen bir yarı monarşiyi ilelebet yaşatmak isteyen silahlı “elit”in küflü ideolojisi siyaseti itibarsızlaştırmak.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Hrant’ın öğrettikleri

Gülbüz Özeltinli 24.01.2012

Politik olarak çökmüş, inandırıcılığını kaybetmiş statü cephesinin ahlaki sefaleti yeni bir durum değil; her türlü riyanın, yalanın, çarpıtmanın göz kırpmadan tedavüle sokulduğunu biliyoruz. Hrant kararı, bu yüzsüzler korosunu çok heyecanlandırdı. Karar ile Anayasa referandumu arasında ilişki kurmaya yeltenmekten tutun, Başbuğ'un tutuklanması ile kararı aynı sepete koyup, Başbuğ'a haksızlık yapıldığının kanıtı olarak telaffuz edebilecek kadar arsızlaşan sesler geliyor bu çevreden.

Adam, kalkmış ""Yetmez ama evet'çiler de Hrant'ı anma yürüyüşüne gelmişlerdi, pişmanlardı eski tutumlarından" diye yazıyor. Hrant'ın arkasından demokratlara ateş etmeye kalkıyor. Hrant senin umurunda mı? Hrant'ın kararı üzerinden hükümeti aşındırma fırsatının kokusunu almasaydın seni o meydana getirmek, dava üzerine iki çift söz söyletebilmek mümkün olabilir miydi? Biz beş senedir **"gerçek katiller bulunsun"** talebinin peşinde koşarken sen neden yanımızda değildin? Sen gerçekten Hrant'ı katleden örgütün ortaya çıkartılmasını istiyor musun? Peki, o cinayetlerin planlanıp kotarıldığı karanlıklardan, çeteler birer birer hesaba çekilirken nerede saf tuttun? Yarın Hrant davasının yönü değişir, yolun ucu Silivri'ye dayanırsa, senin yine **"komplo"** masalı okuyan korodaki yerini alacağından emin değil miyiz sanıyorsun?

Yürüyüş daha kalabalık olmuştur... Ama insanlar iktidarın baskısından korkuyorlarmış... Kameralardan, polisten, "enselenmekten" endişeleniyorlarmış...

Senin takım oralara hiç gelmedi ki. Senin takımı biz en son Cumhuriyet mitinglerinde gördük. Göreve çağırdığı ordusunun **"kâğıttan kaplan"** olduğuna karar verince, hayal kırıklığıyla içine çekildi. Şimdi sen ve senin gibi yazarların ucuz demagojisiyle teselli bulmaya çalışıyor. Seni geçelim. Seni zaten tanıyoruz.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Başbakan ve medyası

Gürbüz Özeltinli 31.01.2012

Benim yazı günüm salı. Salı günleri, aynı zamanda partilerin Meclis gruplarının toplandığı gün. Her salı, meraklıları, liderleri televizyon kanallarından canlı izliyor. Bazen ben de izliyorum. Sadece Erdoğan'ı. Geçtiğimiz salı da izledim. Sağlığı iyi gözüküyordu. Azarlayan sesi, sert sözleri, eleştirileri küçümseyen mimikleri iyileştğini haber veriyordu. Allah uzun ve sağlıklı bir ömür versin.

Biliyorsunuz bizim ülkemizde bir bilginin, bir duygunun yaşayabilmesi için bir hafta uzun bir süre. Erdoğan, geçen hafta kendisini dinlerken bende duygular yarattı. Yüksek sesle söylemek istediğim; kimse duymasa, aldırmasa da, söylemekten alıkoyamayacağım duygular.

Başbakan 24 ocak salı günü konuştu. Uludere katliamı 28 Aralık 2011 tarihinde gerçekleşti. Aradan yirmi beş gün geçmiş. Otuz dört insanın paramparça edilmiş olmasının geride bıraktığı keskin acının yatışması için çok az bir süre. Felaketin nasıl gerçekleştiğinin, sorumlularının kimler olduğunun aydınlatılması için ise oldukça uzun bir süre. Başbakan kürsüde olayın nasıl olduğuna ilişkin en küçük bir bilgi vermiyor. Neden bir bilgi vermediğini, ya da veremediğini açıklama gereği de duymuyor. Tazminat ödeyeceklerini söylüyor. Konuşmanın büyük bölümünde biz Başbakan'dan, BDP'nin kan üzerinden siyaset yaptığını, yaşam hakkını yok saydığını, Kürt gençlerini göz kırpmadan bilerek ölüme gönderdiğini, sahte yaslarla bizleri kandırmaya çalıştığını dinliyoruz...

Bu siyaset denen **"iş"** nasıl bir şeydir? Bu rekabet ruhu nasıl bir duygusal buzlaşmadır?

İnsaf! BDP'yi beğenmeyebilirsiniz. Sertlik ve burun sürme politikasına onay vermiş olabilirsiniz. Kürt milliyetçiliği ile ölümüne bir rekabete de soyunmuş olabilirsiniz. Hepsini anlarım. İyi de; ortada sizin hükümetinizin başında olduğu bir devletin yok ettiği 34 Kürt'ün hayatı var.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Neden olmaz

Gürbüz Özeltinli 07.02.2012

İlginç bir süreçten geçiyoruz. AKP'nin giderek otoriterleştiği algısı yayılıyor. Yükselirken yaslandığı demokratik dönüşümcülük rolünün silikleştiği düşüncesi güçleniyor. Elini attığı her sorunda duraklaması, inandırıcılığını zayıflatıyor. Bürokratik iktidarı tahtından indirmiş olması dışında, sistemi dönüştürecek köklü adımları erteleyen politikasına Erdoğan'ın açıklamaları eklendikçe, hükümeti eleştiren yelpaze genişliyor.

Hükümete meydan okuyan eski Genelkurmay Başkanı tutuklanırken, 12 Eylül paşaları yargılanmaya başlamışken, sıra 27 Nisan muhtırasının hesabını vermeye gelmişken, biz; bunlardan çok, dindar kuşak yetiştirme, Paul Auster'a çatma, Denktaş'ı parlatma açıklamalarını konuşuyoruz. Bunları konuşuyoruz; çünkü Uludere'den sonra suskunluk tutumunu izliyoruz, Kürt haklarında en küçük yeni adım atılmadığını, demokratik bir anayasa sözünün unutulmaya terk edildiğini, anti-terör yasası gibi, tarihte ancak namılı faşist devletlerde var olabilecek mevzuatın ısrarla değiştirilmediğini, Alevilerin kolaylıkla çözülebilecek temel taleplerinde bile mesafe alınamadığını görüyoruz.

Bu süreci daha ilginç kılan özellik ise şu: Bütün dönüşüm süreci boyunca kararlı bir AKP karşıtlığı üreten, **"sivil dikta uyarılarını"** temel argüman olarak kullanan siyasi cephe, toplumda hiç bir haklılık yankısı yaratamıyor. Bütün yatırımlarını, AKP'nin otoriterleşmesi korkusu üzerine kuran bu siyaset çağrılarına, hiç bir görünür teveccüh oluşmuyor.

Bu durumu, AKP'ye destek veren sosyolojinin demokratik duyarlılıklardan farklı önceliklere sahip olduğu yargısıyla açıklayanlar var kuşkusuz. Ekonomik büyümenin, azalan işsizliğin, konut, sağlık, ulaştırma, eğitim gibi sosyal sektörler üzerinden yapılan gelir transferlerinin sürdüğü koşullarda, AKP'nin demokrasi karnesinin seçmenleri üzerinde etkili olmayacağı düşüncesi yaygın bir kanı. İslami değerler zemininin de, AKP ile toplumun buluşmasını kolaylaştıran bir çimento olarak, demokratik değerlerden daha öncelikli olduğu varsayılıyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Gücün kaynağı ve şeffaflık sorunu

Gürbüz Özeltinli 14.02.2012

Çok büyük ve dönüşsüz bir hamle yapıldı. Bu atağın arkasındaki güç bileşiminin tamamını okuyabilmek kolay değil. Fakat, Cemaat'le ilişkilendirilmesi hiç kimseyi şaşırtmıyor.

Aslında, özellikle Kürt politikası üzerinden geçen bir kırılma hattı bilinmiyor değildi. Açılışın ilk günlerinin büyük kutuplaşması içinde, çatlak fazlaca sızıntı vermedi. Ama, unutulmamalı ki, ilk KCK tutuklamaları açılım söylemi henüz çok tazeyken gerçekleşti. Tutuklanan Kürt siyasetçilerinin kelepçeli fotoğrafları hâlâ akıllarda. Tutuklamaların arkası gelmedi. Erdoğan müzakere sürecinden geri dönmedi. Dönemin İçişleri Bakanı Beşir Atalay'ın o operasyondan rahatsız olduğu bilgisi dolaştı. Basında, hükümeti destekleyen cephede yer alan bazı kalemler yadırgatıcı sertlikte eleştiriler yazdılar Atalay hakkında. Bunlar, **“çatışmanın”** yüzeye yansıyanlarıydı.

Sonra hepimizin gözü önünde barış masası çöktü. Silvan'la birlikte, Erdoğan iki yıl önce açılım başladığında yediği ilk çalıma; **“güvenlik paradigmasına”** ikna oldu. Yaygın tutuklamalar başladı, üslup aşırı hırçınlaştı, savaş şiddetlendi.

Tam yol giderken büyük şok geldi: Uludere. Evet Uludere, Kürt politikasında hissedilen Cemaat inisiyatifi için çanların çalındığı anlamına geliyordu. Güvenlik paradigması ağır yara aldı. Hükümet çok kötü sıkıştı.

Cemaat'in bu büyük sıkışıklıktan bir MİT operasyonu çıkartmak istediği kanısı yaratan işaretlerle karşılaştık. Erdoğan'ın bu girişimi reddedişini izledik.

Hükümet bu yeni girişimi de şimdilik etkisizleştirmiş gözüküyor.

Emniyet ve Yargı eliyle başlatılan bu çıkışı, dönüşüme direnen statükoya karşı atılmış bir adım gibi sunanlar var. Eski devletin; Kürt sorunu üzerinden, PKK ile de işbirliği yaparak hükümeti sıkıştırdığı, MİT'in bu yönde kullanıldığı ima ediliyor. MİT-KCK ilişkisinin istihbarat toplama düzeyini aştığı iddiası, basına **“sızdırılıyor”**.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kirli girişim meşru müdafaa

Gürbüz Özeltinli 21.02.2012

İlk şaşkınlık geçip olaylar zamana yayıldıkça, ortaya daha geniş bir görüntü çıkmaya başladı. İlk söylenecek söz; yapılan hamlelerin, kurumsal-bireysel taşıyıcılarının çapını çok aşan **“güçlerin”** iradesiyle gerçekleştiğidir.

Bu ülkede; elinde tuttuğu yetkiler ne kadar olağanüstü olursa olsun, herhangi bir bürokratin, toplumsal desteği çok güçlü bir hükümetin canına kastedildiği algısına kadar uzanacak bir girişimi kendiliğinden gerçekleştirebileceğine inanmak için “naif” olmak da yetmez. Öyle **“Yargı erkinin güç sarhoşluğu”** falan gibi “yaratıcı” analizler gülünç kaçır. Bu eylem, kurum aidiyetiyle değil **“siyasal aidiyetle”** açıklanabilir. Önceki pratiklerde sınanmış, gücüne ve haklılığına güvenilen bir iradeye eklenerek, ancak onun bir parçası olarak gerçekleştirilebilecek bir girişimden söz ettiğimiz çok açık.

Sanırım, hükümetin görevlerden almalarla gösterdiği ilk kararlı tepkiden sonra hamlenin sahiplerinden bir manevra bekleniyordu. Ama beklenen olmadı. Saldırı, basındaki agresif kalemler tarafından aktif olarak sürdürüldüğü gibi, Başsavcı da işlemi, “açıklama” görüntüsü altında sahiplendi. Yakalama emri kaldırılmadı. Hükümet, yasama organını harekete geçirip tartışmalı bir yasa çıkartmaya zorlandı ve daha kapsamlı eleştirileri göğüslemek durumunda kaldı. Sanırım çatışmanın bir yan ürünü olarak da Kamu İhale Kurumu'ndaki yolsuzluk soruşturması patladı.

Bu sürecin Uludere ile başladığını unutmamak gerekir. Uludere’de daha cesetler kalkmadan MiT’in yanlış enformasyon servis etmiş olduğu bilgisi dolaşıma girdi. Ayrıntılarla dolu yazılar kaleme alındı. Başbakan’dan bu yazıları hedef alan sert cevaplar, yalanlamalar geldi. Kamuoyunda çok tartışılacak olan konuşmasında Genelkurmay’a teşekkür etti Başbakan.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Çengelköy’de bir akşamüstü

Gürbüz Özeltinli 28.02.2012

Bu yıl ikinci gelişim İstanbul’a. Hacı Kantarcı’dayım. Tarihî bir çeşme ya da duymadığınız bir yatır değil. Otuz beş yıllık arkadaşım Hacı. Çengelköy’de, Boğaz’ın güneyine tepeden bakan balkonundan bu büyüü kenti seyrediyorum. Parlak kış güneşinin altında kıpır kıpır huzursuzluğuyla, sessiz film gibi önümden akıp giden hayata bakıyorum. Köprü’nün üstünden, acele acele ters yönlerde ilerleyen sonsuz karınca konvoyları gibi irili ufaklı araçlar geçiyorlar. Hızla insanları bir oraya bir buraya taşıyan bıçkın motorların arasından, koca koca şilepler ağır gövdeleriyle denizi yırtan köpüklerin önünde açık denizlere yol alıyorlar. Boğaz’ın sisli mavis, arkalarda Sarayburnu’nun gri silüetiyle buluşuyor. Camilerin boy boy minareleri ile kentin tepelerine çivi gibi çakılmış iş kuleleri, içlerinde taşıdıkları farklı hayatları harika bir resimde birleştiriyor. Bu şehir buradan çok güzel görünüyor.

Bu mesafeden cangıl metropolün vahşiliği siliniyor. İnsanlığın macerası, masum ve zavallı bir varoluş hikâyesine dönüşüyor.

Bu tarih ve koşuşturma yüklü silüet bize, uygarlık dediğimiz maceranın, sayısız insanın binyıllar boyu durmadan ileriye aktarılan çabasıyla, ağır ağır kuruluşunu anlatıyor. Tek insan varlığının bu büyük akış içindeki zavallı önemsizliğini yüzümüze vuruyor. Bu silüet **“kahramanları”** öldürüyor. Bizi; bireyin önemsizliği üzerinden eşitliğini, sıradan olanın değerini fark etmeye çağırıyor.

Bu **“iktidarsızlık”**, bu **“önemsizlik”**, bu eşitlik İstanbul’un ruhunda var. Bu ülkenin **“iktidar”** mitoslarını parçalayan bir hayat yükseliyor bu şehirde. Hiç kimse kendisini bir diğerdan önemli ilan edemez kolayca sanki burada. Ne zaman adımımı atsam Beyoğlu’na, İstiklal Caddesi’nde bütün hayatlar eşitleniyor gibi hissederim ben.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Millet iradesi

Gürbüz Özeltinli 06.03.2012

Başbakan’ın TUSİAD’a baktığı zaman bir **“sivil toplum örgütü”**nden çok daha fazla şeyler gördüğü açık. Haksız olduğunu da söyleyemeyiz. AKP, kendi iktidarının önünü temizlerken TUSİAD’ı çok anlaşılabilir nedenlerle yanında bulmadı. TUSİAD, özellikle doksanlı yıllarda küreselleşmenin gerekleri üzerinden

demokratikleşmeyi savunur bir tutum izliyordu. Ancak, AKP'nin seçim başarısıyla birlikte TÜSİAD için farklı bir gündem oluştuğunu söyleyebiliriz. AKP'nin bu patronlar kulübünün çevresinde toplanan **"büyük sermayenin"** gücünü kırmak isteyen Anadolu sermayesinden destek aldığı bir sır değil. TÜSİAD'ın bu gün Başbakan tarafından da **"ideolojik"** nitelikli olduğu ileri sürülen muhalefetine, aslında sınıfsal çıkarlarla ilişkili olduğunu düşünmek yanlış olmaz. Başbakan'ın **"ideolojik"** davranmakla suçladığı açıklamasının içinde bile yer alan, **"biz seçkinlerin partisi değiliz"** seslenişinde bu gerçek gizli. Adını koymak gerekirse Başbakan TÜSİAD'ın nezdinde **"sınıf karşıtlarını"** görüyor. Aynen TÜSİAD'ın AKP'ye baktığında gördüğü gibi.

Evet, TÜSİAD her ne kadar en güçlü patronların **birliği** ise de sanırım bu birlik homojen değildi ve bugün de farklı eğilimleri barındırıyor. Ancak, bu farklılık içinden oluşan bileşkenin yönü, en kritik eşiklerde hep AKP'nin aleyhine işledi. Biz bu **"bitmeyen kavganın"** çeşitli vesilelerle tezahürlerini izliyoruz.

Benim gibi, AKP'nin on yıllık iktidarının demokratikleşme sürecinin yararına çalıştığını düşünenler de kuşkusuz TÜSİAD'ın tüm dönem boyunca tutumundan hoşnut olmadılar. Ancak bu, TÜSİAD'ın taraf olduğu her tartışmada gözleri kapatıp onun sesine karşı çıkmayı gerektirmiyor. Eğitim reformunda ortaya çıkan görüş ayrılığı da buna bir örnek.

Eğitime ilişkin öngörülen yeni düzenleme üzerine söz alan kimileri, konuyu sadece **"uzman"**ların görüş belirteceği bir tartışma gibi sunmaktan kaçınmadılar. Uzmanlık bilgisinin önemsiz olduğunu herhalde hiç birimiz söyleyemeyiz. Fakat, toplumun tümünü doğrudan ilgilendiren bu kadar önemli bir sektöre ilişkin olarak, tartışmayı **"uzmanlıkla"** sınırlandırmaya dönük bu basıncın da kabul edilir bir tarafı yok.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

FEMEN ve muhafazakârlık

Gürbüz Özaltınlı 13.03.2012

Gazetede yazmaya başladığımdan bu yana, yalnızlığımın rengi değişti. Evin içine, **Haneke** ya da **Demirkubuz** atmosferi çöktü. Bir yandan günlük ilgilerim içinden hayatım akıyor; diğer yandan eve girdiğim anda açıp, yatarken kapattığım televizyonun, **"dışarıdan"** taşıdığı bin bir türlü ses ortalıkta dolaşıyor. Dünya Kadınlar Günü'nün akşamında, koltuğa yayılmış elimdeki gazeteyi evirip çevirirken kulağıma dokunup geçen jingle'ların, **"olay yerinden bildiren"** heyecanlı muhabir bağırışlarının, silah seslerine karışmış **"her yöne"** tarifelerin içinden, bir cümle geldi **"dikkat"** düğmemi buldu: **"Ama, Türkiye bir İsveç değil ki"...**

Bu cümleyi nerede olsa tanırım. Kafamı kaldırdım. Karşımda, **Nagehan Alçı** ile **Ahmet Kekeç**'i İstanbul'da gerçekleşen FEMEN eylemini tartışırken buldum. **"Türkiye İsveç değil ki"**; Kekeç, eylemi onaylamadığını, polisin müdahalesini haklı bulduğunu bu cümleyle açıklıyordu. Nagehan Alçı, eylemin eleştirilebileceğini ama ne kadar marjinal olursa olsun, herkesin kendini şiddete başvurmadan dilediği gibi ifade edebilmesi gerektiğini söylüyordu. Tartışma giderek tekrara dönüştü, süre bitti, pazartesi görüşmek üzere ayrıldık.

Baştan söyleyeyim: FEMEN'i seviyorum. Zannettiğiniz gibi değil; daha doğrusu sadece o nedenle değil. Bu kadınların, kadın bedeni üzerine oynanan erkek oyunlarına dair dağlar kadar birikmiş feminist eleştiriden haberdar olmadığını düşünemeyiz. Kimliğin çıplaklık üzerinden metalaştırılması vs. üzerine ciddi konuşmalar yapmak insanı gülünç düşürebilir gibi geliyor bana. Burada basit bir seçim var; her ezilenin aklından geçebilecek kadim bir yol: **"Ben seni, senin silahınla vuruyorum."** Evet, çıplaklıktan yarar ummak ilk bakışta

erkek ideolojisine verilmiş bir ödün gibi görünebilir. Karşılığı; sert bir eleştirinin görünür kılınması, bir avuç insanın eylemiyle ayrımcılığın dünyanın suratına çarpılması oluyor. Fakat, FEMEN'in çıplaklığında basit bir pragmatizm görmek zayıf bir bakış olmaz mı? **“Sen beni çıplaklaştırarak ezdin, kullandın, al bakalım şimdi bu çıplaklığı nerene koyacaksın”** diyen bir radikalizm sezilmiyor mu burada? Bir erkek deşifasyonu; **“beni sen soydun”** diyen bir çığlık olarak neden kabul edilmesin bu? Çünkü, bakın bakalım basit bir magazin estetik mi buluyorsunuz onların çıplak eylemlerinde.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Hrant hareketi

Gülbüz Özeltinli 20.03.2012

İlk kez Etyen Mahçupyan 2 şubatta köşesinde dile getirdiğinde, Hrant hareketinin gelişim süreci üzerine yeniden düşünme gereği duymuştum. Gerçekten Hrant hareketi, onun cenazesinde görünür olan geniş sosyolojinin vicdan ekseninden uzaklaşarak, yaşarken oturduğu düşünsel zeminin hiç hak etmediği bir kuşatmaya doğru mu evriliyordu? Eğer öyleyse bunda **“Hrant’ın arkadaşlarının”** sorumluluğu neydi?

Ardından aynı konu Orhan Miroğlu tarafından 17 martta bizim gazetede ele alındı. Miroğlu, son yürüyüşte ahlaksızca taciz edilmiş, bundan haklı olarak çok etkilenmişti. Anlattıkları gerçekten üzücüydü. O da, Hrant’ın hiç hak etmediği çevrelerce araçsallaştırıldığını düşünüyordu. Açıkça söylemiyordu ama, yazısı bu hareketin sorumluluğunu üstlenen çevrelere de kırınlığını ele veriyordu.

Miroğlu’nu okurken de, Mahçupyan’dan sonra içimde dolaşan **“haksızlık”** duygusu değişmedi.

Cenazeye de, sonraki yıllarda yapılan anma toplantılarına da katıldım. Dava süreci boyunca **“Hrant’ın arkadaşlarının”** kamuoyuna dönük çabalarını da dikkatlice izledim. Gözlemlerimde zayıf kalıyor olabilirim. Değerlendirmelerimde doğru ölçütler kuramıyor da olabilirim. Bütün bu paylarla söylemeliyim ki, Hrant hareketini omuzlayan çevre, Hrant’ın politik kimliğine, hareketin çıkış çizgisine sadık kalmak için belirgin bir çaba içinde oldular. Peki, bunu başarabildiler mi? Karşı karşıya olunan bütün risklere rağmen bence evet; bu güne kadar büyük ölçüde başardılar.

Bunları söylerken, ben de Miroğlu’nu taciz eden, sekter, solcu, her fırsatı AKP karşıtı bir dinamiğe çevirmeyi **“devrimci siyaset”** kabul eden çevrelerin bu harekete gösterdiği ilginin farkındayım. Ayrıca, bu **“raydan çıkartma operasyonunun”** tek müşterisinin bu küçük gruplardan ibaret olmadığını, daha kalın ve derin bir damarın ağzının suyunun aktığını da görüyorum. Bunlar, Hrant hareketinin başlarda örtük; dava süreci ve sonunda ise açık riskleriydi ve bugün de öyledir. Fakat bu tür manipülasyon yüklenmelerine rağmen, bu hareketin seyri **“samimi bir adalet arayışından”** saptırılmadı. Eylemin temel doğrultusu **“Ergenekon”** da somutlanan statü güçlerini perdeleyecek, asıl sorumluluğu hükümete yükleyecek yöne bükülemedi.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bir yaş günü

Gürbüz Özeltinli 27.03.2012

Siz, 27 Mart'ın dünya tiyatrolar günü olduğunu biliyor olabilirsiniz. Oysa ben, abim bu günde doğmamış olsaydı sanırım hiç bir zaman öğrenemeyecektim. Sevgililer gününü bile öğrenemedim; on üç mü on dört mü karıştırdım hâlâ. Zaten zamanında öğrenmek gerekir böyle şeyleri.

Evet; bu gün Kök'ün yaş günü. Önceki ay böbreğinde tümör buldular, bir böbreği bıraktı ameliyat masasında, yola devam ediyor. Bana verdiği sır şu: **“95 yaşına kadar yaşayacağım, annemi geçmem lazım.”**

Biliyorum, kişisel yazılar yazma kotamı aştım ama beni bağışlayın, onu sizinle tanıştırmalıyım.

1946'da doğdu. Doğmuş yani, ben yokken. Kök'ün doğru dürüst farkına vardığımda sanırım on beş yaşındaydı. Kolej'de burslu yatılı okudu. Evde seyrek görürdüm ve çok küçüktüm o yıllarda. Dönem sonlarında ailece Kolej'e gider onun **“iftihar”** belgesi aldığı törenleri izlerdik. Ailenin harika çocuğuydu. Çok okur, az yıkanırdı. Leyli arkadaşları arasında **“pis memet”** olarak tanınırdı. **“Leyli”**ler acımasızdır, bilen bilir.

Lisede AFS'yi kazandı, New York'a gitti. Bir yıl boyunca bize **“büyük bir sürprizi”** olduğunu yazdı durdu. Her mektuptan sonra, evde annemin **“acaba Amerikalı bir kızla mı gelecek”** merakını, babamın **“saçmalama”** cevabını, kendimin de **“oyuncak tabanca”** düşlerimi hatırlarım.

Havaalanına büyük heyecanla gitmiştik. Elinde tuhaf bir çantayla geldi, kucaklaştık. Onca zamandan sonra hemen sürprizi sormanın ayıp kaçacağını bilerek, havadan sudan konuşup açıklama zamanının gelmesini bekliyorduk. Kök hiç o mektupları yazıp bizi çatlatmamış gibi susuyordu. Babam dayanamadı: **“Nedir oğlum şu sürpriz?”** Kök elindeki çantayı uzattı. Babam sabırsızdı: **“Nedir?”** Abim **“keman”** dedi. **“Keman çalmayı öğrendim.”** Babam **“hastır lan bu mu?”** dedi... Gülüştüler bir daha sarıldılar. Babalar oğullarını anlamazlar zaten.

Kök yalnızca kemanla gelmemişti. Orada keşfettiği **“Komünist Manifesto”**yu ve koyu bir Amerikan karşıtlığını da getirmişti. **“Emperyalizm”** sözünü ilk kez ondan duydum, daha birçok şeyi ilk kez ondan duyduğum gibi. Nâzım Hikmet ve Aziz Nesin'le tanıştı mahalle. Arkadaşlarımla eve doluşarak, yüksek sesle **Fil Hamdi**'yi okuyup yerlerde böcekler gibi debelendiğimizi hatırlarım.

Her şey iyi gidiyor gibiydi.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yeni Kürt planı

Gürbüz Özeltinli 03.04.2012

Hükümetin Kürt sorununda izleyeceği açıklanan **“yeni”** stratejisi, bir çok açıdan kafa karıştırıcı oldu. İzlenecek yolun duyurulma biçimi de, ardından yetkili ağızlardan gelen açıklamalar da, yapılmak istenenin anlaşılmasını kolaylaştırıcı değildi. Gerçekten, kimi kalemlerden gelen yorumlarda ileri sürüldüğü gibi bir **“nabız yoklama”**yla mı karşı karşıyayız? Ya da, iktidar içi tartışmalarda bir uzlaşma girişimi mi söz konusu? Bunları kestirmek zor. Ancak, ortada Başbakan'ın da teyit ettiği yeni bir yönelim olduğu fark ediliyor. Bunu ciddiye almak gerekir.

Konu üzerine önemli çalışmalar yapan, hükümeti ısrarla müzakere politikasına davet eden etkin yazarlardan bir kısmının ilk tepkisi, açıklanan stratejinin güvenlikçi, çatışmacı tutumun bir devamı olduğu ve çözümsüzlük ima ettiği yönünde oldu. Deyim yerindeyse çizip atılan sözleri. Görebildiğim kadarıyla, bu cepheden söz alanlar arasında bir **Mahmut Övür** açık destek verdi, bir de **Mithat Sancar** güvenlikçi anlayışın ağır sakıncalarını anlattığı yazısının önemli pasajında, açıklanan politikaların **“ölüm patikasıdan hayat yoluna geçişte”** imkânlar da barındırabileceğine işaret etti.

Doğrusunu isterseniz, PKK ve Öcalan'ı **doğrudan** müzakere dışı tutan her yönelimi **“güvenlikçi”** olarak nitelemenin ne kadar doğru olduğu bence de kuşku. Daha da öte; Kürt sorununa ilişkin politikaları, **“güvenlikçi”** ve **“müzakereci”** olarak birbirlerinden keskin biçimde ayrılan alternatifler olarak tanımlamak ne kadar gerçekçi? Yakın tarihe baktığımız zaman, bu tür tanımlamaları doğrulayan **“saf”** politikaların işlerliğinin pek olmadığı gözüküyor. Müzakere ve şiddetin her iki tarafça da iç içe kullanıldığına tanık oluyoruz.

Bunun sebebi sanırım, **mevcut dengeler içinde** her iki tarafın da esneme limitleri arasında kapatılamaz bir boşluk olması.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yüksek bilinç mi, kör nefret mi

Gürbüz Özeltinli 10.04.2012

12 Eylül darbecilerinin yargılanmasına ilişkin **“en küçümseyici”** sesin nereden geleceğini tahmin etmek çok güç değildi.

Kimliklerini Marksist sol siyaset hattında tanımlayan belli çevrelerin tutumları doğrusu şaşırtmadı. Kendilerini, ülkenin **“normal siyasete”** ilerleyişinde atılan her adımı değersizleştirmeye adayışları yeni bir şey değil. Onların gözünde, ordunun siyaset dışına itilmesinin, illegal bir çeteden başka bir tanıma sığmayacak duruma gelmiş devleti dönüştürme çabalarının, işkencelerin ve cinayetlerin önlenmesinin, darbecilerin üstüne gidilmesinin bir önemi yok. Her koşulda aynı sesi veriyorlar. **“Vesayet rejimi ile AKP hükümetinin bir farkı yoktur, hatta daha kötüdür.”** **AKP “egemen sınıfların” partisidir. “Gerçek kurtuluş devrimdedir.”**

İlk bakışta; görünen dünyanın arkasındaki **“derin gerçekler”** üzerine **“yüksek bilinçle”** konuşan bir **“aydınlatıcı”**yla karşı karşıya olduğunuzu düşünebilirsiniz. Evet, bu vehim aslında bu sesin derinlerine işlemiştir. Bir toplumsal-siyasal teoriyi **“bilim”** düzeyine yükseltmek başka nasıl açıklanabilir? Bu düşünsel evren; altyapı/ üstyapı, üretim ilişkilerinin üretici güçlerin gelişimine uyumu, antagonist sınıf çelişkileri, tarihin kaçınılmaz seyri, devlet/ sınıf ilişkileri, artı değer gibi öylesine ayrıcalıklı bir avadanlık barındırmaktadır ki, buna sahip olanlar gerçeğin şaşmaz bilgisine ulaşırlar, tarihin dümenini ellerine alırlar. Dışarıda kalan her düşünce **“yanlış bilinç”**tir.

Peki, gerçekten, bugün bazı **“Marksist sol”** çevrelerin siyaset pratiğini biz bu **“yüksek bilinç”** vehmiyle mi açıklayacağız? Kuşkusuz bu karakteristik özelliğin bir izi var bu pratikte. Ancak, sorunu açıklamaya yeteceğini hiç sanmıyorum. Çünkü, o soyut teoriden gündelik siyasetin pratiğine giden yollar pekâlâ sayısız kere çeşitlenebilir. Nitekim aynı köklere sahip çıkanlar arasında, tam ters yönde reel siyasetler üretildiğini görebiliyoruz. Ancak, **“Marksist sol”** alanda da bir **“ana akım”**dan söz edilebilecekse eğer, o akımın temel pratiği **“tek yol devrim”** olarak özetlediğim pratiktir.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: [taraf.com.tr](#), [web.archive.org](#) (arşiv bağlantısı)

Ne değişti

Gülbüz Özaltın 17.04.2012

Bunca olup biten arasında beni en çok neyin şaşırttığını soruyorum kendime. Bunun en kısa ve geniş cevabı, değişim. Elimdeki küçücük makinenin akıl almaz marifetlerine bakıp, cırlı cırlı numara çevirdiğimiz telefonları hatırlayınca da oluyor bu. Fakat asıl, insan algısının, zihinlerin, elle tutulmaz dönüşümündeki esrar heyecanlandırıyor beni. Bu merak, karşımızda kanlı canlı gördüğümüz tek tek insan varlığından, **“toplum”** dediğimiz soyut kavramsal dünyaya doğru açıldığında iyice kışkırtıcı oluyor. Büyük bir karmaşa içinde dönüp dolaşıp aynı sözlerin yaşamı kuşattığı hissi veren, o bıkırtıcı kaotik durağanlık algısının nasıl yanıltıcı olduğunu her defasında aynı şaşkınlıkla karşıyorum. İrili ufaklı söz ve eylemler dünyasının hayat verdiği etkileşim süreçlerini çözebilmek, insan aklının kayıtsız kalabileceği bir şey değil. Her şey gibi zihinlerin de aynı kalmadığını anlayabilmemiz için, o an bize çoğu zaman cömert davranmıyor. O ânın geçmesi, geride kalması gerekiyor. Biz değişimi ancak geriye bakarak anlayabiliyoruz.

Zihinsel değişimin benim anlamlandırma dünyamdaki **“kilit taşı”** ise **meşruiyet algısı**. Düne kadar **“olağan”**, **“haklı”**, **“makul”** bulunan bir düşünce ya da eylem, bir zaman geliyor **“haksız”**, **“utanç verici”**, **“kabul edilemez”** sayılıyor. Bu elbette, hep beraber el ele tutuşarak aynı anda vardığımız bir yer olmuyor. Hararetli çatışmalar, her yöne çekiştirmeler içinde, kolay hissedilemez yavaş bir kayma olarak yaşanıyor çoğu zaman. Galiba makbul olanı da bu. Çünkü, tarihin **“hızlandırılmış”**, **“konsantre”** dönemlerinin bedeli çok ağır oluyor. Ve hayat, bu hızın öcünü bir biçimde alıyor. **“Eski”**, bir gün geliyor hortluyor.

Darbe yargılamaları, en azından bizim kuşak için gerçekten çok sarsıcı. Daha düne kadar **“elinde silah tutan son sözü söyler”** diyen arkadaşlarımı hatırlıyorum. Bu yargı boşuna oluşmadı elbette. Ardında, uzun bir tarih var.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: [taraf.com.tr](#), [web.archive.org](#) (arşiv bağlantısı)

Tarih

Gülbüz Özaltın 24.04.2012

Tarihi sever misiniz? Ya da şöyle mi sormalıydım: Tarihten neden nefret ediyorsunuz? Koskoca bir yalan, en ucuzundan hamaset ve abuk sabuk savaşlar ve antlaşmalar ezberinden ibaret bir zulmün adı mıydı resmî tarih? Neden seversiniz ki?

Doğrusu, lise yıllarında ele geçirdiğim, bugün artık biraz da haksızlık yaparak burun kıvırdığım **İnsan nasıl insan oldu** kitabını okuyana kadar tarih benim de içimi kaldıran bir dersti.

“Nefer Titi”yi unutmam mesela. Tarih hocamızdı. Sadece kavruk çirkin haliyle değil, zulmüyle de firavunluğu

yakıştırdık ona. Tembeldi. Bize sırayla “**Emin Oktay**”ı okutur, oturduğu yerden sorular sorardı. Bir gün bana “**19 Mayıs 1920’de ne oldu**” diye sordu. Bilmiyordum. “**Mustafa Kemal’in Samsun’a çıkışının birinci yıl dönümü oldu**” dedim. “**Otur sıfır**” dedi. Lisede en çok duyduğum söz. Ben ona sordum: “**Ne oldu?**” Sustu. O da bilmiyordu bence. Verdiği ders kadar sıkıcı bir kadındı.

Ama, ilk âşık olduğum hocam da bir tarih hocasıydı. Bilirsiniz, liseliler hocalarına sık sık âşık olmalarıyla meşhurdurlar. **Sevda Helvacı** harika bir kadındı. Öğrencilerinin özgürce konuşmasını, tartışmasını isterdi. Üç kuruşluk solculuk bilgilerimizle üst perdeden konuşmalarımıza heyecanlanırdı. Olanca nezaketiyle yanlış bulduklarını düzeltirdi. Bilgiliydi... Fakülte bilgisi değil.

Hukuk’u bitirip staja başladığım büroda **Nevzat** abiyle tanıştım. Dünya tatlısı bir adam. İnsan Hakları Derneği Genel Başkanı’ydi o sıralar. İyi briç oynar, ironiye bayılır, şahane rakı içerdi. Zor yılların içinden geçmiş, hayatı hafife almayı iyi öğrenmişti. Sevda Hanım’ın kocası olduğunu öğrendiğimde hayatın şaşırtıcı kesişmelerini tanımiyordum daha. Hocayı kaybettiğimizi o söyledi. Nasıl üzüldüğümü anlatamam.

Tarih hiç de sıkıcı değildir. Tarih büyük, geniş bir bilinçtir. Tarih aslında dünle uğraşırken bugünü açıklar.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

28 Şubat; dalgalar ve halkalar

Gürbüz Özeltinli 01.05.2012

Söze şöyle başlasam ne düşünürsünüz: Militarist vesayet rejimi, **ilk öldürücü darbeyi** kendisini en güçlü zannettiği yılda yedi. 82 Anayasası ezici çoğunluk tarafından onaylanmış, darbe lideri cumhurbaşkanı seçilmişti. Otoriter militerler kendilerinden emindi.

1983 seçimleri, hiçbir şeyin görüldüğü gibi olmadığını, bir dönemin dönüşsüz olarak kapandığının nasıl derin bir işaretiymiş meğer! Bunu 29 yıl sonra söylemenin çelişkinin farkındayım. Geniş bir zamana yayılan, inişli çıkışlı bir değişimden geçtik. Araya 28 Şubat girdi. “**Neresi öldürücü darbe**” diye düşünebiliriz. Fakat, bu yanıltıcı olabilir. Şimdi bu uzun acılı yıllara dönüp bakınca, Özal’ın zaferiyle birlikte, devletin tek meselesinin “**eski**”yi muhafaza etmek olduğunu, değişimi temsil eden sivil dinamikle ölümüne bir çatışmaya girdiğini anlayabiliyoruz.

Özal, yeni dünyanın temsilcisiydi. Küreselleşmenin ihtiyaçlarını ve yarattığı imkânları doğru okuyordu. Türkiye’yi dünyaya açacak yolda engel gördüğü bütün ağırlıkları temizleyecek bir gözükaralığı vardı. Olağanüstü pragmatizmiyle, Kürt meselesinden soykırım inkârcılığına, Kıbrıs sorunundan dış politikada savaş riskleri üstlenmeye kadar silkeleyemeyeceği tabu olmadığını anlamamız uzun sürmedi. Çok önemli reformlar gerçekleştirdi.

Sonuçta, yaptıkları kadar yapamadıklarını da arkasında bırakarak aramızdan ayrıldı. Onun tuttuğu yolun “**rejimin egemenleri**” katında “**kırmızı alarm**” sinyalleri yarattığının sayısız işaretleriyle dolu bir dönemden geçtik. Suikast girişimi aydınlatılamadı. Ölümündeki kuşku giderilemedi. Eşref Bitlis “**kazası**” hiç kimseye inandırıcı gelmedi. Kemalist tanınan aydınlara yönelik “**seri cinayetlerin**” de akıbeti hep aynı oldu.

Özal dönemi ve çok özel bir yıl olduğunu bildiğimiz 1993 anlaşılmadan, 28 Şubat’ı da anlamak mümkün değildir.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kör nokta

Gülbüz Özaltınlı 03.05.2012

Bizim gazetenin bu yeni adeti benim canıma okuyacak. Yine aynı çelişki. Ben sevineyim, "imparator" sevinmesin. İyi ama nasıl olacak? Ben babadan Galatasaraylı o da yine takımın başında. İnsanlık atomu parçaladı ben bu basit çelişkiyi çözemedim. Herkesin bir kör noktası var.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sol'u eleştirmek

Gülbüz Özaltınlı 06.05.2012

Geçtiğimiz salı **Taraf**'tan Dicle Baştürk aradı. Halil Berktaş'ın 1977 1 Mayıs olayına ilişkin açıklamasını ben o telefonda öğrendim. Baştürk, **"Siz de oradaydınız, bu açıklama hakkında ne düşünüyorsunuz"** diye sordu. Benim Berktaş'ın açıklamasına şaşırdığım kadar, o da benim verdiğim cevaba şaşırmıştır sanırım. **"Hayır, ben 1977'de Taksim'de değildim."** Ben **"görenlerden"** değilim. Duyanlardanım.

Tuhaf yıllardı. Söylendiği gibi **"Egemenlere duyduğumuz düşmanlıktan, birbirimize duyduğumuz düşmanlık daha fazlaydı"**.

Türkiye İşçi Partisi'nin sosyalist yelpazede en ayırt edici özelliği 70'li yıllar boyunca kesintisiz tırmanan şiddetin dışında durmakta gösterdiği kararlılıktı. Benim gibi binlerce TİP'linin o gün **"orada"** olmamasının nedeni budur. 1 Mayıs **"olayı"** o kadar kendisini göstererek gelmişti ki, Parti, üyelerini o riske sokmamak için, bulundukları kentlerde kutlama yapmasını kararlaştırmıştı. Yalnız İstanbul'daki partililer kendi sendikaları ve kitle örgütleriyle gittiler Taksim'e...

Berktaş'ın açıklamaları, ciddi yankı yarattı. O dönem **"sol içi"** yaşananların ayrıntıları yeniden hatırlandı.

Sol tarihe bugün yeniden eleştirici gözle bakmak gerçekten zorunlu. Berktaş'ın tabu tanımaz çizgisini, arkasında derin bir entelektüel emek yatan eleştirel tutumunu etkileyici bulanlardanım. Yeni bir toplum kuruluşu çağrısının, artık **"sosyalizm"** kavramı üzerinden yapılamayacağını ileri sürerken de cesurdu. **"Sosyalizm"**'in kitapta yazan bir ideal, bir siyasal teori olmaktan çıkıp, kanlı canlı bir tecrübe olarak yaşanmış ve çökmüş olmasının bunu imkânsız kıldığını söylerken ikna ediciydi. Kabul etmek gerekir ki, Halil Berktaş ender görünen **"zihin açıcı"** entelektüellerden. Marksizm'e, özellikle onun Leninist versiyonuna odaklanan, onun tarihini derinliğine kazmaya koyulan ve bunu biraz da rakipsizce yapabilen bir insan.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Asabi toplum

Gürbüz Özaltın 12.05.2012

Sekterlik bizim kalbimizin derinlerine mi işlemiş? Bakmayın **“sekteirliğin”** sol terminolojinin sık kullandığı kavramlardan olduğuna. Bu iş sağ sol dinlemiyor. **“Siyasetler üstü”** bir hastalığımız bizim sekterlik.

Bana ilginç gelen bir yazarlık tecrübemden başlayayım. Ben de bir köşeden seslenen her yazar gibi mail’ler alıyorum. Nedendir bilmiyorum ama şimdiye kadar gelen onca mail içinden iki kere eleştiri aldım. Genellikle cesaretlendirici sözlerle karşılaşıyorum. **“Düşmansızlığın”** pek matah bir şey olmadığını söyleyebilirsiniz. Tartışılır...

Bu eleştirilerden birisi; sevdiğim, samimiyetine güvendiğim, edebiyat dünyasında haklı bir saygınlık kazanmış eski bir arkadaşımdaydı. **“Taha Akyol bu ülkenin kanımca en ciddiye alınmayı hak eden aydınlarının içinde yer alır”** cümleme takılmıştı. Hazmı zor sözlerle, bu kadar **“anlam yüklememi”** eleştiriyordu. İkincisi, hiç tanımadığım bir isimdendi ve çok sertti. Ahmet Kekeç’e **“muhafazakâr demokrat”** sıfatını yakıştırmamı öfkeyle aşağılıyordu. Her iki aydının düşünceleri üzerinden yazdığım yazılar, onların yaklaşımlarını açık biçimde eleştirdiğim yazılardı. (“Yeni politika ve tehlikeli argümanlar” - “Femen ve muhafazakârlık”). Okuyanlar, düşüncelerime katılmasalar bile o yazıların, derdini net anlatan eleştiri yazıları olduğunu kabul edecektir.

İlginc olan şu: Her iki mektubun da sahipleri benim eleştirilerim üzerinde hiç durmamışlardı. Meseleleri; o aydınlar, onlara göre hak etmedikleri bir saygınlık atfetmiş olmamdı.

Taha Akyol çok zarif bir insan. Ertesi gün beni aradı ve teşekkür etti. Düşüncelerime, eleştirilerime katıldığını hiç zannetmem.

Ahmet Kekeç’ten bir ses duymadım. Ama, eleştirilerime katılmasa bile, kulağını kapatan bir öfke yarattığını hiç zannetmiyorum.

Bir sayfa eleştiri yazıyorsunuz, ama bir satır da o insanın hakkını teslim ediyorsunuz. Eleştirdiğiniz insanlar kızıyor, ama onları **“sevmeyenler”** kızıyor; bunda bir tuhafılık yok mu?

Bu tecrübeyi, karakteristik bir tutumumuzu yansıttığını düşündüğüm için aktardım.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kültür savaşları

Gürbüz Özaltın 16.05.2012

Seçimlerden sonra, demokratlarda, AKP’nin hegemonik bir siyasete doğru evrildiği tesbiti öne çıkmaya başladı. Bu eleştirileri haklı çıkartan uygulamaları burada saymak yersiz. Asıl önemli soru, Türkiye’de alternatif siyasi müdahalenin nerede kurulabileceği sorusu.

Zülfü Dicleli, geçtiğimiz pazar günü Hertaraf sayfasında kapsamlı bir değerlendirme yazısı kaleme aldı. Okumadıysanız, öneririm. Yazı, bu hegemonik yönelime dikkat çekiyor ve buna imkân tanıyan koşulları analiz ediyordu. Dicleli, her türlü **“sınırlandırıcı zihniyetin”** küreselleşmenin dinamikleriyle çelişeceği ve uzun

vadede kriz üreteceği öngörüsünde bulunuyordu. Fakat ben asıl, konunun işlenmesinde seçilen **“geniş aç”**lı yaklaşım nedeniyle, yeterince vurgulanma imkânı olmayan pasajın gözlerden kaçmasından endişe ediyorum. O pasajda Dicleli şöyle sesleniyor: **“Muhafazakâr iktidar... modern yaşam kültürüne yönelik bir bastırma ve tasfiye mücadelesi sürdürüyor diye, İslam dinine ve geleneksel kültüre karşı mücadele yürütme tuzağına bu kez düşmemek gerekir.”**

Dicleli’nin merkezî bir noktaya işaret ettiğini düşünüyorum. Ben bu öneriyi, Türkiye’de çoğulcu demokratik bir siyasi seçeneğin oluşabilmesi için, muhafazakâr kesimlerin desteğinin zorunluluğuna dikkat çekmek olarak anlıyorum ve çok haklı buluyorum. Söylenmesi kolay, ancak görüldüğünden çok daha çetrefil bir mesele bu.

Son on yılda vesayetçi rejim çöker, inisiyatif, muhafazakârların taşıyıcılığında **“genel oy”**a geçerken, bir şey daha oldu. Ülke; tarihinde olmadığı kadar, kendilerini kültürel kimlikler üzerinden tanımlayan kümelere bölündü. Çok parçalı merkez sağ çöktü, İslami referansları güçlü damarın ekseninde yeni bir merkez kuruldu. **“Modern yaşam kültürü”**yle çatışmalı **olmayan “sağ”** seçmenlerin de çevresinde toplandığı yeni bir güç oluştu. Bu güç elbette sadece, topluma **“muhafazakâr kültür”** kodlarıyla yapılan çağrılarla şekillenmedi.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Fedakârlık

Gürbüz Özeltinli 19.05.2012

1 Mayıs 77 olaylarına ilişkin, gazetede, her gün tanıklıklar, o döneme ilişkin yorumlar okuyoruz. Dönemin sol aktörleri, bugünkü bakış açılarıyla **“sol ve şiddet”**i tartışıyorlar. Bu tartışmalardan çıkan sonuçlardan birisi, **“sosyalist sol”**un derinlikli bir tarih tezinden yoksun olduğu.

Bunun çok anlaşılır nedenleri var. Biz uzun yıllar, **“sol”**un ağır yenilgisini, 12 Eylül’ün karşı konulamaz yıkıcı şiddetine bağladık. Dünyadaki köklü değişimin, sosyalist solun entelektüel-ideolojik iflasını da evrensel ölçekte ilan ettiğini göremedik. Galiba görmek istemedik. 19. yüzyıl da değil, tamamen Soğuk Savaş yıllarında şekillenmiş bir fikrî çerçevenin içinden yeni dünyayı anlamak, tarihe başka bir gözle bakmak, kabul etmek gerekir ki hiç de kolay değildi. Bu, herşeyden önce, kendini o güne kadar anlamlı kılan herşeyi, yıkıcı bir bakışla gözden geçirmeyi gerektiriyordu. Öyle bir hesaplasmayı şart koşuyordu ki; sadece belli **“fraksiyon”**ların düşünce zemininin değil, hepsinin geniş anlamda içine yerleştiği temel paradigmanın çöktüğünü kabul etmeye açık olmak gerekiyordu.

Alper Görmüş’ün deyimiyle **“aşırı haklılık duygusuyla”** yüklü; iman düzeyinde kapalı bir ideolojik dünyanın insanları, doğal olarak kendi efsanelerine sığınmayı seçtiler. 12 Eylül gibi ağır bir mağduriyet tecrübesi de bunu kolaylaştırdı. Sosyalist solun büyük kısmı düşünmeyi bıraktı. Düşünmeyi seçenlerin radikal eleştirilerini de son sığındığı kimliğe hakaret saydı. Geride; ne ciddiye alınacak bir örgüt, ne de tarihi ve bu günü açıklamaya yatkın bir düşünsel miras kaldı.

Bu yazının konusu Berktaş’ın tavrı değil. Onun hakkında hepimiz bir şeyler söyledik, söylüyoruz.

Sosyalist solun, kolu kanadı kırılmışlık içinde tarihi izah ederken söylediklerinin, günümüzde de siyaset kültürünü ilgilendiren yanları var. Onları da konuşmak iyi olur.

Bunlardan benim önemseydiğim bir tema, “**fedakârlık**”.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Girit’e giderken anılar

Gülbüz Özeltinli 23.05.2012

Karadeniz yaylalarının uçsuz bucaksız ormanları, gürültülü ırmakları, hiç bitmeyen sisi puslu, beni derin bir huzurla içine çekerken ait olduğum hayattan söker alır, nasıl hafızamı siler atarsa; Herodot’un “**gökyüzünün altındaki en güzel yeryüzü**” dediği Ege de, gümüşlü zeytinlikleri, lacivert denizi, buğulu imbat rüzgârlarının dolaştığı yüksek tepeleriyle hayata ve hatırlamaya çağırır.

Hafta biterken İzmir Sığacık’a geldim. Hafıza dediğimiz sihirli dünyanın bilardo topları nasıl harekete geçer, ilk itiş nereden gelir; bunu ancak dalıp gittiğiniz içinizden, o an’a doğru iz sürünce yakalayabiliyorsunuz. O da, her zaman değil. Ben bu kez, ilk vuruşu; “**hatırlamanın**” o kışkırtıcı fişegini yakaladım. Bu, bir cenaze görüntüsüydü. Ölüm, uzun süren ağır ve acılı bir hastalığın ardından gelmişti. Böyle kaybedişlerin ardından toplananlarda, ansızın gelen acılarda rastlanan koyu bir keder duygusundan çok, mütevekkil bir sükûnet hâkim oluyor. Ölümden çok hayat konuşuluyor. Sığacık Köyü’nün en güzel köşesini, denizle göğüs göğse duran bu harika tepeyi, burada yaşayanların, hayatlarına değil ölümlerine ayırmış olmalarına şaşırdığımı hatırlıyorum. Belki de, bu güzel yeri kavgasız gürültüsüz paylaşmanın akıllıca bir yolunu bulduklarını düşünmüşlerdir.

Hangimiz görsek, “**ben de buraya gömülmeliyim ölünce**” diyeceğimiz bu mezarlıkta, **Nurettin Soyer**’den ayrılmak için toplanmıştık. 12 Eylül döneminde Ankara Sıkıyönetim Başsavcılığı yapmış bu ünlü askeri, hayatımın en eğlenceli yıllarını yaşadığım **Tunç** ve **Onur**’un babası olarak tanımıştım. 80’li yılların ortalarında, Nurettin Albay’ın Ankara Refik Belendir Sokak’taki evinde, çocuklarıyla bekâr düzeni kurmuştuk.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Uzaklıklar yakınlıklar

Gülbüz Özeltinli 26.05.2012

Dört gündür “**komşu**”dayız. Adadan adaya atlayarak Yunanistan’ın güneyine iniyoruz. Önce Samos’un Pythagorio köyü, ardından Patmos Adası, yarın Arki...

Küçük gövdesiyle Avrupa’yı sallayan bu ülkenin ekonomik krizinden ya da tekrarlanacak olan seçimlerden söz etmeyeceğim. Çünkü, bizim bastığımız topraklarda bunların izlerini yakalayabilmemiz zor. Buralarda geçici “**yabancılar**” ve onlarla her zaman neşeli ilişkiler kurmayı başarmış oldukları anlaşılan güler yüzlü “**yerliler**” yaşıyor. Adalar, Atina gibi değil. Turizm ayakta ve keyifler yerinde gözüküyor.

Harika yemekleri de başka bir yazıya erteleyebiliriz.

Milliyetçiliğin algılarımızdaki tezahürleri, yabancı topraklarda ister istemez daha görünür oluyor. Coğumuzun, hayatımızın bir ânında Ege'nin kıyılarından **"karşıya"** bakıp, Yunan adalarının bize ne kadar **"yakın"** olduğunu heyecanla, hatta şaşkınlıkla dillendirmişliğimiz vardır. Ben bu şaşkınlıkta hep, **"ulus-devlet"** ideolojisinin zihnimizi fethini bulmuşumdur. Milliyetçiliğin yabancılaştırıcılığının, insanlık coğrafyasını bayraklarla, sınırlarla parçalayıcılığının farkında olmadan söze dökülüştür bu heyecan. Coğrafi olarak **"yakın"** duranın, aidiyet olarak çok **"uzak"**lara ilişkin olduğu **"bilgi"**sinin gözümüze soktuğu paradoks şaşırtır bizi. Doğal bulmayız. Doğal bulmadığımız şeyin doğanın ta kendisi olduğunu fark etmeyiz bile. Bir ada, neden kıyıya yakın olmasın?

Yunanistan'ı gezenlerin başka bir şaşkınlığı daha vardır. Karşı kıyıyı yurt edinmiş bu insanların **"biz"**e ne kadar çok benzediklerine şaşırırız. Biraz üzerine düşünen insanın, bu heyecanların arkasında milliyetçiliğin **"ötekileştirici"** müdahalesini sezmemesi mümkün mü? Adaların yakın olduğu kadar, insanların da, kültürlerin de yakın olmasında yadırganacak ne var? Fakat milliyetçilik o adayı **"ada"** olmaktan, insanı insanlığın **"ortak ailesine"** mensup olmaktan çıkartır.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kadınlar

Gülbüz Özeltinli 30.05.2012

Yunanistan'ı kim batırdı? Bu soruya biz neredeyse oybirliğiyle bir cevap bulmuş gözüküyoruz. En azından ben memleketi terk ederken, en popüler görüş, **"Yunan halkının, AB fonlarıyla cırcırböceği hayatı yaşadığı ve uluslararası krizle birlikte kış geldiği"** yönündeydi. Doğrusunu isterseniz; ürettiğinden fazla tüketen, politik rekabetin popülizm üzerine yürüdüğü, verimsiz kamu istihdamının ağır bastığı bir ekonominin gelip duvara yaslandığı düşüncesine itiraz etmek kolay gözüküyor. Siyasette popülizmin hâkim olduğu toplumlarda, sarsıntılı bir hasar tecrübesi yaşanmadan gidişi tersine çevirmenin zorluğu, yabancı olduğu olduğumuz bir konu değil. Ancak, bu popülist politikaların sorumluluğunun kime ait olduğu; faturayı ödeyenlerle, kaynakları ceplerine indirenlerin adaletli dağılıp dağılmadığı tartışması daha derin bir konu.

Ben kimin bu ülkeyi yere serdiğini söyleyemem. Ama, kimlerin sorumlu tutulamayacağını galiba biliyorum: Ada kadınları...

On gündür adalarda dolaşıyoruz. Küçük köylerde; köy bile diyemeyeceğiniz ada köşelerinde o **"tembel Yunan insanların"** ne mucizeler yarattığını görmeyi isterim. Pırıl pırıl boyanmış iki katlı mavi-beyaz yapılar, sardunyadan ortancaya her tür Ege bitkisinin neşelendirdiği şahane bahçeler, renk renk saksıların dizildiği, taş döşeli, tertemiz, daracık sokaklar.

Bütün bunlarda; herhalde iyi düşünülmüş turizm teşviklerinin, en iyi satılan ürünlerden birinin estetik bir çevre olduğunu fark eden koruma politikalarının payı büyük. Ama, hiçbir siyaset ya da dış fon, **Kos'ta Zorba'nın, Marithi'de Panthelis'in ya da Nisiros'ta Andriotis'in** olağanüstü lezzetlerini yaratmaya yetmez. Onların ardında, Yunan kadınlarının olağanüstü emeği ve becerisi var.

Geçen yıl, en popüler adalardan, kuytularda kalmış balıkçı köylerine kadar birçok yere girip çıkmıştık. O zaman fark etmemişiz.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kırık

Gülbüz Özaltınlı 02.06.2012

Nisan ayının başlarıydı. Her zaman bahçe kapımın önünde tüneyen teklere mama vermek için çıktığımda, ikisi de ortalarda yoktu. Oysa hiçbir yere gitmezler. Kedi nasıl çağırırsa öyle çağırdım onları. Bahçenin uzak köşesinden fırtına gibi bir golden koptu geldi. Üstümü başımı batırması on saniye sürmedi. Köpek güler mi demeyin, bu golden açık seçik gülüyordu. Zıplaya hoplaya eve girdi. Koltuğa kurulup gözlerini bana dikti. İşte her şey böyle başladı.

Biraz sonra kapıcı Selahattin geldi. Şahane kapı komşumdur Selo. Sabah saat on birde, bir golden'a sahip çıkacak kadar cesaretlendirecek şarabı çoktan gövdeye indirmişti. **"Bakarız değil mi abi"** dedi. **"Yazık, sahibi taşınırken bırakıp gitti bunu."** İçine bir melek kaçtığından şüphelendiğim bu tatlı alkoliği her hafta merdivenlerden toplayan ben olmasam ortaklık teklifini ciddiye alabilirdim.

Kedilere de köpeklerle de bayılırım. Onlar hakkında, mukayeseli üstünlük konuşmalarını reddederim. İlke meselesi.

Kedilerle dostluk kurmak için tembel bir erkek olmak yeter. Fakat, köpeklerle arkadaşlık, **"anne"**likle tanıştırır insanı. Benim gibi bir gezginin canına okur bu sorumluluk.

Bütün bunları bilmek bir işe yaramadı. Artık **"Kırık"** benimle yaşıyor. Onun kırık kalbi, benim yanımda, gittiğim her yere gidiyor.

İlk sahibi, belli ki onu bir oyuncak gibi görmüş. Kırık, yemek vermeden önce çağırıp **"otur"** komutunu verdiğinizde derhal oturuyor ve gözü mama tutan elinizde hemen bir elini kaldırıyor. Önce, bu maskaralığı bitirmem gerekir diye düşündüm. Çağırınca gelsin; ama oturup bir elini kaldırması niye? Fakat insan kendi gölgeli yerleriyle işte böyle tanışıyor. Muhtemelen çevre ilgisi için tasarlanmış bu gösteriyi bir yandan küçümserken, diğer yandan benim de içimi okşadığını fark ettim. Baktım ben de **"Kırık"**a elimi uzatıyorum. Sanırım Kırık'tan önce kendimi eğitmeliyim.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

İdeolojiler ve feminizm

Gülbüz Özaltınlı 06.06.2012

Totalci ideolojiler, toplumun çelişkisiz, çatışmasız yaşayabilmesinin sihirli anahtarını ellerinde tuttukları varsayımına dayanırlar. Milliyetçilik, faşizm, Marksizm ya da pür İslamcılık; hepsi, seslendikleri toplum, kendi değerlerini keşfederse sonsuz uyum düzeninin inşa edileceğine inanır. Onlara göre çatışma, **"aşılabilir"** bir evredir. Kaynağına göre; millet, sınıf ya da inanç, hayatın tüm temel sorunlarının ideal çözümünü kapsayan bütünlükleri temsil ederler.

20. yüzyıl, milliyetçiliğin ve Marksizm'in yarattığı trajedilere sahne oldu. Bu ideolojiler ürettikleri pratiklerle bize hiçbir şey anlatmadılarsa, insanlık varoluşunun çatışmasız ideal bir formunun olamayacağını kanıtladılar. Sadece; bu çelişkileri uzlaştırma, medeni bir zeminde sürdürebilme kapasitelerinin olmadığını gösterdiler. Elbette daha fazlasına da tanık olduk: İnsanlığın bir değerler kalıbına sokulması iradesinin ağır acılara yol açtığını gördük. Aslında bu ideolojiler; iddia ettiklerinin tam tersine, insanlığın barışçı, uyumcu yüzünü değil, çatışmacı, baskıcı yüzünü temsil ediyorlardı. Farklılık ve çatışma gördükleri her yere çıplak şiddetle saldırıyorlardı. Onların elde tuttıkları o muazzam şiddet aygıtı modern devletler, zulüm makinelerine dönüştüler.

Bu ideolojiler modernlikle türediler ve modernliğin sorunlarını çözmek yerine kendileri modernliğin sorununa dönüştüler.

Hayatın bütününi düzenleme iddiasında olan totalci ideolojilerle, bizatihi hayatın içinden vücut bulan **"kimlik"** taleplerinin temel ilişkisinin, uyum değil gerilim üzerine kurulu olduğu anlaşıldı.

Feminizm de kendi varlığıyla, birçok şeyin yanısıra, bu ideolojilere hayatın verdiği en önemli cevaplardan birisidir. Ne **"millet bütünlüğü"**nün, ne de **"sosyalizm"**in çözebildiği bir ayrımcılığa karşı kadın dünyasının başkaldırısıdır.

Modern dünya, tanımlanmış cinsiyet rollerinin sorgulanması ihtiyacını doğurdu ve totalci ideolojilerin kendi **"bütünleştirici"** iddialarıyla bu sorgulama çatışıyordu.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sadık toplum hayali

Gürbüz Özeltinli 09.06.2012

28 Şubat'ı, sadece vesayet rejiminin bir **"başarısı"** olarak okuyabilir miyiz?

28 Şubat, son on yılda güçlenen demokratik temsil bilincine bağlı olarak bütün aktörleriyle çöktü. Hak ettiği gibi, kirli bir operasyon olarak anılır oldu. **"Başarılarıyla"** böbürlenlen komutanlar çoktan itibarlarını yitirdiler. Soruşturuluyorlar, yargılanıyorlar. Bu işin bir tarafı.

Ancak, yasal ve ahlaki olarak bu post-modern darbe bir yanıyla nasıl otoriter geleneği temsil ediyorsa, diğer yüzüyle de o kadar sivil siyasetin başarısızlığını temsil ediyordu. Aradan geçen zaman ve demokratikleşme gündemi, sürecin bu boyutunu unutturmuş gözüküyor.

Erbakan'ın sürüklediği **"Milli Görüş"** hareketi, aşırı dozda **"İslami ideoloji"** ile yüklüydü. Toplumun önemli bir kesimi o söylemde kendine dayatılan bir yaşam modeli buluyordu. Sorun bununla da sınırlı değildi. Daha önemlisi, bu ülke **"ideoloji temelli"** çatışmalardan yorgun düşmüştü. Çatışma yerine uzlaşma, bütünleşme vaat eden Özal çizgisinin (dört eğilimin sentezi iddiasını hatırlarsak) seçim **"sürpriz"**i yeni bir iklime işaret ediyordu. Milli Görüş, bu değişimi ve siyasette ideolojinin sınırlandırıcı etkilerini yeterince doğru değerlendiremedi. Eski olanla, gelişmekte olanın arasındaki silik alanda, geçmişini temsil eden bir dile saplanmıştı. Belirtmek bile gereksiz belki ama, bu, asla darbeyi meşru kılmaz. Fakat darbecilerin **"başarılarını"** anlamamıza bir açıdan ışık tutar.

Nitekim, bugüne kadar defalarca yazılıp söylendiği gibi AKP bu tecrübe üzerine inşa edildi. Bu **yenileşme hareketi**; vesayete karşı mücadelenin dar totalci ideolojik kalıplar üzerinden yürüyemeyeceği, geniş kesimlerin toplumsal demokratik taleplerine dayanmak gerektiği tesbitinden vücut buldu. Bütün yozlaşmışlığıyla çöken **“merkez sağ”** alana kolayca açılmayı, demokrat laikler ve Kürtler nezdinde kabul görmeyi böyle başardı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

CHP ve yenileşme

Gürbüz Özeltinli 13.06.2012

CHP’nin, Kürt sorununun çözümünde AKP ile diyaloga yönelen politikası kanımca çok önemsenmeyi hak ediyor. Bu partinin yalpalamalarını bilen herkes, erkenden büyük sözler edip açığa düşmekten haklı bir endişe duyuyor. İlk tepkisi **“samimiyet”** sorgulaması olan yazarlar da çıktı. Ancak, sanırım bu politika, CHP’nin yeni yönüne ilişkin ciddi bir işaret değeri taşıyor.

AKP’nin güçlenen iktidarı karşısında fazlasıyla **“endişe”**ye kapılanlar, onu Kürt sorunu üzerinden hırpalamayı seçmişlerdi. Sarıldıkları söylem, çözüm yönünde AKP’yi zorlamaktan çok, sorunun AKP’ye olan maliyetiyle ilgili olduklarını düşündürüyordu. Tutumları, çözüm isteğini cesaretlendirmek yerine, şahinleri meşrulaştırmaya hizmet ediyordu.

Ben CHP’nin son girişiminin bu politikayı açığa düşürdüğünü düşünüyorum. Diyalog arayışı, öncelikle bu anlamda önemli bir yeniliktir.

Değişim döneminin sert çatışma konjonktürünü mutlaklaştırmak ve **“kaybedenlerin”** siyaset üretme kapasitesini aşırı küçümsemek yanıltıcı olabilir.

Özellikle, MİT müsteşarının ifadeye çağrılmasıyla ortaya çıkan iktidar mücadelesi, zaten bilinen bir durumu iyice görünür kıldı. Bu ülkeyi yüz yıldır yöneten aktörler tamamen iktidarın dışına itilmişlerdi. Muhafazakâr yükseliş iktidara o kadar geniş yerleşmişti ki, **“kaybedenler”** sahnede olup bitenleri uzaktan izlemekle yetindiler. Referandumda son nefeslerini verdikleri açıkça ortaya çıktı. MİT krizi, kimi **“kör”**lerin heveslerini kursağında bırakacak bir hızla çözüldü ve kanımca Erdoğan’ın otoritesini daha da tartışılmaz kılan sonuçlar yarattı.

Artık gerçekten hiçbir şey eskisi gibi olamazdı.

Ortada ne istikrarsızlaştırma ve tehdit gücü olan bir ordu var; ne el altında güçlü bir medya; ne bir zamanlar partileri kapatan, siyaset yasakları getiren etkili bir vesayet aktörü olarak yargı; ne üniversiteler ne de Batı desteği... Bütün bu **“toplumsuz iktidar”** enstrümanları tarih olmuş, ama siz o günlerin kafasıyla siyaset yapıyorsunuz.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Özel Yetkili Mahkemeler

Gülbüz Özeltinli 16.06.2012

Konu üzerine söz alanların çoğunluğu kalın hatlarla ikiye ayrıldılar. Bu mahkemelerin varlığına karşı olanlar, otoriter devletin yargıyı politik bir araç olarak işletme geleneğine vurgu yapıyorlar. Onlara göre bu mahkemeler, politik güçlerin iştahını kabartan, aşırı güçlendirilmiş **“otoriter iktidar aygıtları”**. Bunlar normalleşmeye değil çatışma kültürüne hizmet ederler. Varlıkları ilkesel olarak meşru değildir.

Varlığını savunanlar ise, bu **“ilkesel argümanları”** reddediyorlar. Demokratik ülkelerden örneklerle, tüm dünyada, terör suçlarına karşı benzer güçlendirilmiş yargı organlarının ve özel yargılama usullerinin olduğunu belirtiyorlar. Tartışmalı kimi uygulamaların istisna olduğunu, yetkilerin **“politik misyon”**la kullanılmadığını savunuyorlar. Onlara göre ortada demokratik hukuk devleti ilkeleriyle çelişen bir durum yok.

Doğrusu, bu mahkemeleri devlet geleneğimizin kesintisiz sürdürücüsü olarak niteleyen; İstiklal Mahkemeleri, Sıkıyönetim Yargısı ve DGM’lerin bir devamı olarak tanımlayan bakışın, fazla kabalaştırıcı olduğunu söyleyebiliriz. Bu bakış, yargının bir bölümüyle aşırı güçlendirilmesini ve politik mücadelede rol almasını ölçüt olarak alıyor ve bu zeminde tüm örnekleri aynılaştırıyor. Bu, oldukça **“şekli”** bir yaklaşım. Gözden kaçırdığı şey şu: Son dönem ÖYM’ler dışındaki tüm mahkemeler, otoriter devleti, topluma ve onun siyasi sözcülerine karşı **“koruyan”** yapıları. Devletle toplum arasındaki orantısız güç dengesini, devlet lehine daha da tahkim eden kurumlar olarak iş gördüler.

ÖYM’ler bu bağlamda tamamen farklı bir işlev üstlendiler. 2000’li yıllara geldiğimizde devlet yapısal olarak bütünüyle yozlaşmış, mafyayla iç içe geçmiş, dokunulmaz bir suç örgütüne dönüşmüştü. Bu denetimsiz çete devleti tasfiye edilmeksizin demokrasiye doğru yol almak olanaksızdı. Topluma karşı suç siyasetini yönetenler sadece devleti kontrol etmiyorlar, aynı zamanda son derece koruyucu bir mevzuatın da arkasında duruyorlardı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Cemaat tartışması

Gülbüz Özeltinli 20.06.2012

Sonunda, şeriat/hizmet retoriklerini aşan bir cemaat tartışmasının eşiğine geldiğimiz anlaşılıyor. Konu hakkında daha açık tutumlarla, ciddiye alınmayı hak eden değerlendirmelerle karşılaşılıyor. Bakan göze göre; ya moderniteyi kuşatmaya çalışan geleneğin ürkütücü yükselişi ya da geleneğin modernleşmesinin erdemli, ılımlı taşıyıcısı olarak, fakat her hâlükârda gizemli, sisli bir mesafeden algılanan bu olgu üzerine çeşitlenen tartışmalar sürpriz değil. Çünkü, hem tanımadığımız yeni bir yapı bu, hem de kamusal hayat üzerinde belirgin bir rol oynuyor.

Yıldırım Oğur’un pazar güncü yazısında yer alan tespitler de bu çerçevede önemli. Metnin, Oğur’a has şık kurgusu içinden ayıklanıp sadeleştirilmesi gereken argümanlar taşıdığını düşünüyorum. Ben bu sadeleştirmeyi şöyle yapıyorum. Gülen Cemaati, kendi gündemini kendisi belirleyen, otonom, devlet dışı ilk **“sivil toplum”** hareketi. Bu sivil hareket, 90 yıldır rejime yönelik en büyük ve en örgütlü meydan okuma. Aynı zamanda küresel bir güç. İdeolojik bir rehberi ve somut bir politik projesi olmaksızın yürüdüğü yolda büyük başarılar elde etti. Geldiği noktada siyasal alana taşıtı ve bu rahatsızlık yarattı.

Buraya kadarını Oğur’un, Cemaat’in yapısı ve işlevi üzerine tesbitleri olarak okuyabiliriz. Metnin son pasajlarında, tesbitlerden değer yargılarına sıçrandığını görüyoruz. Değişim sürecinde AKP-Cemaat ilişkisini,

Oğur'un, birinci aktörün ötekinden (istismarı ima eden ifadeler eşliğinde) yararlanması olarak okuduğunu anlıyoruz. Gelineen noktada da onun gücünü sınırlamak ve siyasi gücünü ise tamamen teslim almak istediğini söylerken, bunun eleştiriyi hak ettiğini düşündürüyor. Yazı, iktidarın bölünmesi ve otonom güçlerin ortaya çıkmasının Türkiye'nin çoğulcu ve demokratik bir ülke olmasına yarayacağı öngörüsünde bulunuyor. Sürtüşmekten korkup özerkliğin yaralanması tehlikesine karşı, Gülen'in dönme davetine ilişkin tutumunu onaylayarak bitiyor.

Son on yılın siyasal pratiğinden kendimce edindiğim gözlemler, bu metnin argümanları ve değer yüklemeleriyle kolayca uyuşmama izin vermiyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bir yudum hukuk

Gülbüz Özeltinli 23.06.2012

25 yıl serbest avukatlık yaptım. Alacaklısından mal kaçırın küçük dükkâncısından, örgüt için kuyumcu gasp etmiş lümpenine; kızına miras bırakmamak için oğluna muvazaalı tarla devreden köylüsünden, her nasılsa batmış kamu müteahhidine; karısını dövüp, üç yaşındaki çocuğun velayetinin peşine düşen meslekli takımından, insan ezen sarhoş kamyoncusuna çeşit çeşit insanla tanıştım. Ben, bu ülkede haksız olduğunu düşünen birisini çok bekledim. Vardır belki. Ama, benim büroma uğramadılar.

Kime sorsanız, (aslında sormasanız da) suçlu hep aynıydı: Hukuk sistemi...

Adam borçlanmış, bono imzalamış, karşıma gelmiş. Elinde bir ödeme makbuzu var. Bonoyu almamış. Bono başkasına ciro edilmiş, o da icra takibine girişmiş. "Yeni alacaklı, bononun ödendiğini bilecek durumda değilse alır parayı" deyince, yasaya, hâkime, memleket düzenine dümdüz giriyor. Hiç mi akıl edemedin ödemeyi yaparken bonoyu geri almayı diyemiyorsunuz bile. Size de **"kızır"**. Bononun tedavül kabiliyetini, bunun ekonomik bir ihtiyaç olduğunu, iyi niyetli üçüncü şahısların neden korunması gerektiğini kime anlatacaksınız. Ahsen Coşar'dan duymuştum, kendisine mi ait bilemem, hoş bir sözü vardı: **"Hukuk haklıyı değil, tedbirliyi korur."** Keşke daha önce duysaydım diye düşündüğümü hatırlarım. Boş bakışlardan daha iyi gelirdi bunu söylemek belki karşımdakilere.

İnşaat müteahhidi; vermiş işçinin eline bareti, eski püskü bir güvenlik kemerini, bir de tabela asmış duvara: BARETİNİ GİY, ÖNCE GÜVENLİK. İşçi çıkıyor sekizinci kata, iskeleden düşüyor. Kemerini takmamış. Mahkeme yüzüne tazminatı okuyunca dönüp kötü kötü bakıyor "pasif" avukatına. Bilmiyor ki, üç kuruşa çalıştırdığı işçinin bütün davranışlarını denetlemek sorumluluğu onda. Güvenlik maliyetiyle ilgili çıkarıcılıklarından söz etmiyorum bile. Adam, samimi olarak hukuk sisteminin kendisine haksızlık yaptığına inanıyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Hukuk otorite ve kültür

Gülbüz Özeltinli 27.06.2012

Önceki yazıda, yaygın kültürün hukuku önemsememek olduğunu ileri sürmüştüm. Sizin de gündelik görüntülerine tanık olduğunuza inandığım **“hukuk şuuru”**, dünyanın her köşesinde karşımıza çıkabilecek bir rastlantısallığı, münferitliği temsil etmiyor. Karakteristik denebilecek bir yaygınlığa sahip ve **“kültür”** olarak okunmayı hak ediyor.

Bu durumun nedenlerini anlamaya çalışmak gerekir.

Sanırım, hukuk dediğimiz normlar dünyasıyla, toplumun gelişimi arasında olması gereken doğal ilişkideki kırılmanın önemli bir payı var bunda. Yani, sadece modern hayatın kaçınılmaz kıldığı karmaşıklık değil, toplumsal deneyimle organik bağ eksikliği de, toplum-hukuk ilişkisinde bir yabancılaşma efekti yaratıyor.

Kuşkusuz hiçbir coğrafyada sosyo-ekonomik değişimi bütün toplum aynı hızda karşılamıyor. Değişimin özneleriyle, muhafazakâr direnç birarada oluyor. Fakat bu ayrım, o süreçte oluşan normların o toplumun malı olmasını, genel bir ihtiyacı karşıladığına olan inancı, dolayısıyla da sisteme olan doğal saygıyı engellemeyebiliyor. Yaşayan kültürü esas alan bir **“rıza”** mekanizması bunu sağlıyor. Değişimi sürükleyen sosyoloji ne kadar güçlü ve yaygınsa ve hazım mekanizmaları ne kadar elverişliyse, bu süreç o kadar sancısız, kırılmasız ilerliyor.

Reformlarla ithal edilen, toplumda geniş bir karşılığı olmayan, otoriteyle uygulanan hukuk, ne yazık ki aynı şansa sahip olamıyor. Kültür, hukuka meydan okuyor.

Aradaki makasın, düz ilerleyen bir **“gelişme”** süreciyle kapanabilir olduğu varsayımı da oldukça sığ.

Modernleşmede elitlerin iradesini aşırı abartan bakışın gözü **“kalkınma”** ve **“eğitim”**den başka bir şeyi görmez. Buna göre, elitler toplumun ilerlemesi için gereken kuralları vazederler. Bu normlar meşruiyetlerini toplumun kabulünden değil, elitlerin **“ilerleme”** idealinden alırlar. Toplumun bu kurallara başlangıçta direnmesi doğaldır. Ancak, zenginleştikçe ve eğitim yoluyla **“ilerledikçe”** bu direnç kırılır ve modern hukuk tüm toplumsal dokuya nüfuz eder.

Bizim toplumsal deneyimimizin bu varsayımı teyit ettiğini söylemek pek mümkün gözüküyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Hukukla küçük bir sınav: Kentleşme

Gülbüz Özeltinli 30.06.2012

Önceki yazıda, toplumsal kabulden çok elitlerin iradesiyle kurulan modern hukukun, toplumda **“bağlanma eksikliği”**ne yol açtığına değinmiştim. Bunun, hukuku ciddiye almayan bir kültür yarattığını ve bu kültürün kendisini yeniden üretme kapasitesine sahip olduğunu söylemiştim. Bu kültürü durmaksızın besleyen sosyal-ekonomik süreçleri de anlamının önemine inanıyorum.

Yazının sonunda **“Çek Yasası”** ve **“İmar Kanunu”** örneklerinden söz edip, yazacaklarımı ertelemiştim.

Kaldığım yerden devam ediyorum.

Bu iki yasanın (burada her birisine değinmemizin imkânsız olduğu başka birçok yasa gibi) elitlerin öngördüğü modern hukuk düzeniyle, sosyal gelişmelerin çatışmasını ve bunun hukuk algımızda yol açtığı sonuçları iyi temsil ettiğini sanıyorum.

İmar Kanunu bilindiği gibi, yerleşim birimlerinde yapılaşma düzenini, kentsel ihtiyaçların karşılanmasını, bunların sağlık ve çevre koşullarına uygun oluşmasını konu alan kanundur.

Modern anlamda ilk imar kanunu 1933 yılında çıkan **“Belediye Yapı Ve Yollar Kanunu”**dur. Sonra 1957’de 6785 sayılı İmar Kanunu çıktı. 28 yıl **“uygulandıktan”** sonra yerini Özal döneminin önemli reformlarından sayılan 3194 sayılı Kanun’a bıraktı. Uzun uzun tarihçe ya da teknik ayrıntı verip içinizi daraltacak değilim. Asıl söyleyeceğim şey şu: Bu mevzuat, geleneksel sosyolojinin kırlardan çözülerek oluk oluk kentlere akarken karşılaştığı ilk ve en yaşamsal modern normları temsil eder. Şehre gelen her göçmenin ilk çözmesi gereken sorunu, barınma sorunudur. Konumuzla ilgili çıplak soru şudur: Yeni kentli, bu sorununu hukukun içinde mi çözecektir yoksa hukukla çatışarak mı? O bunun bir bakıma modern hukukla ilk esaslı deneyimi olacaktır. Hepimiz biliyoruz ki, Türkiye bu sorunu geçekundu gerçeğiyle **“çözmüştür”**. Burada bir kaç kişinin arızı meselesinden değil, sayısı milyonları bulan devasa bir sosyolojinin tecrübesinden söz ettiğimizi unutmamak gerekir.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Modern bir suç aleti: Çek

Gürbüz Özeltinli 04.07.2012

Geçtiğimiz hafta, yürürlükteki normların işletilemez hâle gelmesine rağmen reformlardan kaçınan, normları fiilen görmezlikten gelen otorite tutumuna örnek olarak imar mevzuatına değinmiştim. Bu devlet refleksinin toplumda nasıl bir hukuk algısı yaratacağını tartışmaya çalışmıştım.

Daha önceki yazımda, hukuk/kültür çatışmasında otoritenin diğer seçeneğinin, **normların yaptırımında aşırılıklara kaçması** olduğunu; bunun da fiili esneme kadar, güveni, bağlanma duygusunu aşındırıcı etkiler yarattığını ileri sürmüştüm. Şimdi size bir **“suç aleti”** olarak **çekin** öyküsünü anlatmaya çalışacağım.

Kıymetli evrak olarak anılan, poliçe, bono ve çek ile ilgili hükümler Türk Ticaret Kanunu’nda yer alır ve İsviçre Borçlar Kanunu’ndan neredeyse kelime kelime çevrilerek yazılmıştır. 1985 yılında 3167 sayılı Çek Kanunu ile çekler ayrıca ele alınmış ve ticaret kanunu ile birlikte iki başlı bir düzenlemeye tabi tutulmuştur. Burada da ayrıntı ve tarihçe ile canınızı sıkmayacağım.

Az çok iş hayatıyla tanışmış çoğu insan bilir ki, **çek**; bono ya da poliçe gibi bir taahhüd evrakı değil doğrudan ödeme aracıdır. Yani, bono düzenleyen bir kişi karşısındakine **“ben burada yazılı miktar kadar sana borçluyum ve üzerinde yazılı tarihte bunu ödeyeceğim”** sözü vermektedir. Çek keşidecisi ise, **“sana şu anda elimi cebime atıp nakit para ödemiyorum, git bu çekte yazılı parayı bankadan al, ya da kime bu hakkı devrediyorsan imzala ver, o gitsin alsın”** demektedir. Siz bir bono alırken, onun sadece süresi gelince ödeme sözünden ibaret olduğunu bilirsiniz ve her sözün başına gelebilen yerine getirilememe riskini üstlenirsiniz. Bono sizden tedbir bekler. Oysa çek, gündelik hayatın gerektirdiği kimi nedenlerle para taşımadan da ödeme yapılmasını sağlayan bir araç olarak düşünülmüştür. Çeki cebine koyanın, parayı tahsil ettiğine güvenmesi amaçlanmıştır.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yargı

Gürbüz Özaltın 07.07.2012

Bu köşeye göz atanlar, son yazıların hukuk üstüne olduğunu bilirler. Bir köşenin izin verdiği kadarıyla, toplum hukuk ilişkisi üzerine düşündüklerimi paylaşmaya çalıştım. Tanık olduğumuz hukuk algısının, aslında siyasal kavramlar üzerinden tartıştığımız Türkiye gerçeğinin, daha elle tutulur, gündelik hayattaki karşılığını anlattığını düşünüyorum. Konuştuğumuz şey, bir bakıma **"tepeden inmeci"** modernleşmenin hayattaki sonuçları. Bu pataloji, öyle dinamikler üretiyor ki, çatışmaları medeni toplumu çökertmeden çözmenin aracı olarak üretilmiş modern hukukla toplumun kurduğu ilişki bir türlü düzelmiyor. Zaten, kurucu felsefede bu çok da önemsenmiyor. Sorun, devlet katından topluma yöneltilen zorlayıcı baskıya ve zamana terk ediliyor.

Bu anlayışın en görünür olduğu alan da, hukukun uygulayıcısı olan yargı sistemi.

Yargının siyasal sistem içindeki **"vasi"** rolünü tartışacak değilim. Toplum, özellikle değişim döneminde, yargının, kendini parlamentonun üstünde gören güçlerin açık bir denetim aracı olduğunu kendi tecrübesiyle gördü.

Ancak, yargının sistemde üstlendiği rolün insanların gündelik hayatlarında da belirgin sonuçları var ve bu yeterince popüler tartışmalara konu edilmiyor.

Öncelikle, yargıda yetki kullanan personelin nasıl indoktrine edildiği çok bilinmiyor. **"Sivil"** olanı küçümseme, kendisine sivil denetleme ehliyeti vehmetme ideolojisinin sadece orduda vücut bulduğu zannediliyor. Oysa, yargı bürokrasisinin kadroları da mesleğe adım attıkları günden itibaren kendilerini, topluma **"hizmet etmekle"** yükümlü görmeye değil, **"ayrıcalıklı otorite"** unsurları olarak algılamaya başlıyorlar. Bu, zaten içinden geldikleri sosyolojide var olan değerler aracılığıyla, neredeyse doğal bir asimilasyon olarak yaşanıyor. Çoğunlukla, merkezin dışından gelen, devleti bir güç alanı olarak algılayan ve bu güce eklemelenmeyi arzu edenlerin yöneldiği bu alanda **"elitizm"** doğal bir ideoloji. Sivil dünyaya mesafe koymak, kendisini devletin bekasıyla sorumlu görmek, sadece kendi ait olduğu bürokratik hiyerarşinin otoritesini ciddiye almak sonradan öğretilen bir tavır değil.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Barış istemek

Gürbüz Özaltın 11.07.2012

80'lerde başlayan Kürt başkaldırısı çok sert bir çizgide gelişti. Cumhuriyet tarihi boyunca sürdürülen asimilasyon politikalarına 12 eylül yönetiminin sınır tanımaz vahşeti eklenince, Kürt sosyolojisinde, ayrılıkçı

silahlı mücadele fikrinin kolayca kabul gördüğü bir iklim oluştu. Kürtleri, dağa çıkmadan hiçbir şey elde edilemeyeceğine ikna etmek için özel bir çaba göstermek gerekmiyordu. Kararlı bir grubun silahı eline alması yetti. Ülke tarihinin en büyük yangını böyle başladı. Şiddet **“kendinden olmayan”** her köşeyi kavurdu, her sesi susturdu.

İsyan stratejisini çizenler, özellikle ilk dönemde Kürtlere de şiddet yöneltmekten kaçınmadılar. Kürt hareketinin birliği, farklı eğilimlerin temsil olanağı bulduğu mekanizmalarda değil, şiddet eliyle tasfiye edilmesinde arandı. Sonuçta, totaliter, militarist özelliklerin egemen olduğu bir siyasal yapı oluştu. Bu yapı, Ortadoğu’nun **“bereketli”** topraklarında roller üstlenerek saçaklandı.

Başka bir yol mümkün müydü? Belki evet. Ama olmadı.

Şimdi biz; geride on binlerce ölüm bırakmış bir çatışmanın, kirli savaşın çeteleştirdiği devletin, 30 yıldır bu savaşı yönetmiş ve böyle bir varoluşun kaçınılmaz kıldığı yabancılaşma, yozlaşma etkilerine maruz kalmış Kürt liderlerinin olanca yükleri üstünden, bu tarihsel düğümü çözmeyi tartışıyoruz.

Bu birikmiş ağırlığın bütün izleri tartışmalara yansıyor.

Söz alan herkes, kendisince barış için konuşuyor. PKK tasfiye edilmeden barış sağlanamaz diyenler de; AKP halk savaşıyla alt edilmeden savaş bitmez diyenler de **“barışçı”**.

Sorunun merkezine ister PKK’yı, ister AKP’yi oturtsun; bir tarafın **“mağlubiyeti”** üzerine politika önerenleri gerçekçi bulmak sanırım mümkün değil.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kahramanlar

Gürbüz Özeltinli 14.07.2012

Oğlum artık 31 yaşında koca bir adam. Adı Serdar.

Yaşıtı olan başka Serdar’lar da tanıyorum. Arkadaşlarımla çocukları.

Faruk’lar, Ersan’lar, Salih’ler, Hürkan’lar biliyorum...

Bizim elimizden ancak bu geldi. 78’in o pis, lanetli gecesinden sonra doğan çocuklarımıza “onların” ismini vermeyi becerebildik ancak. Hepimiz çıktık. Her çocuk gibi bizim de kahramanlarımız vardı. Biz “kahramanlarımızın” değil, arkadaşlarımızın ismini seçtik. Bizim gibi çocuk olan arkadaşlarımızın...

Bahçelievler’de büyüdüm. Bütün gençlik anılarımı, o şahane gül bahçelerinin, meyve ağaçlarının arasında biriktirdim. İlk kez orada aşık oldum. Sokak kavgaları, eğreti basket potaları, can yakan şakalar, tek günlük küslükler, markasız gazozlar, açık hava sinemaları ve beklenmedik bir kokunun bana bu gün ansızın hatırlattığı daha ne varsa, orada tanıştım hepsiyle ...

Her şey köpük köpük bir şaka gibi yaşıyorduk. Genç olmak ne demektir diye sorsalar, “gülmek” derim.

İçine “beton” dökülmüş plastik topu sokağın ortasına bırakıp, ellerimizde kaleci eldivenleriyle iki ağacın arasına geçerek, alışveriş fileleriyle gelen “tokyo terlikli” kapıcıya maharetini gösterme fırsatı verdikten sonra, adam

kıvrılırken bağırış çağırış kahkahalarla arka bahçelere dağılmayı “şaka” zannettiğimiz yıllardı. Sızdırmaz bir naylon torbayı suyla doldurup ağzını uzun bir iple bağladıktan sonra ağacın yüksek bir dalından sallandırmayı “akıl etmiştik”. “İpin ucu kaçınca” torba zavallı birinin kafasına iniyor, bahçenin en karanlık köşelerinden zalim kahkahalar yükseliyordu. İskalamaya önlem olarak torbanın tam altına yine ipe bağlanmış bir cüzdan yerleştirdiğimizde artık kendimizi “aştığımızı” iyice inanmıştık. “Su Asansörü” mükemmel işlemeye başlamıştı.

Ne zaman “Su Asansörü”nden “Sosyalizmin Alfabeti”ne geçtiğimizi hatırlamıyorum. Aslında böyle bir geçiş olmuş muydu ondan da emin değilim. Devrim de, biraz “Su Asansörü” kıvamında bir oyun muydu acaba? Daha ciddi, daha büyük ama zararsız bir oyun. Varlığımızı anlamlı kılan, “bu dünyada ben de varım” diyebilmemizi sağlayan, büyüklerle beraber oynanan, oynandıkça bizi de büyüten bir “oyun”.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Katilleri eşitlerken adaleti öldürmek

Gülbüz Özeltinli 21.07.2012

“Katiller arası bile olsa eşitliği savunmak adaletin gereğidir. Buna mecbur kalmak ise bizim trajedimiz...”

Yıldıray Oğur’un çarşamba günkü yazısı bu cümlelerle bitiyordu. Bahçelievler katliamının katillerini serbest bırakan yasal düzenlemeyi, **“bir kayırma değil, ceza hukukunda sol sağ ayrımının kaldırılması”** olarak selamlayan Taha Akyol’a yaptığı göndermeyle, o da, adaletli bulduğunu açıkladı.

“Eşitlik.” Evet, güçlü bir kavram. **“Adalet”**in kalbinde duruyor gibi...

Fakat asla adaletin kendisi değil eşitlik. Onunla kritik bir ilişkisi var. Adaletin ölçüsü olabileceği gibi, adaletsizliği büyütebilir de.

Ceza hukukunda sağ sol ayrımının sağcılar aleyhine kurulduğu, ve yeni yasayla bunun giderildiği iddiasına bakalım. Evet, ayrım olduğu doğru. Bu ayrımın bir ideolojik temeli ve tarihi var.

Hiç kimsenin yakasını kolay kolay bırakmayan **“tarih”**ten söz ediyorum. Bu devlet, milliyetçi- ırkçı siyasi şiddeti hiç bir zaman **“suç”** olarak tanımlamadı. Resmî anti-komünist siyasetin para-militer gücü olarak elinin altında tuttu. Yakın tarihimizin bütün kanıtları bu para-militer güçle devletin içiçeliğini anlatır. 12 Eylül’ün meşruiyeti uğruna bu yapıya **“safra”** işlemi yapılmış, ancak belli unsurlarının Türk Gladio’sunun en karanlık işlerinde rolünü sürdürmesi uygun görülmüştür. Devletin ceza siyaseti de bu eksende kurulmuştur. Taha Akyol ve Yıldıray Oğur’un ortak tanımıyla **“sağcı”**lar, bu nedenle sadece adli suçlu sayılmışlardır.

Oysa **“solcu”**lar, herhangi somut bir şiddet eylemine başvurmazlar dahi, eğer **“silahlı mücadeleyi”** esas alan bir örgüte üye iseler **“devlet düzenini cebir yoluyla değiştirmeyi”** idam cezasına bağlayan yasa maddesiyle yargılanmışlardır.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Türkiye düşmanlığı

Gülbüz Özaltın 25.07.2012

“Türkiye düşmanlığı.” Bu sözü en çok Kenan Evren’den duyardık. İçeride, sınır tanımaz işkenceler, infazlar, peş peşe gelen idamlar hayatları paramparça ederken, Batı’dan yükselen her eleştirel ses, cunta başınca böyle karşılanırdı: **“Türkiye düşmanlığı”...**

Yurdundan sürgün edilmiş, vatandaşlık hakları elinden alınmış Türkiyeli mülteciler de, elbette Türkiye düşmanlığının gönüllü işbirlikçileriydiler. **“İç düşmanlar”**la baş etmek kolaydı. Beslemeyip asmaya karar verilmişti. Her tarafı düşmanla çevrili bu ülke, artık **“kurtarıcıları”**nın pençesindeydi.

“Düşmanlık” edebiyatını, 12 Eylül çetesinin ideolojik **“yaratıcılığı”**na borçlu değiliz elbette. Bu ülkenin kadim resmî ideolojisinin merkezinden hiç uzaklaşmadı ki bu kavram.

Biz, bütün bir millet inşasını düşmanlaştırma ruhu üzerinden yaşadık. Otoriterliğin meşruiyeti için aranan malzeme daha yumuşak olamazdı. Her aykırı ses, her eleştiri, yeryüzünde tutunmaya çalışan bu masum ülkeyi yıkmak isteyen bir iradeyi temsil ediyordu. Düşmana düşman gibi davranmazsan yok olursun. Anlatılan buydu...

Bu ideoloji, sadece **“düşman”** tehdidi üzerinden otoriterliğin önündeki engelleri temizlemiyor. Aynı zamanda bu otoriterliğin, bütün ulusun çıkarları adına hareket ettiği iddiasına yaslanıyor. Bir tek millet var. Onun çıkarları var. Bu çıkarları elitler tanımlıyorlar. Bu coğrafyada yaşayan herkesi koruyup kolluyorlar.

“Türkiye düşmanları” kavramının bize anlattığı, aynı zamanda budur. Eleştiriyi iktidar kullanıcılarına yönelen bir etki olmaktan çıkartır, bütün ülke insanlarının muhatap olduğu yıkıcı bir saldırı olarak tanıtır. **“Düşmanlık”** iktidara karşı değildir, o bütün ülkeye yöneltilmiştir.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Özür

Gülbüz Özaltın 28.07.2012

Yazarımız yıllık iznini kullandığından bugünkü yazısı gazetede yer almamıştır.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kendimize açtığımız savaş

Gülbüz Özaltın 08.08.2012

Bazı sabahlar vardır. Gözünüzü açarsınız, bedeninizden yalnız onlar kalmıştır geriye. Ruhunuzu yoklarsınız, acıdan uyuşmuştur.

Hiç olmayacak işler böyle zamanlarda düşer aklınıza. Şiir okumak mesela...

Elinizi kitaplığın en yoksul köşesine atarsınız. Aradığınız bir şiir değil aslında anılarınızdır.

Çankaya'da iki odalı bir evde, otuzlarının sonlarında üç adam, bir şair. Şair âşık. Yine kuyumculuğa oturmuş. Bu kaçınıcı gecesi. Adamlar içiyor, şair çalışıyor. Herkes çıkacak "iş"i bekliyor. **Feidman**'ın klarneti salonda geziniyor. Sonunda, şairin sesi geceyi durduruyor:

**"göğsün bir çocukla kedinin savaş alanıdır
onlar şakalaştığını sanırken
seni hep seyretmek kanattı
senin göğsün ama, kime zafer oldu ki
orda hezimet de bir kader bulsun kendine"...**

Şiir biter, sıkıntı bitmez. Kitap size bakar, siz tavana.

Alıp başınızı gitmek istersiniz kendinizden.

Ne Çamlıhemşin'in koyu ormanları ne Akdeniz'in gümüş dalgaları duyar sesinizi. Çağırılmazlar.

Gidecek yerlerinizi bulamazsınız. Tavana çakılır kalırsınız.

"İşte şundan oldu" dedirtecek bir işaret, bir yüz, bir söz ararsınız. Yoktur. Gecenin görünmez elinin içinize bıraktığı bulanık, amorf bir ağırlıkla öylece kalakalırsınız.

İşte öyle bir pazardı...

Damla damla biriken okkalı bir mağlubiyet.

Bu ilk değil. Daha önce de olmuştu. Bir tomar parayı Selo'nun eline tutuşturup "bu yılın aidatı, hakkını helal et" demiştim. Saçma sapan bir bavul hazırlayıp arabama atladım. Gidiyordum. Aramaya değil, kaybolmaya. Ne bir iz, ne bir mektup. Turgut Özben hiç olmazsa bir mektup bırakmıştı.

Kelkit Vadisi'ne yerleşmeye karar vermiştim. Neden mi? Bilmiyorum. Belki bu isme bir unutulmuşluk yakıştırdığım içindir.

[**Yazının devamını okumak için tıklayın.**](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yeni iktidar mücadelesi ve bazı sorular

Gürbüz Özeltinli 11.08.2012

AKP'nin ikili iktidar yapısını kırarak siyasal gücü büyük ölçüde kendi elinde toplamasının, bütün toplumsal aktörler üzerinde belirgin etkileri oldu. Bu gerçekten çok katmanlı bir konu ve değişimin her köşesini ayrı ayrı ele almayı gerektirir. **Öncelikle; eski rejimin güçleriyle değişim blokunun, karşılıklı olarak, kendi**

içlerindeki uyumunun sona ermiş olduğunu söyleyebiliriz. Bu, üzerinde tartışılmayı gerektiren gerçekten yeni bir durum. Çünkü iktidar oyununda aktörlerin çeşitlendiğine ve rollerin yeniden dağılmakta olduğuna işaret ediyor. Bugün, Erdoğan'ın kimi otoriter tutumlarından, demokratların eleştirilerine; CHP'nin **"oksimoron"** kimlik tanımlarından, Kürt sorununda geline yeni aşamaya kadar birçok konu, bu **"dağılma"** içinden anlam kazanıyor.

Statü blokundaki dağılma, tarihte hiç görülmemiş bir parti yapısı ve gücünü zayıflığından alan bir liderlik olgusu yarattı. Yeni anayasa için parlamentodaki bütün partilerin temsilcileriyle oluşturulmuş Meclis komisyonunda, CHP'li üyelerin kendi aralarındaki sert tartışmalardan diğer üyelere söz sırası gelmediğini biliyoruz. Bu parti asla aynı masaya oturamayacak çevrelerin iç iktidar mücadelesine sahne oluyor ve tarihte az rastlanır geçici bir denge içinde duruyor. Kılıçdaroğlu bütün konumunu, parti içindeki bu grupların diğerini yok edecek güçte olamayışı üzerine inşa etmiş bulunuyor. Çatışan güçler, Kılıçdaroğlu nezdinde kendi varoluşlarının güvenliğini buluyorlar. Gelenekle radikal düşünsel bir çatışmanın taşıyıcısı olmanın ağırlığından yoksun, dengeli ve tabii inandırıcılıktan yoksun, toplum gözünde etkisiz bir liderliğe tanık oluyoruz. Bölgede siyasi haritanın yeniden çizilmekte olduğu bu tarihsel dönemde, dünyanın büyük oyuncularını gözünde ciddiye alınabilecek bir alternatif olmadığı açık. Bu partinin nereye doğru evrileceği hâlâ belirsiz. Yakın gelecekte etkili bir iktidar oyuncusu olamayacağı, kaderinin önemli ölçüde muhafazakâr cephedeki gelişmeler tarafından çizileceği söylenebilir.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Gerçekçi olmak

Gülbüz Özeltinli 15.08.2012

PKK'yı, devletin özellikle 90'lı yıllardan tanıdığımız faşizan Kürt siyasetinin simetrisine bu kadar açık biçimde yerleştiren son eylemi, insanın içini gerçekten iyice karartıyor. Polislerin Meclis'i basıp, Kürtlerin seçilmiş vekillerini yaka paça alıp götürdükleri yıllardan bahsediyorum. Ordunun siyasetin merkezinde durduğu zamanlardı. Halkın oylarıyla kürsüye çıkan vekiller, silahı elinde tutanların iradesiyle kürsüden indirildiler. Türk siyasetçiler bu rezil oyuna katılmaktan çekinmediler.

Yıllar sonra şimdi, o Kürt siyasetini yönetenler, Dersim milletvekilini, **"hakkında şikâyetler var"** diyerek yol kesip kaçırıyor. Savaşın, savaşan tarafları birbirine benzettiğinin bu kadar çıplak bir sembolünü bulmak zordur. Bu, hiçbir **"mağduriyetin"** temize çıkartamayacağı bir rezilliktir. Siyaset falan değildir.

Bu ne zaman oluyor? Kürt vekillerin kafalarına bastırılarak polis arabalarına sokulduğu günlerden, barış masalarının kurulduğu, barış iradesinin ilk kez bu ülkeyi yönetenler nezdinde karşılık bulduğu, yetersiz de olsa adımlar atıldığı; köprülerin altından Ergenekonların, olağanüstü hâllerin, faili meçhullerin, kimlik inkârlarının akıp gittiği günlerde oluyor.

Daha dün, Türk siyasetinde sorunu çözmek için, CHP'nin hükümetle diyalog arayışına girmeyi deklare etmek durumunda kaldığı, Meclis'te işbirliği çağrılarının yapıldığı koşulların yerini, şimdi PKK'ya karşı ortak tutum politikaları aldı.

Savaşçılar yine bir adım öndeler. Barış için nefes tüketenler bir kere daha boşluktalar.

Gerçekten yıldırıcı.

Evet, PKK savaş istiyor. Ortadoğu’nun yeni iklimi ona bu cesareti veriyor. Zamanında atılması geciken her adım bugün bu coğrafyaya kan olarak geri dönüyor.

Türkiye’nin Irak Kürtleriyle çatışma politikasını terk ettiği, Suriye ile Kürt sorununun çözümünde işbirliği yapma koşullarını elde ettiği, ABD’nin Irak’tan çekilirken Türkiye’nin istikrarını çok önemsemediği yakın dönemde, PKK bir Ortadoğu aktörü olmaktan giderek çıkıyordu.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yine gerçekçilik üzerine

Gülbüz Özeltinli 18.08.2012

Etyen Mahçupyan 18 nisan tarihinde **Zaman** gazetesinde kaleme aldığı yazıda, Kürt sorununun tartışılmasında “**yaygınlaşan bir tür AKP alerjisinin giderek siyasi analizin yerine geçtiği**” tesbitinde bulunmuştu. Doğrusu, aradan geçen zamanın bu tesbiti haklı çıkarttığını; dahası, sözkonusu “**kategorik reddiyeinin**” hâkim dile dönüşmeye başladığını düşünüyorum.

Kuşkusuz bunda, AKP liderliğinin belirgin biçimde otoriterleşen tutumunun rolü büyük. Uludere, düşürülen uçak, işkenceci polis şefinin savunulması, sıradan bir eleştiriyeye karşı gazete patronlarına çağrı çıkartmaya varan akıl dışı sertlikler diye saymaya başlayınca, bu alerjinin anlaşılmaz bir tarafı kalmıyor. İktidarın denetimindeki medyanın kişilsiz sessizliği, bu alerjinin önemini azaltmıyor. Çünkü bu medyanın seslendiği sosyolojinin AKP’ye olan desteği, bu partiye yetiyor olsaydı, muhtemelen bugün Kürt sorununda burada olmazdık.

AKP’nin kendi tabanı dışındaki aktörlerin desteğine, dahası onu çözüm yönünde zorlamasına ihtiyaç var.

Evet, bu alerjiyi haklı çıkartan olgular üst üste yığılıyor olsa da, Kürt sorunu öfkeyle tartışılacak bir sorun değil. Otoriterlik eleştirisinin siyasi aklı teslim almasına izin vermemek gerekir. İzmir’de düpedüz katil bir polisin eyleminden girip, İdris Naim’in isminin altını çizip, ne kadar haklı argüman varsa hepsini sayarak bunların içine Kürt sorunundaki tıkanmayı da yerleştirip noktayı koyunca, tatmin edici bir eleştiri yapmış olduğumuzu düşünebiliriz. Demokratik referanslarla bakıldığında eleştirilerimizde bir eğrilik, sapma yoktur. Doğrudur.

Ancak **Kürt meselesinde** ben bu tutumun, sorunu analiz etmeye, çözüm imkânlarını aydınlatmaya katkısı olduğuna pek inanmıyorum. Farkında olmadan, daha geniş bir gerçeklik dünyasını gözden kaçırıyor olabiliriz. Söylediklerimiz kadar söylemediklerimizin de tartışılmasına ihtiyaç vardır belki.

Kürt sorununu ayırmayıp genel bir otoriterleşme eleştirisinin içine gömmek iki nedenle seçilebilir: Birincisi, artık bu sorunun çözümünde (de) AKP’den umut kesilmiştir, AKP’siz (bunu Erdoğan’sız diye de okuyabilirsiniz) çözüm arayışını öneriyorsunuzdur.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Fark nerede

Gürbüz Özaltın 22.08.2012

Köşe yazarlığı kolay bir iş mi? Her işin ustası kendi yaptığı işi kolay bulur gibi gelir bana. Ustalık böyle bir hâldir; yapılan işi, o işe elini bile sürmemiş insanlara **“ben de yapabilirim”** dedirtecek kadar tabii, şık ve zahmetsiz yapar. Hayatını denizlerde tüketmiş bir balıkçının ağlardan balık ayıklamasına bakın ne demek istediğimi daha iyi anlarsınız. Biz onların farkını, ancak aynı işi yapan sıradanlarla karşılaştırma fırsatı bulunca anlarız.

Ahmet Altan gibi bir kalem ustasının **“köşe yazmayı”** dünyanın en basit işi görmesi kimseyi şaşırtmasın.

Bana sorarsanız, hiç de kolay olduğunu söyleyemeyeceğim. Bu da herhalde kimseyi şaşırtmaz.

Pazar günü Ahmet Altan'ın **“Bir yazı neden yazılır”** yazısını okuduktan sonra döndüm son iki yazımı bir defa daha okudum. **“Yazarlara politikacılar gibi hesaplı davranmalarını”** mı öneriyorum? **“Düşüncelerimi söylersem ne sonuç çıkar”** muhasebesi yapmalarını mı bekliyorum? Düşüncelerim mi bana oyun oynuyor, dilim mi?

Düşünmeyi mi beceremedim yoksa yazmayı mı?

Doğrusu karar veremedim. İnsanın kendi elinden çıkan yazılara dışarıdan bakabilmesi kolay değil. Buna o yazıları okuyanlar karar verir nihayetinde.

Ama Altan'ın yazarlık felsefesi üzerinden yönelttiği eleştiri üzerine sözüme yeniden dönmek ihtiyacı duydum.

Ben, **“ düşüncelerimi söylersem ne sonuç çıkar”** hesabı yapılmasını **önermiyorum**.

Ben, “düşüncelerimi nasıl oluşturmalıyım” sorusuna cevap arıyorum.

Tam da Ahmet Altan'ın önerdiği gibi kendimizce ulaştığımız gerçekleri, doğru bildiklerimizi dümdüz söyleyelim.

Fakat o gerçeklere nasıl ulaşacağız? Mesele bu.

“Doğru bildiğimiz” dediğimiz anda, bu sözün analitik bir çerçeveye yaslandığını hepimiz biliriz. Biz önümüzde akıp giden olgulara bakmış, olanı biteni anlamaya çalışmış ve neden sonuç ilişkileri kurarak kendimizce bir **“doğruya”** varmışızdır. Sorun bunun söylenip söylenmemesi değil, vardığımız **“doğru”** nun gerçekleri ne kadar yansıttığıdır.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

AKP, otoriterleşme ve Kürt sorunu

Gürbüz Özaltın 25.08.2012

Üç gündür ortalıkta yaylanarak dolaşmamın, ona buna durup dururken çiçek almamın, Ahmet Altan'ın yazarlığım hakkında söyledikleriyle ilişkili olduğunu gizleyecek değilim. Yaptığı iltifatların ne kadar hak edilmiş olduğunu düşüneneğim kadar zaman da geçmedi aradan. Onun için neşeliyim.

Öyle berbat günlerden geçiyoruz ki, insan en doğal duygularından utanıyor. Ama insan işte, utansa da sıkılsa da böyle yaşıyor.

Evet, konu hiç neşeli değil. Otoriterlik, savaş, ölüm... Tartıştığımız şey bu.

Şu soruyla başlasak: Biz AKP'yi neden **"sevdik"**? Demokrat olduğu için mi? AKP demokrat bir siyaset geleneğini mi temsil ediyor? Bu basit soruyu yabana atmayın. Bu soruyu, **"eh o zaman neden şimdi otoriterleşmesinden şikâyet ediyoruz ki"** gibi boş bir mugalâtaya bağlamak için sormuyorum. Başka sorularım da var.

Bu ülkede demokrat bir siyaset damarı var mı?

Türkiye'de, Batı toplumları gibi olmayı isteyenler otoriterdi, demokrasi düşüncesiyle hiçbir temasları yoktu. Toplumun söz sahibi olmasını, iktidarın topluma yayılmasını isteyenler de gelenekçiydi, dindardı. Batı demokrasisi ve onun fikrî, felsefi kökleriyle onların da bir akrabalıkları olmadı.

Evet, bilinen şeyler, ama önemli. Biz bugün Kürtleriyle, Türkleriyle; içinden 21. yüzyıla kadar demokrat bir siyasi kültür üretememiş bir toplumun evlatları olarak konuşuyoruz, siyaset yapıyoruz. Bu hâlimizle büyük bir savaşa yakalandık. Aslında bu hâlimiz yüzünden bu savaşa yakalandık.

Şimdi bu savaş nasıl biter sorusunu soruyoruz.

Bu savaşı da inanın bu hâlimizle bitireceğiz. Türkler de Kürtler de, bu savaşı bugüne kadar yaratamadığı demokrat siyaseti yaratarak, gökten bu coğrafyaya pür demokratlar yağdırarak bitirecek değil.

Otoriterler de barışır. İmkânsız değildir.

Çünkü asla o kadar **"som"**, o kadar katıksız bir dünya değil siyaset. Otoriterlikle demokrasi, iç içe, **kararsız bir faydacılık** içinde Mahçupyan'ın deyişiyle sarkaç gibi salınıp duruyorlar.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Pragmatizmin avantajları ve sınırları

Gülbüz Özeltinli 29.08.2012

Başından beri, AKP'nin nasıl bir parti olduğunu anlamaya çalışmanın önemine inananlardan oldum. Modernizmin gerek Marksist, gerekse Kemalist versiyonlarından neşet eden kategorik klişelerin, fanatik ruhları tatmin etmekten başka bir verim sağlamayacağını düşündüm. **"Burjuva partisi", "karşı devrim hareketi", "gizli gündemli İslamcı parti"...** Bunlar olsa olsa sıradan siyasal rekabetin malzemesi olabilir, durumu anlamanın değil.

Konu üzerine düşünürken bugün de en önemli gördüğüm özellik şu: AKP, politik pragmatizmi, ideolojik angajmanlarının çok üstünde olan bir parti. Türkiye politikasında bu kapının açılışı küreselleşmeye eklenme sürecine karşılık gelir ve ilk aktörü Özal'dır. Özal, soğuk savaşın sonlarına yaklaşıldığı, yeni bir dünya düzeninin oluşmaya başladığı dönemin siyasetçisi olarak sahne aldı. Türk modernleşmesine eklenen soğuk savaş koşullarının, ideolojilerle yorgun düşürdüğü bu topluma pragmatizmi önerdi. Büyük başarı elde etti.

AKP'nin bunu başarması birçoğumuza şaşırtıcı gelebilir. Çünkü o, oldukça katı bir ideolojik gelenekten geliyor. Oysa bunda şaşıracak pek bir şey yok. O, muhalif yükselen bir sosyolojinin iktidar arayışının temsilcisiydi. Zenginleşen, dünyayla iş yapan, siyasal güce talip bu sosyolojiyle, kültürel olarak dışlanmış, refahtan pay alamamış memnuniyetsiz büyük kitlelerin gücünü birleştirmeden iktidara gelmesinin mümkün olamayacağını görmesi zor olmadı. **“Milli Görüş”** paradigması, ne dünyaya açılmaya ne de refah ve saygınlık arayan geniş kitlelerin desteğine elverişliydi. İslami siyasetin elitleri, 28 Şubat'ın sert dokunuşunun da kıskırttığı sorgulamayla yeni bir yön tutturdular. Batılı siyasal kavramlara el attılar. **“Demokrasi”**, **“Millet iradesi”**, **“İnsan hakları”** vurgulu yeni bir söylem geliştirdiler. Din, topluma kural koyan bir ideoloji olmaktan çıkıp, insanların inançlarını engellenmeden yaşayacağı bir **“özgürlük”** alanı olarak ifade edilir oldu.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Nalân ve hayatımız

Gülbüz Özeltinli 01.09.2012

“Belki de bu saatlerde, bu ülkenin iki evladı kimbilir nerede, hangi toprağın altına girdi. Hiçbirimiz bilmiyoruz, belki Yusuf’un silahından çıkan mermiler o iki çocuğu bu hayattan aldı, belki de onların mermileri Yusuf’un göğsünü parçaladı. Şimdi o iki anneye sesim ulaşsın istiyorum. Bu sessizlik belki buna yarar. Onların acısına ulaşmak istiyorum. Bana yardım edin. Üçümüzün de memeleri arasında aynı bıçağın acısı var şimdi. Üçümüz de kanımızı içimize akıtıyoruz. Ben Yusuf’un annesiyim. İki anne daha var şimdi çok uzakta. Nerede olduklarını bilmiyorum. Hayattalarsa eğer, yaşadıkları acının ne olduğunu biliyorum. Biz üç kadınız artık. Üç annemiz. Üçümüz aynı anneyiz. Yusuf’la birlikte o iki çocuğu kardeş yapacak birileri varsa biz üçümüzüz. Beni anlayın, bize yardım edin.”

Akif Kurtuluş roman yazdı: **Mihman**. Akif, Kürt savaşında çatışmada kaybettiği askerdeki oğlu Yusuf’un mezarı başında böyle konuşturuyor Nalân’ı.

Nalân, buz gibi bir sessizliğe konuşuyor. Bilmediği, görmediği iki Kürt anneye sesleniyor. **“Üçümüz aynı annemiz”** diyor. **“Beni anlayın, bize yardım edin”** diyor...

Akif, romanın sonunda acı bir şaka yapmış. Son sayfaya şunları yazmış: **“Yazdıklarımın hepsi gerçektir. Kişiler, kurumlar, olaylar... Hepsini ben yarattım.”**

Hepsini sen yaratmadın, hepsini biz yarattık, sen yazdın.

Kimse yardım etmedi Nalân’a.

Çok değil, beş yıl önceydi. Yine asker cenazeleri gelmişti oralardan. Bir baba kalktı **“Vatan sağ olsun demeyeceğim bitirin bu savaşı”** dedi. Aynı günlerde, İstanbul’un temiz semtlerinden birinde yaşayan zavallı bir kadıncağız kaybettiği oğlunun ardından **“o karınca ezemezdi, ne bilir savaşmayı.”**

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bariş için

Gürbüz Özeltinli 05.09.2012

Son günlerdeki iki önemli olayın siyasi yankılarını tartışmak gerekir. Bunlardan birincisi, Cemil Çiçek'in **"teröre karşı ulusal mutabakat"** çağrısına verilen tepkiler. Bu çağrı, ilginç biçimde hem siyasal partilerce hem de aydınlar katında sempatiyle karşılanmadı. CHP, girişimin örtük olarak AKP'nin imzasını taşıdığını ileri sürdü, soğuk durdu. Arınç muhtıra benzetmesi yaptı, çağrının muhataplarının belirsizliğine işaret etti, Başbakan önce partilerle temas kurulmalıydı dedi. BDP mutabakat metninin imzaya açılmasının toplumu böleceğini söyledi. Ardından sözünü biraz yumuşattı. MHP malum zaten, ancak savaş mutabakatı imzalar.

Aydınlar da ya görmezden geldiler, ya da eleştirdiler. Ancak az sayıda yazar çağrıyı ciddiye aldı, olumlu uyarılarla tartışmaya katıldı.

İzleyebildiğim kadariyla, konuya ilişkin önerileriyle en yapıcı yaklaşımlardan birisi bizim gazetede **Akın Özçer'**den geldi.

Akın Bey, çağrının İspanya'da 1988'de imzalanan **Ajura Enea Pakti'**nden esinlendiğini belirttiği yazısında bu stratejinin uygulanabilmesinde anadilde eğitim hakkı dâhil, evrensel hak ve özgürlükleri temel alan bir sivil anayasanın hazırlanması perspektifinin zorunluluğuna dikkat çekiyor. Ayrılıkçılık dâhil her türlü siyasal düşüncenin savunulmasını güvenceye alan bir hukuk düzeninin inşasının, yerinden yönetimin asgari ölçüde hayata geçirilmesinin, silahı bırakan yönetici ve militanlara siyaset yapma imkânının tanınmasının, siyasi konuların eli silah tutanlarla değil seçilmiş kişi ve partilerce görüşülmesinin önemine işaret ediyor. Sonuçta, içinin daha fazla demokrasiyle doldurulması kaydıyla Çiçek'in mutabakat çağrısını bütün eksiklerine rağmen başlangıç için olumlu bir girişim olarak değerlendiriyor.

Öyle anlaşıyor ki, her biri ayrı hesaplar yapan siyasi partiler bu tür girişimleri **"rol çalmak"** olarak görüyorlar ve olumlu refleks göstermiyorlar.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Uzlaşmanın savaşmaktan daha çok cesaret gerektirdiği bir garip ülke

Gürbüz Özeltinli 12.09.2012

Başbakan Kürtlere soruyor: **"Neden hâlâ onlara oy veriyorsunuz?"**

Başbakan, açık bir sertlik politikasının sözcüsü olarak gördüğü BDP'ye Kürtlerin niçin oy verdiğini anlamıyor! Aslında kastettiği, Kürtlerin haklarıyla ilişkisi kalmamış olduğuna inandığı bir şiddete rağmen nasıl olup da PKK'nın Kürtlerden destek bulabildiği.

Bunun cevabının o soruyu sorduğu konuşmasının ruhunda gizli olduğunu nasıl göremiyor bilmiyorum. Bu ülkede sertlik ve şiddet dili başlı başına bir siyasi enstrüman değil mi? Başbakan kendi sertliğinden yarar umarken bunun farkında değil mi? Uzlaşmayı, el uzatmayı, eleştirilere kulak vermeyi PKK reddediyor, doğru. Peki, bu konuda Erdoğan'ın karnesi çok mu farklı? Başbakan'ın da eleştiri aldığı konularda bu eleştirilere kulak

vermemesinin nedeni; uzlaşmayı, siyaseten geri düşmek, zayıf görünmek olarak değerlendirmesi olabilir mi? Uludere'den sonra Erdoğan'a oy veren Türklerde bir azalma olmuyorsa, Silvan'dan, Hakkâri'den, Şemdinli'den sonra PKK'yı destekleyen Kürtlerde bir azalma olmamasına neden şaşıyoruz?

Başbakan o soruyu sorduğu konuşmasında tüm siyasi aktörleri, medyayı ve hatta doğrudan BDP'yi destekleyen Kürtleri cepheden karşısına almadı mı? Siyasi aktörleri sorunun çözümünde işbirliğine davet etmek yerine, onların tabiatında var olan rekabetçi tutumlarını öne çıkartıp sertleşmeyi seçmesi tesadüf mü? Bunu, onun **"asabi"** kişiliğine mi vereceğiz?

Hayır. Başbakan da bütün siyasi aktörler gibi bu coğrafyanın egemen siyasi kültürünü iyi biliyor. Güç üzerine yürüyen çatışma ve şiddet ruhu, elde hazır bir malzemedir bu ülkede.

İnsan hayatının değeri; vatana, davaya, devlete adanma talep eden, hayatı değil ölümü yücelten kültür üzerine **Murat Belge** yazmadık ne bıraktı? **Ferhat Kentel** de siyasi kültürümüzde şiddetin kuşatıcılığı üzerinde duruyordu son yazısında. Hangisine yanlış diyebilirsiniz?

Bence, Kürtlerin sorunlarına dair kimi iyileştirmelere rağmen PKK'nın savaşı tırmandırdığında yalnızlaşacağını düşünenler yanılıyorlar.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Liberaller

Gürbüz Özeltinli 15.09.2012

Türkiye, **"küçük bir gecikmeyle"** 21. yüzyılın başında yeni bir kavramla tanıştı: **Liberaller.**

Kavramın popülerleşmesi, saldırgan bir dille olumsuzlanması, küçümsenmesi üzerine yürüdü. Otoriter devletçi paradigmanın sözcüleri, çoğunluğu Marksist köklerden gelen laik aydınlardan yükselen özgürlükçü eleştirilere, artık iyice aşınmış boş hamasetleriyle söz yetiştirmeye çalışırken **"liboş"** kavramını icat ettiler. Tam onların meşrebine uygun bir sakillikti doğrusu. Şimdi gülünç geliyor ama o sıralar **"entelektüel"** hâkimiyetlerinden fazlaca emindiler. Kavganın büyüğünün, İslami tonlar üzerine yükselen Anadolu güçleriyle **"medenileşmenin"** taşıyıcısı saydıkları kendileri arasında cereyan ettiğini düşünüyorlardı. Devlet katlarında üretilen hukuk, ahlak tanımaz stratejilere fikrî cephane ikmalıyla meşguldüler. Koftular, acımasızdılar, gerçeklik duygusundan yoksundular. Aynı zamanda şaşkındılar. Kendileri gibi yaşayan, Batı değerlerine yaslanan, İslami ritüellerle ve gelenekle mesafeli bir grup aydının sesinin, yükselen Anadolu'nun talepleriyle uyuştüğünü görmekten rahatsızdılar. Buram buram maskülen cinsiyetçilik kokan bu maço ağızla demokratlara saldırdılar. Onlara çok uygundu. Çünkü, aynı zamanda lümpendiler. Şimdi de lümpenler, değişen bir şey yok. Değişen şey **"liboş"** dediklerinin sözünün ağırlığının yanında kendilerinin esamisinin okunmuyor oluşu. Muhalif siyaset de, onların küflü dilinden kendini sıyrıyor. Kavgayı kaybettiler.

Biz **"liberal"** kavramıyla böyle tanıştık.

Peki, kimdi bu liberaller, ne istiyorlardı? Uzun, ağdalı açıklamalara girişecek değilim. Yapılan şey; insan haklarına saygılı, toplumsal çatışmaları şiddetsiz medeni yollarla çözmeyi öngören, özgürlüklerin uygulanabilir olduğu, yüksek standartlı demokratik bir siyasal düzenin ve kültürün savunusuydu.

Aslında liberalizm kavramını iyi bilenler, liberal öğretinin çok daha geniş alanları tartışan, kendi içinde saçaklanan, geniş bir söz alanına sahip olduğunu da bilirler.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Büyük kırılmanın enkazı: Büyük barolarBüyük kırılmanın enkazı: Büyük barolar

Gürbüz Özeltinli 19.09.2012

Tarihçi **Cemil Koçak** Cumhuriyet'in eğitim politikalarında **"başarılı"** olduğunu söylerken kuşkusuz haklıydı. Sayın Koçak bu sözüyle, elitist otoriter modernleşmeciliği kutsayan tek tip insan oluşturma amacına dönük, milli eğitimin yarattığı tahribata dikkat çekmek istiyordu. Biz, farklı düşünceleri bastıran otoriter bir devletin ideolojik aygıtlarının, kuşakların zihnini nasıl teslim aldığını oldukça geç fark ettik. Gerçekten de, **"Makbul"** yaşam tarzını ve ideolojik kabulleri tanımlama otoritesine sahip merkezin, kendi varlığını onaylatma mekanizmasının başında kurumsal eğitim geliyor. Bu tedrisattan geçenler, sadece **"aydınlanmış"** olmakla kalmıyor aynı zamanda **"çevre"**den **"merkez"**e geçmenin ayrıcalığına kavuşuyorlar. Böylelikle eğitim, otoriter modernleşmeciliğin toplumsal taban **"devşirmesinin"** de başlıca mekanizmasını oluşturuyor.

Ancak, geçerken söylemek gerekir ki, Sayın Koçak'ın bu **"başarı"** tesbiti bir ironiyi ima ediyor. Kuşkusuz Koçak da, **Şerif Mardin**'in imamın öğretmeni **"yendiğini"** söylerken işaret etmeye çalıştığı gerçeğin farkında. Cumhuriyet çoğunluğu kazanamadı. O, sadece çoğunluğu yönetti. Bu gün **"Cumhuriyet'in değerleri"** diye söze başlayanların konumu, otoriter modernleşme projesinin ne durumda olduğunu göstermeye yeter. Türkiye modernleşmeden vazgeçmedi. Fakat modernleşmenin bugün aldığı yön, hiç de kurucuların haleflerinin ayrıcalığı ve denetimi üzerinden yürümüyor. Merkez yer değiştirdi. Tedrisattan geçenler iktidarsızlaştı.

Bu iktidarsızlaşma sürecinin yarattığı endişe ve kızgınlıkla tedrisatın yüklediği ideolojik kodlar buluşunca, ortaya vahim savrulmalar çıktı.

İktidarsızlaşma sürecinin en sert ve belirgin muharebesi Ergenekon'un tasfiyesi operasyonuydu. Yeni güçler, bu kriminal odağı etkisizleştirmeden siyasi iktidarı elde edemeyeceklerini gördüler.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Gün ortasında değişen bir yazı

Gürbüz Özeltinli 22.09.2012

CHP Oslo sürecini yargıya taşıyacakmış. Parti sözcüsü Haluk Koç açıkladı.

Oslo'da **"kabul edilemez"** bir mutabakat metni imzalanmış. Bölgeye özerklik verilecekmiş. Seçilmiş valilerin, yerel yönetimlerin eğitim dâhil geniş yetkileri olacakmış. AKP, PKK ile işbirliği yapmış. Koç böyle söylüyor. Bu **"PKK ile işbirliği"** sözüne birazdan dönelim. Asıl ilginç olan, can yakan, yakmaya da devam edeceği anlaşılan

Kürt sorununun merkezinde oluşan tuhaf buluşmalar. Biliyorsunuz, Oslo süreci ilk kez yargıya taşınmıyor. Daha önce bu hamle yapıldı. Başbakan'ın özel temsilcisi sıfatıyla görüşmelere katılan Hakan Fidan özel yetkili savcılarca ifadeye çağrıldı. Bu politik bir adımdı ve herhalde sahibi CHP değildi. Şimdi Haluk Koç'un ağzından CHP'nin o adıma sahip çıktığını öğreniyoruz. Tuhaf bir buluşma!

Sizce Kürt sorununun çözümüne bir katkısı olabilir mi? Böyle bir amacın en ufak bir izi var mı bu çıkışta? Şöyle bir koku almıyor musunuz: PKK ölçüsüzce şiddeti tırmandırmışken, her köşeden kan kokusu gelirken, AKP'yi kan üzerinden sıkıştıralım; **“Yüce Türk milleti her gün şehit verdiğimiz bu savaşın saldırgan tarafıyla bu hükümet işbirliği yaptı bunu unutmayın.”** Böyle bir örgütle gerçekleştirilen barış görüşmelerini gündeme getirmenin, savaştan AKP'yi sorumlu tutmanın daha **“rasyonel!”** bir zamanlaması olabilir mi? Ne erdemli bir politika! PKK saldırıyor; CHP, hükümeti barış çabaları yüzünden sorumlu tutuyor.

Görünen o ki Türkiye siyasetinde Kürt sorunu, üzerine çözüm üretilecek bir konu olmaktan tamamen çıktı. Muhalif siyasi aktörlerin hükümetin bileğini bükmek için üstüne hesap yaptığı, iktidarın da risk almak yerine kendisini kolladığı bir istismar alanına dönüştü.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Savaşın 28. yılında 'network teorisi'

Gürbüz Özeltinli 26.09.2012

Vahap Coşkun, Emre Uslu ile yürüttüğü tartışmayı *Hertaraf* sayfalarına taşıdı ve 24-25 eylül tarihli yazılarında görüşlerini etkili biçimde savundu. Emre Uslu'nun ısrarlı biçimde savunduğu tezlerini ise zaten köşesinden takip ediyoruz. Her iki yazar da, Kürt haklarının tanınması ve demokratikleşme adımlarının atılmasında mutabıklar. Ancak, demokratikleşmenin PKK üzerindeki muhtemel sonuçları üzerine bir farklılık ortaya çıkıyor. Uslu, demokratikleşmenin PKK'yı güçlendireceğini ileri sürerken, Vahap Coşkun, demokratikleşmenin şiddet politikalarının meşruiyetini tartışılır kılarak PKK'nın gücünü kıracağını savunuyor.

Gerçekten bu tartışma önemli, çünkü ucu savaşın nasıl sona erdirilebileceğine ilişkin önerilere dayanıyor.

Emre Uslu'nun tezi şu: PKK'nın gücünü ancak etkin işleyen güvenlik politikalarıyla kırabilirsiniz ve bunu yapamazsanız hangi reformları gerçekleştirirseniz gerçekleştirin savaşı bitiremezsiniz. O hâlde Uslu'yu şöyle sadeleştirirsek ona haksızlık yapmış olmayız: Bu savaş, ancak savaşmanın hakkı verilerek bitirilebilir. Önce zafer, sonra teslim alma müzakereleri!

Doğrusu beni de Uslu'nun Kürt haklarını tanımak gerekir önermesinden çok daha fazla bu savaş teklifi ilgilendiriyor.

Ben de, demokratikleşmenin tek başına PKK'yı etkili bir Kürt temsilcisi olmaktan çıkartmayacağına inanıyorum. Fakat bundan asla Uslu'nun önermelerini üreterek **“o hâlde savaşa devam”** sonucuna varmıyorum. Vahap Coşkun'un bu tartışmada yaslandığı mantık tartışmasız daha sağlam ve ikna edici. Coşkun'un tezlerine ilişkin bir tek uyarım olabilir ki o da yazısında bu noktaya dair dikkatini esirgememiş ; tartışmada **“şiddetin politika olmaktan çıkartılması”** eksenine sadık kalmak.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Balyoz ve kanaatlerimiz

Gülbüz Özeltinli 29.09.2012

Ben bu yazıyı yazana kadar Balyoz davasının kararı üzerine yazılmadık bir şey kalmadı neredeyse. Doğrusu beni de, kararın kendisi kadar bu yazılanlar ilgilendiriyor. Kuşkusuz karar çok önemli. Balyoz yargılamasını, 27 Mayıs, 12 Mart, 12 Eylül gibi "olağanüstü dönem" yargılamalarına benzeterek değersizleştirme demagojisinin bu toplumda müşterileri olduğunu hepimiz biliyoruz. Orduya darbe yapamadığı için öfkelenen, kaplanın kâğıttan olduğuna utanmazca hayıflanan bir nüfus yaşıyor bu ülkede. O yüzden bu demagojilerin sonu gelmez.

Oysa Mithat Sancar'ın dediği gibi, belki İspanya'da parlamentoyu basan darbeci albay ve arkadaşlarının yargılanması örneğinin biraz yaklaştığı ama dünyada pek örneğinin olmadığı bir dava Balyoz davası. Çoğu ülkede darbeciler, ancak bütün bir ülkeyi ağır yıkımlara uğrattıktan yıllar sonra yargılanabildiler. Biz ise, "özgür darbeler ülkesi" olarak, üç buçuk darbeden sonra ancak yeni elimizi uzatabildiğimiz 12 Eylül'le ağır aksak hesaplaşmaya çalışıyoruz. Balyoz gerçekten çok önemli bir örnek. Bu topluma dayatılmış korkunç algı kodlarının tam beline vurdu. Darbenin "kurtarıcı bir misyon" olarak tanımlanabildiği bu siyasi geleneğe açıkça meydan okudu ve onu ağır bir suç olarak mahkûm etti.

Evet, Balyoz davası ve açıklanan karar, bu toplumun siyaseti anlama biçimine, meşruiyet kalıplarına güçlü bir müdahaledir. Demokratik siyasi değerlerin, hukukun meşruiyeti üzerinden siyasete müdahalesidir. Bu açıdan Balyoz tepeden tırnağa siyasi bir davadır. Fakat onu çok önemli ve değerli kılan bu özelliği aynı zamanda zayıf karnıdır. Eldeki hazır, taşlaşmış siyasi kodlar hukukun bir dokunuşuyla değişmez. Siyasi inançların süzgeci işlemeye devam eder. Bu nedenle kararın kendisi kadar belki de daha fazla onun topluma mal oluşu, yorumlanması önemlidir. Bu da, toplumla doğrudan konuşan, düşünce üreten aktörlerin sorumluluğuna işaret eder.

Elbette hukukun toplum algısına nasıl yansıtılacağına, onun nasıl işletildiğinin, adına hareket ettiği değerlere ne kadar sadık kaldığının önemi vardır. Dolayısıyla, karar sonrası oluşan tartışma ve tereddütleri hukukun işleyişindeki zafiyetlere bağlayabilirsiniz. Ergenekon soruşturmasının ilk gününden başlayarak açıkça askerî vesayetin kirli yüzünü perdelemeye çalışanlardan, kendilerini kararlı bir değersizleştirmeye adanarlardan söz etmiyorum. Tasfiye edilen onların karanlık iktidarındır. Elbette öyle davranacaklar. Ancak, kararın ardından bu kararın demokratikleşme açısından kıyas kabul etmez değerini teslim eden aydınlarla da

bir "şerh koyma" tutumu izledik. Bu "şerh", yargılama sürecinin ve açıklanan kararın hukuken bazı sakatlıkları taşıdığı "kanaatini" ifade etmek biçiminde oldu.

Kestirmeden söyleyeyim, ben bu tutumu sakıncalı buluyorum. Bu, kararın kusursuz olduğunu söylemek anlamına gelmez. Sakatlıklar olduğu "hissiyatını" ifade etmeyi nasıl yanlış buluyorsam, kararın kusursuz ve tartışılmaz olduğunu ileri sürmeyi de o kadar yanlış buluyorum. Çok basit bir nedenle: Karar hakkında "hukuki kanaat" ileri sürülebilmesi için birincisi; mahkemenin gerekçelerini açıklaması, ikincisi; dosyaya, kararı veren hâkimler kadar derin bir hâkimiyet gerekir. Bunlar olmadan binlerce sayfa dokümandan, sayısız delilden ve yüz küsur duruşmadan oluşan yargı sürecine ilişkin "hissiyat" belirtme bana en azından şaşırtıcı geliyor.

İzleyebildiğim kadarıyla bu davayla derinliğine ilgilenen, dosyayı iyi inceleyen, karşılıklı argümanları yakından takip eden çok az sayıda yazar var. Çoğumuz onların aktardıkları üzerinden hissiyat oluşturuyoruz. Bunlardan birisi Sedat Ergin, diğeri Alper Görmüş. Olabildiğince ikisini de izlemeye çalıştım.

Sedat Ergin mesaisinin çoğunu dosyadaki plan CD'lerindeki "zamanlama çelişkilerine" odaklanmaya ayırdı. Davada sanık tarafının "komplo" tezini dayandırmaya çalıştığı en önemsenen argüman da sanırım buydu. Son derece dürüst bir tarafsızlıkla çaba sarf ettiğine onu izleyen herkes gibi bütün kalbimle kefil olacağım Alper Görmüş bu konuda 10-13-17-20 Nisan 2012 tarihlerinde bir dizi yazı kaleme aldı. Okumuş olanlar da dâhil, o yazılara dönüp bir kere daha bakmanızı öneririm.

Bugünkü (cuma) yazısından da öğreniyoruz ki, Görmüş bu konuyu tartışmaya devam edecek.

CD tartışmaları örneğinden de anlıyorsunuz ki, konuya hâkimiyet çok önemli ve bu ne yazık ki kanaat açıklayan çoğumuzda yok.

Sözün burasında başa dönmek istiyorum. Bu dava açıklamaya çalıştığım siyasi sonuçları nedeniyle baştan beri "vesayet korosu" tarafından çok önemsendi. Başta, tümüyle inkârla komplo tezine yaslanıldı. Bu çizgiyi bugün de sürdürenler var. Fakat daha "akıllı" olan takım, ortaya çıkan kimi ses kayıtları, bizzat sanık anlatımları vb. deliller karşısında "bir şeyler olmuş, seminer amacını aşmış ama darbe teşebbüsü çok aşırı bir iddia" manevrasına yeltendiler. Bu açıkça inandırıcılığı arttırmak için girilen bir yöntemdi. Kuşku, sisli bir alan yaratma teşebbüsüydü. Davayı ciddiye alan kesimleri de etkilemeyi hedef alıyordu.

Kısacası hukuk tartışması kılıfı altında yapılan, belirgin bir siyasi manevraydı.

Bu manevrayı, davanın açıklamaya çalıştığım siyasi değeri bakımından ciddiye almayı öneriyorum.

Yargılamada hukukun aşıldığı noktalar olamaz mı? Elbette olabilir. Bunlara göz yummak mı gerekir? Kuşkusuz hayır.

Fakat ortada kapsamlı bir yargılama süreci sonunda üretilmiş bir karar varken "hissiyat" açıklamak için erken bence.

ozaltinli@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yeni vizyon: İdeolojiye dönüş

Gürbüz Özaltınlı 03.10.2012

AKP kongresinden ülke sorunlarına ilişkin radikal açılımlar bekleyenler hayal kırıklığına uğradı. Erdoğan'ın yaklaşık iki buçuk saat süren konuşmasında Kürt sorununa, anayasa çalışmalarına, demokratikleşme hedeflerine yönelik yeni sözler işitmedik. Oysa dağıtılan "**Vizyon Belgesi**"inde önemli sayılabilecek reform vaatleri yer alıyordu. Erdoğan, neredeyse hiç birisine değinmedi. O, özenle seçtiği bir coğrafyaya "**selam göndermek**" için tam 28 dakika ayırmayı tercih etti. Tuhaf değil mi?

Kongrenin tartışılmaya değer asıl anlamını da bu ele veriyor. Sanırım, Erdoğan'ın önderliğinde buluşan siyasi elit, daha işlevsel saydıkları bir "**vizyon**"un gölgelenmesini istemedi. Evet, burada Başbakan'ın iyice kültleştirilmesine dönük bir mühendislik akli işletilmiş. Muhafazakâr blokta oluşan iktidar rekabetinde Erdoğan'ın açıkça ağırlık koymasının bütün izleri göze batıyor. Ancak lideri yüceltme ritüelleri kadar burada öne çıkan temanın niteliği üzerine düşünmek gerekir. Bu vizyon, yalnızca pragmayla da açıklanabilecek bir yönelim değil. Yeni elitin ontolojik kodlarında kökleri olan, kendilerini içtenlikle bu misyonun taşıyıcısı olarak tanımlayabilmelerine imkân tanıyan bir kültürle ilişkili.

Erdoğan ve arkadaşları, yeni dönemde iktidar stratejilerini kurarken, oyunun muhafazakâr sosyoloji üzerinden şekilleneceğine karar vermiş görünüyorlar.

AKP’de, bu ülkenin esas hamurunu geleneksel sosyolojinin değerlerinin ve kimlik tanımının oluşturduğuna dair güçlü bir inanç var. Bu sosyolojinin bugün geldiği noktada dünyaya ve modernleşmeye ilişkin kendine özgü bir tahayyülü olduğunu ve bu tahayyülün pek de Batı’cı laik modernlerin tasavvuruna uymadığını düşünüyorlar. Dayandıkları tabanın Osmanlı’ya ve Müslüman âleminin dayanışmasına asla laik modernler gibi kapalı olmadığını biliyorlar. Bu taban, **“Medeniyetler arası gerilimi”** ruhunda hissediyor ve duruşunda bir tereddüt yok.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kuşku

Gülbüz Özaltın 06.10.2012

Bir süredir zaten içimi kurcalıyordu. Şimdi bu son AKP kongresi tartışmalarıyla birlikte, itiraf etmezsem çatlayacağım bir yere geldim. Hemen söyleyeyim; galiba bende bir **“uyum sorunu”** var. Vesayetin tasfiyesi tartışmalarının yaşandığı dönemdeki konforumu kaybettim. O dönem, herkes büyük çatışma içinde seçtiği değerler üzerinden açıkça tutumunu belirlemiş, kendinden emin, sert bir tartışmaya tutuşmuştu. Siyasal tavır belirlemenin; kararlı, emin bir düşünce alanında durmanın yadırganacak yanı yoktu.

Şimdi koşullar değişti. Ülkeyi yeni bir güç yönetiyor; yeni bir tecrübeyle karşı karşıyayız. Fakat her türlü sorun karşısında ışık hızıyla oluşan, hakikati temsil ettiğinden kuşku duymayan, kendinden emin dil değişmedi. Düşünüyorum: Gerçek, insanların bu kadar açık gördüğü, ruhunda bütün ağırlığıyla hissettiği; o nedenle de sözünü hiç esirgemediği, orada bir yerde bütün çıplaklığıyla duruyor da, ben mi göreceğim gözden yoksunum? Hassasiyetlerim mi cılız kalmış? Elbette sezgilerim, kendimce okumalarım var. Bunları da yazıp çizmeye çalışıyorum. Fakat asla o kadar emin olamıyorum. Bazen, arkadaşlarımla oturduğumda yemeğin başında düşündüklerimle, sıra tatlıya geldiğinde düşündüklerim arasında fark oluşuyor. Sonra, onların da bir kısmının o kararlılıklarının bir geceye ait olduğunu, yeni bir gecede yeni bir meselenin üzerine konuşurken aynı kararlılıkla düşüncelerini değiştirebildiklerini görüyorum.

Okuduğum yazarların da çok kararlı olduklarını görüyorum. Arkadaşılarımdan farklı olarak onların kararlı çizgileri bir gecede yer değiştirmiyor. Bir süreklilik var. Hatta tavırları giderek derinleşiyor. İroninin, sertliğin dozu artıyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Savaş ve ahlak

Gülbüz Özaltın 10.10.2012

Son on yılda olanlar üzerine yürütülen tartışmalarda AKP'nin dönüştürücülüğü üzerine çok söz söylendi. Dönüşümün destekçileri bu süreçte muhafazakâr kesimleri Batı'nın modern değerleriyle barıştıran bir nitelik buldular. İslami referanslarla düşünen geniş kesimler, ilk kez temsilcisi saydıkları bir siyasi elitin sesi aracılığıyla, Avrupa'nın bir parçası olmanın değerli bir yönelim olduğunu, demokrasinin uzak ve kuşku duyulan bu evrene ait bir kavram değil Müslümanları da kapsayan evrensel bir medeniyet ölçüsünü ifade ettiğini, insan haklarının önemini düşünür oldular. Böylelikle **“Milli Görüş”** paradigmasının temel kabullerinin terk edildiği bir düşünsel iklimin yeşerdiğine tanık olduk. Milliyetçiliğin törpülediği, komşuların dost kabul edildiği, militarist koşullanmaların gölgelendiği, sivil ve barışçı bir dil gelişmeye başladı. Kuşkusuz eski ile yeni iç içe geçmişti ve yaşanan değişim ılımlı bir evrimi temsil ediyordu. Fakat kısa sürede oldukça radikal politika değişimlerini mümkün kılan yeni bir meşruiyet alanı açıldığı da bir gerçektir. Devletçi- milliyetçi- militarist ideolojik hegemonya yıllarını balık hızıyla unutmayanlar, Kıbrıs politikasında, Kürt açılımında, Ermenistan'la denenen yumuşama girişimlerinde yaşananların olağanüstülüğünü reddedemezler.

AKP için, iktidar mücadelesi yürüttüğü bu yıllarda Batı dünyasının desteği çok önemliydi. Bu parti, temsil ettiği sınıfların dünyaya açılma arzusuyla Batı'nın Ortadoğu'da modernlikle barışık güvenilir bir Müslüman ülke arayışını buluşturma misyonunu üstlendi. Biz bu yönelimin hem istikrar hem de refahın artışı açısından olumlu sonuçlarını görmekle kalmadık; aynı zamanda demokratik değerlerin de toplumda yayıldığına tanık olduk.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İstanbul Barosu seçimleri

Gürbüz Özeltinli 13.10.2012

Ahmet Hakan, Tarafsız Bölge programına İstanbul Barosu başkan adaylarını çağırdı. Konuyla ilgilenenler biliyorlar; **Muammer Aydın** ve **Ümit Kocasakal** kendilerini **“ulusalcı sol”** olarak niteleyen **“Atatürkçü”** geleneğin sözcülüğünü yapıyorlar. **Rıza Saka** ise sağ kimliğe seslenen, AKP içinden gelen bir isim. **Filiz Kerestecioğlu**, bu iki damarın dışında kalan farklı renklerin üzerinde uzlaştığı, Feminizm ve İnsan Hakları alanında yürüttüğü çalışmalarla tanınan bir hukukçu.

Kocasakal ve Aydın kendi dönemlerinde Baro'yu, statüko cephesinin aktif bir siyasi şubesine dönüştürmüşlerdi. Onları; daha yargılamalar bile başlamadan, Ergenekon gözaltılarında cüppeleri giyip kamuoyuna yaptıkları **“vatanseverler tutuklanıyor”** açıklamalarından hatırlıyorsunuz. Bugün de bu tutumlarıyla gurur duyduklarını gizlemiyorlar. Aralarındaki rekabetin nereden oluştuğunu merak eden Ahmet Hakan'a **“bu yapılarda her zaman rastlanan kişisel iktidar ve itibar tutkusu”** diyemedikleri için tatmin edici bir cevap veremediler. Kocasakal'ın Muammer Aydın'a yönelttiği, **“F tipinden”** destek arayışlarına girdiği yönündeki suçlaması size ortada bir **“ilke mücadelesi”** olduğu izlenimi vermişse yanılırsınız. Evet, şaşırabilirsiniz belki ama İstanbul Barosu **“Sözcü”**, **“Aydınlık”** gibi nefret dilinin arkaik temsilcilerinin aşağılayıcı kavramlarıyla konuşmaktan gocunmayan bir başkana sahip. Kocasakal, temsil ettiği avukatların bir kısmınca değerli bulunan bir kimliği, uluorta Çölaşan tarzı küçültücü yakıştırmalarla tanımlamanın başkanlık sorumluluğuyla bağdaşıp bağdaşmadığını aklına bile getirmeyecek kadar **“dava adamı”**. Böyle bir eleştiriyi okuyunca, beni de o cemaatin insanı sayabilecek kadar da derin bir ufka sahip olduğundan kuşku yok.

Kocasakal'ın KCK tutuklamalarında başkanı olduğu Baro mensubu 40 avukat gözaltına alındığında hiç ilgi göstermediğini de biliyoruz.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: [taraf.com.tr](#), [web.archive.org](#) (arşiv bağlantısı)

Sözün gücü

Gürbüz Özaltın 17.10.2012

Eğer bir sorun üzerine söz alıyorsanız bu, sözün gücüne inandığınız içindir. Söz gerçekten güçlüdür. Silahları susturabilir. Kavgaları bitirebilir. Körleri görür, sağırları işitir, kılabilir.

Söz güçlüdür; tam tersini de yapabilir. Cepheler açabilir, öfkeleri çağırabilir, savaşları başlatabilir.

Bu ülkede sözün rengi biraz karadır. Tanrı, ironiyi, hakareti, kibri dağıtırken bu coğrafyaya çok cömert davranmış.

Kürtler bir Gandhi çıkartamadı diye yakınanlarımızın diline bir bakın. Ya da, **“severiz yaratılanı yaratandan ötürü”** sözüne eşlik eden dış gıcırtilarına kulak verin. Hayat bu diyarlarda, buluşmalar, uzlaşmalar üzerine değil, ayrışmalar **“arınmalar”** üzerine cereyan ediyor. Biz çatışmalara **“ikna oluyoruz”**. Siyahlar beyazlar gözümüzü kamaştırıyor. Grilere körüz.

“ikna edebilmek için daha fazla ne yapabilirim ki” derken nasıl da samimiyiz. Bunca **“sabrımıza”** rağmen karşımızdakinin inadına ne kadar da içten şaşırıyoruz. Her şey **“tabak gibi ortadayken”** bu körlük kasıtlı olmalı diye düşünüyoruz. Eh, kasta da tahammül saflığa girer tabii...

Yazdıklarımın, hayatın hele ki siyasetin **“öpüşelim barışalım”** ya da **“hayatta üç şey önemlidir; sevgi, sevgi, sevgi”** gibi romantik komedi ilkeleri üzerine ilerlediğine inandığımı düşünmenizi istemem.

Toplular çatışmasız var olamazlar. Sözün ikna edemeyeceği çıkarların varlığından hepimiz haberdarızdır. Fakat gözümüzü nereye çevirsek bir sertlik, kestirmeden bir ötekileştirme görüyorsak bunu da sadece çıkarlarla açıklayamayız. Algıları, duyguları ve sözü biçimlendiren, **“siyasal kültür”** diye de bir şey var ve sanırım çok önemli.

Ben bizim gazetede yürüyen tartışmadan asla rahatsız olan birisi değilim.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: [taraf.com.tr](#), [web.archive.org](#) (arşiv bağlantısı)

Temel sorun milliyetçilik

Gürbüz Özaltın 27.10.2012

Her geçen gün görüyoruz ki, Türkiye’nin başına musallat olan temel mesele, ne İslamcılık, ne ataerkil zihniyet ve hatta ne de elitizmdir. Bütün bunlara damgasını vurarak olanca ağırlığıyla siyaseti kuşatan Türk milliyetçiliği açık ara öndedir.

Türk siyasetini rehin alan hastalık milliyetçiliktir. Onun otantik temsilcisi MHP'yi asla kastetmiyorum. Milliyetçi ideolojinin siyasal alana yansıması keşke MHP'nin cürmü kadar olabilseydi. Keşke, İslamcı, sol ya da otoriter modernleşmeciler hareketler milliyetçi ideolojiyle aralarına net mesafeler koyabildikleri bir tarih yaratabilselerdi. Bu mümkün olamadı. Otoriter modernleşmecilik zaten bu ideolojinin ana kaynağı oldu. Türkiye'nin en **"sivil ideolojisi"** İslamcılık dahi devletin sistematik olarak ürettiği milliyetçi ideolojinin hegemonyasına direnemedi. Onunla açıktan çatışmadı. Sol ise bırakın milliyetçiliğe direnmeyi, **"tam bağımsızlık"**, **"anti-emperyalizm"** gibi kodlar üzerinden onu kendi mecrasında yeniden üretti, bugün de buna devam ediyor.

Laik sosyolojinin geniş kesimleri, İslamcılığı siyasetin otoriterleşmesinde biricik tehdit olarak görmeye devam ediyor. İslami değerlerden demokratik bir siyaset çıkabilmesinin imkânsızlığına inanıyor. Kendi **"doğal"** ideolojisi olan milliyetçiliğin ülke siyaseti üzerindeki otoriterleştirici etkisini sorgulamayı aklından geçirmiyor.

Ataerkil zihniyetin İslami değerlerden beslendiği ve demokratik kültüre uzak olduğu bir sır değil. Bu zihniyet hiyerarşiyi esas alır. Haklar ve adalet kavramlarına yabancı değildir ama onları kendisi yukarıdan tanımlar ve **"koruyucu kollayıcı irade"** olarak ihsan eder. Verdikleriyle yetinilmesini bekler.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Açlık grevleri ve sorumluluklar

Gürbüz Özeltinli 31.10.2012

PKK'yı totaliter yapısı ve şiddet politikası nedeniyle haklı olarak eleştirenler, son açlık grevlerinde de hükümetten çok PKK'ya çatan sert cümleler kuruyorlar. PKK'nın Kürt toplumu üzerindeki gücünden rahatsız olmayı anlamak zor değil. Bu örgütün, kendi siyasi çizgisini benimsemeyen hiçbir sesin varlığına tahammülü yok ve sorunun barışçı çözümü yönünde de kimseye güven vermiyor.

Ancak otuz yıllık tecrübe de bize gösteriyor ki PKK sadece siyasi bir örgüt değil, o aynı zamanda belirgin bir Kürt sosyolojisiyle de özdeşleşmiş bir varlık. Bir vakıa. Saçma sapan Sri Lanka hayalleri kuran bir soykırımcı değilseniz bu son derece karmaşık tarihsel sorunu PKK'sız çözme düşüncelerine de mesafeli yaklaşmanız gerekir. Bu, PKK'yı sert biçimde eleştirmemek, alternatif Kürt siyasetleri için çaba sarf etmemek anlamına gelmez. Sorunun çözümü için esnek, çok yönlü politikalara açık olmak anlamına gelir.

Başbakan'ın terörün patladığı günlerde bile deklare etmekten çekinmediği **"siyasetle müzakere, terörle mücadele"** formülü bu esnekliği ima eder nitelikteydi ve doğrusu umut veriyordu. Ancak reel süreç öyle gelişmedi. Yaygın KCK tutuklamaları, Öcalan'a uygulanan tecrit ve Kürt haklarının tanınması alanındaki isteksizlik **"PKK'sız çözüm"** fikrinin karar vericilerde ağır bastığını gösterdi. Arkasından Uludere faciası geldi. Gaziantep'te sivillerin katledilmesine kadar uzanan kör şiddet tırmandı. Büyük kayıpların göze alındığı, toplu intiharları andıran yoğun bir saldırı başladı, karakollar basıldı, ortaya çıkan ağır bilanço bütün toplumu sarstı.

Karşı karşıya kaldığımız açlık grevleri bu travmanın ardından geliyor. **"İnsan hayatı pazarlanıyor"**, **"hiçbir dava insan hayatı kadar kutsal değildir"** klişelerinden daha ciddi sözlere ihtiyacımız var.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Türkiye seçeneksiz mi

Gülbüz Özeltinli 03.11.2012

On yılın ardından geldiğimiz yerde, ülkenin kaderini iki dudağının arasına almış bir liderin geleceğimizde de tek karar verici olacağına ilişkin bir inanç oldukça yaygın. Bu durum kimilerinde derin bir endişe yaratırken geniş çevrelerce de onaylanıyor gibi görünüyor. Yani, **“liderimiz”** özgüveninde haklı gibi.

Acaba gerçekten durum bu mu? Bizi, bütün stratejisini Erdoğan’ın çizdiği AKP’nin, temsil gücünü sürdüreceği, diğer aktörlerin aynı etkisiz diziliş içinde gidişi izleyeceği bir gelecek mi bekliyor?

Ben Erdoğan’ın işinin hiç de kolay olmadığını düşünüyorum. Bugünkü siyasi şemanın kararsız ve geçici bir dengeyi ifade ettiği kanısındayım. Başbakan altın günlerini yaşıyor bence ve bu altın dönem sanıldığından çok daha geniş çevreleri rahatsız ediyor.

On yıllık değişim süreci referandum ve ardından gelen seçimlerle kendi sonuçlarını yarattı, yeni bir dönem açtı. Göze batan en belirgin sonuç, değişim çatışması ekseninde oluşan bloklaşmanın her iki tarafında da iç uyumun sona ermesidir.

Statü bloku, temsil ettiği sosyolojide **“taşlaşmış ulusalcılık”**la ifade edilebilecek bir gövde yaratmış olmakla birlikte demokratik siyasete açık dinamikler de üretti. CHP çatısı altında yaşanan gerilim ve Kılıçdaroğlu’nun bariz tutarsızlıkları bu ayrışmaya işaret ediyor. Ancak bugün bu **“cepheden”** gelen bütün işaretler, demokratikleşme yönünde rol almak isteyen çevrelerin görünür vadede bu partide baskın olamayacağını gösteriyor. Bu blokta yer alan değişimci çevrelerin laik sosyolojide güçlü bir karşılığı yok. Bu birikimin Türkiye siyasetinde daha etkin rol alabilmesi, muhafazakâr cephedeki değişkenlere bağlı olabilir.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bir ‘halk kahramanı’nı hatırlamak

Gülbüz Özeltinli 07.11.2012

“Türkiye’de hanımların giyim kuşamlarına, başörtülerine özel yaşamlarında hiç kimse karışmıyor. Ancak burası hiç kimsenin özel yaşam mekânı değildir. Burası devletin en yüce kurumudur. Burada görev yapanlar devletin kurallarına, geleneklerine uymak zorundadırlar. Burası devlete meydan okunacak yer değildir. Lütfen bu hanıma haddini bildiriniz.”

Hatırlayacaksınız. Bu sözler bu günlerde halk kahramanı olarak güvercinler uçurularak heykeli açılan rahmetli **Bülent Ecevit**’e ait. Halkın oylarıyla seçilen **Merve Kavakçı**, bir halk kahramanının 44 saniye süren bu konuşmasına eşlik eden öfkeli bağrışlarla kovulmuştu başörtüsüyle girdiği **halkın Meclis’inden**. Yoksa **“devletin en yüce kurumundan”** mı demeliyim?

Gerçekten de, 70’lerde adını dağlara taşlara yazdıran popülist bir liderin, devletin otoriter sopasına dönüşünü ilan eden bu konuşma ibretliktir. Sadece, **“ötekini”** varlığına bir tehdit olarak algılayan derin öfkesi, tahammülsüzlüğüyle değil. Daha önemlisi, **“devlet”** ve **“hak arama”** kavramlarına yüklediği anlamlarla ibretliktir.

Türkiye’de devlete yüklenen mistik anlamın bir **“halk kahramanı”** ağzından toplumun suratına çarpılışıdır. Bu ülkede **“devlet”** asla varlığını toplumun rızasından alan bir yapı olarak kurgulanmadı. O, sivil olanın ulaşamadığı, biçim vermeye yeltenemeyeceği, ancak itaatle yükümlü olduğu doğa (toplum) üstü bir kimlik oldu. Devletin meşruiyetini sivil olandan aldığı değil, sivil olanın meşruiyetini devletin belirlediği bir dizilişe inandırıldık hepimiz. Felsefe böyle kuruldu. Toplumsal taleplerin ifade edildiği, yarıştığı, çatıştığı siyasal alanın içinde değil, **üstünde** durdu devlet.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Şemdin Sakık bir meczup mu

Gürbüz Özaltın 10.11.2012

Şemdin Sakık’ın bir meczup olduğunu ya da unutulduğu köşede kendince kurnazlıklar peşine düştüğünü kaç kişi düşünüyordur acaba? Siyasi tarihi ahlak-hukuk tanımaz kirli operasyonlardan geçilmeyen bu ülkede, Sakık’ın oynadığı rolün ardında çapanoğlu aramayan **“aydınlarımız”** var mıdır? Andıçları, Kerinçsiz kampanyalarını, **“misyoner tehditi”** tezgâhlarını yerli yerince okuyan bunca akıl fikir sahibi insanımız Sakık’ın saldırısını nasıl değerlendiriyor?

Ülkenin en önemli davasının, hükümeti eleştiren liberal aydınların ipe sapa gelmez yorumlarla suçlandığı bir sahneye dönüştürülmesi niçin büyük bir suskunlukla karşılanıyor? **“Türkiye’nin en iyi gazetesi”**nin üçüncü sayfasından **“liberallerin reisi”**ne haftada bir atıp tutanları, kendisine duayenlik yakıştırılan başyazarların eleştirilerini, demokratları iktidardan pay istemekle suçlayan **“star”**ları, **Taraf**la aile boyu kavgaya tutuşan, **“neden dilleriniz lal, gözleriniz kör”** sorularını savuranları izliyoruz. Atsınlar, tutsunlar, sorsunlar... Hepsi kabul. Nihayetinde siyasi tartışmadır. Bugün çatışır, yarın uyuşur, sonra yine tartışırız. Kimin terbiyeli olduğuyla da ilgilenemeyebiliriz. Peki, hiçbirisinin bu kirli operasyon üzerine bir çift esaslı cümle yazmaya kalemlerinin varamamasını nasıl yorumlayacağız? Çok mu önemsiz görülüyor bu olay?

Hiç sanmam. Bu tür olayların suikastlara kadar uzandığı bir sicilden geliyoruz.

Bazı olaylar vardır, onun karşısında takındığınız tutum ettiğiniz bir çuval laftan çok daha derin anlatır kim olduğunuzu.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ya ölmek ya asmak mı

Gürbüz Özaltın 14.11.2012

“İdamı getirin bu işi bitirin”... Evladını kaybeden annenin çığlığı *Sabah* gazetesinin manşetine yerleştirilmiş. O anne bir insanın yaşayabileceği en derin acıyı taşıyor ruhunda. Öfkesini anlamayanın insanlığından kuşku duymak gerekir. Anaların acısı, onların gözyaşı üzerine kuru sözler etmeye hiç benzemiyor. Beklenmeyen anda gelen evlat kaybının yarattığı onarılamaz yıkıma tanık olanlardanım. Bir kadının hayatının ikiye bölünüşünü,

aşlamaz uzaklıklara sivruluşunu, kendi içine bükülüşünü, hiç tükenmeyen hüznünü tanıyorum. Evlat kaybı bitmeyen bir yastır.

Kürt sorununu bize o annenin sesindeki acıdan daha iyi ne anlatabilir? Gerçekle aramızda küçük bir adım var aslında. O gerçek şu: Bu topraklarda aynı acıyı yaşayan onbinlerce Kürt anası var. Aynı öfkeyle ağıtlar yakmış, umudunu yitirmiş; dilini bilmediğimiz, sesini duymadığımız uzak diyarların acılı anaları onlar da.

Karşılıklı olarak acılı analar biriktiriyoruz. Aslında hınç biriktiriyoruz. Onbinlerce insanın öldüğü yerde yeni ölümlerden medet uman bir cinnet toplumuna dönüşüyoruz. Ölmek ve öldürmekle olmadığını, her ölümün yeniden öldürme çağrısına dönüştüğünü görmüyoruz.

Kalabalığın uğultusu, sağduyunun sesini bastırıyor.

Çoğunluğun öfkesi, siyaseti teslim alıyor.

Siyasetin kendisi acılı analara dönüştükçe, varlık nedenini ortadan kaldırmakta olduğunu fark etmiyor.

Siyasetin işi acı ve öfkenin diliyle konuşmak değildir. Siyasetin işi, o acıyı, nefreti dindirecek yolları bulmaktır. Fakat ne yazık ki siyasi akıl öyle işlemiyor. Belli ki, iktidar ve güç hesaplarında, çatışmak, meydan okumak daha **“yararlı”** görülüyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Solcu arkadaşım

Gürbüz Özaltınlı 17.11.2012

Aynı mahallede büyüdük, aynı liseyi bitirdik. Ben TİP’li oldum, o **“doktorcu”**. İkimiz de avukatız. Şimdi ikimiz de solcu muyuz bilmiyorum. Fakat on yıldır hep tartışırız. Son zamanlarda benden çok **“umutluydu”**. AKP’yi eleştirmemi bekliyordu. **“Eleştirmiyor muyum”** diye sordum. **“Eleştiriyorsun ama okşar gibi”** dedi.

Yazılarım içini soğutmuyormuş. Cümle aynen ona ait.

Arkadaşım hayatında hiç darbelerden yana olmadı! **“Bunlar”** 2002 seçimlerini kazandıktan sonra da istemedi bir ordu darbesini. Kendini kaybedip bayrak elde Cumhuriyet Mitinglerine koşanlardan değil. Balkonunda kalpaklı bayraklar görülmedi hiç; ne de kolunda, arabasında bir Atatürk imzası... Vesayet rejimine de **“karşıydı”** hep. Ama beni her zaman **“bunların”** demokrat olmadığına ikna etmeye çalıştı. Sanki ben **“onlara”** böyle **“öz”** bir kimlik yüklüyormuşum gibi. Aslında söylemek istediği hep şuydu: AKP’yi ne yaparsa yapsın desteklememek gerekir. Bu parti tehlikelidir.

Öyle de davrandı. Seçimlerde asla ona oy vermedi, hiç beğenmediği halde CHP’yi destekledi. 27 Nisan muhtırasında ağzını açmadı. AKP’yi kapatma davasına bir itirazı olmadı. Referandumda ise elbette **“hayır”** oyu kullandı. Ben onun yaptıklarının tam tersini yaptım.

Şimdi bana çok olgun davranıyor. Yaptığım **“hataları”** yüzüme vurmuyor. Haklı çıktığından emin. Açıkça söylemiyor ama, örneğin AKP kapatılsaydı sanırım Türkiye’nin bu gün daha yaşanılır bir ülke olacağını düşünüyor. Ya da hiçbirimizin henüz Ergenekon’un adını bile duymadığımız 2004 yılında, seçimleri MHP- CHP koalisyonunun kazanmasının çok daha hayırlı olacağı öngörüsünün doğru çıktığına inanıyor.

Şimdi de her zamanki gibi başlıca meselesi AKP hükümetinin gitmesi. “İçini soğutan” sertlikteki eleştirilere bayılıyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Solcu arkadaşımın gelen mektup

Gülbüz Özeltinli 21.11.2012

Geçtiğimiz cumartesi size anlattığım solcu arkadaşımın bir mail aldım. Çok dostça yazılmış, samimi endişelerle yüklü, eleştiriden çok uyarıcı olmayı dert edinen bir kaleminden çıkmış bir mektup bu. Hiç de bu kadar makul bir ruh hâlini temsil ettiğini söyleyemeyeceğim, hakaretin sınırlarında dolaşan tepkiler de aldım o yazıma ilişkin. Bunları aktaracağım.

Aktaracağım ve tartışmaya devam edeceğim. Çünkü, **demokratikleşmeyi başlıca mesele sayan “siyasal eleştirinin”** nasıl bir mantıkla kurulması gerektiği sorusunun, önemli bir tartışma konusu olduğuna inanıyorum.

Okuyanlar hatırlayacaktır; ancak çok kısa üstünden geçmekte yarar var. Eleştiri konusu olan o yazıda, laik kesimlerin Türkiye’nin demokratikleşmesinde rol almaya elverişsiz bir ideolojik evrende yaşadıklarını, **“demokrat eleştirinin”** onları tatmin etmek gibi bir sorumluluğunun olmadığını, ancak **“muhafazakâr çoğunlukla”** ilişki kurmaya yatkın bir dil oluşturulmasının değişimin sürdürülebilmesine katkı sunabileceğini ileri sürmüştüm.

Bu yazıya, oldukça fazla olumlu tepki aldığımı da söylemeliyim. Doğrusu bu bana şaşırtıcı geldi. Bunu, kafamda döndürüp durduğum soruların düşündüğümünden daha geniş bir kesimi meşgul ettiğinin işareti sayabiliriz sanıyorum.

Biz, solcu arkadaşımın ve kızgınlığını alıştığımız tonlarla açığa vuranlardan devam edelim. Tartışmayı aydınlatabilecek daha elverişli işaretler oralarda gizli çünkü.

Arkadaşımın kendisine ilişkin bazı itiraz ve uyarılarını atlıyorum. Önemsemediğim için değil; onun kişisel tutumuna ait olduğu ve tartışma çerçevemizi ilgilendirmedikleri için.

Sevgili arkadaşım şöyle diyor:

“Kolayca kategorize ettiğin ‘malum şahısların’ içinin soğumasını istemesi çok mu acayip sence.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Demokratikleşmede laiklerden umut var mı

Gülbüz Özeltinli 24.11.2012

Bu toplum, Osmanlı'nın modernleşme macerasının kucağında doğdu. Cumhuriyet dediğimiz radikal kırılmanın (ya da devamlılığın) içinden yürüyüp bugüne geldi. Bu tarih koridoruna küçük bir dikkat gösterirsek bugün yaşadığımız temel çatışmanın, bütün zamanlarda kendini var eden iki köklü damardan doğduğunu görürüz. Batı'yı referans alanlar, geleneği önemseyenler. Bir imparatorluğun çözülüşüne cevap olarak **"Batı gibi"** olmayı keşfeden elitin arkasında Batı'nın modernleşmeci sınıfları yoktu. Yerelliği aşamamış, ulusal bir pazar oluşturmamış, yoksul, eğitimsiz, çok etnisiteli dağınık bir sosyolojiden bir Batı toplumu çıkarmayı düşleyenler, devlet otoritesine ve **"kültür devrimine"** abandılar. Sonuç, karşılıklı yabancılaştırmanın derinleşmesi ve otoriterizmin kurumsallaşması oldu.

Cumhuriyet düşlediği ulusu yaratamadıysa da **"makbul sınıf"**ı yaratmayı başardı. Kendi belirlediği ideolojik-kültürel kodları aktarabildiği kesimler, **"yüksek statü"**yle tanıştılar. Bu kodlar hepimizin bildiği gibi; geleneğin **"gericilik"** olarak tanımlanmasına, Türk kimliğinin ve devletin yüceltilmesine, militarizme ve giyim kuşam gibi türlü çeşitli kültürel seçimlere kadar yayılan bir paketi ifade ediyordu. Bu sınıf ve onu merkeze yerleştiren siyasi elit, hiçbir zaman çoğunluk olamadılar ve çoğunluktan kuşku duymaktan vazgeçemediler. İktidarın dışında kalan sosyoloji ise 1946'ya kadar kendisini bu **"yenileşmeye"** ortak edecek temsilcisini bekledi.

DP deneyimi, geleneksel toplumun modernleşmeye eklenme girişimiydi. Kurucu **"babalar"** onu **"karşı devrim"** olarak kodladılar. Maceranın sonu devlet cinayetiyle bitti.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bir uyarı üzerine yeniden laikler

Gülbüz Özaltın 28.11.2012

Muhafazakârlığı yazacağımı söyleyerek bitirmiştim yazımı. Biraz erteliyorum. Bunun nedeni, aklıma güvendiğim yakın bir arkadaşımın **"laiklerden umutsuzluğumu"** gerekçelendirdiğim yazımdan sonra bana gönderdiği mesaj. O mesajı sizin de okumanızı isterim. Şöyle: *"Anlattığın tipik merkez- çevre analizi. Gerekli ama yetersiz. Bunun üzerinde sınıf boyutu var. Sonra, dinî- etnik boyut var. Sonra, AB- küreselleşme boyutu var. Bunlar anlattığın sosyolojik sektörleri yatay dikey böler. Değişim ve evrim böyle oluşur. Ara ve melez yapılar doğar. Kesişimler oluşur. Üstelik bunlar siyaset kertesiyile bire bir çakışmaz. Etkiler ve etkilenir. Yani hiçbir sosyolojik sektöre total sıfatlar yapıştırılamayız."*

Değişim karşısında sosyolojik- siyasi yapıların rollerini anlamaya çalışan birisine yönelik çok yerinde bir uyarı. Gerçekten, **"siyasal eleştirinin"** **"siyasal analize"** dayanması gerektiğini söyleyen birisinin **indirgemecilik tuzaklarına, yüzeysel şemalara** karşı da tetikte olması beklenir. Doğru; bir gazete yazısına çok az şey sığıyor. Tayin edici olduğunu düşündüğünüz noktaya odaklanmak ihtiyacı duyuyorsunuz. Fakat bu mazerete de çok yaslanmamak gerekir. Kavramlara özensizce yaklaştığınız, önemli ayrıntıları, dip akıntılarını ciddiye almadığınız duygusu yaratabilirsiniz. Dahası bunlar, kendi anlama çabanızı sakatlayabilir.

Örneğin, **"laik sosyoloji"** kavramını bir araç olarak kullanırken, onu fazlasıyla homojen, statik algıladığınız düşüncesi yaratıyorsanız durup düşünmenizde fayda var.

Tarihimizi, otoriter modernleşmenin yol açtığı ayrışmanın, dönemin kavramlarına göre (sağ- sol, laik- muhafazakâr) kendini yeniden ürettiği bir süreç olarak tanımlayıp geçmenin, bazı kırılmaları ihmal ettiğinin farkındayım.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Muhafazakâr çoğunluk

Gülbüz Özaltnlı 01.12.2012

Muhafazakârlar siyaset sahnesine tek parti diktatörlüğüne itiraz olarak çıktılar. DP, modernleşmenin dışladığı büyük nüfusun sisteme girme iradesini temsil ediyordu. Bu sosyolojinin esnaf, tüccar ve çok ağırlıklı olarak da köylülerden oluştuğunu biliyoruz. Kurulan partiye düşünülen isimlerden birisinin de **“Demokrat Çiftçi Partisi”** olması rastlantı değil. Bu bir bakıma liberal olarak niteleyebileceğimiz değerlerle geleneksel toplumu buluşturma çabasıydı. Toplumda çok ciddi bir karşılık buldu.

Batı liberalizminin ardında nasıl bir zenginleşme, sınıf mücadeleleri ve aydınlanma tecrübesi yattığı bilinir. **Batı’da özgürleşme hareketi geleneğin yıkılması anlamına geliyordu. Bizde ise tam tersine geleneksel toplumun sırtlandığı bir süreç oldu bu.** Gelenek dediğimiz ise, ağırlıklı olarak dinsel inanışlar çevresinde kurulan ataerkil bir zihniyete karşılık gelir. Bizim Batı’ya benzer bir tarafımız olmadı hiç. O nedenle, hâkim düşünme biçimine çok etkili bir eleştiri içermekle birlikte İdris Küçükömer’in de **“Türkiye’de ‘sol’ sağ, ‘sağ’ ise soldur”** önermesi yanıltıcıdır bence. Çünkü o da özgünlüğe işaret ederken Batı’nın **“sol”** ve **“sağ”** kavramlarını kullanmakta ve bizi, tarafları Batı paradigması içinde sınıflandırmaya davet etmektedir. Kavramları tersine çevirmek çok sarsıcı bir pencere açmaya hizmet ediyor ama, özgünlüğümüzü kavramaya yine de uzak kalıyor. Daha doğrusu belki şu önerme olacaktır: Bizim Batılı anlamda ne sağımız sağdır, ne de solumuz sol.

Dolayısıyla bizim liberal siyasetimiz de bize benzedi. Parlamentoculuğu hiç aşamadı. Çoğunlukçu oldu. Ataerkil zihniyete yaslandı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Muhafazakârlara dokunabilmek

Gülbüz Özaltnlı 08.12.2012

AKP, siyasal sistemde değişiklik isteyen memnuniyetsizlerin partisi olarak doğdu. Onlara güç ve özgürlük vaat etti. Bunun için, rejimin iktidar kurumlarıyla mücadele etmesi gerekiyordu. Bu yol, İslami ve ecdatçı hamasetle yürünebilecek yol değildi. Demokrasi, millet iradesi, insan hakları kavramları merkeze yerleşti.

AKP’nin, önündeki engelleri temizlemeye yöneldiği yıllar süresince, dayandığı geniş muhafazakâr kitle üzerinde dönüştürücü bir rol oynadığını kabul etmek gerekir. Vesayetçi rejimin baskı altına aldığı tüm kimlikler üzerinden yükselen **hak ve özgürlükler tartışması** toplumsal gündemin en üstüne yerleşti. Dindarların, Alevilerin, Kürtlerin birer hak öznesi olduklarına dair yeni bir farkındalık düzeyi oluştu. Kimsenin dokunulmaz olmadığı, darbeciliğin ahlaken ve hukuken kabul edilemezliği algısı güçlendi. Bütün bu süreç, geleneksel değerlerle modern demokratik değerlerin iç içe geçmesi ve birbirini etkilemesi anlamına geliyordu.

Son derece karmaşık yürüyen bu etkileşimin sonuçlarını ölçebilmek hiç kolay değil. Ancak Erdoğan'ın temsil ettiği yeni hattın, bu etkileşim sürecine son vermeye dönük otoriter bir müdahale anlamına geldiği açık.

Hak ve özgürlükler yerine, milliyetçi-muhafazakâr bir zemine kayıldığına tanık oluyoruz. Hem de abartılı vurgularla, göz çıkartırcasına. Bunun bir **“kitle toplama”** stratejisi olarak tasarlandığını ileri sürenler haklı olabilirler. Politikada, **“kitle toplama”** yöntemleriyle, **“sorun çözme”** yöntemlerinin, farklı düzeylere karşılık geldiğini de kabul edebiliriz. Bir yandan emperyal çağrışımlarla yüklü **“ecdat”** hamaseti boca edilirken, öte yandan Kürt haklarıyla ilgili reformlara tanık olabiliriz.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kadınlar kırılırken

Gülbüz Özeltinli 12.12.2012

Yıllar önce izlediğim bir Hollywood filmi vardı. Sinemayı “star”lar üzerinden takip ettiğimiz zamanlardı. Onun için filmin ismini ya da yönetmenini değil, fakat oyuncusunu hâlâ iyi hatırlarım: Charles Bronson.

Film, genç bir kız ve annesinin New York'ta yaşadıkları apartman dairesinde bir grup lümpen tarafından insanı tiksindiren bir şiddete maruz kalmalarıyla başlıyordu. Anne ve kızın tecavüze uğrayıp vahşice öldürülmeleriyle nefretten kaskatı kesilen bir salon dolusu seyirciyi, ailenin babası olduğunu öğreneceğimiz Charles Bronson'un New York lümpenlerini ayırım yapmaksızın kırıp geçiren şiddeti yatıştırabilmişti. Bronson, her gece Manhattan sokaklarında suçlu avına çıkıyor, kuşkulandığı insanlara tuzaklar kuruyor ve üstüne gelen ne kadar serseri varsa oracıkta öldürüyordu. Bronson'un derhal bir medya kahramanına dönüşmesini ve şehirde suç oranının hızla düşüşünü içim soğuyarak izlediğimi hatırlıyorum. Amerikan sineması seyirciyi avucunun içine almayı iyi biliyor; (İlkel Duyguları Kaşıma Endüstrisi).

Pis bir itirafta bulunayım; **Ayşe Paşalı**'nın, şiddetten paramparça olmuş bakışlarını bize diktiği son fotoğrafından bu yana, her kadın cinayetinde o filmi hatırlıyorum. “Sallandıracaksın iki tanesini” gibi bir “rasyonel”den de söz etmiyorum tabii. Benimkisi ilkel bir kızgınlık hâli. Ne sosyolojik analizler, ne siyasi eleştiriler ne de çağdaş hukuk felsefeleri nefretimi yatıştırıyor. Böylesine vahşi, acımasız bir zulmün çok sağlam bir karşılığı olması beklentimi içimden söküp atamıyorum. Ne Kürtlerin, ne Alevilerin ne de aklınıza gelebilecek başka kimliklerin maruz kaldığı ayrımcı şiddet, kadınları kırıp geçiren erkek şiddeti kadar etkiliyor beni.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Katile hayvan demek

Gülbüz Özeltinli 15.12.2012

Çarşamba günü öğlen saatlerinde çocukluk arkadaşım Murat aradı. “Ben de geçen gün, insanların kaba sabalıklarını, kötülük hâllerini neden hayvanlık olarak tanımlarız diye düşünmüştüm, şimdi senin yazında da

aynı durumla karşılaştım” dedi. Kadınlara tecavüz eden, öldüren erkekleri **“hayvan”** olarak nitelememden söz ediyordu.

Sonra aynı yazıyla ilgili tanımadığım okuyuculardan da mailler gelmeye başladı. İstisnasız hepsi, yazıda dile getirilen eleştirilere katıldıklarını belirtiyorlar ve şu şerhi koyuyorlardı: Katillere **“hayvan”** dememelisiniz. Bir okuyucu eleştirisini şöyle gerekçelendiriyordu: **“... Zaten var olan, hayvanlara karşı güdülen nefreti arttırıyorsunuz.”**

Bu eleştiriler, ayrımcı ideolojilere karşı mücadelede dil kalıplarının önemli olduğuna inanan **“politik doğruculuk”** tutumuna örnek oluşturuyor.

Doğrusu ben politik doğruculuk izi taşıyan her müdahaleyi, daha baştan **“ikiyüzlü, yapay ve steril muhaliflik”** ya da **“faşizme evrilmeye müsait sansürcülük”** olarak sınıflandıran, değersizleştiren bir yerde değilim. Özellikle, feministlerin, gaylerin, Amerikalı ırkçılık karşıtı aktivistlerin dünyamıza soktuğu bir yeniliktir **“politik doğruculuk”**. Dil kalıplarının düşüncemiz ve eylemimiz üzerinde etkili olduğu varsayımına dayanır. Dili ayrımcı kültür unsurlarından arındırma çabasını; fark etme ve hayatı yeniden okuma imkânı yaratması açısından önemser. Bu çerçeveden bakıldığında; ağır bir insan kötülüğünün **“hayvanlık”** olarak adlandırılması, bence de, insan merkezli ayrımcı bir ideolojinin dilimizdeki yansımaları ifade eder.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kişiler ve misyon

Gürbüz Özeltinli 19.12.2012

Yasemin Çongar ve Ahmet Altan’ın ayrılış kararları travmatikti doğrusu. En azından benim hiç beklediğim bir durum değildi bu. İçimde yakaladığım ilk duygu umutsuzluk oldu. *Taraf*’ın sonunun geldiğini düşündüm ve üzüldüm. Bu üzüntü öyle, çok ulvi **“ne olacak şimdi memleketin hâli”, “özgürlük talepleri sahipsiz mi kaldı”** mahiyetinde **“sosyal içerikli”** bir duygu gibi de gezinmedi ruhumda. Çok daha sivil, hayli kişisel bir sıkıntıdan söz ediyorum. Ben şimdi ne okuyacağım? Günümün iki, üç saatinde bu hazzın yerine ne ikâme edeceğim? **“Oldu mu yani şimdi!”**... İşte böyle bir iç burkulma hâli.

Yazabileceğimi de düşünmedim. Yani, gazete kendini sürdürse de, herhalde ben artık yazamam diye geçirdim içimden. Fakat, **“şef”** gitti hadi bize de eyvallah falan diyecek yaşları da çoktan geçtik, kazık kadar adamlarız. Ne şefi, ne müridi... Hem zaten Altan da gazeteyi okurlara, yazarlara emanet etmiş. Hepsi bir yana; bu gazeteyi her gün önümüze koyan, onu hayatının merkezine oturtmuş, çok ciddi emek harcayan, canla başla çalışan onca insan var. Bu gazete Yasemin’le Ahmet Altan’ın olduğu kadar onların da gazetesi.

Üç gün boyunca kafamın içinde döndürüp durdum bunları...

Ben Alev Er’i tanımıyorum, fakat *Taraf*’ı *Taraf* yapan insanların başında geldiğini biliyorum. Yasemin Çongar ve Ahmet Altan’ın bu gazetenin varlığı ve prestijiyle ilgili etkileri ise çok özeldir. Yasemin Çongar yaklaşık iki yıldır politik makale yazmıyor. Cumartesi günleri harika edebiyat yazılarını takip etmekle yetiniyoruz. Fazla görünür olmamayı seçti o. Fakat uluslararası standartlarda gazetecilik deneyimi olan bir isim ve *Taraf*’a olağanüstü bir mesai harcıyor. Yasemin benim gözümde gazetenin politik beynidir aynı zamanda. Onun yokluğunu telafi etmek kolay bir iş olmayacaktır.

Ahmet Altan ise *Taraf*'a ruhunu, duygusunu veren bir yazar. Bu “**ruh**”, “**duygu**” sandığımızdan çok önemli bir şey. Ne yapmak istediğiniz evet, önemlidir. Fakat yapmak istediğiniz şeyi **nasıl** yaptığınız ondan da önemlidir. İşte bu “**nasıl**”ı Ahmet Altan’ın gerçekten benzersiz kalemi belirlemiştir *Taraf*’ta. Dostları ve düşmanları çağırın dilin mühürü Ahmet Altan’ın elinde olmuştur. Yeteneği ve cesaretiyle o; *Taraf*’ın en görünen yüzü, topluma en etkili ulaşan sesi olarak *Taraf*’la özdeşleşmiştir. *Taraf*’ın ruhu dediğim şey, büyük ölçüde işte bu karizmadır. Şimdi biz Altan’ın yokluğunda bu ruhun önemini de yeniden keşfedeceğiz.

Bütün bunlar tamam...

Fakat ilk şok geçtikten sonra, insan hayatın sakin, soğuk ama sağlam bilgisine dönüyor. Hayatta doldurulamayacak boşluk, aşılamayacak sınır yoktur. İnsanlık sonsuza kadar kendini aşarak var olacak. Unutulmayanlar; aşılamadıkları, insanlık onların yarattıklarının sınırlarında donup kaldığı için değil, kendi dönemlerinde hayran olunacak değerler ürettikleri için yaşıyorlar insanlık belleğinde.

Bizim gibi şiddet yüklü toplumlarda kahramanlık kültü görüldüğünden çok daha kuşatıcı hakikaten. Hepimize orasından burasından bulaşmış. Haksız da değiliz. Her itirazın çıplak şiddetle bastırıldığı bir geleneğin içinden geliyoruz. Başkaldıran sesler çok az. Korku dağları bekliyor. Anlı şanlı okumuşların güç karşısında nasıl kişiliksizleştiğinin sayısız örneği cirit atıyor hayatımızda. Darbeleri Araştırma Komisyonu’na ifade veren medyası hatırlatayım size yeter. Böyle bir coğrafyada elbette dürüst ve cesur sesler çok heyecan yaratıyor.

Fakat kahramanların ışığı, mütevazı duruşlara karşı körlük yaratmasın bizde.

Kalanların yazılarını okuyorum *Taraf*’ta. Gazeteyi yaşatmak için kararlı duruşlarını izliyorum. Çok saygı değer buluyorum bu tavırlarını. Kendilerine güvenlerini bütün kalbimle alkışlıyorum. Olur, olmaz; ama entelektüel tutum bence budur. Eminim gidenler de böyle düşünüyorlardır. “**Bu koşullarda yapmayacağım, yapamayacağım**” demek başkadır, “**bu gazete artık sussun**” demek başka. Eminim gazete şu veya bu nedenle susarsa, buna Yasemin Çongar, Ahmet Altan, Neşe Düzel ve Murat Belge benden daha az üzülmez.

“**Misyon bitti**” diye kaşık havası tutturanları ise zaten geçiniz... Onların mide bulandırıcı gürültüsüne aşılmaz bir yerde duruyor bu gazete; okuyucusuyla da yazarıyla da...

Taraf’ın misyonu ancak *Taraf* isterse biter. *Taraf*, insan hakları, özgürlükler ve demokrasi taleplerinin sözcüsü olmayı terk ederse; ilkesel ve vicdani eleştirel tutumunu sulandırırsa biter. Çünkü o zaman “**misyonu bitti**” korosunun angaje parazitlerinden farkı kalmaz, onlara benzer.

Misyon bitmiş öyle mi?

Sözcü’ye mi geçmiş misyon? Yoksa *Cumhuriyet*’e mi, *Aydınlık*’a mı? Belki de *Hürriyet*, *Milliyet*, *Vatan*’da falandır misyon! Yoksa *Sabah*, *Star* mı devraldı misyonu? *Sol*, *Birgün*, *Yurt*?

Hakikaten ne okuyacak bugüne kadar *Taraf* okuyan insanlar bundan sonra? Buna bir cevap verir misiniz?

Ben kalanların gayretini ve cesaretini seviyorum.

Gittiği yere kadar...

ozaltinli@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Eskimiş kalıplar verimsiz duygular

Gürbüz Özeltinli 22.12.2012

Partilerin kimliklerine ilişkin “**çözümlemeler**” yapmayı, onları tarihsel olarak belirlenmiş kategoriler içine yerleştirmeyi önemseriz. Böylelikle kendi siyasi kimliğimizle o partinin mesafesini tanımlarız. Önemli bir konfordur bu.

Biz farkında olmasak da, kavramlar olgulardan önce gelir bu ilişkilerde. Daha doğrusu, siyasi-kültürel benliğimizle bir siyasi partinin ilişkisi, olgulardan çok kavramlar aracılığıyla meşrulaştırılır. Kavramlar, tekil şahıslar olarak “**x**” partisini sevmemizi ya da sevmememizi kısa yoldan anlaşılır ve haklı kılmakla kalmazlar, aynı zamanda bizzat kendi algılarımızı yeniden üretmemize de yararlar.

Biz “**solcu**”yuzdur, “**x**” partisi “**sağcı**”; biz “**demokratızdır**” o parti “**otoriter**”, biz “**ilerici**”yizdir o “**muhafazakâr**”... Bu ikilikler; bariz uzaklıkları, dahası karşıtlıkları meşru kılar. Sadece meşru kılsa neyse. Aynı zamanda bizde; kaba, mekanik, kendini yüzeyde verimsiz biçimde durmadan tekrar eden bir algı evreni yaratır. Gördüğümüz her şeyi ucundan tutup bu ikilik dünyasına yerleştirmeyi alışkanlık ediniriz. Yerleştiremeyen olguları görmezden gelip önemsizleştirme mekanizmaları üretiriz. Olgular önemlerini, gerçek hayattan değil, bizim zihnimizde bu şemayı ne kadar temsil ettiklerinden almaya başlarlar.

Böyle bir zihinde; hiçbir olgunun “**muhafiflik**” ya da “**yandaşlık**” duygularının sarsılmasına yol açacak biçimde “**ikili şemayı**” zedelemesine izin verilmez. **Duygular** akla emir verir. Akıl gereğini yerine getirerek “**şemayı zorlayan olguyu**” uygun yere oturtacak izahı üretir.

Örneğin böyle işleyen bir akıl dünyası, kurduğu şemada “**sağ**”da duran bir politik aktörün, “**sol**”cu bir kimlik yüklediği siyaset çizgisinin asla cesaret edemeyeceği dönüştürücülükte bir adım atması karşısında iki tepkiden birisini verir; ya o adımı önemsizleştirir ya da onu sağı güçlendirecek taktik bir manevra olarak tanımlar.

Aslında, hepimiz için psikolojik bir ihtiyaç olarak kendini dayatan “**aidiyet duygularının**” siyasal alana yansıma mekanizmalarından söz ediyorum. Aidiyet duygusu benliğin bir parçası. Onsuz olmuyor. Her zaman da, ciddi tuzaklarla karşı karşıya bırakıyor bizi.

Bu sıkıcı soyutluktan günümüzün elle tutulur hâllerine gidersek...

Bugün milyonlarca insan, “**solcu**”, “**ilerici**” ya da “**demokrat**” oldukları için AKP’yi sevmediğini (çoğu için sevmemek çok yumuşak kaldı farkındayım) düşünüyor.

Fakat öyle zamanlardan geçiyoruz ki, dünün tartışmaları ve algıları içinde şekillenmiş bu kavramlar, artık aidiyet duygularımızı meşrulaştırabilecek güçte değiller.

İçinden geçmekte olduğumuz değişim süreci, bu kavramların yeniden anlamlandırılmasını dayatıyor.

“**Solculuk**” nedir, “**muhafazakârlık**” nedir, “**demokratlık**” nedir? AKP neden solcu, demokrat, ilerici değildir? Muhalefet neden solcu, demokrat ve ilericidir? Bu soruların asla, somut olgularla kanıtlanabilecek ikna edici, bütüncül cevaplarını veremeyiz.

Eğer biz, isim koyunca olguyu var kıldığımıza inanan bir nominalizm penceresinden bakmıyorsak hayata; olguların nesnel varlığına ve tarihsel anlam yüklerine dürüst bir saygı içinde yaklaşıyorsak, bu ikiliklerin siyasal konumlarımızı izah etme gücünü kaybettiğini teslim etmemiz gerekir.

AKP'nin politik eylem çizgisine baktığınız ya da söylemine kulak verdiğinizde, bu kavramların hem kendilerinin hem de karşıtlarının birarada bulunduğunu görürsünüz.

AKP, bütün bu tanımlanmış ikilikleri sözünde de eyleminde de temsil edebilen bir aktördür.

O hâlde şu soruyu gerçekten sormak gerekir: Bu karşıtlıkları bünyesinde birarada bulundurabilen bir yapıya nasıl oluyor da böyle derin bir nefret duyulabiliyor?

Bu soru şunu açığa çıkartıyor: Bizim duygularımız o kavram kalıpları içinden izah edilebilecek, akla kavuşturulabilecek duygular değil. Biz; solcu, demokrat ya da ilerici olduğumuz için değil (çünkü hepsi biraz da AKP'de temsili olan kavramlar bunlar) başka nedenlerle kızgınız bu partiye.

Yaptığımız şey ise siyaset falan değil, öfkelenmek...

Öfkelerimizi **"bir zamanların"** ezberleri içinden gelen siyasal aidiyet kavramlarıyla durmadan yeniden meşrulaştırmak yerine, bu duygularımızın kültürel, ideolojik, psikolojik köklerine doğru bir anlama yolculuğuna ihtiyacımız var bence.

Belki o zaman, manasızca homurdanan anti-politik özneler olmaktan kurtuluruz.

Gerçekten şikâyet ettiğimiz yanlışlık ve eksiklikleri gidermeye katkıda bulunabilecek politik öznelere dönüşürüz.

ozaltinli@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

ODTÜ protestocuları ve devlet şiddeti

Gülbüz Özaltın 26.12.2012

ODTÜ olaylarını, protestocu gençlerin ideolojik dünyaları üzerinden mi tartışacağız? Evet, statüko- değişim çatışmasında kalpaklı bayraklarla Che posterlerinin aynı hizada bulunduğu bir politik hattın varlığından haberdarız. **"ODTÜ geleneğinin"** nereye yerleştiği bilinmeyen bir şey değil. Eylemin sözcülerince son on yılın Türkiye tarihinin **"en karanlık"** dönemi olarak nitelenmesi, ODTÜ'nün devrimci direnişin kalesi sayılması, iktidar karşıtı şiddetin meşru görüldüğüne ilişkin imalar yeteri kadar açıklayıcı. Fakat olayları tartışırken odaklanılacak alan bu olmamalı.

Biz demokratik bir ülke istiyoruz. **Bu isteğimizi protestocu gençlerin ideolojisinden çok daha fazla ilgilendiren şey, devlet cebrini kullanma gücünü elinde bulunduran iradenin zihniyetidir.** Hukuk, bir eylemi içinde yer alanların ideolojik kabulleriyle yargılayabilir mi? Meşruiyet tartışması katılımcıların fikrî dünyaları üzerine kurulabilir mi? Demokratik zihniyette bir protestonun tek ölçütü vardır: Şiddet. Protesto şiddet içermemelidir. Fakat şiddete de sağlam bir şerh koymamız gerekir. Sivil bir şiddet, devletin bütün

şiddetinin zincirlerinden boşalmasını haklı kılmaz. Devlet o kadar yıkıcı bir güçle donatılmıştır ki, o denli yok edici olabilir ki, hukuk mekanizması tarafından denetlenmediğinde onun bir adalet ve düzen sağlayıcı değil, zulüm aracı olduğuna tanık olursunuz. Protestonun başvurduğu şiddet orada bulunanların güvenliğini tehdit eder. Orantısız devlet şiddeti ise tüm topluma yöneltilmiş bir tehdittir. Hukukun kilit taşı **“orantıdır”**.

ODTÜ’de ne oldu? Olağanüstü bir polis gücüyle üniversite işgal edildi. Verilen sayılar ürkütücü. **Her bir protestocuya neredeyse beş polis düşüyor.** Olaya tanık olan akademisyenler, **öğrencilerden herhangi bir şiddet davranışı gelmeden sloganlarla birlikte polisin ağır bir saldırı başlattığını** açıkladılar. Sayısız gaz ve sis bombasının kullanıldığı, protestocuların acımasızca dövüldüğü bir gözü karalık sözkonusu. Neresinden baksanız ortada **“asayiş”**i çok aşan bir motivasyon var. Bir tür küçük hesaplaşma...

Ardından söylenenler en az olaylar kadar önemli.

Söz alan bütün iktidar temsilcileri protestonun demokratik bir hak olduğunu teslim ediyorlar. Öğrencilerin hükümeti beğenmek zorunda olmadıklarını kabul ediyorlar. Onlar sadece şiddete karşı olduklarını söylüyorlar. Fakat bütün bu açıklamalarda bir eğretilik, inandırıcılığı zayıflatan bir formellik var. Sözcüler, öğrencilerin şiddet kullanıp kullanmadığı ve polisin orantısız saldırısı üzerine tartışmaya girmekten özenle kaçınıyorlar. Erdoğan, üniversite hocalarını azarlıyor. O, **“ülkenin bu büyük başarısını”** kutlayan öğrenciler görmek istiyor. Göktürk-2’yle gururlanmalarını arzuluyor. Çok daha makul, esnek bir akli temsil ettiğini düşünebileceğimiz Arınç, *Habertürk*’teki röportajında **“ülkenin bu mutlu gününü gölgelediler”** diye yakınabiliyor. **“protestocuların arasında bütün eylemlere koşan seyyar militanların olduğunu”** söylüyor. **“Örgütleri bellidir”** diyor. Ardından Hayati Yazıcı **“Ne yani ODTÜ kurtarılmış bölge mi”** diye soruyor. Öğrencilerin **“uydu fırlatımını biz de görmek istiyoruz, dışarıda da ekran kurun”** demesini istiyor. **“Ülkenin millete ait varlığıyla üretilmiş çok önemli bir projenin havaya fırlatılış töreninde bu yapılmaz”** diyor.

“Bu mutlu günü gölgelemek”, “millete ait varlıkla üretilmiş bir projenin havaya fırlatılış gününde bu olayı izlemek yerine protesto yolunu seçmiş olmak”, “başka üniversitelerden eylem için oraya gelmiş bulunmak” gibi argümanlar “şiddet” argümanı ile iç içe geçiyor ve toplumdan polisin aşırı şiddetini onaylaması bekleniyor.

Protesto hakkı ve devletin şiddet kullanma ilkelerinin konuşulduğu bir tartışmada bu argümanların yeri olamaz. Bırakın **“büyük fırlatılış”**tan gurur duymayı, bu gençlerin bir kısmı **“devrimle”** rejimi değiştirip **“halkın iktidarını”** kurmayı istiyorlar. Peki, ne yapacağız? 3000 polisle üniversite basıp kafa kol mu kıracağız? Hocaları mı azarlayacağız? Bizi okullarında istememelerini **“kurtarılmış bölge”** meydan okuması olarak görüp had mi bildireceğiz? Devletin gücünü böyle mi kullanacağız?

Arkasında bu kadar büyük bir toplumsal destek bulmuş bir iktidarın, böylesine hazımsız, böylesine öfkeli, kimbilir belki de bu derece ürkek olması hayırlı bir durum değil.

Hükümete kategorik muhalefeti onaylayanlardan değilim.

Ucu Silivri’ye kadar uzanabilen, AKP’yi devirmenin **“devrimci”** bir hedef olduğu sayıklamalarına karnım tok.

Ülkenin en kirli yıllarını **“kaybedilmiş özgürlük günleri”** ilan eden; tanık olduğumuz değişim karşısında yas tutan, karanlık cepheyle asla işim olmaz.

Fakat bunlar, hükümetin demokratik haklarla kurduğu zihinsel ilişkinin sorunlu olduğunu görmezlikten gelmeyi gerektirmiyor.

Ergenekon hayaleti, devletin bu tür saldırılarını meşru göstermenin mazereti olamaz.

Bu şiddeti onaylayanlar, onun karşısında susanlar, yanlış yapıyorlar.

ozaltinli@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

ODTÜ'nün açığa çıkarttığı nedir

Gürbüz Özeltinli 29.12.2012

Size de ilginç gelmiyor mu? ODTÜ olayı, üzerinden on gün geçmesine rağmen gündemin tepesinde duruyor. Neden acaba? Bir komployla mı karşı karşıyayız? Ne oldu da gündemi parmağında oynatan Başbakan ODTÜ'ye sıkıştı kaldı? Bu arada **"koskoca Göktürk"** de güme gitti göz göre göre! Bu sizce de sürpriz değil mi?

Başbakan'ı en son, olayların bu onuncu gününde Ankara Sanayi Odası'nda konuşurken dinledim. Şikâyetçiydi ODTÜ'nün konuşulmasından. Bildiğimiz öfkesiyle kürsüdeydi. Medya, CHP, üniversite hocaları ve **"derin muhalefet"**e işaret ediyordu. 60'ları, 70'leri hatırlatıyor, aldatılmış gençlikten, CHP'nin kışkırtıcılığından, karanlık stratejilerden söz ediyordu.

Söylemek istediği şeydu: İktidarını yitirmiş derin güçler devrede. Gençliğe yeniden rol biçiyorlar. **"Kaybedilmiş cennetlerini"** geri getirmek için kaosa oynuyorlar. İzin vermeyiz.

Biz onların cennetinin bizim cehennemimiz olduğunu biliyoruz. Saf değiliz. Biz de 70'lerin içinden geliyoruz. Biz de devletin kuytularının provokasyon enstrümanlarının farkındayız. O **"devrimci"** romantizmin, otoriter **"sol"**culuğun **arkasında kimlerin el ovuşturduğunu** görmüyor değiliz. Aynen, 29 Ekim'de eski Meclis'teki buluşmayı örgütleyenlerin sicilini; neyin peşinde olduklarını bildiğimiz gibi. Aynen, Cumhuriyet mitinglerine elde bayrak koşanların arkalarındaki gücü tanıdığımız gibi. Evet, saf değiliz. Görünenin arkasına bakmayı kendi çapımızda biliriz.

Fakat Başbakan'ın da bilmesi gereken şeyler olabilir. ODTÜ olayları bir tezgâhın başarısı olarak yerleşmedi gündemin tepesine. **"Malum medya"** on yıldır uğraşüyor sizinle. CHP, AKP'yi devirmek için denemedik yol bırakmadı. Daha büyük gösterilerden, protestolardan geçtik geldik bu günlere. Neresinden baksanız ODTÜ onlara göre **"küçük çaplı"** bir olaydır. Ama bakın bütün ülke on gündür onu konuşuyor işte. Bence ODTÜ olayından öğrenilecek başka şeyler var.

Erdoğan'ın değişen çizgisinin yarattığı hasarın ilk görünen işaretlerinden birisidir ODTÜ olaylarının bulduğu yankı. ODTÜ, oradaki protestocuların ideolojisinin hiç de temsil etmediği bir demokratik vicdanı açığa çıkartmıştır kanımca. Hükümet de hak etmediği kadar otoriter bir resmin içine yerleşmiştir.

Bakın ne demek istiyorum; örnekler vereyim. Bu ülkede 1 Mayıs bayram ilan edildi ve bir tabu olan Taksim alanı kutlamalara açıldı. Büyük bir kalabalık keskin bir muhalefet ruhuyla 1 Mayıs'ta Taksim'de buluştu. Hiçbir şey olmadı. Beyoğlu, neredeyse her hafta, her konuda muhalif grupların barışçı gösterilerine sahne oluyor. Biz toplumun nefes aldığını, yaşadığını görüyoruz. Tabuların yıkıldığı, her şeyin tartışıldığı canlı bir toplumuz.

Bu, ülkenin bir yüzü. Öteki yüzünde acayip bir sertlik, tırmandırılan bir gerilim var. Roboski'nin karartılmasını, ölenleri suçlamaya kadar uzanan üste çıkma çabalarını kastediyorum. Açlık grevlerindeki aşağılayıcı, gözden çıkartıcı, meydan okuyucu dili kastediyorum. Son derece sıradan bir eleştiri üzerine Cüneyt Özdemir için

Çıkartılan “**kov onu**” çağrılarını kastediyorum. Polisi 29 Ekim’de muhaliflerin üstüne salmayı kastediyorum. Başkanlık sistemi zorlamalarını kastediyorum.

ODTÜ yankılarını bu birikimin penceresinden okumak gerekir kanımca. Aynı öfke, bu kez öğrencilere yöneltiştir. O da yetmemiş, akademisyenler aşığılanmıştır.

Gerçekten hükümet üniversitelerde derin tezgâhtan mı korkuyor? Yoksa bu gündemden, toplumun korkularını kaşımak, muhalefeti kriminalize etmek için yararlanmaya mı çalışıyor? Eğer böyle bir tezgâha inanıyorsa, bunu ODTÜ’de gördüğümüz şiddet ve aşığılama politikasıyla bozacağını mı hesaplıyor? Bilmiyoruz.

Fakat kanımca, hükümetin, Erdoğan’ın taşıyıcılığını üstlendiğı sertlik politikasını gözden geçirmesinde hepimiz için sonsuz yarar var. Bu sertlik politikası olmasaydı ne protestocuların, ne medyanın, ne de CHP’nin ODTÜ olaylarını on gün gündemde tutmaya gücü yeterdi. Polisin aşırı şiddeti olmasaydı, büyük ihtimalle zaten böyle bir gündem de oluşmazdı. Aynı üniversitede biz o protestocuların polis barikatlarının karşısında birdirbir oynadığını da gördük.

Ayrıca şunu da bilelim. Bu toplum asla 60’ların 70’lerin toplumu değil. Son on yılın aydınlatıcılığını, toplumun sağduyusuna eklediklerini hiçbirimizin küçümsemeye hakkı yok. AKP’yi ayakta tutan, darbeleri olanaksız kılan, biraz da bu ülkenin provokasyonlara doymuş olmasıdır. Bir yandan halkın bilincine övgüler dizmek, diğer yandan beş yüz öğrenciyi protestoda görünce polis ordusunu üstüne göndermek olacak iş değil.

ODTÜ tartışmasının büyümesi bence “**derin tezgâhı**” göstermiyor.

Daha çok, AKP’nin sertleşen çizgisinin yarattığı tahribatı açığa çıkartıyor.

ozaltinli@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bu kez başaralım

Gürbüz Özaltınlı 05.01.2013

Son günlerde iyi şeyler oldu. 29 aralıkta oğlum evlendi. Derken yılbaşı patırtısı. Ankara dışından gelen arkadaşlarım bir haftadır bende kalıyorlar. Ev deliler evine döndü. Fakat evdeki gürültünün konusu ne düğün, ne de yılbaşı. Biz **Yıldırım’ın meşhur ışığını** konuşuyoruz durmadan.

Kürt sorununa abanarak AKP’yi savurup atmaya heveslenen kronik muhaliflerin öfkelenildiğı günler yaşıyoruz. Erdoğan’dan umut kesenler ise şaşkın. Aralarında benim de olduğum iyimserler ise şimdi daha umutlu.

Bütün işaretler, hükümetin barışı sağlama iradesinin çok güçlü olduğunu gösteriyor. Bu iradenin Öcalan’da da karşılık bulduğı anlaşılıyor.

30 yılı aşan bir savaşın sona erdirilmesinin hiç de kolay olmayacağını hepimiz biliyoruz. Bölgede yaşanan kıran kırana mücadelelerin içine yerleşen bir sorun, Kürt sorunu. “**Arap Bahar**”ından tutun, Mavi Marmara’ya kadar uzanan, kaotik iklimin bir enstrümanı. Tam da **Ruşen Çakır**’ın dediğı gibi, bu savaşın bitirilmesini isteyenler kadar sürmesini arzulayanlar da var. Bu ülke, Bingöl katliamını, Reşadiye’yi, Silvan’ı yaşadı. Üstelik sabotaj

enstrümanları katliamlarla sınırlı da değil. Pusuda bekleyen andıççılardan, yargının olmadık ataklarına kadar tuzaklarla dolu bir yoldan geçeceğimizi sanırım iktidar da biliyor.

Çok acı ve öfke birikti. Fakat işin öteki yüzü de bıkkınlıktır. Toplum acı çekmekten usandı. Milliyetçi hamaset, ya da halk savaşı ajitasyonları ölenleri geri getirmiyor. İşte hükümetin en büyük dayanağı bu barış talep eden sağduyudur. Toplum defalarca iktidara kredi açtı. Kürt açılımının ilk telaffuz edildiği günlerdeki yaygarayı hepimiz hatırlıyoruz. Önce Habur gerçekleşti. Hükümet ürttü geri çekildi. Sonra referandum süreci yaşandı ve Kürt açılımına devam edileceği taahhüt edildi. Sonuç MHP'nin kalelerinden oluk oluk akan **"evet"** oyları oldu. Oslo tıkanı, görüşmeler açığa çıktı. Hükümet bundan da hasar görmedi. Sanıyorum artık Erdoğan bu süreci doğru okuyor ve haklı bir cesarete sahip. **Gelinen noktada, barış için atılacak adımların siyasi riski, savaşın sürmesinin maliyeti karşısında önemsizleşti.**

PKK'da, Öcalan'ın barış için razı olacağı koşulları kabul etmeyecek, onu açığa düşürmeye yeltenecek bir iradenin de varlığı meçhul değil. Ancak Öcalan'ın Kürt toplumu üzerindeki otoritesiyle gücü karşılaştırılabilecek başka bir odak yok. Kürt milli hareketi çok sert, kanlı bir patikada gelişti. İsyanlar her zaman lider efsaneleri üretir. Birleştirici lider kültü Kürt toplumunun da kaderi oldu. Birçok badireden sonra, 14 yılını da cezaevinde geçiren Öcalan'ın bir **"ulusal sembol"** olarak ayakta kalmış olması, onun Kürtlerin manevi dünyasında işgal ettiği yeri gösteriyor. Son olarak açlık grevleri de liderin statüsünün test edilmesine sahne oldu. Öcalansız, PKK'nın bütünlüğünü koruyabilmesi sanırım olanaksız. Ayrı baş çekmeye yeltenebileceklerin başarı şansı gözüküyor.

İktidar cephesinin de işinin hiç kolay olmadığı açıktır. O cephede de toplumsal temsil gücünü aşan derecede siyasete müdahale araçlarına sahip güçler var. Kimin adına hareket ettiği pek belli olmayan karanlık bir medya odağının, Kürt sorunundaki tutumları nedeniyle saygın aydınlara, muhafazakâr laik ayrımı yapmaksızın açtığı karalama kampanyalarının dumanı üstünde henüz. Ve hükümet bu odağa karşı himaye kuşkusu yaratacak kadar toleranslı davranıyor. Bunun ahlaken ve hukuken kabul edilemezliği bir yana, böyle kritik bir süreçte vahim bir yanlış olduğu da çok açık.

Yargının da siyaset üstünde vesayet girişimlerine tanık olduk. Bu kez o kadar dolaysız hamleler olmayabilir. Ancak, örneğin Karadayı'nın tutuklanması istemiyle hâkim karşısına çıkartılması, yargının gündem üzerindeki etkinliğini kanıtlıyor.

Bütün olası tuzaklara karşı iktidar, incelikli, ayrıntıları iyi hesaplayan, algı yönetiminde ustalıkla bir politika geliştirmek sorumluluğuyla karşı karşıya. Fakat başarının asıl yolu, sanıyorum cesaretli ve çok kararlı davranmaktan geçiyor. Hükümet Türk kamuoyunun duyarlılıklarını elbette görmezden gelemeyecektir. Ama daha önemlisi, barış yapılacak tarafın hassasiyetlerini, güvensizliklerini ve onurunu çok ciddiye almaktır. Otuz yıldır savaştığınız, yüz yıldır haklarınızı gasp ettiğiniz bir halkın ve onun savaştan güçlerinin güvenini kazanmak kabul edelim ki kolay bir iş değil.

PKK'nın siyaset dışına itilmesi hayalleriyle, anadile, özerkliğe konulacak **"kırmızıçizgilerle"**, savaşın bitirilemeyeceği açık.

Türk toplumunun bu temel hakları hazmedemeyeceği varsayımı ise bu ülkeye haksızlık. Anlatırsınız ve kabul ederler. Ne kendi ikna gücünüzü ne de bu halkın vicdanını küçümseyin.

Bu ülkenin geleceğini ilgilendiren çok büyük bir sorun üzerine konuşuyoruz.

Hepimizin yaşantısını zehirleyen temel istikrarsızlık kaynağına el atıyoruz.

Elbirliğıyle hakkını verelim.

ozaltinli@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Osman Sakalsız

Gürbüz Özeltinli 09.01.2013

 Osman Sakalsız Osman Sakalsız'ı pazar gecesi, 66 yaşında kaybettik.

O'nu *Taraf* okurları ne kadarı tanır bilmiyorum. Memleketimin hüznü hikâyesi biraz da burada zaten. **“Büyük değişim”** için yollara düşen, ezilip geçen bir kuşağın, şimdi Türkiye değişirken içinde değil unutulmuş kıyılarında kalmış olması...

Osman Sakalsız, Behice Boran'ın önderliğinde yürüyen TİP hareketinin üçüncü (ya da ikinci) adamıydı dersem, çok az şey söylemiş olurum onun hakkında. O'nun partinin neresinde durduğu, anısı içinde beni en az ilgilendiren şey. Kimin hakkında yazdığımı bilmeniz için veriyorum bu referansı.

İnsanın kişisel hikâyesinin merkezine yerleşen kutup yıldızları vardır. Bizi elimizden tutup hayatın içine çeken. Yeni dünyalarla tanıştıran. **“Anlam burada”** diyen. Akıyla, inancıyla gelip bizi fetheden. Bizim kuşakta vardı bu yıldızlar. Yıldızsız yapamayanlardandık.

Sakalsız'ı, ben 13, o 22 yaşındayken tanıdım. Abimin solcu arkadaşıydı. Genç Umur (Coşkun), Taner Tuncel, Ayı Atilla (Arsoy), Nurettin Pirim eve gelir, koltuklara çöker, annemin işten zaman bulup misafirler için yaptığı yemekleri on dakikada siler süpürür ve **“bilinmeyen bir dilden”** konuşmaya başlardı. Saatlerce.

Osman Sakalsız, Aybar efsanesinin tasfiye edildiği ve cuntacı solculukla yolların ayrıldığı yıllarda parlayan genç bir komünistti. TİP'i Behice Boran önderliğinde bolşevize eden çekirdek kadroda yer alıyordu. 4. Büyük Kongre sonrasında partinin Merkez Yürütme Kurulu'nda görev aldığı henüz 24 yaşındaydı. 12 Mart'ta yargılandı 15 yıl ağır hapis cezasına çarptırıldı. Af çıktıktan sonra 1975'te Boran'la birlikte ikinci dönem TİP'i oluşturan kadronun içinde bulundu ve Ankara il başkanlığını üstlendi. Sakalsız'ın **“evimizdeki yabancı”** olmaktan çıkıp, sözlerinin **“anlaşılır”** olması bu yıllara rastlar.

Bir mahalle dolusu liseli gençtik. Parti salonuna doluşur, onun, ucunu torna tezgâhına kaptırdığı işaret parmağını masanın üstüne tık tık vura vura verdiği **“seminerleri”** dinlerdik. **“Sosyalizm”, “MDD”, “parti disiplini”, “barışçı geçiş”...**

Kimileri itiraz edecektir biliyorum; fakat bence 70'li yıllar bu ülkenin en politize ve bir o kadar da karanlık yıllarıdır. Şiddetin ve **“eylemin”** yüceltildiği, entelektüel bilginin küçümsendiği, **“devrimci romantizmin”** giderek lümpenliğe, kirli bir teröre evrildiği, paramiliter devlet gücünün ortalığı kana buladığı pis bir dönemdir bu. Bu kadro, o pis yıllardan lekesiz çıkmayı başardı kanımca.

Evet, artık onların umut bağladığı ideolojinin bugünün dünyasına anlattığı bir şey yok. Demokrasi ve insan haklarının **“burjuva”** değerler sayıldığı, totaliter rejimlerin **“işçi sınıfının şanlı iktidarı”** olarak alkışlandığı soğuk savaş komünizmi çöktü. Ardında tutunulabilecek hiçbir düşünsel miras bırakmadı.

Fakat bu majör hikâye yine de minör hikâyelerin değerini azaltmıyor. İnsan hayatı kopuşlar kadar devamlılıkları da reddiyelerle birlikte vefayı da içinde taşıyor. Ben, kendi kişisel dünyama Sakalsız'ı o ideolojinin taşıyıcısı kimliğiyle yerleştirmiyorum. O bir dönemdi. Ardında sayısız kişisel hikâyeler bırakarak çöktü. Ben o kişisel hikâyeye gözümü dikiyorum. Orada, haksız bulunduğu bir dünyanın değişmesi için şehvetle siyaset yapan, tevazula iddiayı şaşılacak bir doğallıkla birleştiren, analitik zekâsıyla insanı çarpan, sıradan bir işçi çocuğunun yükselişini ve parçalanışını görüyorum. Elini hiç şiddete atmamış, atmak isteyenlere izin vermemiş, sonunda devletin acımasız şiddetiyle yerinden yurdundan edilmiş bir mazlumin bende bıraktığı izleri şükranla anıyorum. Bu gün, o ideolojiyi eleştiriyor olmam, biliyorum ki onun da sayesinde. Ondan, **“onlardan”** aldıklarım olmasaydı, onları **“aşmam”** da sözkonusu olamazdı. Tabii **“aşmak”** ne demekse.

Bu tarihin ezdiği, dışladığı sayısız mazlumlardan hiç de daha demokrat bir gelenekten gelmeyenlerin başını kaldırdığı, bu yabancılaşmış, ahlaksız düzene dur dediği zamanlardan geçiyoruz. Mazlumların bir kısmı yeni dünyaya ağır aksak ayak uydurup bu ülkede bütün taşları yerinden oynatırken, bir kısmının da payına yenilmek düştü. Kanlı pazarlardan demokratik dönüşümü üstlenmeye doğru yollar açılabilirken, o pazarların mağdurları yollarını kaybetti. Daha **“kötü”**, daha **“değersiz”** olduklarından değil. Yanlış zamanda, yanlış yerde olduklarından. Tarih ve coğrafya sadece lisede karşımıza çıkan sıkıcı dersler değildir. Onlar aynı zamanda **“civeli”** gerçeklerdir. Kimini harcarlar, kimini kutsarlar.

Kendi anlam dünyamı kurmamda çok emeği geçmiş bu insanın hüznü hikâyesi karşısında saygıyla eğiliyorum.

İyi ki tanımışım seni Sakalsız. Hoşçakal...

ozaltinli@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Derin devleti izleme kılavuzu ve Balyoz

Gürbüz Özaltın 12.01.2013

Eski rejimin derin güçlerinin stratejilerini anlayabilmek için size çok güvenilir bir kaynak önerebilirim: **Hürriyet** gazetesi. İsmi hepimizin bildiği diğer medya ayaklarına da işaret edebilirim. Ama ben, askerî vesayet ve onun derin çekirdeğiyle **Hürriyet** arasındaki ilişkinin özel bir gelenek oluşturduğunu, tarihin bir tür **“kader ortaklığı”** yarattığını düşünüyorum.

Aydın Doğan'ın **“Hürriyet'in esas sahibi benden çok devlettir”** itirafı herkesin bildiği bir sırı işaret ediyordu.

Vesayet güçleri, **“AKP tehdidini”** elbette zamanında sezdiler. 2002 seçimlerinden beş ay sonra darbe planları hazır. Fakat aralarında görüş birliği oluşturamadılar. Ordunun en üstündeki komutanın özelliği başta olmak üzere iç ve dış konjonktür açık bir darbeye uygun değildi ve bu başarısız oldu. Kafayı darbeye bozmuş en gözü kara hizip yalnız kaldı.

Biz bu dönemde **Hürriyet**'in de darbe destekçisi olmadığına tanık olduk. Ağır basan strateji kamuoyunu kışkırtarak, gerektiğinde yargı gücünü de kullanıp, 28 Şubat benzeri örtülü bir darbeye AKP'yi iktidarı

bırakmaya zorlamaktı. **“Kaosa kalkan eller”** manşetleri, **“içkisiz bölgeler oluşturulma”** haberleri, **“ilkokullarda namaz kıldırılma”** bilgileri vb. bu dönemin gazetecilik ürünleridir.

Fakat olmadı. Hepimizin bildiği süreç işledi. Cumhurbaşkanlığı krizi seçimle aşıldı. Derin devletin suç dosyası açıldı. Kapatma davası geri püskürtüldü. Ardından referandum... Statü çöktü.

Derin güçler örtük darbeden umudu kestiler. CHP'ye el atıldı. Darbe gerilimine oynayan Baykal gönderildi, **“seçim kazanacak”** Gandhi getirildi. *Hürriyet* yazarları ayakkabılarını çıkartıp sandalyelerin üstünde selamladılar **“yeni Karaoğlan”**larını.

Seçim oyunundan hızlı yol alınamayacağı çok kısa zamanda anlaşıldı. AKP kalıcıydı.

Geriye tek gerçekçi yol kalmıştı: cepheden kategorik muhalefet çizgisini terk etmek, uzlaşıcı bir hatta çekilmek, fakat ne yapıp edip **“Balyoz”**u çökertmek. **“Balyoz”**un sadece bir dava değil, aynı zamanda rejimi değiştiren meşru bir enstrüman olduğunu kabul ediyorsak, bu stratejik aklın da kendince doğru işlediğini teslim etmemiz gerekir. Balyoz'un savuşturulması sadece eski rejimin kadrolarının kurtarılması ve kamuoyu önünde aklanması sonucunu vermeyecektir. Aynı zamanda yeni rejimin de **“büyük bir aldatmaca”** ve **“ahlaksız bir zulüm”** üstüne inşa edildiğinin ilanı anlamına gelecektir.

“Ergenekoncular” büyük ölçüde feda edilmiş gözüküyor. Çok kirli isimler var ve ancak marjinalleşmeyi göze alabildiğinizde **“Ergenekon”**a tam boy destek çıkabilirsiniz. Oradaki söylem farklı kuruldu. **“Kurunun yanında yaş da yanıyor”** propagandasına yükleniliyor.

Fakat, bu ülkenin darbe geleneğinin tam beline vuran asıl dava, Balyoz davası. Orada toptan inkâr çizgisine abanılıyor: **“Orduya komplo kuruldu!”**

Hürriyet ne yaptığını iyi biliyor.

Gerekçeli kararın açıklanmasının hemen ardından önümüze konulan 9 ocak tarihli *Hürriyet*'e bakmanızı öneririm. Manşet: **“TSK: DARBE BELGESİ YOK.”** Tam ortada karşılıklı iki sayfaya yayılan başlık:

“Genelkurmay'dan, Balyoz davası gerekçeli kararına: İDDİALAR ASILSIZ.” Her iki sayfaya yayılmış tepkiler. Avukatın fotoğraflı açıklaması: **“O belgelerin tamamı sahteydi.”** Çetin Doğan'ın eşinin fotoğraflı açıklaması: **“Dedikoduyla kanaatle hayatları karartıyorlar.”** Ceza almış dört generalin fotoğraflı açıklamaları: **“İçi boş bir yalan rüzgârı”**... Yanında Mehmet Yakup Yılmaz'ın yazısı: **“Ol mahkemenin hükmüne derler mi adalet?”**

Ertuğrul Özkök'ün yazılarını ise özetlemeyi okuyucuya hakaret sayarım.

O zaten tam bir **“amiral”**.

Genelkurmay'a atfen seçilen başlıklar, dizginlerinden boşalmış bir dezenformasyon iradesini ele veriyor. Genelkurmay **“gerekçeli kararda yer alan iddialar asılsız”** demiyor oysa. **“Basında yer alan iddialar asılsız”** diyor. (Yani, Genelkurmay içinde bizim gazetenin de olduğu, basında çıkan “Delillerin aslı Genelkurmay'da” haberlerini haklı olarak tekzip ediyor.)

“DARBE BELGESİ YOK” manşeti ise tamamen *Hürriyet*'in **“özgür iradesi”**nin ürünü. Resmî açıklamanın hiçbir yerinde böyle bir cümle yok. Bir niyet bu kadar mı pervasızca ortaya dökülür?

Gözaltı listelerinden polisin güvenilmezliğine, tankların duracakları yerlerden insanların doldurulacağı stadyumlara, derhal **“toplanacak”** siyasi liderlerden ele geçirilecek kamu kurumlarına kadar her şeyin

konusulduğu, açık bir darbe planını ele veren ses kayıtlarını; Genelkurmay'ın harp oyununun içeriğine ilişkin uyarısını ve devre dışı bırakılmasını bu **"büyük gazetede"** boşuna ararsınız.

İnsanın aklına şu soru takılıyor doğrusu: Ortada medya ayağına hiç dokunulmamış açık duran bir 28 Şubat dosyası var; çökmüş bir Balyoz davası, 28 Şubat soruşturmasının da kamuoyu gözünde inandırıcılığını imha etmez mi? Bu dava çökertilemese dahi, kamuoyunda güçlü bir kuşku yaratılması, 28 Şubat'ın hesap vermemiş aktörlerine nefes aldırılmaz mı?

Acaba, kader ortaklığının bu kadar dayanıklı olmasında bu kirli tarihin bir payı var mı?

ozaltinli@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Türk- Kürt ittifakı

Gürbüz Özaltınlı 16.01.2013

On yıllık AKP iktidarı, bu ülkenin insanlarına hiçbir şey anlatmadıysa, Türklerin kendi Kürtleriyle yürüttüğü haksız kavganın kendilerine ne kadar ağır bir maliyeti olduğunu anlatmış olmalıdır.

Açayım: Soğuk Savaş boyunca keskin hatlarla bölünmüş dünya siyasetinde, Batı'nın sınır karakolu olmaktan ileri gidememiş bu ülkenin dış politika refleksleri Ortadoğu'ya kör kalmıştı. Kokmayalım bulaşmayalım, Yunanistan'la çelişkilerimizde Batı'ya şantaj yapalım, Sovyet tehdidinin rantını yiyelim; yılların dış politikasını böyle özetleyebiliriz.

Türkiye ilk kez AKP döneminde, önüne açılan yeni imkânlarla ve köklü bir dış politika yenilenmesiyle tanıştı. Sovyet Bloku'nun çöküşü ve İkiz Kuleler'in yıkılması, dünya enerji rezervinin merkezi Ortadoğu'da siyasal haritanın yeniden çizilmesini gündeme getirdi. Türkiye, içinde yer aldığı bu coğrafyada, Batı'nın müttefiki Müslüman ülke kimliğiyle benzersiz bir rolü kucağında buldu. İçeride İslamcıları ezen, Kürtleri yok sayan, sıkıştığında parlamentoyu devre dışı bırakan otoriter devletle Batı'nın desteğini buluşturan geleneksel politika artık miadını doldurmuştu. Bunu anlayamayanlar şimdi Silivri'de...

AKP toplumsal desteği arkasında bulduğu ilk günden itibaren can havliyle Batı'ya koştu. Bu çizgi, içeride yaşanan **"meşruiyet eksikliğine"** karşı dünya güçleriyle ittifak arayışının sonucu olduğu kadar, temsil ettiği yükselen sınıfların dünyaya açılma talebinin de bir gereği idi. Elindeki büyük imkân ise, Ortadoğu'nun Müslüman halklarına seslenebilme kapasitesiydi. **"Medeniyetler arası gerilim"**ın bu **"altın köprü"**ye duyduğu ihtiyacı AKP kurmaylarının doğru okuduğundan şüphe duymamız için bir neden yok.

AKP, Batı'nın beklentilerini ciddiye alarak ama teslim olmadan bölgenin Müslüman halklarının taleplerine sahip çıkarak Türkiye'nin etki alanını genişletmeye yöneldi.

Sıfır sorun politikası **"Arap Baharı"**na çarptı. Hükümet özellikle Suriye kriziyle birlikte Irak yönetimi, Esed rejimi ve İran'la karşı karşıya geldi. Öte yandan İsrail'le çatışıyor. Bu politikalarda kimi savrulmalar, doz aşımaları, tökezlemeler eleştiriliyor. Bu eleştiriler dikkate değer. Fakat bunlar, hükümetin dış politikasının kategorik olarak reddedilmesini haklı çıkartmaz. AKP'yi bir cümlesinde **"emperyalizmin taşeronu"** olmakla, diğer cümlesinde

“Batı ekseninden kopan maceracılık”la suçlayan, ne dediği belli olmayan ulusalcı mızızlanmaları geçiniz. O cephenin, içeriye dönük ucuz demagojiden ileri giden bir malzemesi yok. Türkiye’ye hiçbir şey söylemiyorlar.

AKP ise yürüdüğü zorlu yolda Kürt savaşının maliyetini görmüş olmalı. Değiştirmeye koyulduğu eski rejimin kucağına bıraktığı bu anlamsız savaş, AKP’nin bütün Ortadoğu politikasıyla derinden çelişiyor. Hamas’la, Müslüman Kardeşler’le ittifaklar arayan, Ortadoğu labirentlerinde bin bir dengeyi gözetmek zorunda olan, öte yandan Irak Kürtleriyle güç birliği yapabilen Türkiye’nin kendi Kürtleriyle olan sorunlarını çözmemiş olmasının hiçbir rasyoneli yok. **Üstelik otoriter rejimlerin yıkılmaya başladığı bu bölgede Kürtlerin milli taleplerinin daha fazla bastırılamayacağı da iyice görülüyor.**

Bugünün dünyasında Türkiye’nin rasyonel politikası bir Türk-Kürt ittifakı oluşturmaktır. Bugün üzerine konuştuğumuz **“çözüm süreci”**ni sadece ülkenin şiddet kamburundan kurtulması olarak okumak dar görüşlülük olur. Şu anda sorunu konuşurken, tarafların 30 yıllık savaş içinde inşa edilmiş propaganda dilinin içinden seslenmeleri bizi yanıltmasın. Ne AKP Kürtlerin doğal haklarına gözünü dikmiş şoven bir harekettir, ne de PKK gözünü kan bürümüş terörist bir örgüt. Bunlar savaş dilinin reel siyasete bıraktığı geçici miraslardır. Her iki aktör de Ortadoğu’nun büyük toplumlarının iddialı siyasi temsilcileridir. Bir savaş örgütü olarak doğan PKK’ya yönelik şiddet ve totalitarizm eleştirilerinin haklılığı bu gerçeği değiştirmez. Irak Kürtlerinin lideri Barzani parti kongresine davet edilecek kadar yakın bir dostken, silahı bırakmış bir Öcalan’ın **“terörist”** kimliğiyle tanımlanması hiçbir siyasi aklın rasyonel sayacağı iş değildir. Zor ve zaman isteyen bir sorundur; ama bu dil, bu algı değişecektir.

Öcalan, bağımsız kavruk bir Kürt devletinin peşinde olmadığını, Kürtlerin kaderini Türklerle birleştirmenin yolunu zorladığını uzun zamandır deklare ediyor. Öyle gözüküyor ki Öcalan, büyük oyunun; Türk- Kürt ittifakının siyasetçisi olmayı seçiyor. Erdoğan ise Ortadoğu’nun etkin oyuncusu olmanın değerini zaten çok iyi biliyor.

Kürtlerin haklı taleplerinin daha fazla görmezden gelinemeyeceği koşullarda, çatışma değil ittifak yolunun seçilmesinden daha makul ne olabilir?

İşin zorluğu da zaten burada. Süreci bozguna uğratmak için paçayı sıvamış güçleri hayal etmek bile ürkütücü.

Bir iç barıştan söz etmiyoruz sadece.

Ortadoğu’da güçler yeniden dizilirken kaderimizi etkileyecek büyük bir ittifak potansiyelinden konuşuyoruz.

ozaltinli@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sürecin iki yüzü: Söylem ve eylem

Gürbüz Özaltınlı 19.01.2013

AKP yönetiminin iki noktada kafasının net olduğunu düşünüyorum. Birincisi; Kürt savaşının bitirilmesini çok istiyorlar. İkincisi; PKK’nın tasfiyesi stratejisiyle barışa ulaşmanın mümkün olamayacağını görüyorlar.

Erdoğan'ın seçimlerden sonra açtığı tartışmalara, sert ve kutuplaştırıcı dile odaklananlar, AKP'nin bu niyet ve yönelimini yeterince doğru okuyamıyorlar. Ya barış arzusundan kuşku duyuyorlar, ya da niyet iyi de olsa bu siyasetin bizi barışa taşıyamayacağını düşünüyorlar.

İrkçılığa savrulmuş, önceliği **"AKP'nin belinin kırılması"** olan ulusalcı laikleri kastetmiyorum. O sosyoloji **"çözüm süreci"**ni endişeyle izleyecek ve sonuna kadar kışkırtıcı dile yüklenecektir. Bahsettiğim bu kuşkucu tutumun adresi, esas olarak kendisini sol, demokrat, laik olarak tanımlayan kesimler. Yani barışı, AKP'nin aşındırılmasından daha önemli bulanlar.

Sanırım bu **"kuşku"**nun başlıca nedeni, bu kesimlerin siyasi süreçleri değerlendirirken kendi demokratik standartlarını ölçü alıyor olmaları. Yalçın Akdoğan'ın deyimiyle **"batılı seçmenleri"** sürece katmaya yönelik reel politik söylem bu kesimi şiddetle rahatsız ediyor. Bu çok anlaşılır bir durum. Zira, bu sözünü ettiğim sol, demokrat, laik kesimlerle, AKP'nin desteğini çok önemseyen geniş tabanın (en azından önemli bir kısmı) arasında ciddi bir ideoloji ve duyarlılık farkı var.

Özellikle Erdoğan, batılı seçmen kitlesinin duygu dünyasını kontrol etmeyi fazlasıyla önemsiyor. Erdoğan'ın sorunu şu iki tesbit üzerinden okuduğunu zannediyorum: Türkler barış istiyorlar. Fakat Türkler aynı zamanda PKK'ya karşı çok sert duygular taşıyorlar ve yenilgi (ya da devlet-PKK eşitliği) fikrini hazmedemezler. Erdoğan'ın politikası, gerçekliğine inandığı bu iki duyguya ayarlı gözüküyor. Kürtlerin mağduriyeti, barışın empati gerektirdiği, PKK'nın statü arayışının meşruiyeti gibi kodlar üzerinden düşünen çevrelerde, bu reel politik endişelere ayarlanmış üslup umutsuzluk ve kızgınlık yaratıyor.

Kızgınlığı anlamak mümkün. Çünkü herkes hayatı reel politik üzerinden anlamlandırmak zorunda değil. Akıl kadar duygularımızla da varız. Örneğin, Aygün'ün taziyeye gitmesi üzerine söylenen sözleri yakışsız ve incitici bulabiliriz.

Fakat **umutsuzluk** için aynı şeyi söyleyemeyiz. Çözüm sürecinde atılan her türlü olumlu adıma bu tür **"ters"** sözler eşlik edebilir. Biz bir yandan AB heyetinin İmralı ziyaretine tanık olurken, öte yandan sinirimizi hoplatan demeçlerle karşılaşabiliriz. Böylesi çıkışları sürecin ruhuna aykırı bulabiliriz, eleştirebiliriz ve eleştirmeliyiz de... Fakat, buradan AKP'nin barışa niyeti olmadığı, ya da bu politikayla savaşın sona erdirilemeyeceği yargısına varırken kendi **"duygusal tuzaklarımızla"** da yüzleşmemizde yarar var.

Bu ülkede Batılı liberal anlamda bir siyasetin toplumsal karşılığı güçlü değil. Milliyetçilikle yüklenmiş, savaş acılarının ve propagandasının biçimlendirdiği muhafazakâr kitleleri, **Kürtlerin de tatmin olacağı** bir barışa ikna etmek gibi gerçek bir sorunla karşı karşıyayız. AKP'nin demokratlığının sınırları bu toplumsal tarihle çiziliyor. Bu toplum ve onun siyasal temsilcileri Batı'dan ithal edilmedi. Bu coğrafyanın malzemesiyle büyük bir sorunu çözmeye çalışıyoruz.

AKP ideolojik geleneği nedeniyle değil, tam tersine o geleneği esneterek, onu dönüştürerek yol alıyor. Politik ihtiyaçları ona dayattığı için barış istiyor. Barış ise Kürt haklarının tanınmasını gerektirdiği için demokratikleşmeye yöneliyor.

Bu süreçte AKP gerçeğini anlamaya davet eden böyle yazıların **"peki Kürt gerçeği ne olacak"** itirazıyla karşılaştığının farkındayım. **"Kürt gerçeği"** konusunda AKP'den daha çok Kürt siyasetçilerine rol düştüğü kanısındayım. AKP Türk desteğini arkasına almadan barışı sağlayamaz. Fakat Kürtlerin temel haklarında mesafe sağlanmadan ve legal kanallar Kürt siyasetçilerine tam açılmadan da savaş bitirilemez. Kürt siyasetçilerinin, hükümetin **"Türk desteği"** üzerine kurduğu **"sert söylem"** yerine, haklar siyasetine odaklanması gerekir. Kürtler açısından, muhatabın siyasal söyleminden ziyade, elde edilen statünün tatmin edici olması önemlidir.

Birbirinin dünyasına yabancılaşmış, duyarlılıkları çatışan iki kamuoyuyla karşı karşıyayız.

Belli ki dominant kesimde, haklar önden söylem arkadan gelecektir.

Algıların değişmesi, statünün değişmesinden daha yavaş gerçekleşecektir.

Önemli olan barış idealinin ortak olduğuna güvenebilmektir. Bu da sözden çok eylemin içinde test edilebilir.

*

MEDYAYA NOT: Kürt cenazelerinin kaldırıldığı günde Birand'ın hayatını kaybetmesi, büyük riyaı yüzümüze çarpan trajik bir olaydı. Onun cesur haberciliğini yere göğe koyamayan medya, Diyarbakır'daki barış buluşmasını elbirliğiyle görmezden geldi. Televizyon kanalları, cenaze töreni yapılırken futbol tartışıyordu. Bu ürkeklik ve kişiliksizliğin topluma hakaret olduğunu düşünüyorum.

Haberse haber; barış ruhuysa ta kendisi.

Neredesiniz?

ozaltinli@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ahmet Kaya ve hatırlamak üzerine

Gürbüz Özeltinli 23.01.2013

Bir itirafım var; sizi şaşırtabilecek beni de mahcup edecek bir itiraf. Ben **Ümit Kıvanç**'ın **Ahmet Kaya belgeselini** iki yılı aşkın bir gecikmeyle iki gün önce izledim. İnsanın içini delip geçen bu hayat hikâyesini çırılçıplak önümüze koyan Kıvanç'a bütün kalbimle teşekkür ediyorum.

Bizim hafızaya ne kadar ihtiyacımız var. Dürüst tanıklıklara nasıl da muhtacız...

Hesabı verilmemiş karanlıklarla iç içe yaşıyoruz. Dünün kötülükleri, bütün kiri pasıyla aramızda dolaşıyor. Bir kol mesafesindeler. Değişen her şey, içinde öylece kalanları da taşıyor. İçinden geçtiğimiz tuhaf dönemin cilvesi bu. İnsanda iç bulandırıcı bir riya duygusu yaratıyor.

Şanslıymışız diye düşünüyorum bir yandan. Her şeyi gördük bu memlekette.

Sarsılmaz zannettiğimiz suç dokunulmazlıklarının parçalanışını. Caka satan kudretlilerin yüzüstüce yaltaklanmalarını. **"Şerefliileri"**... Hepsine yaşarken tanık olduk. Az şey mi?

Ahmet Kaya.

Yoksulluğun dibinden gelen, rüyaları elinden alınmış bir kuşağın protestosuna sesini adanmış, nefesi yettiğinde **"bu ülkeyi böldürtmeyeceğiz"** diye haykırmış bu naif Kürt delikanlısının, bir geceyarısı operasyonu ile nasıl **"nefret nesnesine"** dönüştürüldüğünün hikâyesini siz de bir kere daha hatırlayın isterim.

Birand'ın ölümüyle yine sahne alan, en pis yıllarda dimdik duran aydınları insanı utandıran bir pişkinlikle **“kırk yıllık arkadaşları”** ilan etmekten medet uman, mezar ziyaretleriyle pişmanlık sızlanmalarıyla ibretlik bir düşüş hikâyesi yaratan o dönemin **“kullanışlı aktörleri”** aramızda dolaşıyorlar çünkü. Genelkurmay'dan manşet talimatı almamış olmakla aklanmaya çalışanları kastediyorum. **“Manşeti de onlar hazırlayıp önüne koyacaksa sen ne diye oradasın; onca parayı sana neden ödesinler”** sorusunu akıl edemeyeceğimizi zannedenlerden bahsediyorum.

Çok mu sert geldi bu sözler? O hâlde sizin de bu hafızaya ihtiyacınız var. İntikam duygusu için değil. Geçmiş amaçsızca kazımak için de değil. Sadece, bunların bugün de sözleri olabildiği için. Balyoz'ları aklamaya çalışan, demokrasi savunucusu kesilen, haysiyet teranelerini masaya süren içimizdeki sinsiliğin perdesini yırtıp atmak için.

Ahmet Kaya linçinin **“kusursuz bir devlet operasyonu”** olduğuna inanıyorum. Her şey gözümüzün önünde oldu. O yıllarda bunun **“ideolojik bir refleks”** olduğunu düşünecek kadar naiftik. **“Operasyon”** kavramıyla tanışmamıştık. **“Psikolojik harp”** kurumlarının nasıl işleyebileceğine dair yeterince **“komplo”** birikimine sahip değildik.

Derken, soruşturmalar başladı. Ergenekon'un **“magazin dünyasıyla”** ilişkileri kayıtlara düştü. **Hürriyet**'in spontane işleyen bir ideoloji aygıtı olmaktan öteye, bir operasyon aparatı olduğunu düşündürten sayısız ipucu çıktı.

“Düğmeye basmak” ne demek bunu anladık. **“Kampanya”** ile **“ideolojik haberciliği”** ayırabilir olduk.

Ahmet Kaya için düğmeye basıldı. Bu gün bundan hiç kuşku yok.

Ahmet Kaya'ya ödül vermek kimin fikriydi? O'na böyle bir gecede **“Kürtçe şarkı söyleyeceğini”** açıklamasını öneren oldu mu? Masadan ilk tepkiyi gösteren o kadın ve gecenin aktivistleri kimler? Bu insanlar kimlerle düşüp kalkıyorlardı? Baştan aşağı planlanmış bir kurgu, **“başarılı”** bir tuzak mıydı, yoksa kendiliğinden pişip devletin kucağına düşmüş bir fırsat mı? Bu soruların izinin sürülmediğini biliyoruz. Ama, olayı takip eden günlerdeki manşetleri, fotomontajlar üzerine yaratılan nefret dilini iyi biliyoruz. Büyük kalabalıkları peşinden götüren bu cesur insanın birkaç haftada nasıl düşmanlaştırıldığının tanığıyız. Derin odalarda, kimlerin birbirlerine **“çak”** yaparak **“mesele hallolmuştur”** diye kutlamalar yaptığını gözümüzde canlandırabilecek kadar **“ayıldık”**.

Evet, mesele hallolmuştu. Bağrımıza bastığımız bu protest Kürt sinsi bir haindi! Bölünme kapiya dayanmıştı! Askere ihtiyacımız vardı.

Sahnelerimizin en hanımefendi sanatçılarını **“bir başkadır benim memleketim”**i söylemek için mikrofona çağıran, şimdilerde hisli gençlik aşklarını okumakla yetindiğimiz **Muhtar**; manşetlerini unutturmak için cami mezar dolaşan **amiral**; köşesinden Kaya'ya zehir saçan **teke tek delikanlısı**... Bu işe bir el atsalar. Ben belgeseli yeni izlediğimi itiraf ettim. Onlar da o belgeleri yaratırken kimlerden alkış aldıklarını itiraf etseler. Pişmanlıklarına inandırırsalar bizi...

Evet, zaman değişti. O'nu aşağılayanlar **“ayıp ettik gözüm”** kuyruğundalar. Önce Kürtlerin varlığını keşfettik. Sonra, onların da dili, türküleri olduğunu. Sırada Kürtçe savunma var. Sonra eğitimi tartışacağız.

Değişmeyen şeyler de var ama.

Dünyanın en güzel bakan bu hüznü Kürt delikanlısının 43 yaşında sürgünde öldüğü gerçeği orada taş gibi duruyor.

Aynı, o hayatı karartanların aramızda dolaştıkları gerçeği gibi.

Aynı, “**Ergenekon üstü**” yapının uykuya yattığı gibi...

ozaltinli@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İrkçılığın yırtılan maskesi: ‘Kemalist sol’

Gürbüz Özaltın 26.01.2013

Tarih enteresan bir çalım atmak üzere sanki. Kürt sorununun “**gerici**” AKP’yi sallamasını bekleyenlerin yüzlerindeki gülümseme, “**ilerici**”, “**solcu**” CHP’nin ırkçılıkla ölümcül dansı karşısında donmuş gözüküyor.

Kürt muhalefeti geldi “**yeni**” CHP’yi belinden vurdu.

Türkiye, soyut kavramları oraya buraya çekiştirerek; “**demokratiz**”, “**ilericiyiz**”, “**Kürtler kardeşimizdir**”, “**barış istiyoruz**” gevelemeleriyle siyaset yapılabilir bir ülke olmaktan çıkıyor. Artık geniş sözlerle idare edemezsiniz. Hakların somut olarak tartışıldığı, yeni bir statünün inşa edildiği günlerden geçiyoruz. Cilalı sözlerin, eğreti maskelerin, gerçek kimlikleri gizleyemeyeceği kavşaktayız. Toplumca soyunuyoruz. İyi bir yerdeyiz.

İzmir mebusu hanımefendinin ırkçılık kusmasına şaşırırlar var. Ben de onlara şaşıyorum.

Hayır, Mahmut Esat Bozkurt hortladı demeyeceğim. O zaten bu damarda hiç ölmemişti. “**Hâkim millet**” ve “**köleleri**” ayrımının bir alt metin olarak insanların zihnine kazınması, bizim resmî politikamız olagelmişti hep.

“**Atatürk milliyetçiliği**” kavramını icat ettik. “**Kafatasçı**” olmadığımız masallarıyla büyütüldük.

“**Atatürk milliyetçiliği**” ni icat eden kafa, Kürtleri “**dağ Türk’ü**” ilan eden kafadır.

Ermenileri hain, “**Rum’u!**” düşman sayan zihniyetin ta kendisidir.

Tehcir, mübadele, Dersim, Varlık Vergisi, 6-7 Eylül... Kimin eseri bunlar?

CHP damarı bu tarihin neresinde duruyor?

Farkında değiliz. Açıkça adını koymuyoruz henüz. Fakat şimdi artık işte bu trajik tarihle yüzleşiyoruz. Bu tarihin taşıyıcıları, mirasçıları utanmadan kürsülerden suratımıza bağırıyor: “**Türk ulusu ile Kürt milliyetinin eşit olduğunu bize kabul ettiremezsiniz**”... MHP ve CHP’nin “**önlenemez kucaklaşması**”...

Evet, daha yeni başladık kendimizi tanımaya. “**Solcu**”, “**ilerici**”, “**demokrat**”, **gerici**”, “**dinci**”... Bu deprem bütün “**sanal kavram**”larımızı silkeleyecek.

Aslında çözülen ideoloji Türk-İslam sentezidir. “**Türk**” kimliğinin sınırlarını fark eden devlet, ona İslami değerler üzerinden aşî yapmayı ve otoriter statüye bu sentezle toplumsal rıza devşirmeyi akıl etmişti. Bu “**büyük buluş**”

da askerî vesayet katlarının bir ürünüydü. Otantik Kemalizm'in İslamiyet alerjisiyle yüklü **"modernist Türkçü"** kanadı bunu hiç hazmedemedi. 60'lar ve 70'lerden tanıdığımız **"zinde güçler"** hayranlığının 12 Eylül'de çatışmaya dönüşmesinin nedeni sadece ağır bir zulüm ve politik tasfiye değildir. Bu süreçte ideolojik düzeyde bir ayrışma da eşlik etmiştir.

Öte yandan Türk-İslam sentezi mühendisliği, Müslüman kimlik üzerinde de istenen sonuçları vermedi. Geniş dindar kesimleri otoriter devletle barıştıramadı. 28 Şubat'ta son nefesini verenin İslami kimlik değil, otoriter statü olduğunu gecikmeli olarak anladık.

Türk-İslam sentezinin çözülüşünün görünür kıldığı olgu şudur: Kemalist **"sol"**culuk Türk-İslam sentezinin bütününe itiraz etmiyor. Onlar **"Türk"** ayağının ırkçı savunucuları olarak İslam kimliğini reddediyorlar. Evet, hazin gerçeğimiz budur: Biz, Kemalist Türkçü ulusal kimliğin sekülerliğini sulandıran bu senteze gösterilen tepkiyi, CHP nezdinde **"solculuk"** ilan ettik.

Şimdi İslami kimliğin, tüm ataerkil zihniyetine rağmen demokratikleştirici bir siyasete engel olmadığına tanık olurken, **"sol"**cu Türk kimliğinin ırkçı, otoriter hezeyanlarıyla karşılaşıyoruz.

Kürt sorununda demokratik hakların tanınması tartışmalarını **"sol"** **"sağ"** ezberleri içinden anlamaya çalışanların kafası allak bullak. İslam kimliğini **"sağ ve gerici"**, laik Türk kimliğini **"sol ve ilerici"** kabul eden çarpık merceğin yarattığı şaşılık, olanı anlamlandırmaya izin vermiyor. İzmirli mebusan yükselen sesin tarihî köklerini görmüyorlar. Münferit bir kaza zannediyorlar.

Oysa, bir köşede, bu sentezi reddetmeyi solculuk olarak yutturmaya çalışan Kemalist Türk kimliğinin CHP'li temsilcileriyle MHP kucaklaşıyor.

Diğer yanda İslami kimliğe yaslanan AKP, Kürtlerle demokratik haklar üzerine uzlaşma arıyor.

Perde yırtılıyor.

İslami kimlik Türk kimliğini dışlamıyor. Fakat kendi değerler dünyası, bütün etnisiteleri eşit saymaya elveriyor. Bu durum, Türkiye'nin barış ihtiyacına uygun politikaların üretilmesine izin veriyor. Oysa Kemalistlerin **"Türk"** kimliği diğer etnisiteleri eşit kabul etmiyor. İttihatçılığın kanlı eli CHP içinde yaşamaya devam ediyor.

Basit bir hizipleşme yaşamıyor CHP. Bir ayağını değişen dünyaya, diğer ayağını köklerine basmaya çalıştıkça bu partinin bacakları yırtılacak.

Toplumsal değişim seçim takvimi falan dinlemez.

Kürt çözümü kapıda ve CHP'nin İzmir'ini beklemez...

ozaltinli@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Seçkin ırkçılığın 'derin korkusu!'

Dört gündür İzmir'deyim. Bildiğiniz İzmir.

İnsanların; sizin kılığınıza, rakınıza bakıp tereddütsüz teklifsiz **"kendilerinden"** saydığı, en uzak konulardan tek sözcükte AKP nefretine sıçrandığı; arabalarda imzalar, kollarda dövmele, dillerde **"Onuncu Yıllar"**la ulusalcılığın teyakkuza geçmiş başkenti...

Mebus Hanım'ın şehri.

"Türk Sorunu!"nun kalbi.

Nedir bu İzmir'in sırrı?

Masanın gizli filozofu Ömer, yıllar önce, **"Cumhuriyet'in ideolojisi dediğimiz şey, aslında göçmenlerin varlık korkusundan başka bir şey değildir"** dediğinde, bu tezi biraz fantastik bulduğumu hatırlıyorum. Koca bir tarihi **"ontoloji"**ye bu kadar abanarak açıklamak bizim masanın **"yaratıcılığı"** gibi gelmişti bana. Mebus Hanım dün kendisinin **"Boşnak kökenli bir aileden geldiğini"** söylediğinde Ömer'i düşündüm.

Türk ulusçuluğu aslında Anadolu'da doğmadı. Rumeli fikridir bu. İttihatçılığın kalbi Selanik'tir, Manastır'dır, Balkanlar'dır. Kurucu çekirdek oralarda doğdu, Balkan halklarının ayaklanmasıyla Anadolu'ya sığındı. Bu göçler Kafkaslar'dan gelenlerle buluştu.

Göçmen kurucular İslam kimliği aşılmadan bir ulus inşa etmenin olanaksızlığına inanıyorlardı. İçinden geldikleri Balkan tecrübesi ve Osmanlı'yı çökerten Batı dünyası, bu çekirdeği, etnisiteye dayalı modern **"ulus-devlet"** modeliyle tanıştırdı. Anadolu'da siyasal iktidarın yolu **"Türk kimliği"** oluşturmaktan geçiyordu. İşte bunu tasarlayanlar Balkan kırımını yaşamış elitlerdi. **"Yurdundan kovulmuş bir azınlık"...** Gidecek yeri kalmamış olmak... **"Büyük korku"**nun adı budur.

Korkunun bedeli

"Türklük bilinci" zayıf, Sultan'ın tebaa'sı Müslüman köylü nüfus. Ve birlikte yaşadığımız Anadolu'nun kadim halkları; Ermeniler, Rumlar, Kürtler, Lazlar, Çerkesler, Süryaniler... İşte, tehcir, mübadele, asimilasyon ve geleneği ezen otoriter laiklik bu tablonun trajik enstrümanları oldu. Birkaç yıl öncesine kadar her zaman devletin malı olan Milli Savunma Bakanlığı'nda oturan (hem de AKP hükümetinin üyesi) Vecdi Gönül'ün 10 Kasım 2008'de Atatürk'ü anarken söylediklerini hatırlayın: **"Eğer Ege'de Rumlar devam etseydi ve Türkiye'nin pek çok yerinde Ermeniler devam etseydi, bugün acaba aynı milli devlet olabilir miydi?"**

Kurucu kadro kendi ontolojik korkusunu devlet ideolojisine dönüştürdü. Çok etnisiteli, çok kültürlü, uzlaşmacı, barışçı bir uluslaşmanın olamayacağına inandı ve bizi buna inandırdı.

İzmir, büyük göçmen akıntısının merkezi olarak bu inancın en derin yerleştiği şehirdir.

Boşnak kökenli bu hanım **"Biz Türkler meşru savunmadayız. Bunu siz yarattınız. Artık saldıracağız"** diye bağırıyor. Ey tarih, bu kadar mı içimizdesin? Bu toprakların korkularına ödediği bedel yetmedi mi?

Korku sahte ırkçılık gerçek

Fakat benim görüşüm şudur: Bu gün **“Türk kimliği”**nin tehlikede olduğunu ilan edenler gerçek bir korkuyla bağırıyorlar. **Bu korku tarih dışıdır.** Bugün bu ırkçılığın sözcüleri, alışıkları iktidarı, haksızlık ve zulüm üstüne kurulan statüyü kaybettikleri için dikiliyorlar karşımıza. İşte asıl ahlaksızlık burada. Aynı hanım **“Ülkemin Yugoslavya olmasını istemiyorum”** diyor. Nasıl masum bir maske! ırkçılığın **“hümanist”** versiyonu! Namık Çınar televizyonda, **“Sırp olmaya özeniyor”** diyordu. Yanlış mı? Sırlar, kendileri dışındaki kimlikleri tanımadıkları için yaşanmadı mı o trajedi? Yugoslavya örneğine giden yol, Kürtlerin temel haklarını tanımaktan geçmiyor. Tam tersine, kendi etnik kimliğini üstün gören Sırp ırkçılığının bu coğrafyadaki versiyonundan geçiyor.

Kürtlere verilen ve verilecek haklar Türklerden alınıp da verilecek değil. Bunu hepimiz biliyoruz. Konuştuğumuz şey eşitlik. Yok sayılan bir kimliğin tanınması ve barış içinde ortak bir yaşam oluşturmaktır. Türk çocukları da, Kürt çocukları da akıl dışı bir iktidar tutkusu için ölüyorlar. Osmanlı'nın çöküş korkularını, kendi iktidar aşkları yüzünden bugüne ithal etmeye kalkanlar bize bilerek ya da bilmeyerek daha çok kan vaat ediyorlar. Türkiye’de **“Türk sorunu”** yok, ırkçılık sorunu var.

Bu hanım ve onun yolunda yürüyenlere seslenmeliyiz: Balkanlar tarih oldu. Burası hepimizin ülkesi. Kılıçla ulus yaratılamayacağını öğrenmekten başka çaremiz yok. Kılıç; kan, yıkım ve ayrışma demektir.

CHP’ye gelince...

Bu parti; korkuların sırtına yüklediği tarih dışı ideolojilerin ırkçılığıyla yüzleşmek zorunda.

İzmir’in Diyarbakır’ı kucaklamasının önünde, aklın ve ahlakın kabul edebileceği bir tek engel yok.

Küçük seçim hesaplarını **“akıl”** ve **“ahlak”** saymıyorsak eğer.

ozaltinli@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yalan, nefret ve geleceğimiz

Gülbüz Özaltınlı 02.02.2013

Bir hafta önceye dönüyorum: **“Uğur Mumcu’nun katledilişinin yine bir yıl dönümü... Onu yok edenlere teslim ettin Türkiye’yi... Bedava nohut karşılığında... Aferin halkım...”**

5 Ocak 20013 tarihli **Cumhuriyet** gazetesi. **Bekir Coşkun** yine **“halkına”** kızıyor. **“Nohut kafalıları”**, ülkeyi üç kuruşa **“Uğur Mumcu’yu yok edenlere”** teslim etmiş...

Ne demeliyiz? Modası geçmiş acınası bir sayıklama diye geçelim mi? Prestijini yitirmiş bir gazetenin köşesine sıkışmış, zamanın çürümeye bıraktığı zavallı bir yalnızlıkla mı oyalanıyoruz?

Bu kadar basit mi? Bu dört kısa cümle, sesi tükenmiş kızgın bir ihtiyarın bitmeyen nefretinden daha fazlasına işaret ediyor olmasın? Bu cümlelerin süzülüp geldiği kolektif ruha doğru bir kazı yapmanın zamanının geçtiğine inanırken erken davranıyor olmayalım?

Bekir Coşkun “**halkına**” kızgın. Ondan çoktan umudunu kesmiş. “**Türkiye’yi teslim alanlardan**” nefret ediyor. Bizi “**onların**” Uğur Mumcu’yu yok ettiğine inandırmaya çalışıyor. O, yalan ve nefretin en çıplak hâliyle karşımızda duruyor.

Bekir Coşkun’u bugünün yeminli “**Balyoz inkârcılarından**”, “**Silivri fedailerinden**” ayıran şey işte bu çıplaklığı. Artık işler bu küflü dil üzerinden yürümüyor. Yöntem “**inceldi**”.

Yalan ve nefret kılık değiştirdi

Aynı Bekir Coşkun’un bugün yaptığı gibi, dün Uğur Mumcu’yu “**orta çağ karanlığının**” katlettiğine bizi inandırmaya çalışanlar yalanlarında yeni bir faza geçtiler. Şimdi darbe planlarının “**komplo**” olduğunu söylüyorlar. Ortada hiçbir delil yokken devletin önlerine “**zanlı**” olarak koyduğu insanları tereddütsüz Mumcu’nun “**şeriatçı katilleri**” olarak manşetlerine çekenler, bugünlerde Balyoz paşaları için “**masumiyet karinesi**” bayrağıyla dolaşıyorlar. Onların dertleri, Uğur Mumcu’yu şeriatçıların öldürdüğüne inandırmak değil. Devletin öldürmediğine inandırmaya çalışıyorlar şimdi. Danıştay’ı basan katil de kullanışsız çıktı. Bu “**şeriatçıyı**” da hatırlayan yok. Yalan, saldırıda değil savunmada artık.

Nefretse, bir diş gıcirtısı kadar sessiz. Hükümete ağız dolusu atıp tutmak, kendini kaybetmiş marjinallere terk edildi. “**Kaosa kalkan 411 el**” manşetlerinden, “**sözde değil özde laik**” Cumhurbaşkanı demagojisinden, “**demokrasiye saygı**” diskuruna geçildi. Halkı rüşvetçi, siyasi iradeyi gayrı meşru ilan eden saldırı dili çöktü. Artık hedefte yargı var. Halkın elinden iktidarı kurtaramıyorsan, yargının elinden darbecileri kurtar... Sabret; gününü bekle, gerçekçi ol... Rejim değişiminin merkezine odaklan... Siyasi kavgayı davalar üzerinden yürüt. Yargıyı itibarsızlaştır... “**Yeni strateji**” bu. Nefret aklın arkasına gizlendi.

Bekir Coşkun’un çıplak diliyle, bu yeni tutum, aynı kolektif ruhun iki yüzüdür kanımca. Aynı köklerden geliyorlar. Aynı cephede savaştılar. Birisi şimdi gerçeklerin çağırdığı aklın ipine tutunmaya çalışıyor. Öteki ise gerçeklerle baş edemeyecek kadar yıkılmış, küsmüş.

Değişim cephesi çatlak, çok merkezli

Yargı, hukukun işletilmesini aşan bir siyasi perspektifin enstrümanı olarak çalıştığını düşündürten tutumları yüzünden inandırıcılık kaybına yol açıyor. Yalan ve nefret cephesine hayat öpücüğü veriyor. Bu cephenin bütün oyunu hukuk üzerine değil, kamuoyunu ikna temelinde kurduğu biliniyor.

Yargının aşırılıklarının, MİT müsteşarının ifadeye çağırılması örneğinde olduğu gibi açık siyasal çıkışlarının yarattığı aşınmayı küçümsemek gerekir.

Fakat Başbakan’ın ucu Balyoz ve Ergenekon davalarına uzanan son çıkışına ne demeli. Tutukluluk ve davaların uzamasına ilişkin eleştirilerinde ileri sürdüğü argümanları biz yıllardır bu cepheden dinliyoruz.

Bu argümanların hukukla ilgisi yok.

Hepsi kamuoyuna dönük propagandif malzemeden ibaret.

İnsanın aklına şu tehlikeli soru takılıyor: Uğur Mumcu’nun gerçek katillerine giden yol, halktan nefret eden darbecilikle hesaplaşma, Başbakan için siyaseten önemini mi kaybetmekte? Pragmatizmin bu günden

göremediğimiz kapılarından mı geçmeye hazırlanılıyor?

Eğer böyleyse, Bekir Coşkun gibi nefretten katılmış kalmış **“eskiler”** değil belki ama, onun akıllı versiyonları için kutlama günleri yakın demektir...

ozaltinli@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yok canım ne ırkçılığı!

Gülbüz Özaltınlı 06.02.2013

Onca zamandan sonra hâlâ aynı masalları dinliyoruz. Türk kimliği bir etnisiteyi değil, farklı etnisiteleri kapsayan üst vatandaşlık aidiyetini ifade ediyormuş. Devletle olan hukuki bağın adıymış. Kemalizm’de ırkçılıktan eser yokmuş.

Meclis kürsüsünden zapt edemediği öfkesiyle **“Türk ulusu ile Kürt milliyetinin eşit olduğunu bize kabul ettiremezsiniz”** diye bağırان hanım bile kalkıp gözümüzün içine baka baka açık ırkçılığını örtmek için bu üst kimlik- etnik kimlik formülünü yutturmaya çalıştı. Biz de ahmağız ya **“Peki, o üst kimlik senin anadilde savunma yapmanı kapsıyor, zarar görmüyor da, Kürtler anadilinde savunma yaparsa neden kapsamıyor”** diye sormadık.

Koca koca adamların televizyonlarda eğri büğrü çiziktirmelerle, içine Kürt, Türk, Çerkes, Laz yazdıkları dairelerin hepsini geniş bir çember içine alıp üstüne Türk yazarak kameralara tuttuklarını gördükçe, insanın **“hey gidi Kemal’in askerleri bu durumlara da mı düşecektiniz”** diyesi geliyor. Ne kadar kolaymış da bu cahil Kürtler anlayamamış bu kimliğin kendilerini de içine aldığını! Kenan Evren de **“onları”** yeterince eğitemediğimizden yakınıyordu. Bir zamanlar sempatik bulduğum, sonra aniden Baykal tarafından keşfedilip mebus yapılan, şimdilerde de **“Aydınlık”** bir köşede fikirlerini kamuya açan ulusalcı avukat arkadaşım geçenlerde televizyondan sesleniyordu: **“Hâkimin anlamadığı bir dilde tercümanla savunma yapmak benim vatandaşuma zarar verir. Hakkını savunamaz. Biz vatandaşımızı düşünmek zorundayız.”**... Şaka yapmıyorum. Anadilde savunma hakkına itirazını böyle gerekçelendiriyordu. Ahmet Hakan olgun insan. Gülümsemekle yetindi.

İrki üstün kıl ki asimile edebilesin

Mustafa Kemal’in asimilasyoncu olduğunu, fakat ırkçılıktan uzak durduğunu ileri sürenler, dev külliyyatın, derin çalışmaların peşine düşmesinler. Geçtiğimiz pazar **Radikal**’de yayımlanan 3000 küsur vuruşluk **Ayşe Hür** makalesi hepimize yeter. Maarif Vekili **Reşit Galip**, Adliye Vekili **Mahmut Esat Bozkurt**, 64.000 kafatası ölçen **Afet İnan** ırkçılıklarını gümbür gümbür konuştururken tek adam rejimi yaşıyordu. Türk tarih tezi, Güneş Dil Teorisi üstün Türk ırkının marifetlerini **“icat ederken”**, ebedî şef Köşk bahçesinde çiçeklerini sulamıyordu.

Evet, bir siyasal pratik olarak ırkçılıkla asimilasyonculuk farklıdır. İrkçılık, egemen topluluğun dışındaki kimlikleri tanıır, aşağılar, kendisiyle onun arasına duvar örer ve her türlü toplumsal yükselme kapılarını kapatır. Asimilasyonculukta ise, yok sayma, kendi içine alıp eritme vardır. **“Kimliğini terk et aramıza katıl.”** Çağrı budur. Fakat bu, bir uluslaşma politikası olarak asimilasyonculuğun düşünsel evreninin ırkçılık içermediğini asla

göstermez. Nitekim 20'li yılların ortalarından itibaren ve tüm 30'lu yıllar boyunca Cumhuriyet'in resmî söylemi, **"klasik ırkçılığın"** ideolojik unsurlarıyla yüklüdür. **"Türk uluslaşmasının"** ve asimilasyonun meşruiyeti, kültürün yanı sıra biyolojik özelliklere de yer vermekten kaçınmayan bir ırk üstünlüğü fikrine dayandırılmaya çalışılmıştır.

Kafanın dışından içine doğru

Fakat şimdilerde gözden kaçan daha önemli gerçek şu: Irkçılık, biyolojik genetik özellikler üzerinden topluluklar arasında hiyerarşi kuran **"klasik ırkçılık"**tan ibaret değil. İnsanlık büyük ölçüde bu safsatayı aştı. Ancak, **"yeni ırkçılık"**, **"ırksız ırkçılık"** ya da **"kültürel ırkçılık"** kavramlarıyla tanımlanan hiyerarşik ayrımcılıklar bütün incelmış hâllerıyla demokratik toplumların başına bela olmaya devam ediyor.

Bunun bizim **"eğitimli laik"** orta sınıflarımızın arasındaki tezahürlerini fark edebilmek için derin bir saha araştırmacısı olmak gerekmiyor. Sıradan dürüst bir gözlemciyseniz, Kürtleri ve İslami esaslara göre yaşayanları kültürel olarak aşağılayan tutumların komşu mesafesinde olduğunu görürsünüz. Steril tatil kasabalarını **"Kürtlerin bastığını"**, göçün şehirleri **"bozduğunu"**, başörtülülerin Bağdat Caddesi'ne, Nişantaşı'na **"kadar geldiğini"** sayıklayanlar, Avrupa'nın çare aradığı kültürel ırkçılığın aramızdaki versiyonlarıdır. **Serra Yılmaz** televizyonda tesettürlü kadınlardan **"öcü görmüş"** gibi korktuğunu ne kadar doğal, ne kadar rahat açıklamıştı. Rahattı çünkü bu toplumda **"kendi sınıfından"** değer verdiği birçok insanın aynı duyguları taşıdığını biliyordu. Rahattı çünkü sorulduğunda göğsünü gere gere ırkçı olmadığını, zencileri sevdiğini söyleyebilirdi. Muhtemelen **"Obamacı"**ydı.

Bir Ermeni arkadaşı **"bile"** olduğunu söyleyen, yüce gönüllü ombudsmanımız var. Başbakanımız da bir ara **"tıksırıncaya kadar içiyorlar, karışıyor muyuz"** diye sormuştu.

"Onlar" ve **"biz"**. **"İyi"** ve **"kötü"**. **"Değerli"** ve **"değersiz"**...

İnsanları ait oldukları kültürel kimlikler üzerinden sınıflandıran, ötekileştiren ve küçümseyen bu zihniyete bütün dünyada aynı isim veriliyor: **Irkçılık**.

Eskisi gibi açık ve kolay değil bu hastalığı teşhis etmek. Deri rengi zamanlarında değiliz.

Şimdi sağlam bir aynaya ve dürüst bir çift göze ihtiyacımız var.

ozaltinli@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İnsanlar ikiye ayrılır

Gürbüz Özaltınlı 09.02.2013

Hayatta olup bitenleri anlamaya çalışırken sınıflandırmalar yapmaz mıyız? Yaparız. Hele bazen, iyice sadeleştirmek çok iyi gelir. En azından bana. Bütün ara renkleri, sonsuz çeşitliliği eledikçe elemek ve geriye iki küme bırakmak... Mesela; insanlar **"ikiye ayrılır"**, nokta...

Şimdi de öyle günlerimdeyim. Şemayı basitleştirdim. Nereye baksam iki tip insan görüyor gözlerim. **“İyimserler”, “kötümserler”**. Bu sadeleştirmeyi size de öneririm; haddim olmayarak.

Kürtlerle barışıyoruz ya. Ben iki ses duyuyorum. **“Olmaz, olamaz, bir şey çıkmaz.”** Ya da **“yes we can”...** **“Temkinliler”** nerede diye sorabilirsiniz. Onlar iyimserler içinde elbette.

Bu toplum, neredeyse **“öğrenilmiş bir çaresizlik”** içinde, 30 yıldır hayatımızı zehirleyen bu korkunç savaş karşısında sustu. Önce yok saydı. Sonra öfkelenildi. Nihayet bıktı.

Şimdi ise konuşuyor.

Taraf tanıdığımız insanlara birkaç gündür mikrofon tutuyor. Çatışmanın bitirilmesi üzerine düşüncelerini öğreniyoruz. İyimserlere bayılıyorum. **Ayşen Gruda**’yı okumuşsunuzdur, öyle sözler söylemiş ki tekrar bir göz atın isterim **“Benim nüfus kâğıdında Türk olduğum yazar, ama aklı başında bir insan için bunların hiçbir önemi yoktur. Bakın bir belgeselde izledim. Para veriyorsunuz sizin bütün kökeninizi çıkartıyorlar. Ben de bir Kızılderili olabilirim... neyin ispatı ve kavgası içindeyiz. O Kürt çocukları da anne, baba kuzusu. Dövüşe dövüşe değil masa başında konuşa konuşa halletmemiz gerekiyor. İnaniyorum aklı başında siyasiler, insanlar bunları görüyorlar... Katkım olacak ise PKK mağaralarına giderim. Çünkü onlar bana bir şey yapmazlar. Onlar da benim filmlerimle büyüdüler”**...

Ne kadar sade, nasıl içten sözler. İnsanın boğazına yumruğu yerleştiren, burnunu sızlatan, derin bir iyiliği var bu sesin. Bu ülkede milyonlarca böyle insan yaşadığına inanıyorum. Biz aslında şimdi barışı konuşurken siyaseti konuşmuyoruz. İnsanlığı konuşuyoruz. Aklın sesi zannettiğimiz ses gerçekte vicdanların sesi. Ve ben kötümserlerin vicdanına güvenmiyorum.

Albert Camus’nün **Dostoyevski**’nin **Karamazov Kardeşler**’ini eleştirirken söylediği bir söz var: **“Nihilizm sadece umutsuzluk ve inkâr değil, aynı zamanda umutsuzluk ve inkâra duyulan arzudur.”** Aslan Asker Şvayk’ı canlandıran Alman sinema oyuncusu **Heinz Rühmann**’ın söyledikleri daha çarpıcı: **“Bir kötümser başına kötü olaylar geldiğinde sevinendir, çünkü ancak böylece kendini haklı hisseder.”**

Var, değil mi böyleleri?

Cihan Ünal’a da sormuşlar: “Barış sürecini nasıl değerlendiriyorsunuz”?

Cevap vermiş: **“...Okuma yazma oranı ilkokul 2. sınıf olan bir ülkeden, o ülkenin parlamentosundan çıksa çıksa fiyasko çıkar... Bu sorunu çözecek, neticelendirecek olan kişiler politikacılarıdır. Ancak politikacılar tünelin sonunda ışığı gördüğü zaman çıkıp biraz daha tünel yapan kişilerdir”**...

İnsanlar cahil, siyasetçiler kötü... Allahtan böyle **“aydın”** tiyatrocularımız var. Bize akıllarının ışığını sunuyorlar. Salaklık edip umutlanmamızı önleyiyorlar.

Evet, siz de benim yaptığımı yapın, insanları ikiye ayırın.

Bunun için asla siyasal kavramlara ihtiyacınız yok. Benim biraz önce yaptığım gibi vicdan üzerinden gitmenizi de önermem. O benim çiğliği olsun. Siz kimseyi incitmeyin. **“Zararsız”** nitelemeler yeterlidir. **“İyimserler”** ve **“kötümserler”**.

Ha, şu var tabii; rastladığınız **iyimserlerin** siyasal düşüncelerini kurcaladığınızda çoğu kere İslamofobik olmayan, **“liboş”, “gerici”,** ya da **“bu işlerden pek anlamayan saf”** insanlar olduğunu görebilirsiniz.

Kötümserlerde ise ilkokul 2. sınıfı başarıyla geçmiş, iyi meslekli, “ilerici”, “memleketin irticacıların elinde felakete sürüklendiğinin farkında olan” “aydın” şahsiyetlerle karşılaşabilirsiniz.

Aldırmayın böyle örtüşmelere.

Tesadüftür...

ozaltinli@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sol-sağ ayrımı ne anlatıyor

Gürbüz Özaltınlı 13.02.2013

Tanıl Bora, çok özgün, parlak çalışmalarıyla tanıdığımız, entelektüel kimliği tartışılmaz bir isim. Geçenlerde, “**Eski Defterler**” programının konuguydu. “**Türkiye’de sağ**”ı ele aldılar. Her hafta olduğu gibi, doyurucu, aydınlatıcı bir söyleşi çıktı ortaya.

İzleyicilerin de sorularla katılabildiği bir program bu. Benim, iki soru ve buna Bora’nın verdiği cevaplar dikkatimi çekti. Birinci soru, **sol-sağ ayrımının günümüzde ne kadar geçerli olduğuna** ilişkindi. İkincisi; **Türkiye’de solun bu kadar etkisiz olmasının nasıl açıklanabileceği**ydi.

Tanıl Bora, siyasal tutumların açıklanmasında bu gün de sol-sağ kavramlarının temel olduğuna, en yanılmayacak anahtarı temsil ettiğine inandığını söyledi. Solun zayıflığına ilişkin açıklayıcı argümanları ise: (1) Onun her zaman zor bir yerde durduğu; zira sağ, mevcut durumun, yerleşikliğin yanında yer almanın siyasi ifadesiyken, solun değiştirici misyon üstlendiği ve (2) ağır siyasal baskılara maruz kalmış olduğu üzerine kuruluydu.

Tanıl Bora herhangi bir isim değil. Kaldı ki, bu sorulara cevap ararken benzer sonuçlara ulaşan birçok insan olduğunu biliyoruz. Bu tezler üzerine düşünmek önemli.

İçi boşalmış bir anahtar

Sol- sağ ayrımı Fransız devrimiyle tanıştığımız ve esas olarak 19 ve 20. yüzyıl Batı toplumlarının gerçekliği içinde şekillenen bir siyasi kavramsallaştırma. Ardında kapitalizmin gelişmesi ve sınıf mücadeleleri yatıyor. Solu sol yapan “**adaletli bir dünya için değişim**” talebi o tarihin ürünü. Demokrasi, evrenselcilik, refah arayışı solun merkezine oturan nitelikler.

Biz yaşadığımız gerçeğe bakalım. Evet, bu ülkede belirgin bir siyasi bölünme yaşanıyor. Fakat bu bölünmenin merkezine oturmuş tek bir ölçü var: Din karşısındaki mesafe. Ne demokrasi, ne eşitlikçilik, ne adalet için değişim. Bütün bu kavramlarda kendisini “**sol**” olarak niteleyen siyasi küme sınıfta kalır. “**Sağ**”dan farkını bunlar üzerine kuramaz. Kuramıyor da zaten, siyasal pratik ortada. Milliyetçiliği bile ölçü olarak kullanamazsınız. Sağcılar milliyetçi, solcular evrenselci diyemezsiniz.

Biz bu siyasi ayrışmayı anlayalım, veri alalım tamam. Fakat, tarihsel olarak Batı'nın sınıf mücadeleleri içinde kurulmuş, anlamını, içeriğini oradan edinmiş **"sol-sağ"** kavramlarına başvurmak zorunluluğumuz nereden geliyor?

Yaşadığımız siyasal pratik bize şunu öğretiyor: Türkiye'de oluşan siyasal ayrışmayı kavramlaştırırken ya **"sol"**, **"sağ"** nitelermelerini bir tarafa bırakacağız, ya da onları bütün tarihsel anlamlarından kopartmaya razı olacağız.

Bir başka seçenek daha var: Tarihin bir şakası olarak **İdris Küçükömer**'e doğru döneceğiz, AKP'yi solcu ilan edeceğiz!

Kimileri diyecektir ki **"gerçek sol bu değil elbette, sol-sağ ayrımının en geçerli ayrım olduğunu kastederken biz gerçek solu, gerçek sağı kastediyoruz"**. İyi de, canlı kanlı hayat içinde bu kavramlara biçim veren koskoca bir toplumsal tarih var ve biz onu anlamlandırmaya, tavır almaya ihtiyaç duyuyoruz. Kafamızdaki **"ideal"** formlar bu işe yaramıyorsa bu ısrar niye?

Hayat o ideal formlara göre gerçekleşmedi.

Hayatı baştan aşağı yeniden mi kuracağız?

Yeni ayrımlar oluşuyor

Kapitalizmin sosyalizmle aşılması tasavvurunun, küreselleşmeyle birlikte çökmesi, dünyada da bu ayrımın içini boşalttı. Kavrama hayat veren Batı'da dahi **"üçüncü yol"** deneyimlerine, yeni arayışlara tanık oluyoruz. Ayrımlar silikleşti. Klasik şema işlemiyor.

Biz ise bu eğreti ithal malzemenin perdelediği kendi gerçekliğimizle yüz yüzeyiz şimdi. O nedenle **kendimize has "sol"** ve **"sağ"** kimlik kurguları parçalanmış, siyasi tutumları açıklama yeteneğini tamamen kaybetmiş durumda.

Kanıt aramaya gerek var mı bilmiyorum. Çatışan aktörlere bakın. Demirel, Kılıçdaroğlu, Silivri eksen. Karşısında AKP. Silivri parantezini açın, içinden Haberal'dan Yalçın Küçük'e uzanan acayip bir malzeme çıkıyor. CHP'nin yenilikçileri aynı partideki ulusalcılara açıktan faşist diyor. Siz bu matriksi zenginleştirin. Her şey gözümüzün önünde oluyor.

"Demokrat", "liberal", "özgürlükçü sol", "muhafazakâr demokrat", "İslamcı", "milliyetçi", "otoriter" vs. kavramlarının, **sol-sağ** kavramlarından daha çok kullanılması tesadüf değil.

Post-modern dünyada toplumsal yapılar ve düşünceler iyice çeşitleniyor, uzlaşmazlık temel kabul olmaktan çıkıyor. Sınırları geçişli, birbirleriyle etkileşim içinde değişken kimlikler oluşuyor. Siyaset ise, ideolojiden çok bu kimlikleri gözetten bir pragmatizm üzerine yürüyor. Biz de, kendi özgün tarihimizin ürettiği çatışma ve uzlaşmalarla bu dünyaya eklemleniyoruz.

Tarihte inşa edilmiş siyasi kimlik algılarımız bu günü açıklamaya yetmiyor.

Onlar yeni koşullara uyum sağlamamızı engelleyen **"nostaljik hapishanelere"** dönüşüyorlar.

"Solun neden bu kadar etkisiz olduğu" sorusunun da, bu geçersiz **"sol-sağ"** ayrımıyla bir ilgisi olmalı...

Sanırım algı dünyamızı özgürleştirmeye ihtiyacımız var.

ozaltinli@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Değişim ve 'büyük uzlaşma'

Gürbüz Özeltinli 20.02.2013

"Sorunları uzlaşmayla çözelim." "Yeni rejimi bütün toplumsal kesimlerin onayı ile kuralım." Demokratik tınısı çok güçlü bir önerme değil mi? Medeni, onarıcı, barıştıcı bir davet!

Kılıçdaroğlu Kürt sorununda aylar önce AKP'nin kapısını çalıp kaçtığında, sürece MHP'nin de dâhil edilmesini şart koşarken **"uzlaşmacıydı"**! Ne kadar gerçekçi, nasıl da iyi niyetliydi! Erdoğan çözüm politikasını inandırıcı bir kararlılıkla kamuoyuna ilan edene kadar kendisinden bir daha haber alınamadı.

Yeni anayasanın AKP-BDP ittifakıyla çıkabileceğinin işaretleri belirince, **"konsensüs sağlanmazsa kriz çıkar"** şantajı tekrar tedavüle sokuldu.

Diğer yandan, barış sürecinin, darbecileri de kapsayacak bir affı gündeme getirebileceği ihtimali, **"büyük barış"** tartışmalarını davet etti.

Şimdi sorulan soru şu: Gerçekten değişim sürecinin çatışan tarafları böyle bir barışa hazırlar mı? Başta Kürt sorunu ve anayasa olmak üzere, eski rejimin güçleriyle uzlaşma beklemek gerçekçi mi?

Değişimin neresindeyiz

On yıldır tanık olduğumuz mücadele, bir siyasal sistem üzerinde anlaşmış güçlerin rekabeti değil. Siyasal rejimi kökten değiştiren çok katmanlı bir süreç yaşıyoruz. Bunun kan dökülmeden, zamana yayılarak, kimi sapmalar ve aşırılıklarla birlikte hukuk üzerinden gerçekleşiyor olması bu ülkenin şansıdır. Kürtleri söylemiyorum; onlar çok bedel ödediler. Fakat beyazıyla siyahıyla biz Türkler; rejim değişirken, yanı başımızda cereyan eden **"Arap Baharı"**nın kanlı kaosundan bizi koruyan tarihimize ağız dolusu şükredelim.

Şimdi yeni bir toplumsal sözleşmenin eşiğindeyiz. Bu anayasanın değişen güçler dengesini yansıtacağı çok açık. Kavgayı kaybeden tarafın **"konsensüs"** çağrısı, kendisini tarihe gömecek olan bu adımı engellemeye, meşruiyetini tartışılır kılmaya dönük bir manevra. Bir **"demokratik uzlaşma"** iradesini yansıtmıyor. Sert bir çatışmanın ayak sesleri.

Tersine inanmak için hiçbir inandırıcı nedene sahip değiliz.

Değiliz, çünkü bugün bu çağrıyı çıkartanlar yüz yıllık darbeci gelenekle en küçük bir hesaplaşma belirtisi göstermediler. Tam tersine, bu hesaplaşmaya büyük suç ortaklığı içinde bütün gövdeleriyle direndiler. Darbeciliğin zihinsel temelini oluşturan korku ve nefretin yatışmasını asla istemediler. En **"uzlaşır"**, **"hakkaniyetli"** pozlar takındıklarında da dilleri hep bu nefret psikolojisine ayarlı kaldı. Kazmanın vurulduğu yerden silah çıkarken, bavul bavul suç belgeleri ortaya saçılmışken, en karanlık isimlerin, ardında kanlı bir tarih

olan ordunun meşruiyetine toz kondurmadılar. Değişimin en önemli ayağını oluşturan yargılamaları gayri meşru ilan etmekten kaçınmadılar. Onları boşa çıkartmak, kamuoyunu bir komploya inandırmak için ellerinden geleni yaptılar.

Biz şimdi on yıl sonra geldiğimiz yerde, değişimi taşıyan güçlere olan nefreti asla körelmemiş, darbeci zihniyetle hesaplaşmamış, siyasal başarıdan umutsuz, öfkeli, hazımsız bir sosyolojiyle baş başayız. Elle tutulur şizofrenik bir ruh aramızda dolaşıyor. Darbecilerin yargılanmasına **“onlar darbe yapmayacaktı yalan söylüyorsunuz”** diye karşı çıkanlar, **“keşke yapabilseler”** diyen iç sesleriyle baş etmeye çalışıyorlar.

Kısacası, darbeci geleneğin toplumsal meşruiyeti varlığını sürdürüyor. Yediği ağır darbelere karşın, kaos üretebilme kapasitesinin tükendiğini söyleyebilmemiz için de henüz erken.

Görünen o ki, yüz yıllık bir geleneğin aşılması hiç de kolay değil.

Kuşkusuz değişimi sürükleyen güçler de biliyor bunu.

Kürtlerle barış vesayeti tarihe gömer

Kürt sorununun çözüm sürecinde ortaya çıkan yan etkiler bence kimseyi yanıltmasın.

Ne hasta generalleri ziyaret, ne yarın mecbur kalınacak kapsamlı bir af, **“vesayet güçleriyle uzlaşmanın”** eşliğinde olduğumuzu gösterir. Güç mücadelesi sürecektir. İnisiyatif ise tartışılmaz biçimde değişimci tarafın elindedir. Kiminle çatışacağına, kiminle uzlaşacağına değişimi taşıyan taraf karar verecektir.

Nitekim bu karar verilmiş gözüküyor. Tarihimizin gerçek **“büyük uzlaşması”** adım adım örülüyor. Eski rejimin dışarıda bıraktığı iki toplumsal güç barışı konuşuyor.

Kürtlerle barış sadece akan kanı durdurmayacak, aynı zamanda eski rejimin direnen güçlerini de tarihe gömecek. Kimi generallerin bu büyük değişimi Silivri’den değil evlerinden izlemesini de yarattıkları sorunun çözülürken onlara sunduğu bir armağan olarak kayda geçebiliriz. Tarihin bu tuhaf şakasından endişelenmek için pek neden yok.

Çünkü onların gördükleri aynı zamanda iktidarlarının döndürülemez çöküşü olacak.

ozaltinli@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Muhalefete kimlik ararken

Gürbüz Özaltınlı 23.02.2013

Modern çağın hegemonik medeniyeti olarak Batı, kendisine benzemeyen toplumları da derinden etkiledi. Ürettiği her şey gibi, siyasal düşünceler de onun sınırları içinde kalmadı. **“Sol”** da, Batı modernleşmesinin yarattığı sınıf mücadelesinin temel kavramlarından.

CHP'nin doğuşunu hepimiz biliyoruz. Onun ideolojisi **“sınıfsız imtiyazsız, kaynaşmış bir ulus”** inşasına dayanıyordu. Toplumsal rolü modernliği tanımlamak, politik işleviye toplumu bu yönde dönüştürmekti. Ortada ne işçi sınıfı vardı ne de burjuvazi. Geleneğe bağlı yaşayan, ulus bilinci cılız geniş bir köylü nüfus ile Kafkas-Balkan göçmenlerinin yanısıra ticaret ve türlü yollarla zenginleşmiş kentlilerden oluşan, çok etnisiteli dağınık bir topluluktan **“modern”** bir ulus yaratılacaktı.

Bu tablo, statünün tanımlayıcısı ve temsilcisi işleviyle CHP'nin, toplumsal hiyerarşide egemen kesimin partisi olduğunu anlatır. Bu paradigmanın, Batı'da **“sol”**u yaratan paradigmayla benzer bir yanı yoktur.

Kapitalizmin geliştiği, sendikalaşmanın güçlendiği, göçlerin yoğunlaştığı 60'lı ve 70'li yıllarda CHP **“sol”** kavramına sahip çıkmaya yönelirken böyle bir tarihsel bagaj taşıyordu. Buna rağmen Ecevit dönemi, CHP'nin Batılı anlamda bir sosyal demokrat partiye en fazla yaklaştığı ve orta sınıflardan taşarak emekçi kesimlere ulaştığı dönem oldu. Tabii aynı zamanda kendisini kuran devletle arasının açıldığı...

Süreç 80 darbesine çarptı.

Statükonun savunuculuğuna yolculuk

Darbeyi izleyen 30 yıl boyunca, küreselleşmenin etkileri altında değişime yönelen toplumsal güçlerle devlet arasındaki mücadeleye tanık olduk. Statükonun bu dönemdeki en kayda değer başarılarından birisi, CHP'nin yeniden devletleştirilmesidir. Bunun bedeli ise, bu partinin tamamen kentli orta sınıflara sıkışması ve eşitlik-adalet- refah arayan dışlanmış sınıflarla arasında kapanması mümkün olmayan bir uçurumun oluşmasıdır. CHP, demokrasi ve eşitlik taleplerine orta sınıfların direnişinin temsilcisi olmuştur. Ezilen sınıfların sözcülüğü, kökleri Batı modernleşmesine mesafeli duran siyasal damar tarafından üstlenilmiştir.

Bunu rastlantısal, geçici bir temsil ilişkisi olarak algılayanlar kanımca yanılıyorlar. AKP'nin CHP'den çok daha fazla **“sol”** bir fonksiyon gördüğünü teslim etme cesareti gösteremiyorlar. Türkiye'de kendisini **“sol”** olarak niteleyen kimliğin ezilen sınıflarla temsil ilişkisi kurabilmesinin önünde duran tarihsel engelleri görmezden geliyorlar. Siyasal pratiğimizin **“sol”** kavramına yüklediği anlamı ve bunun dışlanmış sınıflarca algılanışını, **“gerilik”** ve **“yanlış bilinç”** olarak niteleme eğiliminin güçlü izleri varlığını sürdürüyor.

Gelir dağılımında, toplumsal statülerde, kimlikler- kültürler arası ayrımcılıkta büyük sorunlar biriktiren uzun bir tarih boyunca, kendisini **“sol”** olarak niteleyen siyasal pratiğin hiçbir ciddi iktidar çoğunluğu yakalayamamış olması açıklanmaya muhtaçtır. Bunu, onun üzerindeki devlet baskısına bağlamak kolaycılıktır. Bu kolaycılığın maliyeti ise, **“muhalif siyasetin nasıl bir kimlikte kurulması gerekir”** sorusuna yanlış yerde cevap aramak olacaktır.

Bugün yanılanlar sadece, ihtiyaç duyulan iktidar alternatifinin CHP'den çıkabileceğini umanlar değil. Aynı zamanda, geniş kitlelere ulaşabilecek bir muhalefet hareketi için **“sol”** kimliğin çağırma gücü olduğunu varsayanlar da gerçekçi değil kanımca. **“Sol”**un bu coğrafyada izlediği tarihsel serüven ve bugün gelip yerleştiği yer buna müsait değil.

“Sol”un mirası üzerine muhalefet olur mu

Bu konular üzerine en cesur eleştirileri yapanların başında Halil Berktaş geliyor. *Taraf*'a verdiği son mülakatta onun da **“sol”** kavramını, Türkiye pratiği içinde yüklendiği anlamı önemsemeyerek **“muhalefet kurucu bir kimlik”** olarak tanımladığını görüyoruz. Sözleri, **“sol”** kavramını Batı tarihi içinde aldığı **“soyut”** anlamı içinden düşünmekte sakınca bulmadığı izlenimi veriyor.

Berktaş, radikal demokratik bir eleştiri çizgisi üzerinde yükselecek yeni bir siyasetin bileşenlerini tarif ederken kanımca çok doğru kesimlere işaret ediyor: Kürt demokratları, eleştirel Türk aydınları ve İslamcı demokratlar. Fakat her nedense böyle bir buluşmanın tarihsel **“sol”** kimliği aşan özgün bir sentezi ifade etmek zorunda olup olmadığını tartışmıyor. İktidar alternatifi olabilecek yeni demokratik bir siyasetin muhafazakâr kesimlerde yankı bulmasının önemine değinmiyor. İslamcı demokratları önemsiyor, fakat onların **“sol-sağ”** kimlik tanımlarıyla kurduğu ilişki üzerine soru sormuyor.

Kanımca **“ileri demokrasi”** talebi çerçevesinde bir muhalif sese ihtiyaç olduğu ne kadar doğruysa; bunun **“sol”** kimlikle ilişkilendirilerek inşa edilebileceği önermesi de o kadar sorunludur.

Sol-sağ ayrımı yeni bir muhalefet anlayışını tanımlamaya elverişli değil kanımca.

Yeni buluşmalar için yeni kavramlara ihtiyacımız var.

ozaltinli@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Toplum barış peşinde ‘halkçılar’ Silivri derdinde

Gülbüz Özeltinli 27.02.2013

Yıllarca bu topluma ordusunun güçlü olduğu anlatıldı. Varlığımızı ona borçluyduk. Huzur, güvenlik demekti. Güvenlik ise eli silah tutanların işiydi. Yollarda bugün de görüyorsunuzdur; tepelere yazmışlar: **“Güçlü ordu, güçlü Türkiye.”**

“En güvenilir kurumun” karar vericileri, meşru hükümeti devirme planlarından yargılanıyorlar. Muhafızlar, paşaları için Silivri seferleri düzenliyorlar. Yas içindeler. Bize akıl öğretiyorlar: **“Generallerimiz içeride, ordumuz zayıf düştü, başımıza taş yağacak.”**

Bu sesin sahipleri, kuşkusuz sözlerinin toplumda bir yankısının olduğuna inanıyorlar. Tarih boyunca sorunları şiddet penceresinden görmüş, iç ve dış düşmanlarla kuşatıldığına inandırılmış, askeri kurtarıcı bellemiş bir ülkeyiz. Toprak böyle sürülmüş buralarda.

Parlamento; yüksek maaş ve kişisel ayrıcalık peşinde koşan yozlaşmış dokunulmazların, kravatlı iş takipçilerinin toplandığı, sorun çözen değil üreten bir **“fazlalık”!** Siyasetçi; seçim mevsimlerinde kapımıza gelen, güvenilmez sözlerle oyumuzu avlayan, muasır medeniyeti taklit uğruna katlandığımız bir **“yabancı”!** Seçimler; umduğumuzu bulamadığımız aldatıcı bir **“oyun”**. İyi ki ordumuz var!

Tabii bu vulgar ideoloji her zaman istediği ölçüde başarılı olamadı. Fakat, müşterisi de eksik olmadı. Kriz süreçlerinde bulaşıcı hastalık gibi yayıldı. Darbelerde zirve yaptı.

Şimdi adım adım Kürt barışına yürüyoruz. Öte yandan **“kahraman generaller içeride, ordu zaafıta”** sızlanmaları işitiyoruz. Bu propaganda inandırıcılığını ne kadar yitirirse yitirsin masaya sürülüyor. Başbakan bile bu temaya kayıtsız kalmadı. Tutuklulukları eleştirmek için başka gerekçe yokmuş gibi **“göreve gönderecek subay bulamadığını”** söyleyebildi.

Sivil siyasetin gücü Türkiye'nin şansı

Oysa barış süreci bize hiçbir şey anlatmıyorsa, bu ideolojinin kofluğunu anlatıyor. Bu ülke göstere göstere, generallerin yarattığı sorunu sivil siyaset yoluyla çözmeye doğru ilerliyor. Toplum bunu görüyor. Büyük çoğunluk vesayetın kırılmasıyla barış süreci arasındaki bağı fark ediyor. Özellikle Kürt savaşıyla birlikte kural tanımaz bir çeteye dönüşen devletin temizlenmesi çabalarıyla, barış imkânı arasındaki ilişkiyi seziyor.

Bölge konjonktürü, Arap Baharı falan tamam da; biz, şike karakol baskınlarının kol gezdiği, suikastların yapana kâr kaldığı, kasabalarından linç çığlıklarının yükseldiğı, paşaların **“bu iş bizden sorulur”** diye hükümetlere posta attığı bir Türkiye’de barışın adını ağızımıza alabilir miydik? Bir adım daha: Barzani’yi **“aşiret reisi”** ilan eden kırmızıçizgilerle, Ortadoğu’nun hak hukuk tanımaz ikinci bir İsrail’i olmaktan ileri gidebileceğimiz yer var mıydı? Bir Sinop’la yüreğı ağızına gelenler, İmralı’yla açık açık ilan edilen görüşmeler sürerken onlarca Sinop’un olmamasının ardındaki yeni güçler dengesini görmüyorlar mı zannediyoruz? Bu ülkede lümpen milliyetçilik ne kadar popüler olursa olsun, arkasında devlet parmağı olmadan bir sokak gücü yaratamayacağını öğrenecek kadar tecrübe biriktirmedik mi?

Bugün barışa doğru yürüyorsak, bunu siyasetin vesayet karşısındaki egemenliğine borçluyuz. Umudumuz varsa, darbecilerin artık orduyu yönetemiyor olmasındandır. Siyasetin silahı denetlemeyi başarmasındandır. Darbecilerin yargılanmasından rahatsız olanların söyleyemediğı şey şu: Onlar, ordunun **“zayıf düşmesinden!”** değil, siyasetin kontrolüne girmesinden şikâyetçiler. Yakındıkları şey demokrasi. Daha ilk basamakta takıldılar. Çoğunluğun iradesine tahammül edemiyorlar. **“Özgürlük savunuculuğı”** masallarına kim inanır.

Kim nerede duruyor

Evet, bizim **“sosyal demokrat”** partimize Türkiye’nin en büyük sorunu çözülürken bu rol düştü! Milliyetçi partimiz, lümpenleri evlerinde oturmaya çağırırken **“sol”** partimiz generalleri kurtarmaya takılı kalmış gözüküyor. Bizler de, büyük tarihsel haksızlığa çözüm aranırken, liderinin yarım ağızla **“kredi açmasını”** sevinçle karşıladığımız bu **“generallerin partisi”**nden bir **“sol”** çıkar mı diye konuşuyoruz. Şaka gibi.

Türkiye, Mithat Sancar’ın dediğı gibi Cumhuriyet’in yeniden kuruluşuna hazırlanıyor. Tarihinin en büyük demokrasi hamlesine yürüyor.

Bunu darbecilerle değil, darbecileri kahraman ilan eden **“sol”**la da değil, milliyetçiliğı meslek edinmiş hamaset erbabıyla hiç değil; kendisini muhafazakâr demokrat kabul eden sivil siyasetçiler ve vesayetçilerin **“asayiş vakası”** olarak gördüğü Kürt örgütü eliyle yapıyor.

Bundan daha büyük bir ders olur mu?

Hayat daha fazla ne yapsın?

Sakin olmak da bazen iyidir

Gürbüz Özeltinli 02.03.2013

Sahneyi biraz basitleştirelim. Politik aktörler ve toplumsal özneler odaklansak. Bir tarafta değişik katmanlarıyla Kürt örgütü diğer yanda AKP, politik aktörler olarak sürecin merkezinde duruyorlar. Destek ve onayına ihtiyaç duyulan Kürt ve Türk kamuoyu da sosyolojik özneler. Sanırım bu dizilişte şöyle bir asimetri var: Politik aktörler açısından bakıldığında, AKP süreci sonuna kadar taşımaya daha hazır ve kendi iç yapısına hâkim. Kürt örgütü cephesinde ise tereddütler ve iç bütünlüğü tehdit eden angajmanlar var. Toplumsal özneler döndüğümüzde ise risklerin yer değiştirdiğini söyleyebiliriz. Kürt toplumu hem Öcalan'a çok güveniyor hem de savaşın ağır bedelini köy köy, hane hane yıllardır yaşamaktan usanmış. Barışa ikna edilmesi savaş için kışkırtılmasından daha kolay. Oysa Türk kamuoyu, millet-i hâkime kibriyle yüklenmiş tarihi ile, kırılmalı, çok parçalı ve üstelik dominant. Evet, orada da Erdoğan'a çok yüksek bir güven var. Fakat bu hâliyle barışın kendi sonları olacağını bilenlerin kışkırtmalarının öncelikli nesnesini oluşturuyor.

O nedenle, dikkat edilirse bütün sabotajlar Türklerin kışkırtılması üzerine kuruluyor. Habur'da böyle oldu, Reşadiye baskınında böyle oldu, Silvan'da böyle oldu... Oslo görüşmelerinin açıklanması ve şimdi de İmralı tutanaklarının **"sızdırılması"** yine aynı yerleri kaşıyor.

Öte yanda ise Öcalan'ın Kürtler üzerindeki saygınlığını aşındırmak sabotaj stratejisinin diğer ayağını oluşturuyor.

Kürtler tarafında politik otoritenin, Türkler tarafında toplumsal öznenin zaafına yüklenmek... Savaşçıların karanlık aklı böyle işliyor.

Sürecin sinsi "dostları"

Otantik Türk milliyetçiliği açık açık sürece saldırıyor. Aklın kabul edebileceği hiçbir çözüm önerileri yok. Akla değil öfkeye sesleniyorlar. Süreç kazanırsa bedelini siyaseten ödeyecekler. Onları tanıyoruz.

Bir de her söze **"süreci destekliyorum"** diye başlayanlar var. Manşetlerinden **"APO LEAKS"** diye bağırlarken **"malzemenin"** güme gitmesi korkusuyla yanıp tutuştukları besbelli. Öcalan'ın tahrik edici sözlerini gözlerimize sokuyorlar. **"Bakın yere göğe koyamadığınız hükümetiniz kiminle pazarlık yapıyor"** diye sorar gibiler. Anayasadan Türk sözcüğünün çıkartılmasına feryat figan ediyorlar. Türklükten istifa tehditleri savuruyorlar. Mesailerinin yarısını, arşivlerinden en itici Öcalan fotoğrafını kim bulacak yarışmasına ayırdıkları belli. **"Adam savaşı kazandığını iddia ediyor görmüyor musunuz ne duruyorsunuz"**a getiriyorlar sözü. Fakat hepsi **"barışçı"**. Nereden mi anlıyoruz? Çünkü süreci **"desteklediklerini"** söylüyorlar.

Benim sözüm bunlara değil. Önemsiz olduklarından mı? Hayır. Nerede durdukları ve amaçlarının ne olduğu çok belli olduğundan.

Sözüm gerçekten barış isteyenlere.

Öncelikleri doğru kurmak

Edilen her sözün önemli olduğu bir dönemden geçiyoruz. Süreci “**Kürtler teslim mi alınıyor**” soruları, “**demokrasi uzlaşmaya feda mı edilecek**” kaygıları üzerinden tartışan “**endişelilerin**” biraz sakin olmasında yarar var diye düşünüyorum.

Öcalan’ın silahı bırakmak için ileri sürdüğü koşulların kabul edilebilir olması Türkiye Kürtlerinin ve Türklerinin bir şansdır. Belli ki bu yol haritası bir politik okumaya dayanıyor. Öcalan Kürt hakları için mücadele etmekten vazgeçmiyor. Bunun silahla yapılmasının artık bir felakete dönüşeceğine ve büyük oyunda Erdoğan dâhil bütün tarafların kaybedeceği sonuçlar yaratacağına inanıyor.

Kanımca bu okuma doğrudur. Bu savaşın sürmesinin ne iki tarafa, ne de demokratikleşmeye herhangi bir yararı var. Barış otoriterizmin değil demokrasinin önünü açacaktır. Siyasal alanı, barışçı mücadele sahasını genişletecektir. Otoriter psikolojiyi besleyen düşmanlık algılarını yumuşatacak, güvenlik endişelerini yatıştırıcaktır. Barışın iklimi savaştan farklıdır.

Otoriter bir rejimin inşası olarak görülen başkanlık tartışmasını barışla ilişkilendirmek ise daha da tehlikeli kanımca. Türk kamuoyunun barışa destek olabilecek laik kesimlerini de etkileyebilecek bir argüman bu. Başkanlık tartışmasında susalım demiyorum. Fakat bunu barışın bir bedeli gibi görmek ve göstermek, ne niyetle yapılırsa yapılsın sorumlu bir ele alış değil. Çünkü, demokrasi açısından başkanlık tartışması, asla savaşın yarattığı tehditle karşılaştırılmaz. Türkiye’de hakları için 30 yıl savaşmış bir Kürt nüfus varken, muhafazakâr toplumda “**mutlak otorite**” üzerine uzlaşma sağlamak hiç de sanıldığı kadar kolay değilken, bu endişeyi barış tartışmasının merkezine yerleştirmek en nötr ifadeyle “**öncelikleri yanlış kurmak**” anlamına gelir. Ya da bedeli ağır olabilecek bir “**siyasi acemilik**” diyelim...

At izinin it izine karıştığı günlerden geçiyoruz.

Endişe iyidir belki. Fakat bazen, hiç hak etmediğimiz rollerle algılanmak gibi adaletsiz bedeller ödetebilir.

Bin düşünüp bir konuşmanın zamanıdır.

ozaltinli@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Öcalan’ı ‘dövmek’

Gürbüz Özaltınlı 06.03.2013

İmralı tutanakları yayınlanalı beş gün oldu. Görünen o ki, bu tür “**sarsıntılara**” dayanıklı bir süreç yaşıyoruz.

CHP, MHP ve medyanın bir ayağı kimseyi şaşırtmadı.

Fakat süreci desteklediklerinden kuşku duymadığım bazı liberal aydınlardan (en azından benim beklemediğim kadar) sert sesler geldi. Öcalan’ın basına yansıyan sözlerinden hareketle onun kişiliğini hedef alan çok öfkeli yazılar okuduk.

Bu ağır saldırı dalgasına iki ayrı düzeyden itirazım var.

İlkinden başlayayım; etik düzeyden.

Evet, yadırgatıcı gelebilir ama Öcalan'a dönük bu sert, aşağılayıcı dili pek etik bulmuyorum. İki gerekçeyle. Birincisi; yıllardır cezaevinde olan, kendisine saldıranlara eşit düzeyde cevap verme, tartışma yürütme imkânı bulunmayan bir siyasi kişiliğe, ağzından çıkan ilk sözlerden sonra, (hem de bu sözlerin kamuoyuna açıklanması onun iradesiyle olmamışken) doğrudan kişiliğini hedef alan, hiçbir lidere söylenmeye cesaret edilemeyen, ağır hakaret cümleleriyle yüklenmeyi doğrusu ben kendime yediremem. Yapılan şey Öcalan'ın Stalinizm'inin; onun şiddet ve siyaset arasında kurduğu ilişkinin **politik eleştirisi** değil. Düpedüz sözü kişilik bozukluğundan açan, onu hasta bir ruh ilan eden, kişisel değersizleştirme ve hakaret dili üzerine konuşuyoruz. Barışa karşı çıkan ırkçılara, şiddet tutkunlarına bile edilmeyen sözler Öcalan'a yöneltiyor.

Etik sorun içinde gördüğüm ikinci bir boyutu daha var bu dilin. Barışmak istediğimiz milyonlarca Kürt'ün duygularının ciddiye alınmayı hak etmediğini ima eden bir **"umursamazlık"** taşıyor. Tekrar altını çizeyim: Konuştuğumuz şey, Öcalan'ın siyasi görüşlerine karşı onu lider sayan Kürtleri ikna etmeye yönelik bir politik eleştiri değil. Megalomaniden girip paranoyadan çıkan hiçbir sesleniş Öcalan tabanını ikna etmez. İncitir, kızdırır.

Onbinlerce insanın kaybindan bahsettiğimiz 30 yıllık savaşta bu ölümlerin yüzde sekseni Kürt tarafına ait. Kabul edelim ki, bu insanların katlandığı acılarla Öcalan mitosu arasında doğrudan bir bağ var. Barışmayı teklif ettiğiniz yaralı bir toplumun efsaneleştirdiği liderini yerin dibine batırmaya kalkmanın nasıl bir duyarlılığı ifade ettiği etik olarak sorgulanmayı gerektirmiyor mu? Biz; sadece bizim gibi düşünenlerin, ya da Türklerin duygularıyla mı ilgili olmalıyız? İki tarafın da acılarını kollayan daha soğukkanlı bir dile ihtiyaç yok mu?

Tam da toplumların birbirini anlamasının değeri üzerine konuşulurken ve tam da ağız dolusu yüklenilen kişi barışın bir aktörü olmaya soyunmuşken, ondan başka hiçbir siyasi figüre uygun bulmadığımız bu dil dizginlerinden boşalıyor. Daha kötüsü alkış alıyor.

Nefret barışı kolaylaştırır mı

Reelpolitik olarak da bu saldırının barışa hizmet etmediğini düşünüyorum. **"Teröristle görüşülmez"** tabusunun toplumda büyük ölçüde aşıldığı görülüyor. Fakat yine de Öcalan faktörü, Türk kamuoyu açısından bu süreci çöktürmek isteyenlerin manipülasyonuna en elverişli halkayı oluşturuyor. Barış karşıtlarının Erdoğan'a karşı en etkili silahı hâlâ **"bebek katili ile masaya oturuyor"** klişesi. Kolay değil, 30 yıllık savaş içinde oluşmuş bir **"nefret nesnesi"**nden söz ediyoruz.

Öcalan için **"PR"** yapalım diyen yok elbette. Fakat barış için hiç de uygun olmayan eldeki imaja bir tuğla da biz ekleyelim rahatlığında hiç mi sorun yok? **"Düşman"** algısının diri tutulması, dinlenebilirlik adına **"nefret"** diline başvurulması barış görüşmeleri yürüten bir hükümetin işini kolaylaştırır mı sizce? **"Günahımız kadar sevmiyoruz fakat onunla anlaşmaktan başka çaremiz yok"...** Barış fikrini nefret ve çaresizliğimizin altını çizerek mi inşa edeceğiz? Bu kadar kırılğan, bu kadar geri tepmeye elverişli bir dile mahkûm muyuz?

Ayrıca Öcalan'ın ne kadar aykırı gelirse gelsin iddialı sözleri karşısında bu denli hırçınlaşmayı da tam anlayabilmiş değilim.

Bir yandan PKK'nın bölgedeki dengeleri doğrudan etkilediğini, Türkiye'nin dış politika dâhil en önemli meselesi olduğunu söyleyip, sonra da Öcalan'ın bu hareketin lideri olarak kendisini çok önemsemesine katlanamamak

da tuhaf değil mi sizce? “**Mezopotamya ve Anadolu’ya barış getireceğim**” sözüne bile gösterilecek en uygun tepki “**megaloman**” mı olmalı? Onun iddialı sözlerini eleştirmek yerine, “**komplocu hasta bir zihnin ürünü**” görüp aşağılamak iç rahatlatıcı olabilir ama çok mu ikna edici?

Bu ülkede Türklerle konuşurken söz Öcalan’a geldiğinde yutkunup kendini tutmanın zorluğunun farkındayım.

Fakat onunla barış masasına oturmuş bir hükümet var şimdi.

Bu kadar sabır ve cesareti aydından da beklemek çok mu?

ozaltinli@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Asıl risk altında olan CHP

Gülbüz Özaltınlı 09.03.2013

Başbakan İmralı’yla görüşmeler yapıldığını açıkça ilan ederek sorunun çözümünde kararlı olduklarını açıkladığında hepimiz onun üstlendiği siyasal riski konuşur olduk. Gerçekten de, milliyetçi-muhafazakâr değerlerin egemen olduğu bir kitlenin onayına ihtiyaç duyan Erdoğan’ın işinin kolay olduğu söylenemez. Fakat, sürecin başında olmamıza rağmen bu iradenin toplumda güçlü bir karşılığı olduğu da anlaşılıyor. Erdoğan, yıkılmaz sanılan güçleri siyaset sahnesinden silerken toplumun büyük çoğunluğunu oluşturan muhafazakâr kesimle olağanüstü bir güven ilişkisi kurmayı başardı. Onların içinden geliyordu. Sistemin dışında tutulan Türk’üyle, Kürt’üyle milyonlarca insan onun kişiliğinde, cesur, samimi ve dürüst bir temsilci bulduklarına inandı. Rejimin; yargısıyla, medyasıyla, kibirli karanlık tüm odaklarıyla direnişi karşısında, artan bir kararlılıkla onun arkasında durdu. Değişimin derinliği o kadar kuvvetli algılandı ki, AKP’nin tabanıyla statükonun aktörleri arasında bir uçurum oluştu. Ortaya, büyük heyecanla kabul görmüş alternatifsiz bir iktidar çıktı. Kabul edelim ki bu olağan bir durum değildir. AKP’nin bir konjonktür partisi olmaktan çıktığını anlatır. Savaş ya da ekonomik bir felaket yaşanmadıkça AKP ile temsil ettiği taban arasındaki bağları (görünür vadede) çözmeye aday bir politik aktör yoktur sahnede.

Bunun doğal sonucu, toplum-siyaset ilişkisinde siyasetin özerklik alanının genişlemesidir. Bu da siyasetin toplumu dönüştürücü etkisinin güçlenmesi anlamına gelir. Nitekim Erdoğan’ın aşırı özgüveni ve radikal söyleminde biz buna tanık oluyoruz. “**Her türlü milliyetçiliği ayaklar altına aldık**”... Tutumları sağ-sol ekseninden anlamlandırmaya çalışanların dikkatini çekerim; şimdiye kadar “**solcu**” bir siyasetçiden duyduk mu biz böyle sözleri?

Kanımca çözüm sürecinin tıkanması durumunda da bundan siyasal rant bekleyenler hayal kuruyorlar. Erdoğan, olası bir geri dönüşün kendi iradesi ve niyeti dışında olduğunu bu ülkeye anlatır ve bu riski siyasi rakiplerine transfer eder. Bunun için de demagoji yapması ve toplumu yanıltması gerekmeyecektir büyük ihtimalle. Çünkü, süreç tıkanırsa yine büyük ihtimalle bu, AKP’nin topluma anlatamayacağı nedenlerle olmayacaktır.

Briç ve siyaset

CHP'ye gelince. Bu parti süreçte risk falan almıyor. Çünkü **“almak”** bir fiildir. İrade gerektirir. Oysa CHP felçlidir. Bir **“fiile”** karar verecek iradeye sahip değildir. **O, doğrudan risk altındadır.**

Briçle tanışıklığı olanlar **“squiz”** (sıkıştırma) hamlesini bilirler. Squizde, oyuncu öyle bir durumda kalır ki, rakibi kendisinde bulunmayan bir renk oynadığında, elinde tuttuğu iki farklı renkte el alır kâğıttan hangisini atsa, diğer taraf bir sonraki elde o rengi oynayıp diğer el alır kâğıdı da etkisizleştirir. Burada, el alamayan oyuncunun iradi bir hatası yoktur. Oyunun geldiği yerde mecbur kaldığı bir çaresizlik durumu sözkonusudur. CHP kendisini siyaseten squize düşmüş görüyor. Çözümde destek politikası yürütse ulusalcı oyları kaybetmekten korkuyor. Açık muhalefet yapsa, kısmen kendi tabanını da kapsayan toplumdaki geniş kabul duygusunun dışına düşmekten çekiniyor. Fakat bu kadarla da sınırlı değil. Hangi yolu tuttursa sonucun AKP'ye yaramasını engelleyemeyeceğini de seziyor.

Tarih onu aldı bu felç noktasına getirdi bıraktı. Biz de değişimin ne demek olduğunu böylelikle daha iyi anladık. Eski olanla yeni gelen arasında öyle derin bir uçurum var ki, bir ayağınızı eskiye ötekini bugüne basmanız imkânsız. Seçim yapacaksınız. Ve o seçim sizi budayacak. Bütün değişim süreci içinde statükoda direnmiş olmanın bedelinden kaçamazsınız. On yıl yaşanmamış gibi davranamazsınız.

Fakat siyasetçiyle briççi arasında fark var tabii. Briççi başına geleni fark eder, kaderine boyun eğer elindeki kâğıdı atar. Siyasetçi toplumsal olayların kuralsızlığına, belirsizliğine bir umut sarılır. Çürümekte olanı kabul etmesi zordur.

Şimdi Baykal sahalara inecekmiş. İnmesi şaşırırdım zaten. Hangi role talip olduğunu bilmeyenimiz var mı? Ulusalçılığın son nefesiyle sürece saldıracak. Eğer AKP'yi ürkütmeyi başarırlarsa kaybeden AKP olmayacak. Ulusalçı saldırı karşısında süreç tikanırsa, toplum AKP'den vazgeçmeyecek. Barış yeni bir döneme ertelenecek. Olan gençlere olacak.

Bu toplum kan ve acı tüccarlarından çok çekti.

Fakat bu kez hissiyatım odur ki, onların bütünüyle tarihe gömülüşüne ve bir ana akımın dağılışına tanık olacağız.

Başaramayacaklar.

ozaltinli@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sürecin yumuşak karnı

Gürbüz Özeltinli 13.03.2013

Geçtiğimiz hafta, Erdoğan'ın kendisini iktidar yapan çoğunluk üzerinde sağladığı büyük güvenin Kürt sorunun çözümünde ona nasıl bir avantaj sağladığını tartışmaya çalışmışım. Bu kuşkusuz, geniş kitlelerin Başbakan'ın avucunun içinde olduğu anlamına gelmez. İktidara yeterli bir çoğunluğun algısı üzerinde **sınırsız bir tekel** oluşturmak mümkün değildir. Bu algı dinamiktir; süreçlere ve değişik aktörlerin etkisine derece derece maruz kalır.

AKP'nin de bunun farkında olmadığını düşünmek saflık olur.

Ancak bir yandan aşırı özgüven, öte yandan farklı siyasal hedeflerin birarada gözetilmesine duyulan ihtiyaç, anlaşılması zor sorunlar yaratıyor.

Kanımcı barış süreciyle başkanlık tartışmasının eş zamanlı olarak gündeme gelmesi böyle bir soruna karşılık geliyor. Kürtleri tatmin edebilecek formüllerin anayasada yer alması konusu yeterince bir gerilim vadediyor olsa da toplum bunu kabule uzak değil. Ancak, başkanlık sistemini (hem de AKP'nin öngördüğü, denetimsiz bir güç yoğunlaşmasını ifade eden şekliyle) bu sürece monte etmeye çalışmak kolay anlaşılır bir şey değil.

Barışı destekleyenler başkanlığı da destekler mi

Önerilen biçimiyle başkanlık rejiminin demokratikleşme beklentileriyle ilişkisinin olmaması bir yana, bunu fiilen sağlamak da imkânsız kanımcı. Ben, bugünkü siyasal dengelerde AKP'nin barış sürecini, sadece Kürtlerle uzlaşarak taşıyabileceğine inananlardanım. Fakat bu bile sonucundan o kadar emin olamayacağımız güçlükler barındırıyor. İşin içine AKP tipi başkanlık rejimi inşa etmek girince, bunun sağlanmasının imkânsız olmakla kalmadığını, süreci de tehdit ettiğini düşünüyorum. Parlamentoda, **“Tek adam”** anayasasını referanduma taşıyabilecek çoğunluğun bulunamayacağı kanısındayım.

Bu hâliyle başkanlık projesinin, süreci tıkamaya çalışanların elini güçlendirdiğini kabul etmek gerekir. Ondan da önemlisi, başarının zorunlu koşulu olan **“muhafazakâr blok”** taki (zaten pek gönüllü olmayan) uyumu da sarsmaya aday olmasıdır. Zira, yargı ve yasama üzerinde doğrudan hâkimiyet öngören **“tek adam”** statüsünün muhafazakâr güçler arasındaki dengeleri de kalıcı biçimde bozacağı açıktır. Erdoğan'ı krallara layık yetkilerle donanmış **“Başkan Babamız”** olarak görmeyi arzulayabilecek hatırı sayılır bir nüfus olduğunun farkındayım. Ancak, bu nüfusun bile **“kendisini başkan yapabilmek için Öcalan'la uzlaşıyor”** saldırısı karşısında ne kadar fire vereceğini bilmiyoruz.

Öte yandan, önceliği demokrasi olan ve hükümetin çözüm iradesini içtenlikle destekleyen kesimlerden de bu projeye direnç geleceği kesindir.

Üstelik bu nedenle doğacak bir başarısızlığın doğrudan Erdoğan'a yönelik ağır maliyetleri olur. Başka nedenlerle (örneğin PKK'nın zorluk çıkartmasıyla) oluşacak tıkanmaya benzemez.

Ben bunları Başbakan'ın görmediğine inanmıyorum.

Peki, bu yaşadığımız durumu nasıl izah edeceğiz?

Gerçekçi olmak

Sanırım daha önce oluşturulmuş bir başkanlık projesiyle, çözümün Öcalan faktörüyle umulmadık hızla gündeme girmiş olmasının yarattığı bir şaşkınlık ve kararsızlık var. Erdoğan ekibi yeni bir durumla karşı karşıya ve bocalıyor.

Belki, **“barış getiren lider”** olmanın kendisine sağlayacağı avantajlara güveniyor. Barışı sağlarsam başkanlık hedefinde de muhalefeti aşarım diye düşünüyor. Ya da sürecin kazaya uğraması durumunda doğacak risklere karşı güçlü başkanlık seçeneğini elinde tutmak istiyor. En azından PKK'nın sınır dışına çıktığını görmeden son sözünü söylemek istemiyor. O günün dengeleri içinde karar vermeyi daha uygun buluyor.

AKP kurmaylarının ne düşündüğünü, öngörülerini çözümleyecek konumda değiliz. Tahminler üzerine fazla konuşmak da çok anlamlı değil. Ancak, çözüm sürecinin hiç uzak olmayan bir adımında anayasa konusunun gündemin merkezine yerleşeceğini biliyoruz. Zaten Başbakan da mart sonuna kadar anayasa çalışmalarının tamamlanmaması durumunda kendi önerilerini parlamentoya getireceklerini açıkladı.

Umalım ki, hükümet gerçekçiliği elden bırakmasın.

Toplumun karşısına; ya etkin bir parlamenter sistem, ya da güçlü denetim ve denge kurumlarıyla sınırlandırılmış bir başkanlık önerisiyle gelsin.

Yoksa, önerilen sistem zaten yeterince ürkütücü.

Bir de bunu barış sürecine sokarak başarısızlık korkusu yaratmaya gerek yok.

ozaltinli@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Akıl barış derken, ne bu endişe

Gürbüz Özaltınlı 16.03.2013

Kürtlerin kandırılması adına “**Büyük Barış**”tan korkanların argümanlarını okuyorum. Kürtlerin elinin boş kalabileceğinden endişeliler.

Doğrusunu isterseniz bu “**endişe**” çizgisinin değişimi anlamaktan çok uzak olduğum kanısındayım. Kürt sorununu, siyasal aktörlerin zamana göre değişen sözleri üzerinden anlamaya çalışmak, kişilik analizlerine yaslanmak hiç ikna edici değil. Hükümetin soruna ilişkin izlediği siyasetin ağırlık noktalarında kaymalar ve yalpalamalar olduğu gerçeği de bu “**endişelere**” analitik bir kalite sağlamıyor. Erdoğan’ın “**Kürt sorunu yoktur terör sorunu vardır**” ya da “**biz olsaydık Öcalan’ı asardık**” sözleriyle ve daha düne kadar süren KCK tutuklamalarıyla söze girenler, farkında olmadan tanıdık bir **propagandanın** sınırlarında dolaşıyorlar. Buralara takılıp kalan bir aklın da “**peki ne oldu da şimdi tanık olduğumuz süreç ilerliyor**” sorusuna verebileceği tek cevap “**başkan olabilmek için Kürtlere tuzak kuruyor**” basitliğinden ileri gidemiyor.

İdeolojik kuruntular körleştirir

Bu sığılın altında, öncelikle, aktörlerin “**ideolojik dünyası**”nın siyaseti belirlediğine dair bir inancın izleri olduğu kanısındayım. Bu kolaycı saplantımızın, algıda seçiciliğimizi, endişe veya umutlarımızı güçlü biçimde etkilediğini düşünüyorum. Sosyolojik değişimin ve pragmatizmin siyaset üzerindeki (ideolojik kalıpları aşan) etkisini, algıyı dönüştüren işlevini ihmal eden bir bakış bu. Durduğu yere göre baştan endişeli; ya da baştan umutlu.

Oysa derin bir değişimden geçiyoruz ve bu peşin kanaat konforunu çoktan kaybettik. Daha “**ideolojisiz**” politik okumalar yapma ihtiyacıyla karşı karşıyayız. Tıpkı Erdoğan’ın ve Öcalan’ın yaptığı gibi.

Bugün Kürt sorununun aşılması umudunun altında Türkiye ve Ortadoğu’daki büyük dönüşüm yatıyor.

Türkiye’de, küreselleşmenin etkin bir aktörü olmak isteyen ve bunun maddi ve moral imkânlarına sahip bir iktidar var. Ortadoğu ise baştan aşağı sarsılıyor ve iki komşu ülkede merkezî yapılar dağılmaya yüz tuttu. Kürtler önce Irak’ta özerkliğe kavuştu. Türkiye Irak Kürdistan’ıyla barışçı ekonomik ve siyasal ilişkiler kurmayı başardı.

Fakat kanımca hem Türk hem de Kürt tarafı açısından bütün taşları yerinden oynatan asıl gelişme Suriye rejiminin çözülmeye başlaması oldu. Bu, Ortadoğu’da her iki taraf açısından da dengelerin kalıcı olarak değiştiğinin habercisiydi. Suriye Kürtleri siyasal güç olma imkânına kavuştular ve bunun geri döndürülemez bir gidiş olduğu anlaşıyor. Artık Türkiye’de ayakta kalmak isteyen hiçbir hükümet Ortadoğu politikasını Kürtlerle sonu gelmeyen bir savaş üzerine kurmak istemez.

Temel sorun Türkiye’nin kendi sınırları içindeki Kürtlerle barışabilmesidir. Bu barışın gecikmesinin her iki tarafa da ağır bir maliyeti dışında hiçbir getirisi yok. Bölgede dört ayrı devlete dağılmış Kürt nüfus içinde sosyolojik olarak en gelişmiş Türkiye Kürtlerinin diğer ülkelerin Kürtlerinin sahip olduğu haklardan ilelebet yoksun kalacağını varsaymak ancak derin bir politik körlükle sakatlanmış olmayı gerektirir. Bu hakların tanınıp tanınmaması üzerine toplumların birbirini kırıp geçirmeye devam etmesinin en küçük bir rasyonalitesi kalmamıştır. Bu haklar tanınacaktır.

Öcalan’ın gördüğü

Öcalan bunun savaş değil zaman gerektirdiğini görmüştür. Barışın hemen sağlanmasının fazladan getireceği ise Ortadoğu’nun bu iki büyük toplumunun güçlerini birleştirmesi imkânıdır. Öcalan bu gidişi gördüğü için **“demokratik özerklik”** ve **“anadilde eğitim”** dâhil bütün zorlayıcı talepleri barışın önkoşulu olmaktan çıkartmıştır. Toplumların, çatışma yerine ittifak ve işbirliği politikalarına yönelmesi durumunda bu hakların karşısındaki direncin yumuşayacağını öngörmüştür. Sorun silahın çatıştıracılığıyla değil, siyasetin barıştıracılığıyla çözülecektir. Meselenin merkezinde bu bakış vardır. Öcalan bu karara varırken; AKP’nin kalıcı olduğundan ve Ortadoğu’da yapmak istediklerinden başlayarak, AB çekirdeğinin bölgeye bakışı ve bölgede yükselen Kürt etkinliğine kadar bir dizi politik okumaya dayanmaktadır.

Hükümetin ise, Türk toplumunun rıza göstereceği asgari dönüşümü kabul ederek barış elini uzatan Kürtleri geri çevirmesi için aklını yitirmiş olması gerekir. Anadilini konuşan, kendi coğrafyasında kurumlaşan Irak Kürtleriyle işbirliği yaparak güçlenen, zenginleşen Türkiye, kendi Kürtleri anadilde eğitim istiyor ya da valisini seçecek diye neden onlarla güç birliği yapmak yerine savaşsın? Kürtlerin haklarını tanımak, onlarla barışmak neden Türkiye’yi zayıflatsın? Üstelik **önünde sonunda varılacak** bir yere gitmemek için direnmenin, o toplumların enerjisini kanla acıyla tüketmek, düşmanlık duygularını daha da derinleştirmek gibi bir maliyeti açıkça görünürken... Ortadoğu’nun acımasız rekabeti içinde yanına alabileceği Kürtleri rakiplerinin kucağına itsin; kendi zayıf karnı yapsın?

İdeoloji değil, akıl çağındayız.

Aklın vicdanla buluştuğu yerdeyiz.

Bu politika, endişelerle tutukluk yapmayı değil, kuvvetle desteklenmeyi hak ediyor...

ozaltinli@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kürt barışını anlamak

Gürbüz Özaltnlı 23.03.2013

Bu büyük akıntının karşısında hiç kimse duramaz. Sözüm öncelikle, geçmişte kalmış cennetlerini delice özleyen her türden **“dili var gözü yok”** olanlardır:

Önce dünya değişti, sonra Türkiye. Şimdi de Ortadoğu değişiyor.

Evet, doğrudur; çok acılı bir modernleşme macerasından geldik bu günlere. 19. yüzyılın başlarından beri düşe kalka **“ilerliyoruz”**. Macellan’ın varisleri gibiyiz. Hep **“Batı”**ya doğru giderek bulunduğumuz yere ulaşan bir yolculuğun içindeyiz. Fakat coğrafyanın gerçekleriyle, toplumun gerçekleri çok farklı. Toplumlar yolculukları içinde değişiyorlar. En sevdiğim büyük Türk düşünürlerinden **Emrah Serbes**’in hatırlattığı gibi **“her temas iz bırakır”**...

Biz de Batı’ya doğru gidip kendimizi ararken değiştik. Batı’nın kurumlarıyla, siyasal akımlarıyla, değerleriyle tanıştık. Bir yanımız Ortadoğulu kalırken diğer yanımız modernleşti. Ne tam bir Doğulu ne tam bir Batılı. Kendine has bir sentez; adı konulamaz bir melezlik...

Kimilerine göre **“mahcubiyet verici bir yarım Batılılık”**; bir **“medeniyet eksikliği”**!...

Başka bazılarına göre de **“öz kimliğin sulanması; dönülmesi gereken bir yozlaşma”**...

Her ikisi de marjinal. Ana gövde bu yolculuktan mutlu. Çağımızın gerçeği bu: Etkileşim, değişim ve yeniden oluşum. Gelenekle yeni olanın barıştığı makul denge.

Macellan’ın yolculuğunu biz böyle yaşadık. **“Efendiler”**le **“parya”**lar yer değiştirdi. Fakat **“parya”**lar da eski parya değil artık. Yeni dünyayla tanıştılar.

Kendilerini **“medeni”**, paryaları **“barbar”** olarak görmeye alışmış olanlarımız bu macerayı bugün de doğru okuyamıyorlar. Onlar, bunca yılın modernleşmesinin bize kattıklarıyla **“Arap Baharı”**nı kansız kaossuz yaşadığımızın farkında dahi değiller. O kadar değiller ki, bu büyük değişimi yapanları devirecek bir darbeyi bizim **“baharımız”** olarak selamlamaya hazırlar.

İşte bu tarihtir ki; önce **“parya”**ları ayağa kaldırdı; onları, kılıçla kanla değil; kürsülerle sandıklarla sözün sahibi yaptı. Şimdi de Kürtlerle Türkleri barıştırıyor.

Bütün Ortadoğu nerede ne zaman biteceği belirsiz bir çatışma ve dağılma hâli yaşarken; biz büyük kucaklaşmaya doğru ilerliyoruz.

Doğu-Batı sentezi: Kanımca, Türk-Kürt barışının arkasında yatan büyük tarihsel gerçeğimizin adı budur. Biz, **“Doğu”**nun kültürel kodlarını küçümseyenlerden, İslam toplumlarıyla temas noktalarımızı tehlikeli bulanlardan kurtulmasaydık bu barış olmazdı. Fakat biz, **“Batı”**ya doğru yola çıkmamış; insan hakları, özgürlükler, parlamento, seçimler, sivil irade kavramlarıyla tanışmamış olsaydık da bu barış olmazdı.

Bu savaşı bir bakıma **“Doğu’nun değerleri”**ni yok sayan **“Batıcılar”** çıkarttı.

Şimdi onu **“Batı’nın değerlerini”** yok saymayan **“Doğulular”** bitiriyor.

Bu bir **“Pax Ottomana”** değildir. **“Geleneğin dirilişi”** diyerek noktayı koyamayız.

Unutmayalım hepimiz **Batı’nın icadı** olan **“Demokrasi”** çağrısında buluşuyoruz.

Bir çift söz de “endişeli” dostlara

Kuşkusuz ki demokrasi mücadelesi önemini kaybetmiyor. Adı üstünde, bu bir mücadele. Fakat özellikle **“Doğu Despotizminden”** korkan demokrat aydınların bu barış günlerinde takındıkları tutum da eleştiriyi hak ediyor kanımca.

“Ortada Uludere dururken biz neyin barışını konuşuyoruz” ... “Milli Güvenlik Kurulu mevcudiyetini korurken, hâlâ 12 Eylül yasaları orada dururken hangi demokrasiyi tartışacağız” ... “Anayasa değişmedikçe Balyoz, Ergenekon davaları ayrıntıdır” ...

Bu sözleri duyuyoruz...

“Anti-politikanın” adı ilke ve vicdan oldu. Aydınların rolü, maksimalist çağrılar adına yaşamsal politik dönüşümlerin küçümsenmesine indirgendi.

Bu söylem yeni değil. Biz, dönüşümün ilk yıllarından beri **“ilke”** vazetmenin siyaset sayıldığı tutumu **“sol”**dan tanıyoruz. **“Bırakın birbirlerini yesinler”** diyenler, **“devrim”** olmadıkça her şey egemenler arasında yürüyen kayıkçı dövüşüdür, ayrıntıdır, aldatmacadır düşüncesindeydiler. Bugünün kimi demokrat aydınları böyle muhayyel bir **“devrim”** uğruna konuşmuyorlar, tamam. Ama bekledikleri demokratikleşme adımlarını savunmayı günün yaşamsal dönüşümlerini küçümsemenin gerekçesi kılmaları da onları farklı bir yere taşıyor.

Eğer **“ilke ve vicdan”**, kimilerini Kürt barışının önemini dahi göremeyecek bir yere getirmişse, milyonlarca insan meydanlara dökülmüşken onlar bu tarihî günün tadını çıkartamıyorlarsa, bunun üzerine oturup düşünmelerini öneririm.

Bu toplumun demokrasiyi hakkıyla savunacak seslere ihtiyacı var.

Fakat bu rol, Ergenekon davasını **“ayrıntı”** sayan, Kürtlerin silah bırakmasını bile **“aldatılma”** endişesiyle yaşayan bir akıldan geçmiyor.

*

NOT: İki hafta yokum. “Batı”ya gidiyorum. Aynı yere varmak umuduyla...

ozaltinli@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Laik kesimin tek seçeneği ulusalcılık mı

Ülkeye döndüğüm gün, Silivri çıkartması ve Meclis'i karıştıran araştırma komisyonu tartışmalarıyla yeni bir CHP rezaleti yaşanıyor. **"Çağdaş"** Türk Nasyonalisti **Muharrem İnce**, barikatlardan inip kürsülere koşuyordu. Çatallaşan sesiyle tarihin derinliklerinden değişen Türkiye'ye babalanıyordu: **"İzin vermeyeceğiz."**

Aynı günlerde bizim gazetenin en önemsedğim yazarlarından üst üste üç yazı geldi. **Alper Görmüş** (CHP'nin büyük çaresizliği), **Markar Esayan** (CHP'nin direnme hakkı) ve **Murat Belge** (Derin belirleyiciler) yazılarında CHP'nin değişim karşısındaki politikalarını analiz ediyorlar ve tarihsel-sosyolojik süreçlerin başka bir CHP'ye izin vermeyeceği; ulusalcı otoriter direniş çizgisinin bu partinin kaçınılmaz kaderi olduğu düşüncesinde birleşiyorlardı.

Doğrusu ben de çok benzer argümanlarla aynı düşünceyi paylaşıyordum ve 24.11.2012 tarihli **"Demokratikleşmede laiklerden umut var mı"** sorusunu sorduğum yazıda Alper Görmüş'e hak verdiğimi açıklamıştım.

Fakat **bugünün ulusalcı atağı** karşısında **"başka bir CHP mümkün müdür"** sorusuna **"mümkün değildir"** cevabının doğruluğundan ciddi kuşkuvarım var. Hele **"CHP sosyal demokrat bir parti olabilir mi"** sorusunun ise tamamen yanlış bir tartışma yönü açtığından eminim. Çünkü soruyu böyle sormak, laik sosyolojideki farklı tonları görmeyi zorlaştırıyor, önemsizleştiriyor. Kafamızda **"sosyal demokrasi"** diye bir kalıp var ve buna göre bakıldığında CHP umutsuz vakia. **"Başka bir CHP mümkün mü"** sorusu da aslında biraz, bu partinin bu kalıba uyup uyamayacağından üretilmiş bir soru. Yani ilk soruyla ikinci soru akraba.

Kestirmeden gidersek: Evet CHP bu tarihiyle Batı'da tanıdığımız türden bir **"sosyal demokrat"** parti olamaz. Ama bu gerçeği yakalamak bugünün reel siyasetinde fazla bir şey ifade etmiyor kanımca. Çünkü bu ülkenin asıl sorunu, laik sosyolojiden sosyal demokrat kalıba uygun bir parti çıkartmak değil. Asıl sorun bu sosyolojinin dönüşümün önünde kararlı bir barikat olmaktan çıkması. Bunun için CHP'nin tarihsel olarak imkânsız bir kimliğe davet edilmesi gerekmiyor. Ulusalcı hegemonyaya izin verilmemesi yeterli ve gerçekçi.

İşte tam bu noktada andığım yazılarda ifadesini bulan, laik sosyolojiyle **"ulusalcı"** siyaset arasında kurulan **"determinist"** ilişkinin sorunlu olduğunu düşünüyorum. Kanımca on birinci yılına giren değişim süreci CHP tabanı dediğimiz sosyolojide de kırılmalar, kararsızlıklar, arayışlar yarattı. Siyasi liderliğin etki alanını genişletti. Somut sorunlar karşısında farklılaşmaya eğilimli bir sosyolojiyle karşı karşıyayız. CHP'nin Kürt barışı karşısındaki politikalarına ilişkin seçmenlerinin düşüncelerini araştırarak çalışan sonuçları bu açıdan çok çarpıcı. Bu verileri yeterince değerlendirmeyip, mevcut siyaseti laik sosyolojinin ruh hâlinin zorunlu yansıması olarak açıklamak bizi siyasi elitin biçimlendirici rolünü küçümsemeye sürükler. Daha da tehlikelisi **"ulusalcı aktivizme"** bence hak ettiğinin çok üstünde bir temsil meşruiyeti tanınmasına yol açar.

Kanımca Kürt barışı politikalarıyla birlikte içine girdiğimiz yeni dönemde CHP içinde bariz bir **"ulusalcı"** atakla karşı karşıyayız. CHP bir ayağı Silivri'ye diğer ayağı Türk milliyetçiliğine basan **"ulusalcı aktivizmle"** İP'ileştiriliyor. Bu yeni bir durum ve asla kararlı biçimde AKP'ye uzak duran laik sosyolojinin tamamını temsil etmiyor. AKP'ye muhalefetten vazgeçmeyecek bir toplumsal kesim olduğu ne kadar gerçekse, bu kesimin **"ulusalcı aktivizmde"** anlaşılmış homojen bir blok olmadığı da o kadar gerçek.

Sorun, öncelikle siyasi elit sorunudur. Değişimcilerin seslerini yeterince duyamıyor oluşumuz bu elitin özgüven eksikliği, siyasi deneyimsizliği, örgütsüzlüğüyle de ilgilidir. Kuşkusuz, çok elverişli olmayan, bereketsiz topraklar üzerindeler. Tarihsel kökler onlardan yana değil. Fakat toplumda onların da bir karşılığı var ve bir kırılma ânından geçiyorlar. CHP'nin bütünlüğüne ve Kılıçdaroğlu'nun dengeciliğine gereğinden fazla angaje olmuş gözüküyorlar. Bu **"bütünlük"** ve **"dengecilik"** onların aleyhine çalışıyor ve buna karşı ihtiyaç duydukları

cesaretten yoksunlar. Böyle kırılma ve kararsızlık dönemlerinde **“yukarıdan”** gelecek cesur seslerin tabanda **“yalnız değilim”** duygusu yaratacağını, ulusalcılığın tek seçenek olmadığına dair farkındalık oluşturacağını görmüyorlar.

“Bundan başka CHP mümkün değildir” seslenişinin ise bu cesaretsizliğe bir tuğla daha eklemekten başka sonucu yok.

CHP'nin sosyal demokrat bir parti olamaması tarihsel zorunlulukla açıklanabilir.

Fakat ulusalcı hegemonyayı tarihsel bir zorunluluk olarak görmek bana aşırı geliyor.

Ulusalcılıkla sosyal demokrasi arasında sayısız denge durumu olabilir.

Ve bu çok önemlidir.

ozaltinli@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yeniden, laikler ve ulusalcılık üzerine

Gülbüz Özeltinli 17.04.2013

Laik kesimlerin ruh hâliyle ulusalcı aktivizm arasında **kaçınılmazlık** bağı kurmanın, gerçeği kabalaştıran **“aşırı”** bir tesbit olduğunu yazmıştım. Buradan devam edeyim.

Önce, aklını da kalemini de çok sevdiğim Markar'ın, yazısında dokunduğu noktadan ilhamla şu küçük düzeltmeyi yapmak isterim: Ben, ulusalcılığın, laik asabiyeinin kaçınılmaz sonucu olduğu varsayımının sorunlu olduğunu ileri sürerken, CHP'de ulusalcı hegemonyaya doğru bir kırılma ihtimalinin zayıf olduğunu savunuyor değilim. Tam tersine bunun ciddi bir risk oluşturduğunu kabul ediyorum ve tam da bu nedenle **“kaçınılmazlık”** teorizasyonunu sakıncalı buluyorum. Çünkü, niyet böyle olmasa da **“kadere boyun eğmeye”** çağırıyor bizi. Diğer seçenekler için çaba sarf etmeyi beyhude ilan eden bir ruhu var.

Demokrat aydınları **“hain”** kabul eden, AKP alerjisiyle yüklü laikler dünyasında sözümüzün dinlenirliği nedir ki diye düşünülebilir. Bu varsayımın yanlışlığını ayrıca tartışmak gerekir. Fakat daha önemlisi gerçekliğin doğru kavranmasına ilişkin sorumluluğumuzdur. **“Kaçınılmazlık”** teorisi sadece reel politik olarak tehlikeli olmakla kalmıyor, aynı zamanda laik kesimin farklı tonlarını önemsizleştirerek kanımca gerçekliği ıskalıyor.

Bu önemsizleştirmenin altında şöyle bir akıl yürütmenin (sezgi de diyebiliriz) yattığını sanıyorum: Aralarındaki kırılma ve farklılıklar ne olursa olsun (demokratlar dışındaki) laik kesimleri birleştiren çok güçlü bir islamofobi tutkalı var. Hiçbir ayrışma motifi bu islamofobik yapıyı aşamaz. Ulusalcılık ise, en sert ve radikal tonu olarak bu islamofobiyi rakipsiz temsil ve tatmin yeteneğine sahip. Dolayısıyla laik kesim içindeki tüm ikincil çelişkileri, kararsızlıkları bastıracak ve bu enerjisiyle laik dünyayı kendi etrafında toplamayı başaracaktır.

Evet, bu çözümlemenin güçlü bir inandırıcılığı var. Gerçekten kaybetmenin korku ve nefretiyle yüklü insanların en radikal muhalefetin arkasından sürüklenmeye eğilimli olduğunu düşünebiliriz. İlmli sesler için, nefretin

kısmen aşıldığı bir sağduyu ortamına ihtiyaç olduğunu kabul edebiliriz.

Değişimin etkileri

Fakat tam da bu noktada ben değişimin toplumda yarattığı sert kutuplaşmanın zirve noktasını yaşıyıp aştığını, kısmen inişe geçtiğini düşünüyorum. Laik kesimde **“duygu dağılımı”** eşit ve homojen değil kanısındayım. Bunun nedenleri ayrı bir tartışma konusu. Ampirik sonuçları sanırım bizi daha çok ilgilendiriyor.

Bazı varsayımlar öneriyorum. Örneğin, laikler arasında (son ferdine kadar) bir soruşturma yapılsa; kamuda başörtüsü serbest olsun mu sorusuna bundan diyelim dört-beş yıl önce verilecek cevapların oranıyla bugün verilecek cevapların oranı aynı mı çıkar sizce? Ya da bir askerî darbeyi (laf olsun diye değil) içtenlikle gayrimeşru görenlerde bir artış olmamış mıdır? Üniversitelerde başörtüsünün serbest kalmasına ilişkin **“duygu dağılımı”** geçmişe göre değişiklik göstermemiş midir? İkna odalarına aynı kararlılıkla sahip çıkacak kesimin oranı nedir bu gün? Tamam; bunlar varsayım, dolayısıyla spekülatif.

Fakat daha elle tutulur veriler var. CHP seçmenleri üzerinde yapılan **“çözüm süreci”** konusundaki araştırmanın altını bir kez daha çizmek herhalde anlamsız bir tekrar olmaz.

Medyayı da bu gözle yeniden değerlendirmekte yarar var. Tüketicisini ağırlıklı olarak laik kesimin oluşturduğu yazılı basını isim isim taradığımızda belirgin bir ayrışma olduğunu görüyoruz. Bir yanda **Sözcü, Aydınlık, Yeni Çağ** gibi ağır bir düşmanlık dili üzerinden yürüyen yayıncılık var. Öte tarafta, bunları okuyanların **“satılmış”** ilan ettiği **Milliyet, Habertürk, Vatan, Radikal, Akşam** ve hatta **Hürriyet** duruyor. **Sabah** 'a da laiklerin tamamen kapalı olduklarını söyleyemeyiz. Medyadaki bu dağılımın farklı laik profillerini işaret ettiğini söylemek çok mu sübjektif olur?

O hâlde; Kürtlerle Türklerin eşitliğini kabul ettiremezsiniz diye bağırان mebusla, Silivri'yi İP'lilerle kol kola basan ulusalcıların bu geniş dağılımı yönetmeye **tek aday** odak olduğunu düşünmek çok erken bir kanaat olmaz mı?

Mümkün ama kaçınılmaz değil

Tekrar özetlersem: Bir eşik aşıldı ve laik kesim bütün anti-AKP tutkalına rağmen görelî olarak dağınıklık ve karasızlıklar yaşıyor. Özellikle çözüm süreciyle birlikte bu taban ulusalcıların altından kayıyor. Hürriyet 'teki röportajından anlıyoruz ki, şimdi derin güçler yeniden Baykal'ı sahneye sürmeye karar vermişler. Siyasi katlarda kavga sürüyor, ancak tabana benzer berraklıkla yansımıyor.

Ulusalcılar kazanabilirler mi? Evet, bu mümkün olabilir.

Fakat bilelim ki olursa eğer, bu sonuç, laik kesimin ruh hâlinin **kaçınılmaz yansıması olarak değil**, ne yaptığını iyi bilen, elbette tarihten de güç alan bir azınlığın **politik başarısı olarak** elde edilecektir.

Türkiye ulusalcıların elinde kalmış bir CHP'yi aşip yoluna devam eder mi?

Evet, hiç kuşku yok eder.

Gökkuşağı Çocukları

Gürbüz Özaltın 20.04.2013

Gecenin yarısında ikinci defa izledim. İlkinde de karman çorman duygular arasından en çok, insanın ruhuna kılçık gibi yapışan bir eziklik kalıyordu geriye. İçimi yokladım. Utanç orada öylece duruyordu.

Çocukluğumda beni de herkes gibi, Yeşilçam'ın veremli kızları ağlatırdı. Keşke hep onlara ağlasaydık. Rıfat'ın film daha başlarken dediği gibi **"İnsan hep çocuk kalmak istiyor. Çünkü hayat, sadece çocukken hayat."**

Rıfat'a bu sözü söyleten gerçeği bilmek demiyorum hakikaten bıçak gibi hissetmek için bir 60 dakikaya ihtiyacınız var.

Bûka Baranê

Kürtçede gökkuşağına **"bûka baranê"** denirmiş. Bûka Baranê, Hakkâri'nin Yüksekova ilçesine bağlı küçük bir Kürt köyünde 1980'lerin başında dünyaya gelmiş Kürt gençlerinin hayatlarını anlattıkları bir belgeselin ismi olarak çıktı karşıma; oradan öğrendim anlamını. Kürt çocuklarının yumuşacık seslerinin size taşıdığı hayatlar karnınıza yumruk gibi oturuyor. **"Bilmenin"** ne demek olduğunu anlıyorsunuz. Öğrenmeyi öğreniyorsunuz.

Ne ateşli bir propagandistin kılıç gibi sözleri, ne akli erenlerin derinlere inen kalemleri, ne de soğuk suratlı stratejistlerin süzülmüş kavramları, savaşı bu hakiki insanlar kadar çıplak anlatabilir. Zulüm ve savaş gerçeğiyle aramızdaki mesafeyi oralardan kapatamayız. **"Basit"** ve gerçek seslere ihtiyacımız var. Bilmek için, anlamak için, utanmak için, o günümüzü **"zehir etmek"** için **"bûka baranê"**lerle yüzleşmeyi göze almak gerek.

30 yılımız **"düşük yoğunluklu savaş"**la geçti. Ne büyülü bir söz değil mi? **"Düşük yoğunluklu savaş"**... Nasıl da konsantre! Hangi soğuk aklın ürünü acaba? İlk kim buldu? **"Savaşın sürdürülebilir olduğunu"** anlatıyor. Meseleyi büyütmeylem diyen bir hâli var. Bize uzak bir kötülük; baş edilebilir bir sorun... Öyle mi?

"Evet devlet bir takım hatalar yapmış olabilirdi"... "Pislik yedirmek densizlikti"... "Kurunun yanında yaş da yandı"... "Köyleri yakıp boşaltmadan bu iş nasıl halledilecekti"... "İyi de Kürtler bu memlekette cumhurbaşkanı bile oluyorlardı"... "Dış güçlerin komplosuydu"... "Bölünmeye rıza mı gösterecektik"...

Bu körleşmeye, bu nasırlaşmış ruha bir belgeselin sihirli değneği dokunsun hayat bayram olsun düşleri kurmayorum elbette.

Sözüm iyi insanlara.

Gerçeğin gözünün içine bakmak

Her şeyi biliyorduk değil mi? Yasaklardan, işkencelerden, faili meçhullerden, cesetlerin marşlar eşliğinde panzerlerin arkasına bağlanıp caddelerde sürüklendiğinden, Yüksekova çetesinden, köy yakmalardan, koruculuktan, JİTEM'den, ... Hep haberdardık. **“Düşük yoğunluk”** bilgimiz dâhilindeydi.

Ben derim ki bir de bunları Kenan'dan, Necip'ten, Mansur'dan, Aysun'dan, Özey'dan, Azad'dan, Özgen'den, Rojhan'dan, Alaattin'den dinleyin.

» “Okulda hiç bilmediğimiz bir dille karşılaştık. Kürtçe yasaktı. Sanırım hayatımızın sonuna kadar kullanacağımız Türkçeyi öğrenmemiz için öğretmen yasaklamıştı aramızda Kürtçe konuşmayı. Okul bahçesinde de Kürtçe konuşmazdık. Fakat Türkçe de konuşamazdık. Biliyorduk çünkü. Aslında biz hiç konuşmazdık.”

» “Öğretmen isimlerimizi değiştirdi. Rojhad İsmail oldu. Özlem, İpek; Serbest, İrfan; Azad, İzzet. Özlem'le Serbest, İpek ve İrfan olarak kaldı. Azad, İzzet'i daha yeni değiştirdi. Bense Rojhad'da kaldım. Nüfus idaresindeki bir akraba halletti sanırım bu işi. Çevirmelerde kimliğime bakar ismimi telaffuz edemezdi askerler. Bu ne Kürşat mı, Reşat mı kim koydu sana bu ismi der, kimliğimi suratıma fırlatırlardı. Rojhad olduğum için çok dayak yedim.”

» “Oyunlarımız değişti. Boş kovanlarla bilye oynardık. Birbirimizden borç mermi kovanları alırdık. Hele patlamamış bir mermi bulmuşsan sen artık en birinciydin.”

» “İnsanın en güçlü gördüğü insan babasıdır. Ben babamın askerler tarafından köy meydanında kafasının kırıldığını gördüm. Babamın 80 yaşında amcasını yere yatırıp 20 yaşında bir askerin sırtında zıpladığına şahit oldum.”

» “Biz insanların hastalıktan kalbi durur ölür zannedyorduk. Başka insanların da bizi öldüreceğini öğrendik. Bu çok etkileyici oldu.”

Devam etmeyeyim. Ne yapsam olmaz. Kuru, bildik şeylerin tekrarı gibi gelir. Siz onlardan dinleyin. Bildiğiniz her şeyi bir de onlardan öğrenin.

Sağlam bir tokada hazır olun. Biliyorum içiniz sızlayacak. Ama buna değer.

Yaşayan insanın sesi; onun göz bebekleri. Galiba hakikatin daha güçlü bir kamçısı yok.

Bûka Baranê için, Dilek Gökçin, Murat Çelikkan, İrfan Aktan ve arkadaşlarına şükran duyacaksınız.

ozaltinli@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Taraf'ta lastik patlatanlar

Gürbüz Özaltınlı 24.04.2013

Erdoğan ve yakın arkadaşlarının merkezî çekirdeğini oluşturduğu değişim sürecinin koalisyoner bir yapıya da yol açtığı çok yazıldı konuşuldu. Başbakan'ın büyük kabul gören otoritesinin birleştirici gücü ise açık. AKP, ek yerleri giderek silikleşen bütünlüklü bir parti görünümü veriyor.

Fakat, bu koalisyonun bağımsız sesleri de var ve bu çok doğal. *Taraf* da kendi içinde farklı renkleri taşıyan yazar ve yönetim kadrosuyla baştan beri bağımsız bileşenlerden birisi oldu. Yayın politikası ve savunduğu değerlerle, demokratikleşme sürecinde hacmini çok aşan etkiler yarattı.

Gazete bugün de, bütün enerjisiyle barış çabalarına katkı vermeye çalışıyor. Birisi genel yayın yönetmeni olmak üzere beş aktif yazarının Âkil İnsanlar Heyeti'ne davet edilmesi rastlantı değil.

Ancak gören her göz fark ediyor ki, bu süreci sindiremeyen ve muhalefetini esirgemeyen sesler de var *Tarafa*. Olabilir. İçinde farklı renklerin yer aldığı bir gazeteden söz ediyoruz sonuçta. Ayrıca tanık olduğumuz ayrışma yeni de değil. Dikkatli her okuyucu, özellikle Kürt sorununda çatışmalı pozisyonların varlığına ilişkin işaretleri, bugüne kadar çokça gözlemiş olmalı.

Şimdi içine girdiğimiz barış süreci bu farklılığı daha belirgin kıldı sadece.

Barışı nasıl istiyorlar

Eleştirel tutum takınan yazarların görüşünü özetlersek; **“PKK muhatap alınarak sorun çözülemez”...** Evet, tek cümleye indirebiliriz ve sanırım hiç birisine haksızlık yapmış olmayız.

Onlara göre yapılacak iş, Kürtlerin demokratik haklarının tanınması ve PKK'nın tasfiye edilmesidir. **Emre Uslu**, örneğin **Namık Çınar**'dan daha **“realist”** olduğu için; demokratizasyonun PKK'yı kendiliğinden bitiremeyeceğine, bu örgütün Kürtlerin algısını yönetmesine imkân veren güçlü bir network'e sahip olduğuna, bu network'ün **“tasfiye edilmesinin”** zorunluluğuna işaret eden sayısız yazı kaleme aldı. Yazılarından, bugün de görüşünü değiştirmediğini; sürecin PKK'yı tasfiye etmek yerine güçlendirdiğine ve bunun Kürt milliyetçiliğini tımandırdığına, milliyetçiliğin barışa engel olduğuna inandığını anlıyoruz. Açıkça söyleyemediği ise şu: PKK'yı ve KCK'yı ezmek ve teslim almak için ne gerekiyorsa o yapılmalıdır. Bu da herhalde muhatap alıp onunla barışmak ve siyaset sahnesine çekmek olmamalıdır. Ağızdaki bakla **“savaşa devam”**dır. Süreci destekliyorum sözü boşlukta sallanan bir slogana dönüşmektedir yazılarında. İnsana **“bir de desteklemeseydi ne yazardı”** diye düşündürmektedir.

Namık Bey'in ne zaman lastiği patlattığını tam yakalayamadım. Güzel güzel orduyu yazıyordu genellikle. Şimdi, hem de göz göre göre barışa doğru ilerlerken **“Erdoğan'ın ikinci Kemalizmi”**, **“Tek adamlık hırsı”**, **“Öcalan'ın ilkel milliyetçiliği”** üzerinden, yuvarlanmak üzere olduğumuz uçurumlara karşı bütün güngörmüşlüğüyle durmadan bizi uyarıyor. Hem de, **“gidişatın sihrine kapılmış insanlara laf anlatmaya kalkmanın enayiliğin daniskası olduğunu”** düşünmesine rağmen.

“

Kürt sorununu çözmede en kötü seçenek bile olamayacakken, **masaya PKK ile oturmak tercih edilmiştir”** diye yakındığı bir yazısında, bize milliyetçiliğin kötülüklerini anlatıyordu geçenlerde. Tabii o da **“barış olmasın”** demiyor! **“Bu usullerle barış olmaz”** diyor. Bu ikisini ayıramamamıza da kızgın.

Baransu ise doğrudan süreci irdelleyen yazılar yazmıyor. Farklı temaları var onun. MİT ve Erdoğan'ın **“günahlarını”** hatırlatıyor. Sürece ilişkin endişelerini aşamadı. Aşabileceği de pek benzemiyor.

Demokratlığın ölçüsü

Dediğim gibi, “**Kürt sorunuyla PKK sorununu ayıralım; hakları tanıyalım PKK’yı tasfiye edelim**” düşüncesinin yeni bir tarafı yok. *Taraf*’ın sayfaları da bugüne kadar bu tartışmalara çokça tanık oldu.

Ben burada eski görüşlerimi tekrar geniş geniş anlatmayacağım. Fakat, PKK’nın Kürt sorunundan ayıramayacağını, bu yönde tüm denemelerin daha fazla kan olarak geri döndüğünü, önceliği PKK’nın silah bırakmasına veren bugünkü politikaların kuvvetle desteklenmesinin zorunluluğunu hatırlatmakla yetineceğim.

Bu arkadaşların, kendilerine şu basit soruları sormalarını teklif ediyorum: Silah bırakmış bir Kürt örgütünün (velev ki ultra milliyetçi olsun) demokratik yollardan legal siyaset yapmasını, onlarla “**savaşa devam**” etmekten **daha tehlikeli** bulmanın “**demokratlık**”la ilişkisi nedir?

Siyasetin şiddete başvurmak dışında bir yasağı olabilir mi?

Yarın PKK, Öcalan’ın ilan ettiği gibi silah dönemini kapattığını göstererek güçlerini ülke dışına çıkarttığında “**bu durum eskisinden daha kötü bir durumdur**” diyebilecekler mi?

Eğer derlerse, kendilerine de “**demokrat**” demeye devam edecekler mi?

ozaltinli@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sizinle anlaşılamayız

Gürbüz Özaltınlı 27.04.2013

Gerçekten olağanüstü bir dönemden geçiyoruz. Kürt savaşının sona erdirilmesinin önemi üzerine ne söylesek zayıf kalır duygusu sizi de heyecanlandırmıyor mu?

Bu topraklara yapışıp kalmış bu büyük lanet, bütün gelecek kuşakların da acılı kaderi olacak kaygısı neredeyse hepimizi kuşatmıştı. Çaresizdik. Kürt ve Türk gençlerini kırıp geçiren bu dipsiz şiddet, kendi kendisini büyüten kötücül bir tanrı gibi hayatlarımıza el koymuştu. Kan, acıyı ve nefreti çağırıyordu. Nefret, daha çok kan istiyordu. Otuz yıl böyle geçti.

Şimdi bu büyük kâbustan uyanıyoruz. İnanmakta zorlanıyoruz. Şaşkınız.

Kimilerini omuzlarından tutup hakikaten uzun uzun sarsmak istiyor insan; “**kardeşim kendine gel, dön şu olanlara bir bak**”...

“Bırak şoka girmiş insanlar gibi aynı ezberleri tekrar tekrar homurdanmayı”... “Sana her gün gazeteni ekmeğini getiren kapıcının bıyığı yeni terlemiş oğlunu kurtarmıyor bu ülke sadece, bu coğrafyada kimsenin kolay başaramadığı büyük bir insanlık adımı atıyor. Oluk oluk kan akan bu bölgenin aslında otuz da değil yüz yıldır çatışan toplumları, silahı susturmaya karar veriyor”... “Farkında mısın”... Hakikaten bas bas bağırarak istiyor kimi kulaklara bunları insan...

Bütün varoluşlarını “**İslamcı nefreti**”ne teslim etmiş olanların cinnetini anlıyorum.

Öfkeli lümpenlerin sırtından kariyer hesabı yapan hamaset erbabının “**vurmaya ve ölmeye**” çıkarttıkları tiksindirici çağrılar da hiç yadırgamıyorum.

Bu pespaye “**panik cephesi**”ni hangimiz beklemiyorduk ki? Neresi sürpriz?

“Yetmez”i duyduk, “evet” nerede

Fakat, gerçekten anlayamadıklarım var.

7 Şubat krizinden tanıdıklarımızı kastetmiyorum.

O ayrı bir tartışma konusu.

Benim için asıl ilginç olanlar medeni bir ülkede yaşamak istediklerini söyleyenler. Zulme karşı bir tek kendi kalemi kalsa susmayacak olanlar. Demokrasi için bütün bedelleri göze alanlar. İlkeleri vicdanları uğruna hayatlarını ortaya koyanlar... Kendilerini böyle bildiklerimiz.

Buralardan gelen “**tuhaf**” sesler çok şaşırtıyor beni.

Barışa odaklananları otoriterizmin tuzağına düşmüş gibi gören bir hâlleri var. Saplantılı biçimde, önemli olanın demokrasi olduğunu, bu gerçekleşmeden siyasetin şiddetten arındırılamayacağını tekrarlıyorlar. Sözlerinin terazisi giderek barışın bir aldatmaca olduğu iddiasına doğru bükülüyor. “**Demokrasi olmadan barış olmaz**” vurgusu, bir demokrasi talebi olmaktan daha çok, barışın önemsiz olduğu mesajına evriliyor. Neredeyse, “**barış politikalarının desteklenmesi otoriterleşmeye hizmet ediyor**” demeye getiriyorlar. “**Aldatıldığımızı**” söyler gibiler. PKK ile masaya oturmanın en kötü seçim olduğunu açıkça yazabildiler. Bizi destek olmaya değil muhalefet etmeye çağırıyorlar.

Şu basit sorunun üstünden nasıl kolaylıkla atlayabildiklerini anlamak imkânsız: Demokratikleşme çabaları için, silahların sustuğu bir Türkiye mi daha elverişlidir, yoksa kan ve nefretin hüküm sürdüğü bir Türkiye mi?

Evet, barış, savaş yaratan temel koşullar değişmeden derinleşemez. Peki, savaş yaratan koşulları daha fazla savaşıyor mı değiştireceğiz?

Barış, demokrasiyi kendiliğinden getirmez; doğru. Peki, gerçekten otoriterleşmeye savaştan daha çok mu hizmet eder?

Referandum günlerinde “**yetmez ama evet**” diyenlerin bir kısmı nasıl oluyor da silahlar susarken “**yetmez ama evet**” vurgusundan bu kadar uzağa düşebiliyorlar. Neden güçlü bir “**evet**” sesinin yerini, altı kalın kalın çizilen bir “**yetmez**” aldı? “**Evet**” demeye dili varmayan bir “**yetmez**”cilik; hatta, açık söyleyelim “**hayır**”ı ima eden “**bu usullerle barış olmaz**”cılık... Bir de bunun “**Don Quijote**”lik olarak yüceltilişi... Bu ses, nasıl oldu da kendisini kanın durmasını önemsizleştirmeye adadı?

Yıldıray Oğur ne zaman eline kalemi aldıysa “**barışmak için İsviçre olmayı mı bekleyeceğiz**” diye sordu. Nedir cevabınız, ben duyamadım.

Önce Kürt örgütü milliyetçiliği bırakacak. Hem de kıran kırana bir savaş sürerken. Dağlardan çocuklarının cesetleri paramparça inerken...

Ardından Türkler İsviçre demokrasisine razı olacaklar. Hem de yoksul kasabalara düzinelerce asker cenazesi gelirken...

Sonra barış olacak.

Gerisi dolduruşa gelmektir. Otoriterleşmenin tuzağına düşmektir. Barış illüzyonuna kurban gitmektir. Öyle mi?

Gerçekten böyle mi düşünüyorsunuz?

Açık söyleyeyim anlaşılamayız.

Biz önce barış diyoruz. Kan durursa milliyetçiliklerle de, otoriterleşmeyle de daha kolay baş edebiliriz. Bu kadar basit.

Bilmem anlatabildim mi?

ozaltinli@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)